ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

THE EFFECTIVENESS OF NATURAL RESOURCES AND ENVIRONMENTAL CONSERVATION MANAGEMENT ACCORDING TO BUDDHADHAMMA OF THE MUNICIPALITIES IN NONTHABURI PROVINCE

นายสุวัฏ สอนจันทร์

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

นายสุวัฏ สอนจันทร์

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๙

(สงวนสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

The Effectiveness of Natural Resources and Environmental Conservation Management According to Buddhadhamma of the Municipalities in Nonthaburi Province

Mr. Suwat Sonchan

A Desertation Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Doctor of Philosophy
(Public Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok Thailand
C.E. 2016

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

....

(พระมหาสมบูรณ์ วุฑฺฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์	....	ประธานกรรมการ
	(..)	
	....	กรรมการ
	(..)	
	....	กรรมการ
	(..)	
	....	กรรมการ
	(..)	
	....	กรรมการ
	(..)	
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. ธิติวุฒิ หมั่นมี	ประธานกรรมการ
	อาจารย์ ดร. บุษกร วัฒนบุตร	กรรมการ
ชื่อผู้วิจัย	....	
	(นายสุวัฏ สอนจันทร์)	

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

....
(พระมหาสมบูรณ์ วุฑฺฒิกโร, ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(ศ.ดร.จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์)

.... กรรมการ
(ผศ.ดร.วิชชุกร นาคธน)

.... กรรมการ
(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)

.... กรรมการ
(ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี)

.... กรรมการ
(ดร.บุษกร วัฒนบุตร)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์	ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี	ประธานกรรมการ
	ดร.บุษกร วัฒนบุตร	กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

....
(นายสุวัฏ สอนจันทร์)

ชื่อดุษฎีนิพนธ์ : ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี
ผู้วิจัย : นายสุวัฏ สอนจันทร์
ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์
: อาจารย์ ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี พธ.บ. (การสอนสังคม), พธ.ม. (ปรัชญา), พธ.ด.(รัฐประศาสนศาสตร์)
: อาจารย์ ดร. บุษกร วัฒนบุตร ศศ.บ.(ปรัชญาและศาสนา), น.บ.(นิติศาสตร์), พบ.ม.(การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์), รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
วันสำเร็จการศึกษา : ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์คือ ๑. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี และ ๓. เพื่อเสนอรูปแบบประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๘๙ เก็บข้อมูลด้วยตัวเองกับกลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ คน จากประชากรที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาล ๑๗ แห่ง ในจังหวัดนนทบุรี ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ๒๒ คน ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง และจากผู้มีส่วนร่วมในการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน ๙ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=๓.๓๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๓.๖๐) ด้านการ

จัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า การบริหารงานของเทศบาล ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่าค่า R Square เท่ากับ .๗๑๓ หมายความว่า ตัวแปรต้นทั้ง ๘ ตัว มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม มีความสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ในระดับร้อยละ ๗๑.๓๐ พบว่าค่า Sig. เท่ากับ ๐.๐๑ มีนัยสำคัญทางสถิติ และหลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่าค่า R Square เท่ากับ .๗๓๘ หมายความว่า ตัวแปรต้นทั้ง ๘ ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม มีความสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ในร้อยละ ๗๓.๘๐ พบว่าค่า Sig. เท่ากับ ๐.๐๑ มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๓. รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ๑) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ต้องปรับไปตามโครงสร้างของเมือง ควรมีการรณรงค์ส่งเสริมให้มีการปลูกไม้ยืนต้น บริเวณริมถนนทั้งสองข้าง และสร้างสวนสาธารณะเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนป่าไม้ตามธรรมชาติ ๒) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษ เทศบาลต้องเน้นใน ๓ เรื่อง เรื่องขยะมูลฝอย เรื่องมลพิษทางอากาศ และ เรื่องมลพิษทางน้ำ ๓) ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะเทศบาลควรใช้ประโยชน์จากที่ดินให้มาก เช่น เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้มากขึ้น โดยการจัดสร้างสวนสาธารณะขนาดเล็ก ในชุมชนต่างๆ ให้มากขึ้น

Dissertation Title	:	The Effectiveness of Natural Resources and Environmental Conservation Management According to Buddhadhamma of the Municipalities in Nonthaburi Province
Researcher	:	Mr. Suwat Sonchan
Degree	:	Doctor of Philosophy (Public Administration)
Thesis Supervisory Committee		
	:	Dr. Thitiwut Manmee, B.A. (Teaching-Social-Studies), M.A. (Philosophy), Ph.D. (Public Administration)
	:	Dr. Busakorn Watthanabut, B.A. (Philosophy&Religion), LLB. (Law), M.S. (Human Resource Developement), D.P.A. (Public Administration)
Date of Graduation	:	March 29, 2017

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1.To study the effectiveness of natural resources and environmental conservation management of the municipalities in Nonthaburi Province. 2. To study the factors that affected the effectiveness of natural resources and environmental conservation management of the municipalities in Nonthaburi Province and 3. To propose a model of effectiveness of natural resources and conservation management according to Buddhadhamma of the municipalities in Nonthaburi Province.

Methodology was the mixed methods between the quantitative and qualitative researches. The quantitative research collected data by questionnaires with total confidence value of 0.989. from 400 samples, accidental sampling, who were 18 ears up who lived in 17 municipalities in Nonthaburi province and analyzed data with statistic package :frequency, percentage, average, standard deviation and multiple regression. The qualitative research collected data from 22 key informants with structured in -depth-interview and 9 participants in focus group discussion and analyzed data by descriptive interpretation.

Findings were as follows:

1. The effectiveness of management and conservation of natural resources and environment of the municipalities in Nonthaburi province, by overall, was moderate, ($\overline{X}$ = 3.39). Each areas of effectiveness were that; Public place maintenance was at high level ($\overline{X}$ =3.60). Environmental, pollutions, natural resources and forest conservation maintenance was at moderate level.

2. Factors affected the management effectiveness in natural resources and environment conservation of the municipalities in Nonthaburi Province were that the administration of the municipality affected the effectiveness of the management of natural resources and environment in the municipalities in Nonthaburi Province. Findings were that value R Square was equal to .713 indicating that the 8 independent variables correlated with the dependent variables at 73.80 percent with the significant value set at 0.01, accepting hypothesis.

3. The model of effectiveness of management of natural resources and environment conservation of municipalities in Nonthaburi province was that: 1) Natural resources conservation and forest protection and maintenance of municipality in Nonthaburi province must be adapted to suit the structural of the city. There should be a campaign to promote the planting of perennials along both sides of roads and build more public parks to replace the old and decayed natural forests. 2) Environmental and pollution management; municipalities must focus on 3 issues; the solid waste, the air and water pollution. 3) Public places care-taking; municipalities should add more values to the public places such as expanding green areas by building mini public parks in more communities.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยเมตตาของอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ธิติวุฒิ หมั่นมี และ อาจารย์ ดร. บุษกร วัฒนบุตร ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำและตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนสำเร็จสมบูรณ์ผู้วิจัยมีความซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้คำแนะนำ โดยเฉพาะ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ อำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย รวมถึงเจ้าหน้าที่ทั้งในภาควิชา นอกภาควิชา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกด้านหนังสือและเอกสารในการค้นคว้ามาโดยตลอด

ขอบคุณผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือเก็บข้อมูลในการวิจัยพร้อมทั้งให้คำแนะนำเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ขอบคุณเพื่อนกัลยาณมิตรทั้งหลาย ที่คอยให้กำลังใจตลอดมา ตลอดจนท่านที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยดี

ประโยชน์ คุณค่า และความดีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แด่หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่เคารพและมีพระคุณอย่างสูง ตลอดจนครูอาจารย์ในอดีตที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้มาให้ และหากมีข้อผิดพลาดของวิจัยงานนี้อันอาจมีเกิดขึ้นได้ ผู้วิจัยขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

นายสุวัฏ สอนจันทร์
๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

สารบัญ

เรื่อง **หน้า**

บทคัดย่อภาษาไทย ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ค
กิตติกรรมประกาศ จ
สารบัญ ฉ
สารบัญตาราง ณ
สารบัญแผนภาพ ฑ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ ฒ

บทที่ ๑ บทนำ
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ๑
๑.๒ คำถามการวิจัย ๕
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ๕
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย ๖
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย ๘
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย ๘
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย ๙

บทที่ ๒ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล ๑๐
๒.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร ๑๙
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ๒๖
๒.๔ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ๓๓
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ๓๙
๒.๖ ข้อมูลพื้นที่วิจัย ๖๐
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ๖๙
๒.๘ กรอบแนวคิดการวิจัย ๘๖

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย ๘๗

๓.๒ ประชากรศึกษา/กลุ่มตัวอย่าง ๘๘

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ๙๓

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล ๙๙

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล ๑๐๐

บทที่ ๔ ผลการวิจัย

๔.๑ ผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ๑๐๓

๔.๒ ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ๑๑๖

๔.๓ รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีที่มีประสิทธิผล ๑๗๗

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ๑๘๓

บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย ๒๐๑

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย ๒๐๔

๕.๓ ข้อเสนอแนะ ๒๒๒

บรรณานุกรม **๒๒๔**

ภาคผนวก **๒๓๓**

ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือการวิจัย **๒๓๓**

ภาคผนวก ข ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ **๒๔๒**

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม **๒๔๗**

ภาคผนวก ง ค่าสัมประสิทธิ์ Alpha **๒๔๙**

ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย **๒๕๒**

ภาคผนวก ฉ เครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม) **๒๕๙**

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (แบบสัมภาษณ์) **๒๖๘**
ภาคผนวก ณ เครื่องมือการวิจัย (แบบสัมภาษณ์) **๒๗๓**
ภาคผนวก ญ ภาพถ่าย **๒๘๘**
ประวัติผู้วิจัย **๒๘๒**

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลองค์การ	๑๖
๒.๒	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารองค์การ	๒๓
๒.๓	แนวคิดเกี่ยวกับด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓๑
๒.๔	แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	๓๘
๒.๕	ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	๕๑
๒.๖	ประวัติความเป็นมาของเทศบาล	๖๐
๒.๗	ข้อมูลเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๖๒
๒.๘	ข้อมูลพื้นที่วิจัยเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๖๘
๒.๙	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๘๑
๓.๑	แสดงที่มาของกลุ่มตัวอย่างจากเทศบาลต่างๆตามสัดส่วนประชากร	๙๑
๓.๒	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมภาษณ์	๙๗
๔.๑	แสดงจำนวนและร้อยละ ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๑๐๔
๔.๒	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ระดับการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๐๕
๔.๓	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาพรวมความคิดเห็นด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จำแนกแต่ละด้าน	๑๑๐
๔.๔	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๑๑
๔.๕	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๑๓
๔.๖	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๑๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลผล ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุ**กต์**หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๑๖
๔.๘	แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๑๗
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลผล การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๑๘
๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล เกี่ยวกับการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๑๙
๔.๑๑	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล เกี่ยวกับการประยุกต์ หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๒๐
๔.๑๒	การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับด้านการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๒๔
๔.๑๓	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอยของด้านการบริหารงานของเทศบาล	๑๒๕
๔.๑๔	ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรต้นแต่ละตัวเพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านการบริหารงานของเทศบาล	๑๒๖
๔.๑๕	การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๓๑
๔.๑๖	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอยของด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๓๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๗	ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรต้นแต่ละตัว เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๓๓
๔.๑๘	การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัย ด้านการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๓๗
๔.๑๙	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอยของด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๓๘
๔.๒๐	ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรต้นแต่ละตัว เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๓๙
๔.๒๑	การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๔๓
๔.๒๒	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอยของด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๔๔
๔.๒๓	ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรต้นแต่ละตัว เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๔๕
๔.๒๔	การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเปรียบเทียบระหว่างภาพรวมการบริหารงานของเทศบาลกับภาพรวมการบริหารงานของเทศบาลโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม(หลักสัปปุริสธรรม ๗) มีผลต่อประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๔๗
๔.๒๕	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอยเปรียบเทียบระหว่างภาพรวมการบริหารงานของเทศบาล กับ ภาพรวมการบริหารงานของเทศบาลโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) มีผลต่อประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๔๗

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

ตารางที่		หน้า
๔.๒๖	ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๔๘
๔.๒๗	การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) จะมีผลต่อประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๕๑
๔.๒๘	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) มีผลต่อประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๕๑
๔.๒๙	ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรต้นแต่ละตัวเพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์เพิ่มประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๕๒
๔.๓๐	แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๕๗
๔.๓๑	แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๕๙
๔.๓๒	แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๖๒
๔.๓๓	แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๖๖
๔.๓๔	แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็นการประยุกต์หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๖๙
๔.๓๕	แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็น: ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี หรือควรใช้หลักธรรมอื่นในการบูรณาการ เพื่อแสดงให้เห็นความถี่แต่ละประเด็น	๑๗๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

๔.๓๖	แสดงการบริหารของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าตามหลักพุทธธรรม “หลักสัปปุริสธรรม ๗”	๑๘๕
๔.๓๗	แสดงการบริหารของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ตามหลักพุทธธรรม “หลักสัปปุริสธรรม ๗”	๑๙๑
๔.๓๘	แสดงการบริหารของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะตามหลักพุทธธรรม “หลักสัปปุริสธรรม ๗”	๑๙๖

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

ภาพที่		หน้า
๒.๑	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย (Research Framework)	๘๖
๔.๑	รูปแบบการพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๗๘
๔.๒	รูปแบบการพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๘๐
๔.๓	รูปแบบการพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๘๒
๔.๔	รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๘๓

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฏกํ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักโดยใช้ระบบย่อคำ ดังต่อไปนี้

พระสุตตันตปิฎก

องฺ.อฏฺฐก. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย อัฏฐกนิยาต (ภาษาไทย)

๒. การระบุเลขหมายพระไตรปิฎก

ในงานวิจัยฉบับนี้ ใช้พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฏกํ ๒๕๐๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักการอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีใช้ระบบระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า เช่น องฺ.อฏฺฐก. (บาลี) ๒๓/๑๕/๒๙๖ หมายความว่า การอ้างอิงนั้นระบุถึง สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย อัฏฐกนิยาต ฉบับภาษาบาลี พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๓ ข้อที่ ๑๕ หน้าที่ ๒๙๖

ส่วนพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย จะระบุ เล่ม / ข้อ /หน้า/ เช่น องฺ.อฏฺฐก. (ไทย) ๒๓/๑๕/๒๙๖ หมายความว่า ระบุถึง สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย อัฏฐกนิยาต ฉบับภาษาไทย พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๓ ข้อที่ ๑๕ หน้าที่ ๒๙๖ เป็นต้น

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบการปกครองของทุกประเทศในโลกล้วนมีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกันคือต้องการที่จะให้ประเทศของตนมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ประชาชนในประเทศมีการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ซึ่งในอดีตการปกครองส่วนใหญ่มีลักษณะของการรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) ไว้ที่ส่วนกลางของประเทศ เนื่องจากมีอาณาเขตไม่กว้างนักและพลเมืองยังมีน้อยอยู่ ทำให้กิจกรรมที่รัฐจะต้องสนองตอบต่อประชาชนจึงมีไม่มากนัก แต่ต่อมาประเทศมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองมากขึ้น พลเมืองในประเทศมีจำนวนมากขึ้น ทำให้ภารกิจของรัฐที่จะต้องบริการประชาชน ในท้องถิ่นที่รับผิดชอบก็มีเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วยเป็นสาเหตุทำการบริการแก่ประชาชน ของภาครัฐ ไม่อาจสนองตอบต่อการบริการและการอำนวยประโยชน์ให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น แนวความคิดในการกระจายอำนาจ (Decentralization) การบริหารการปกครองโดยประชาชนในท้องถิ่นจึงเกิดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาล การกระจายอำนาจเป็นหลักการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง ให้ไปจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างและมีอิสระตามสมควร โดยเป็นการมอบอำนาจให้ทั้งในด้านการเมืองและการบริหาร ซึ่ง Graham W. Bush[๑] ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจว่ามี ๒ รูปแบบ คือ ๑) การกระจายอำนาจ ตามภารกิจ (Functional) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจกรรมประเภทใดประเภทหนึ่งเพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับงานนั้นๆ และ ๒) การกระจายอำนาจ ตามอาณาเขต (Size and Boundary Based) หมายถึง การมอบอำนาจไปให้ท้องถิ่นจัดทำกิจกรรมหรือบริการสาธารณะภายในเขตท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น และมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องที่ท้องถิ่นมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายท้องถิ่นของตนได้ ซึ่งเป็นลักษณะของการปกครองที่เรียกว่า การปกครองท้องถิ่น (Local Government)

การปกครองท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจการปกครองส่วนกลางของรัฐบาลให้กับท้องถิ่นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลทั้งทางด้านการเงิน การคลัง บุคลากรตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ และเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ลักษณะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนใน

---

[๑] Graham W.Bush, **Governing Big Cities:The Management of Decentralization Wellington**, (University of Wellington, 1991), p. 114.

ท้องถิ่น เป็นผู้ดำเนินการจัดการปกครองและดำเนินกิจกรรมบางอย่าง ภายใต้ขอบเขตกิจกรรมที่รัฐบาลมอบหมายให้กระทำ โดยหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจะจัดตั้งขึ้นในรูปขององค์กร ทั้งนี้เป็นการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายและนโยบายของรัฐบาลโดยที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นมามีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ๆ กำหนดไว้อย่างชัดเจน มีความเป็นเอกภาพในการบริหารระดับหนึ่ง ซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นมาทำหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่น (Local Administration) ซึ่งเรียกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในประเทศที่มีการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้าพัฒนามาอย่างยาวนาน ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีรูปแบบและประเภท ขององค์กรแตกต่างอย่างหลากหลาย ตามขนาดและลักษณะพื้นที่ ตลอดจนความหนาแน่นของประชากรและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจแล้ว รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(Forms of Government) ยังมีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบก็จะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยดังกล่าวข้างต้น โดย Alan Norton[๒] ได้กล่าวถึงรูปแบบขององค์กรปกครองท้องถิ่น ที่ปรากฏอยู่ในประเทศต่างๆ ว่ามีอยู่ ๖ รูปแบบได้แก่ ๑) รูปแบบที่ประชุมเมือง (Town Meeting) ๒) รูปแบบคณะกรรมการ (The Commission Form) ๓) รูปแบบสภา - นายกเทศมนตรี (The Council – Mayor Form) ๔) รูปแบบนายกเทศมนตรีอ่อนแอ (The Weak - Mayor Form) ๕) รูปแบบนายกเทศมนตรีเข้มแข็ง (The Strong - Mayor Form) และ ๖) รูปแบบผู้จัดการ (The Manager Form)สำหรับประเทศไทยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะใช้รูปแบบสภา-นายกเทศมนตรี (The Council - Mayor Form) ซึ่งประชาชนจะเลือกตั้งสมาชิกสภาโดยตรงเพื่อทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ส่วนฝ่ายบริหารหรือนายกเทศมนตรีจะมาจากผู้นำเสียงข้างมากของสมาชิกสภา หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการเลือกฝ่ายบริหารทางอ้อม แต่ต่อมาในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้มีการประกาศใช้รูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงเป็นครั้งแรก ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยทุกแบบได้ใช้รูปแบบนายกเทศมนตรีเข้มแข็ง (The Strong – Mayor Form) โดยมีนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีการจัดระเบียบราชการบริหารส่วนท้องถิ่นอยู่ ๒ ระบบคือ ๑) ระบบทั่วไปที่ใช้แก่ท้องถิ่นทั่วไปซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ ๓ รูปแบบคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล และ ๒) ระบบพิเศษที่ใช้เฉพาะท้องถิ่นบางแห่งซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ ๒ รูปแบบคือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔[๓] ตามมาตรา ๗๐ สำหรับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล มีจุดเริ่มต้นมาจากพระประสงค์ของ

---

[๒] Alan Norton, **International Handbook of Local and Regional Government: A Comparative Analysis of Advance Democracies,** (Vermont: Edward Elgar, 1994), pp. 420-425.

[๓] ราชกิจจานุเบกษา, **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔**, เล่มที่ ๑๐๘ ตอนที่ ๑๕๖, วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๓๔, หน้า ๑.

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ ที่ทรงต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทนี้เป็นเวทีสำหรับประชาชนได้ฝึกฝน เรียนรู้ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภา ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์อย่างที่เป็นอยู่ ดังที่พระองค์ได้ทรงพระราชทานสัมภาษณ์แก่หนังสือพิมพ์นิวยอร์ค ไทมส์ ตีพิมพ์เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ.๒๔๗๔ มีความตอนหนึ่งว่า “เรากำลังเตรียมการออกพระราชบัญญัติขึ้นใหม่ เพื่อทดลองเกี่ยวกับสิทธิเลือกตั้ง ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ ประชาชนจะมีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล... ข้าพเจ้าเห็นว่าสิทธิเลือกตั้งของประชาชนควรจะเริ่มต้นที่การปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล ข้าพเจ้าเชื่อว่าประชาชนควรมีสิทธิมีเสียงในกิจการท้องถิ่นก่อน เราพยายามให้การศึกษาเรื่องนี้แก่เขา ข้าพเจ้าเห็นว่าจะเป็นการผิดพลาด ถ้าเราจะมีการปกครองระบอบรัฐสภาก่อน ก่อนที่ประชาชนจะมีโอกาสเรียนรู้และมีประสบการณ์อย่างดีเกี่ยวกับสิทธิเลือกตั้งในกิจการปกครองท้องถิ่น”[๔] ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยรัฐบาลคณะราษฎรได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๗๖ และ ได้กำหนดให้เทศบาลเป็นองค์กรบริหารรูปแบบหนึ่งของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารปกครองตนเองของเทศบาล และต่อมาในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ขึ้นใช้แทนกฎหมายเก่าทั้งหมด และได้มีการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายเทศบาล เพื่อให้ เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เปลี่ยนแปลง มาจนถึงพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖[๕] แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบัน เทศบาล ถือว่าเป็นหน่วยการปกครอง ท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่มีความเจริญ และใช้ในการบริหารท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่มีความเจริญ และใช้ในการบริหารเมืองเป็นหลัก พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๙-๑๑ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดตั้งเทศบาลขึ้นเป็น ๓ ประเภทคือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร โดยในส่วนของเทศบาลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็กโดยทั่วไปมีฐานะเป็นเทศบาลตำบล โดยให้มีสภาเทศบาลซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๒ คนที่ราษฎรในเขตเทศบาลเลือกตั้งมาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ และนายกเทศมนตรีหนึ่งคน ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรในเขตเทศบาลทำหน้าที่ หัวหน้าฝ่ายบริหาร โดยได้มีกฎหมายต่างๆ ที่ได้บัญญัติถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของเทศบาล

---

[๔] พฤทธิสาณ ชุมพล,รศ. ม.ร.ว., **“พระปกเกล้าฯ พระราชทานสัมภาษณ์นักหนังสือพิมพ์อเมริกัน”, จดหมายข่าวสถานบันพระปกเกล้า,** ปีที่ ๑๔ (พฤษภาคม ๒๔๕๖): ๕ .

[๕] ราชกิจจานุเบกษา, **พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖,** เล่มที่ ๗๐ ตอนที่ ๑๔ ก, ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๖, หน้า ๒๒๒.

เอาไว้อาทิ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ส่วนที่ ๑ การจัดตั้งเทศบาล มาตรา ๗-๑๓ ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐[๖] ตาม มาตรา ๗๘ ได้กำหนดแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในหมวด ๙ การปกครองท้องถิ่นมาตรา ๒๘๒ ถึงมาตรา ๒๙๐ ที่ให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ ทั้งนี้รัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย รวมทั้งกำหนดวิสัยทัศน์การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐[๗] ในหมวดที่ ๓ สิทธิเสรีภาพของชาวไทย ส่วนที่ ๑๒ เรื่องสิทธิชุมชน ตามมาตรา ๖๖-๖๗ ตลอดจนกฎหมายอื่นๆ ที่ให้อำนาจไว้ เป็นต้น

เทศบาล มีอำนาจหน้าที่ตามข้อบัญญัติในกฎหมาย หากพิจารณาจากขอบข่าย จะพบว่ากฎหมายได้ให้อำนาจ แก่เทศบาล ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจะดำเนินกิจกรรมหรือให้บริการสาธารณะต่างๆ ได้อย่างค่อนข้างกว้างขวาง ทั้งนี้ลักษณะของภารกิจตามกฎหมายต่างๆ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ ๑) หน้าที่ๆต้องจัดทำ ซึ่งหมายถึงภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำ หรือจัดให้มีขึ้นภายในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง และ ๒) หน้าที่ๆอาจจะจัดทำขึ้น ซึ่งหมายถึงกลุ่มภารกิจที่กฎหมายเปิดโอกาสให้กับท้องถิ่นสามารถจะดำเนินการจัดทำได้ หากท้องถิ่นมีความพร้อมและศักยภาพเพียงพอ นอกจากนี้ยังปรากฏภารกิจบางประเภทที่รัฐได้ถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในลักษณะมอบหมายให้จัดทำแทน ได้แก่ ภารกิจที่ถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐซึ่งแต่เดิมหน่วยงานของรัฐเป็นผู้จัดทำ แต่ได้มอบหมายโดยโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการแทน อาทิ เช่น การดำเนินการด้านการทะเบียน และสำมะโนประชากร รวมถึงด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นปัญหาด้านการบริหารจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจึงเป็นภารกิจหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ภารกิจหนึ่งของเทศบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ได้แก่ ๑) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่า ๒) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ และ ๓) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

---

[๖] ราชกิจจานุเบกษา, **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐,** เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๕๕ ก, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐, หน้า ๑๖, ๗๓-๗๕.

[๗] ราชกิจจานุเบกษา, **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐,** เล่มที่ ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก, ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐, หน้า ๑๘-๑๙.

ในเขตเทศบาลไม่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังเป็นรูปธรรม ต้นไม้ยืนต้นในเขตเทศบาลขาดการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาที่ดี ทำให้ปริมาณต้นไม้ซึ่งเป็นพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลลดลง ก่อให้เกิดปัญหามลภาวะ ด้านขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมีปริมาณมาก เทศบาลไม่สามารถกำจัดและจัดเก็บได้อย่างทั่วถึงทำให้มีขยะตกค้างจำนวนมาก เป็นสาเหตุทำให้เกิดมลพิษเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค ปัญหาน้ำเน่าเสียในแม่น้ำและคลองสาธารณะ ปัญหามลพิษทางอากาศจากการปล่อยควันเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมและการจราจร ปัญหามลพิษทางเสียงที่เกิดจากยานพาหนะและการจราจรที่คับคั่งในเขตเมือง พื้นที่สาธารณะประโยชน์ขาดการควบคุมการใช้ประโยชน์และการดูแลรักษา ทำให้เกิดการบุกรุกสร้างที่อยู่อาศัยในที่สาธารณะประโยชน์ เช่น ที่ตามริมตลิ่งลำคลองสาธารณะประโยชน์และริมถนนมีการสร้างเพิงพักอาศัยหรือเพื่อประกอบธุรกิจการค้าเป็นต้น จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในเขตรับผิดชอบของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จึงเป็นแรงบันดาลใจทำให้อยากศึกษา ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรี และแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวให้มีประสิทธิผลเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น โดยใช้หลักพุทธธรรมเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาดังกล่าวในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรี

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ควรเป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมของเขตเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีมีอะไรบ้าง

๑.๒.๓ รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการจัดการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๑.๓.๓ เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดของเขตในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไว้ดังต่อไปนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

หลักการจัดการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ใน ๓ ด้าน คือ ๑. การบริหารงานของเทศบาล ๒. หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

๑. การบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๒. หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

๓. ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย

๓.๑ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่า

๓.๒ การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษ

๓.๓ การดูแลรักษาที่สาธารณะ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาในเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปี ขึ้นไปและมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรี จำนวน ๔๐๐ คน

๒. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๑๘ ท่าน ประกอบด้วย

๑) กลุ่มผู้บริหารระดับสูงที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กำกับดูแลงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จำนวน ๕ ท่าน

๒) ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรี จำนวน ๕ ท่าน

๓) กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ๓ กลุ่ม (จำนวน ๘ ท่าน) ดังนี้

(๑) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการองค์การเพื่อให้ข้อมูลในด้านการพัฒนาองค์การและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลของประชาชน จำนวน ๓ ท่าน

(๒) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อให้ข้อมูลในด้านการปกครองและการพัฒนาท้องถิ่น จำนวน ๓ ท่าน

(๓) กลุ่มพระสงฆ์ที่เป็นเมธีทางหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจำนวน ๒ รูป

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เทศบาลในเขตจังหวัดนนทบุรี จำนวน ๑๗ แห่ง[๕] ดังนี้

๑. เทศบาลนคร จำนวน ๒ แห่ง

๑) เทศบาลนครนนทบุรี

๒) เทศบาลนครปากเกร็ด

๒. เทศบาลเมือง จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่

๑) เทศบาลเมืองบางบัวทอง

๒) เทศบาลเมืองบางกรวย

๓) เทศบาลเมืองบางศรีเมือง

๔) เทศบาลเมืองพิมลราช

๓. เทศบาลตำบล จำนวน ๑๑ แห่ง ได้แก่

๑) เทศบาลตำบลปลายบาง

๒) เทศบาลตำบลบางม่วง

๓) เทศบาลตำบลบางใหญ่

๔) เทศบาลตำบลไทรน้อย

๕) เทศบาลตำบลไทรม้า

๖) เทศบาลตำบลศาลากลาง

๗) เทศบาลตำบลเสาธงหิน

๘) เทศบาลตำบลบางเลน

๙) เทศบาลตำบลบางม่วง

๑๐) เทศบาลตำบลบางศรีทอง

๑๑) เทศบาลตำบลบางพลับ

---

[๕] วิกิพีเดีย, **หมวดหมู่เทศบาลในจังหวัดนนทบุรี**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดนนทบุรี [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙ ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐ รวมเป็น ระยะเวลา ๑๒ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ การบริหารของเทศบาลส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๑.๕.๒ หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ ประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จของงานที่เป็นไปตามความมุ่งหวังที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายเชิงปริมาณ จะกำหนดชนิดประเภทและจำนวนของผลผลิต สุดท้ายที่ต้องการได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นลง ส่วนเป้าหมายเชิงคุณภาพ หมายถึง คุณค่าของผลผลิตที่ได้รับจากการดำเนินงานนั้นๆได้ผลตามตัวชี้วัดที่ตั้งไว้

๑.๖.๒ การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการทางสังคมของบุคคลที่ทำหน้าที่ การวางแผน การจัดองค์การ ด้านการอำนวยการ ด้านการควบคุมคุณภาพ และ ด้านการปฏิบัติงาน ให้กิจกรรมขององค์การดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๖.๓ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประกอบด้วย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่า (ต้นไม้ยืนต้น) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ และการดูแลรักษาที่สาธารณะ

๑.๖.๔ หลักพุทธธรรม หมายถึง หลักสัปปุริสธรรม ๗ ประกอบด้วย ธัมมัญญุตา เป็นผู้รู้จักเหตุ อัตถัญญุตา เป็นผู้รู้จักผล อัตตัญญุตา เป็นผู้รู้จักตน มัตตัญญุตา เป็นผู้รู้จักประมาณ กาลัญญุตา เป็นผู้รู้จักกาล ปริสัญญุตา เป็นผู้รู้จักบริษัท หรือรู้จักชุมชน ปุคคลัญญุตา หรือ ปุคคลปโรปรัญญุตา เป็นผู้รู้จักบุคคล

๑.๖.๕ เทศบาล หมายถึง หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรีที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกา การจัดตั้งเทศบาลจำนวน ๑๗ แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลนคร จำนวน ๒ แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน ๔ แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน ๑๑ แห่ง

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้รู้และเข้าใจประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีอยู่ในระดับใด

๑.๗.๒ ทำให้ได้ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๑.๗.๓ นำเสนอรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๑.๗.๔ นำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับประสิทธิผลในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี และศึกษาถึงปัจจัยแวดล้อมทางการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี งานเขียนทางวิชาการ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศตลอดจนข้อกฎหมายและระเบียบ ข้อ บังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล เพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งเป็นการอธิบายความเป็นจริงของการศึกษาได้อย่างสมเหตุสมผล โดยมีเนื้อหาดังนี้

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

๒.๔ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๖ ข้อมูลพื้นที่วิจัย

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล

ในการศึกษาเรื่องประสิทธิผลองค์การนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ศึกษาจะต้อง ทราบถึงความหมายของประสิทธิผล และ ความหมายการบริหารงานขององค์การ ตลอดจนแนวคิดใน การประเมินวัดประสิทธิผลการบริหารองค์การ ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้ศึกษาทราบถึงหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับการประเมินประสิทธิผลขององค์การที่ต้องการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจึงได้รวบรวมแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล และนำเสนอความหมายของประสิทธิผลขององค์การ และแนวคิดการประเมินวัดประสิทธิผล องค์การที่ใช้กันอยู่ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเนื้อหาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

๒.๑.๑ ความหมายประสิทธิผลขององค์การ

๒.๑.๒ แนวคิดในการประเมินวัดประสิทธิผลขององค์การ

๒.๑.๓ วิธีการประเมินวัดประสิทธิผลขององค์การที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

๒.๑.๑ ความหมายประสิทธิผลขององค์การ

ราชบัณฑิตราชสถาน ได้ให้ความหมายประสิทธิผล หมายถึงผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้น[๑] ซึ่ง หมายถึง ขีดขั้นความสามารถขององค์การในการทำให้บรรลุเป้าหมายต่างๆ ที่กำหนดไว้[๒] รวมถึงสมรรถนะ (capacity) ขององค์การในการที่จะอยู่รอด (survival) ปรับตัว (adapt) รักษาสภาพ (maintain)และเติบโต (grow) ไม่ว่าองค์การนั้นจะมีหน้าที่ใดที่ต้องการให้ลุล่วงเป็นมีความเห็นของ[๓]

ประสิทธิผลขององค์การตามแนวคิดการใช้ทรัพยากร (Resource - Based Approach) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า[๔] หมายถึง องค์การที่ประสบความสำเร็จในการสรรหาทรัพยากรที่มีคุณค่าและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ให้คำจำกัดความของประสิทธิผลขององค์การ ตามแนวคิดกระบวนการภายใน (Internal Process Approach) ไว้ว่า หมายถึง องค์การที่มีการจัดการภายในที่ดี มีสุขภาพดี และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่นสมาชิกในองค์การมีความสุขและพอใจกับองค์การ หน่วยงานต่างๆ ในองค์การสามารถประสานการทำงานซึ่งกันและกันได้อย่างดี ส่งเสริมให้ได้ผลผลิตสูง

ประสิทธิผลขององค์การ ในมุมมองของการบริหารโครงการ[๕] ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ของโครงการ ซึ่งหมายถึง ระดับของการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ล่วงหน้าของโครงการนั้น ว่าได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้เพียงไร ความมีประสิทธิผลมีความเกี่ยวข้องกับผลผลิตและผลลัพธ์ตาม
วัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้เพียงไร[๖] กล่าวว่า ความมีประสิทธิผลมีความเกี่ยวข้องกับผลผลิตและผลลัพธ์ ประสิทธิผลขององค์การว่า หมายถึง ระดับที่คนงานสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใด[๗]

---

[๑] ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๕๒), หน้า ๕๐๔.

[๒] Etzioni, Amitai, **Modern Organization,** (New Jersey: Prentice – Hall, 1964), p. 8.

[๓] Schein, E. H, **Organizational psychology,** 2nd ed, (Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1970), p. 177.

[๔] Richard L. Daft, **Essentials of Organization: Theory and Design, (**Ohio: South-Western College, 2001), pp. 29-30

[๕] ทิพาวดี เมฆสวรรค์, **การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์,** พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: กราฟิค ฟอร์แมท, ๒๕๔๔), หน้า ๑๔.

[๖] ศุภชัย ยาวะประภาษ, **นโยบายสาธารณะ,** พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๗๙.

[๗] ติน ปรัชญพฤทธิ์, **ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์,** พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร: วีพริ้นท์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๓๐.

ประสิทธิผลขององค์การเป็นเรื่องของการพิจารณาว่าองค์การประสบความสำเร็จเพียงใดในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ สำหรับคำว่า เป้าหมายขององค์การนั้น หมายถึงสภาพการณ์ที่องค์การปรารถนาให้บังเกิดขึ้นและได้อธิบายเพิ่มเติมว่าองค์การที่มีประสิทธิผลหมายถึง องค์การที่ดำเนินการบรรลุเป้าหมาย (Goals) ที่ตั้งใจไว้[๘] มีความเห็นว่าประสิทธิผลจึงเป็นเรื่องของความสำเร็จขององค์การในการกระทำสิ่งต่างๆ ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ องค์การที่มีประสิทธิผลสูงจึงเป็นองค์การที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงในการทำงานตามเป้าหมายจากการให้ความหมายของนักวิชาการดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความแตกต่าง ของความหมายประสิทธิผลขององค์การตามแนวคิดของผู้ศึกษาแต่ละท่าน ซึ่งในการระบุความหมายประสิทธิผลขององค์การ จะขึ้นอยู่กับว่าผู้ศึกษาใช้แนวคิดใดในการพิจารณาประสิทธิผลขององค์การ

ประสิทธิผลขององค์กร หมายถึง การที่องค์กรสามารถดำเนินกิจการจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ ดังนั้น ประสิทธิผล จึงหมายถึงผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นของงานนั้นจะต้องตอบสนองหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การที่วางไว้[๙]

จากแนวคิดต่างๆ ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การในฐานะเป็นระบบหนึ่งของสังคม ในการใช้ทรัพยากรบริหารอย่างคุ้มค่าและได้ประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตอุประสงค์ขององค์การ ทำให้ผู้รับบริการจากองค์การพึงพอใจในงาน และองค์การสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และพัฒนาให้ดำรงอยู่ต่อไปได้ในสังคม โดยประสิทธิผลขององค์การจะมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิผลขององค์การนั้นๆ

๒.๑.๒ แนวคิดในการประเมินวัดประสิทธิผลขององค์การ

นักทฤษฎีเป็นจำนวนมากที่ได้เสนอแนวคิดในการประเมินประสิทธิผลขององค์การแต่ละท่านก็จะเสนอแนวคิดที่แตกต่างกันออกไปดังต่อไปนี้

แนวคิดในการวัดผลการปฏิบัติงานองค์การ (Organizational Performance) ว่าจะมีประสิทธิผล (Effectiveness) หรือไม่ขึ้น อยู่กับปัจจัย ๔ กลุ่ม[๑๐] ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ปัจจัยลักษณะองค์การ (Organizational Characteristics) ประกอบด้วย โครงสร้างและเทคโนโลยี

---

[๘] พิทยา บวรวัฒนา, **ทฤษฎีองค์การสาธารณะ,** พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภา, ๒๕๕๒), หน้า ๑๗๖-๑๗๗.

[๙] เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, **การวิจัยเกี่ยวกับผู้บริหาร**, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑), หน้า ๙๗.

[๑๐] Steers, R.M, “When is an organization effective? A process approach to understanding effectiveness”, **Organizations Dynamics**, vol.5 no.2 (1976): 442.

๒. ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม (Environmental Characteristics) ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน ซึ่งหมายถึงบรรยากาศภายในองค์การ

๓. ปัจจัยลักษณะของพนักงาน (Employee Characteristics) ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน และความผูกพันต่อองค์การ

๔. ปัจจัยด้านนโยบายและการปฏิบัติ (Managerial Policies and Practices) ประกอบด้วยการมีเป้าหมายที่ชัดเจน การจัดหาและการใช้ทรัพยากร การสร้าง สภาพแวดล้อมการทำงาน กระบวนการสื่อสาร ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ การปรับตัว ขององค์การและนวัตกรรม จากข้อความดังกล่าวมีผลต่อความสำเร็จ (Success) หรือความล้มเหลว (Failure) ในการปฏิบัติงานขององค์การเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือนโยบายที่ได้กำหนดไว้

การประเมินวัดประสิทธิผลขององค์การ มีแนวความคิดและเกณฑ์การวัดที่แตกต่างกัน[๑๑] และได้วางแนวทางในการศึกษา เพื่อวัดประสิทธิผลขององค์การไว้เป็น ๕ แนวทาง คือ

๑. แนวคิดที่มุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมาย (Goal-Attainment Approach) โดยวัดประสิทธิผลขององค์การจากความสามารถในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ แนวทางนี้ยึดหลักว่า องค์การมีความตั้งใจที่จะบรรลุเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง โดยอาจมีเป้าหมายเดียวหรือหลายเป้าหมายก็ได้ แนวทางที่มุ่งการบรรลุเป้าหมาย คือ องค์การจะต้องมีความมั่นคง มีเหตุผลและแสวงหาเป้าหมายที่แท้จริง

๒. แนวทางเชิงระบบ (The Systems Approach) วัดประสิทธิผลองค์การตามแนวคิดเชิงระบบที่มีทรัพยากรนำเข้า กระบวนการแปรสภาพทำให้เกิดผลผลิต การศึกษา ในแนวนี้นอกจากมุ่งเน้นเป้าหมายแล้ว ยังมุ่งเน้นวิธีการที่ทำให้บรรลุเป้าหมายด้วย

๓. แนวทางเชิงกลยุทธ์-เฉพาะส่วน (The Strategic-Constituencies Approach) กล่าวถึง การที่องค์การต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา ได้แก่ ความกดดันและ ข้อเรียกร้องจากกลุ่มผลประโยชน์ ที่มีความสำคัญต่อความ อยู่รอดขององค์การ คือ กลุ่มผลประโยชน์มีอำนาจควบคุมทรัพยากรที่จำเป็นต่อองค์การ ดังนั้นความอยู่รอดขององค์การขึ้นอยู่กับความสามารถ ในการจัดหาและรักษาทรัพยากรจะแสดงถึงระดับความมีประสิทธิผลขององค์การ

๔. แนวทางการแข่งขัน-คุณค่า (The Competing-Values Approach) กล่าวถึงเป้าหมาย ที่แตกต่างกันไปในแต่ละองค์การ มาจากบุคคลที่กำหนดเป้าหมายที่มีค่านิยมต่างกัน ดังนั้นการวัดประสิทธิผลขององค์การจึงขึ้นกับค่านิยม (Values) ความพึงพอใจ (Preferences) และความสนใจ (Interests) ของผู้ประเมินหรือวัดประสิทธิผลขององค์การ

---

[๑๑] Robbins, S. P, **Organization theory: Structure, design and applications,** 2nd ed., (Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1987), p.22.

จากข้อความดังกล่าว Robbins ยังกล่าวถึงปัจจัยที่กำหนดประสิทธิผลขององค์การ ประกอบด้วย ปัจจัยที่กำหนดโครงสร้างองค์การ (Determinants of Organization Structure) โครงสร้างองค์การ (Organization Structure) การจัดรูปแบบองค์การ (Organization Design) และการบริหารจัดการ (Applications) เป็นต้น

๕. แนวคิดทรัพยากร (Resource - Based Approach) แนวคิดนี้เน้นการวัดประเมินประสิทธิผลขององค์การโดยดูจากการใช้ทรัพยากร (Input) โดยมีนักทฤษฎีที่มีความเห็นสอดคล้องกับแนวคิดนี้[๑๒] คือ กล่าวว่า องค์การที่มีประสิทธิผล คือ องค์การที่ประสบความสำเร็จ ในการสรรหาทรัพยากรที่มีคุณค่าและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่าง ตัวชี้วัดประสิทธิผลขององค์การ ได้แก่

๕.๑ อำนาจในการต่อรอง หมายถึง ความสามารถในการหาทรัพยากร ที่ขาดแคลนและมีค่า จากสภาพแวดล้อมภายนอกซึ่งได้แก่ ทรัพยากรเงิน วัตถุดิบ ทรัพยากรบุคคล ความรู้และเทคโนโลยี

๕.๒ ความสามารถของผู้มีอำนาจตัดสินใจในองค์การ ในการประเมินถึงคุณค่าของทรัพยากรในสภาพแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง

๕.๓ ความสามารถของผู้บริหารในการบริหารจัดการทรัพยากรทั้งหลาย ทั้งที่จับต้องได้เช่น วัตถุดิบในการผลิต คน เงิน และที่จับต้องไม่ได้เช่น ความรู้และวัฒนธรรมองค์การ เพื่อให้ได้ผลการดำเนินการที่เป็นเลิศ

๕.๔ ความสามารถขององค์การในการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม การประเมินประสิทธิผลตามแนวคิดนี้มีประโยชน์อย่างมาก ในกรณีที่องค์การไม่สามารถประเมินถึงผลงาน (Output) ขององค์การได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การและหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่ไม่หวังผลกำไร การประเมินถึงกระบวนการทำงานภายในและผลงานการดำเนินการไม่สามารถกำหนดออกมาเป็นตัวเลขได้อย่างชัดเจน การเลือกใช้ตัวแปรด้านงบประมาณที่ได้รับจึงเป็นทางเลือกที่สะดวกและเหมาะสม แม้แต่องค์การในภาคธุรกิจส่วนใหญ่ ยังเลือกใช้วิธีการประเมิน ในทางปฏิบัติพบว่าปัญหาของการประเมินที่เน้นแต่ด้านทรัพยากรที่ใช้เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมภายนอกได้

การที่องค์การสามารถหาทรัพยากรที่ดีมีคุณค่านำมาผลิตสินค้าและบริการให้กับลูกค้า องค์การนี้อาจจะมีประสิทธิผล หากใช้วิธีการประเมินแบบนี้ แต่สินค้าและบริการที่ผลิตออกมาได้ จะไม่มีประโยชน์แต่อย่างใด หากไม่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า และสะท้อนความต้องการของผู้เกี่ยวข้องนั่นได้ หมายถึง องค์การไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้

---

[๑๒] Richard L. Daft, **Essentials of Organization: Theory and Design,** (Ohio: South - Western College, 2001), p. 29.

๒.๑.๓ วิธีการประเมินวัดประสิทธิผลขององค์การที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการประเมินวัดประสิทธิผลองค์การที่เรียกว่า Multivariate Effectiveness Measures[๑๓] ซึ่งเป็นการใช้แนวคิดและเกณฑ์หลายอย่างในการวัดประสิทธิผลขององค์การ โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑) ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการบรรลุเป้าหมาย (Goal - Attainment Approach) มาเป็นแนวทางหลักในการประเมิน โดยมีการประยุกต์ใช้แนวคิดผู้มีสิทธิออกเสียงเชิงกลยุทธ์ (The Strategic - Constituencies Approach) แนวคิด A Multiple - Constituency Approach และแนวคิดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Approach) มาร่วมในการประเมินประสิทธิผลองค์การ ในการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีทั้ง ๑๗ แห่ง ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ทั้งในความคิดเห็นของประชาชนในฐานะที่เป็นผู้รับบริการและพนักงานของเทศบาลตำบลในฐานะที่เป็นบุคลากรในองค์การ

๒) ผู้วิจัยได้ใช้ตัวชี้วัดประสิทธิผลองค์การจำนวน ๔ ตัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ John P. Campbell[๑๔] และสอดคล้องกับตัวชี้วัดประสิทธิผลองค์การ ในด้านปัจจัยนำออก (Output) หรือด้านเป้าหมายองค์การ ซึ่งได้แก่ ๑) ผลผลิต (Productivity) ๒) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ๓) คุณภาพ (Quality) และ ๔) ความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล และ ความหมายทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึง การที่องค์กรสามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ ดังนั้น ประสิทธิผลจึงหมายถึงผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นของงานนั้น จะต้องตอบสนองหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ สำหรับงานวิจัยประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ประสิทธิผลขององค์การ จึงหมายถึง ระดับผลสำเร็จในการบริหารงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ในการจัดทำและส่งมอบบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ตามภารกิจหลักด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างเพียงพอ คุ้มค่า สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ทำให้ประชาชนโดยรวมเกิดความพึงพอใจในบริการสาธารณะที่เทศบาลจัดทำให้และจาก

---

[๑๓] Richard M. Steers, **Organization Effectiveness: A Behavioral View,** (California: Goodyear, 1977), p. 39.

[๑๔] John P. Campbell, **On the Natural of Organizational Effectiveness, In Paul S. Goodman, Johannes M. Penning and Assosiates, New Perspective on Organizational Effectiveness,** (San Fransisco: Jossey–Bass, 1977), pp. 36-39.

ความหมายประสิทธิผลองค์กรและการบริหารงานองค์การ ของนักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปแนวคิดได้ตามตารางที่ ๒.๑ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน๒๕๔๒ (๒๕๕๒, หน้า ๕๐๔)	ประสิทธิผล หมายถึงผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้น
Amitai Etzioni, (1964, p. 8)	ประสิทธิผล หมายถึง ขีดขั้นความสามารถขององค์การในการทำให้บรรลุเป้าหมายต่างๆ ที่กำหนดไว้
Schein, (1970, p. 177)	ประสิทธิผลองค์การ หมายถึง สมรรถนะ ขององค์การในการที่จะอยู่รอด ปรับตัว รักษาสภาพ และเติบโต ไม่ว่าองค์การนั้นจะมีหน้าที่ใดที่ต้องการให้ลุล่วง
Richard L. Daft, (2001, pp.29-30)	ประสิทธิผลขององค์การตามแนวคิดทรัพยากร หมายถึงองค์การที่ประสบความสำเร็จในการสรรหาทรัพยากรที่มีคุณค่าและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ทิพาวดี เมฆสวรรค์, (๒๕๔๔, หน้า ๑๔)	ประสิทธิผลขององค์การในมุมมองของการบริหารโครงการ หมายถึง ระดับของการบรรลุวัตถุระสงค์ที่ได้ตั้งไว้ล่วงหน้าของโครงการนั้น ว่าได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้เพียงไร ความมีประสิทธิผลมีความเกี่ยวข้องกับผลผลิตและผลลัพธ์
ศุภชัย ยาวะประภาษ, (๒๕๕๒, หน้า ๗๙)	ประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบาย หมายถึงระดับของการบรรลุวัตถุระสงค์ที่ได้ตั้งไว้ล่วงหน้าของโครงการนั้น ว่าได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้เพียงไร ความมีประสิทธิผลมีความเกี่ยวข้องกับผลผลิตและผลลัพธ์
ติน ปรัชญพฤทธิ์, (๒๕๕๒, หน้า ๑๗๖-๑๗๗)	ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึง ระดับที่คนงานสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใด

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พิทยา บวรวัฒนา, (๒๕๕๒, หน้า ๑๗๖-๑๗๗.)	ประสิทธิผลเป็นเรื่องของความสำเร็จขององค์การ ในการกระทำสิ่งต่างๆ ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ องค์การที่มีประสิทธิผลสูงจึงเป็นองค์การที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง
เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, (๒๕๕๑, หน้า ๙๗)	ประสิทธิผล หมายถึงผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นของงานนั้น จะต้องตอบสนองหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การที่วางไว้
Richard M. Steers, (1977, p 39)	เครื่องมือในการประเมินวัดประสิทธิผลองค์การที่เรียกว่า Multivariate Effectiveness Measures ซึ่งเป็นการ โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้ ๑) ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการบรรลุเป้าหมาย ๒) ผู้วิจัยได้ใช้ตัวชี้วัดประสิทธิผลองค์การ
Steers, R. M, (1980, p.442)	แนวคิดในการวัดผลการปฏิบัติงานองค์การ ว่าจะมีประสิทธิผลหรือไม่ขึ้น อยู่กับปัจจัย ๔ กลุ่ม ๑. ปัจจัยลักษณะองค์การ ได้แก่ โครงสร้าง และเทคโนโลยี ๒. ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน ซึ่งหมายถึงบรรยากาศภายในองค์การ ๓. ปัจจัยลักษณะของพนักงาน ได้แก่ การปฏิบัติงาน และความผูกพันต่อองค์การ ๔. ปัจจัยด้านนโยบายและการปฏิบัติ ประกอบด้วย การมีเป้าหมายที่ชัดเจน การจัดหาและการใช้ทรัพยากร การสร้าง สภาพแวดล้อมการทำงาน กระบวนการสื่อสาร ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ การปรับตัว ขององค์การและนวัตกรรม

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Robbins, S. P, (1987, p.22)	วางแนวทางในการศึกษา เพื่อวัดประสิทธิผลขององค์การไว้ เป็น ๕ แนวทาง คือ ๑. แนวคิดที่มุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมาย ๒. แนวทางเชิงระบบ ๓. แนวทางเชิงกลยุทธ์-เฉพาะส่วน ๔. แนวทางการแข่งขัน-คุณค่า ๕. แนวคิดทรัพยากร
John P. Campbell, (1977, p.p. 36-39)	ตัวชี้วัดประสิทธิผลองค์การ ในด้านปัจจัยนำออก (Output) หรือด้านเป้าหมายองค์การ ซึ่งได้แก่ ๑) ผลผลิต (Productivity) ๒) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ๓) คุณภาพ (Quality) และ ๔) ความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction)
Richard L. Daft, (2001, p. 29)	องค์การที่มีประสิทธิผล คือ องค์การที่ประสบความสำเร็จในการสรรหาทรัพยากรที่มีคุณค่าและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร นั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัดได้แก่ ๑. อำนาจในการต่อรอง ในการหาทรัพยากร ที่ขาดแคลนและมีค่า ๒. ความสามารถของผู้มีอำนาจตัดสินใจในองค์การ ๓. ความสามารถของผู้บริหารในการบริหารจัดการทรัพยากรทั้งหลาย ๔. ความสามารถขององค์การในการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

๒.๒.๑ ความหมายการบริหารองค์การ

การบริหารว่า หมายถึง ระบบที่ประกอบไปด้วยกระบวนการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งวัตถุและคนมาดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล[๑๕] ในบางทัศนะการบริหารถูกมองว่าที่มีลักษณะเป็นกระบวนการโดย หมายถึงกระบวนการนำเอาการตัดสินใจ และนำนโยบายไปปฏิบัติ ในส่วนการบริหารรัฐกิจหมายถึงเกี่ยวข้อง กับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ[๑๖] ส่วนในด้านการจัดการทรัพยากร ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลองค์การ หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์การ[๑๗] นอกจากนี้แล้ว การบริหาร (Administration) เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการดำเนินงานขององค์การเพราะการบริหารเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพขององค์การนั้นๆ การบริหารเป็นเครื่องมือบ่งชี้ให้ทราบถึง ความเจริญก้าวหน้าขององค์การและสังคม การบริหารองค์การ เป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ[๑๘] ตามคำย่อ ภาษาอังกฤษว่า "POSDC" ดังนี้

๑) P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนด แนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จที่ในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

๒) O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์กร เป็นการกำหนด โครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำ และการกระจายอำนาจ ความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำ และการกระจายอำนาจ

๓) S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔) D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

---

[๑๕] ไพบูลย์ ช่างเรียน, **วัฒนธรรมการบริหาร,** (กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๒), หน้า ๑๗.

[๑๖] ติน ปรัชญพฤทธิ์, **ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๘.

[๑๗] บุญทัน ดอกไธสง, **การจัดองค์การ**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๑.

[๑๘] พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีในการบริหาร,** พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓-๕.

๕) C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของ การปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

การบริหารองค์การ จัดว่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะด้วยเหตุผลต่อไปนี้ คือ การบริหารได้พัฒนาการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ ๔ ประการ[๑๙] ให้ความหมายไว้ว่า

๑) ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานที่ทำแต่ละอย่าง คือ ต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุด ที่จะช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ มาตรฐานของงานจะต้องมีการจัดวางเอาไว้ โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริง และในเวลาเดียวกัน การจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่างๆ ก็จะจ่ายให้ ตามผลผลิตทั้งหมดสำหรับส่วนที่เกินมาตรฐาน

๒) ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน โดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงาน นอกจากนี้ ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกวิธีด้วยและในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษที่จะให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดตรงตามงานที่จะให้ทำ

๓) ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีทำงาน ควบคู่กับการพิจารณาคนงานนี้ คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีทำงานใหม่ที่ได้กำหนดขึ้น เพราะโดยหลักเหตุผลคนงานทุกคน จะเห็นจริงถึงโอกาสที่เขาจะได้รับรายได้สูงขึ้น จากการทำงานถูกวิธีที่จะช่วยให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น

๔) การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน ฝ่ายบริหารควรจะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน แต่ต้องไม่ใช่โดยการไปลงมือปฏิบัติงาน ที่ควรจะเป็นงานของคนงานเท่านั้น วิธีการต่างๆ ล้วนแต่เป็นวิธีการที่มีหลักเกณฑ์ตามหลักวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดทฤษฎีการบริหารขึ้นมาและได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารต้องมีบทบาทเป็นจุดกลางของปัญหาและความสำเร็จของกลุ่ม ที่จะต้องรับผิดชอบนำเอาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของกลุ่มมาคิดวิเคราะห์และปรับปรุงหาทางออกให้ได้เป็นผลดีที่สุดสำหรับกลุ่มให้ดีขึ้นและมากขึ้นเรื่อยๆ

หลักการบริหาร ยังต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ และภารกิจหลัก ในการจัดตั้งหน่วยงานต่างๆเหล่านั้นด้วย[๒๐] มีดังต่อไปนี้

๑) การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเรียกว่า การบริหารรัฐกิจ มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือ การให้บริการสาธารณะ รวมถึง การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ตลอดจน

---

[๑๙] ธงชัย สันติวงษ์, **พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด**, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๔๘.

[๒๐] วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, **การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น : สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย,** (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โฟร์เพซ, ๒๕๔๕), หน้า ๓๖-๓๘.

การอำนวยความสะดวก ด้านการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ เป็นต้น การบริหารส่วนนี้เป็นการบริหารของหน่วยงานของภาครัฐ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เช่น การบริหารงานของหน่วยงานของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง กรม หรือเทียบเท่า การบริหารงานของจังหวัดและอำเภอ การบริหารงานของหน่วยการบริหารท้องถิ่น หน่วยงานบริหารกรุงเทพมหานคร รวมตลอดทั้ง

๒) การบริหารงานของหน่วยงานภาคธุรกิจ หรือ การบริหารธุรกิจ เป็นการบริหารของหน่วยงานเอกชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์การจัดตั้งเพื่อการแสวงหากำไรสูงสุด ในการทำธุรกิจ การผลิตอุตสาหกรรม หรือให้บริการ เช่น บริษัท ห้างร้าน และห้างหุ้นส่วนทั้งหลาย

๓) การบริหารของหน่วยงานที่ไม่สังกัดภาครัฐ ซึ่งเรียกย่อว่า หน่วยงาน เอ็นจีโอ (NGO.) เป็นการบริหารงานของหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร (non-profit administration) มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือการไม่แสวงหาผลกำไร เช่น การบริหารของมูลนิธิ และสมาคมต่างๆ

๔) การบริหารงานของหน่วยงานระหว่างประเทศ (international organization) มีวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งขึ้น เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น การบริหารงานขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Organization) องค์การค้าระหว่างประเทศ (World Trade Organization) และกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN)

๕) การบริหารงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ การบริหารงานขององค์กรส่วนนี้เกิดขึ้นหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๔๐) โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีองค์กรตามรัฐธรรมนูญขึ้นมา เช่น การบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นต้น องค์กรดังกล่าวนี้เป็นหน่วยงานของรัฐ มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเพื่อปกป้องคุ้มครองและรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้กล่าวถึงลักษณะของงานบริหารจัดการไว้ ๓ ด้าน[๒๑] คือ

๑) ในด้านที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้างาน งานบริหารจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์การ

๒) ในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำ งานบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่างๆ ในองค์การ และการประสานกิจกรรมต่างๆ เข้าด้วยกัน

---

[๒๑] ธงชัย สันติวงษ์, **องค์การและการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๒๑-๒๒.

๓) ในด้านของความรับผิดชอบ งานบริหารจัดการ ให้ความหมายการจัดการหมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัตถุสิ่งของ ที่เป็นเกี่ยวกับอุปกรณ์การจัดการนั้นๆ[๒๒] กล่าวได้ว่า การบริหารจัดการ การบริหารการพัฒนา

แม้กระทั่ง การบริหารการบริการ แต่ละคำมีความหมายใกล้เคียงกัน ที่เห็นได้อย่างชัดเจน มีอย่างน้อย ๓ ส่วน[๒๓] คือ

๑) ใช้เป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ นำมาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ

๒) มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ การคิด (thinking) หรือการวางแผน (planning) การดำเนินงาน (acting) และการประเมินผล (evaluating)

๓) มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น

ส่วนความหมายที่แตกต่างกัน คือ แต่ละคำมีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือ การบริหารจัดการเน้นเรื่องการนำแนวคิดการจัดการของภาคเอกชนเข้ามาใช้ในการบริหารราชการ เช่น การมุ่งหวังผลกำไร การแข่งขัน ความรวดเร็ว การตลาด การประชาสัมพันธ์ การจูงใจด้วยค่าตอบแทน การลดขั้นตอน และ การลดพิธีการ เป็นต้น ในขณะที่การบริหารการพัฒนาให้ความสำคัญเรื่องการบริหารรวมทั้งการพัฒนานโยบาย แผน แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมของ หน่วยงานของรัฐ ส่วนการบริหารการบริการเน้นเรื่องการอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ประชาชน การบริหารงานของหน่วยงานภาคประชาชน มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและถูกเอารัดเอาเปรียบตลอดมา เช่น การบริหารงานของหน่วยงานของเกษตรกร กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มผู้ให้บริการ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วนักวิชาการยังกล่าวถึง การบริหารในฐานะที่เป็นกระบวนการ หรือกระบวนการบริหาร เกิดได้จากหลายแนวคิด เช่น โพสคอร์บ (POSDCoRB) เกิดจากแนวคิดของลูเทอร์ กูลิค (Luther Gulick) และ ลินดอล เออร์วิค (Lyndall Urwick) ประกอบด้วยขั้นตอนการบริหาร ๗ ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) ในขณะที่กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ เฮ็นรี ฟาโยล (Henry Fayol) ประกอบด้วย ๕ ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับ

---

[๒๒] Harold D. Koontz and Cyril O’ Donnell, **Principle of Management**. (New York: Mc GrawHill. 1972), p. 43.

[๒๓] วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, **การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ,** (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๘), หน้า ๕.

การ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุมงาน (Controlling) หรือรวมเรียกว่า พอคค์ (POCCC)[๒๔]

กล่าวโดยสรุป การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน[๒๕] จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับ การบริหาร หมายถึงกระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่างๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่างๆ โดยอาศัยความร่วมแรงร่วมใจของสมาชิกในองค์การตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การควบคู่ไปด้วย องค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้จากเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง ข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการสรุปแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและการบริหารงานขององค์การไว้ตามตารางที่ ๒.๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารองค์การ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ไพบูลย์ ช่างเรียน, (๒๕๓๒,หน้า ๑๗),	การบริหารว่า หมายถึง ระบบที่ประกอบด้วยกระบวนการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งทางวัตถุและคนมาดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
ติน ปรัชญพฤทธิ์, (๒๕๓๕, หน้า ๘)	การบริหาร หมายถึง กระบวนการนำเอาการตัดสินใจ และนำนโยบายไปปฏิบัติ ในส่วนการบริหารรัฐกิจหมายถึงเกี่ยวข้อง กับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

[๒๔] ธงชัย สันติวงษ์, **องค์การและการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๓๙.

[๒๕] Herbert A. Simon, **Administrative Behvior,** (New york: Macmillian, 1947), p. 3.

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารองค์การ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	**แนวคิดหลัก**
บุญทัน ดอกไธสง, (๒๕๓๗, หน้า ๑)	การบริหาร คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของ บุคคล องค์การ หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์การ
พระธรรมโกศาจารย์ (๒๕๔๙, หน้า ๓-๕)	การบริหารองค์การ เป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น หน้าที่ ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ[๓๖] ตามคำย่อ ภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้ ๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน ๒. O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์กร ๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร ๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ ๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล
ธงชัย สันติวงษ์, (๒๕๔๓, หน้า ๔๘)	การบริหารองค์การ เป็นทั้งศาสตร์และศิลปะมีหลักการสำคัญ ๔ ประการ ๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด ๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน ๓. มีวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีทำงาน ๔. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน
วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, (๒๕๔๕, หน้า ๓๖-๓๘)	หลักการบริหาร ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ และภารกิจหลัก ในการจัดตั้งหน่วยงานต่างๆเหล่านั้นด้วย เช่น การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ มีวัตถุประสงค์หลักคือ การให้บริการสาธารณะ ให้แก่ประชาชนที่มารับบริการเกิดความพึงพอใจมากที่สุด

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารองค์การ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Harold D. Koontz, (1972, p. 43)	การจัดการหมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัตถุสิ่งของ ที่เป็นเกี่ยวกับอุปกรณ์การจัดการนั้นๆ
ธงชัย สันติวงษ์, (๒๕๔๓, หน้า ๒๑-๒๒)	ได้กล่าวถึงลักษณะของงานหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐบริหารจัดการไว้ ๓ ด้าน ๑. ในด้านที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้างาน งานบริหารจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์การ ๒. ในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำ งานบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่างๆ ในองค์การและการประสานกิจกรรมต่างๆ เข้าด้วยกัน ๓. ในด้านของความรับผิดชอบ ให้ความหมายการจัดการหมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้
Herbert A. Simon, (1947, p. 3)	การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คน ขึ้นไป ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน
วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, (๒๕๔๘, หน้า ๕)	การบริหารจัดการ การพัฒนา การบริการมีความหมายใกล้เคียงกัน ที่เห็นได้อย่างชัดเจนมีอย่างน้อย ๓ ส่วน ๑. ใช้เป็นแนวทางการบริหารงานภาครัฐ นำมาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพสูงสุด ๒. มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย การคิด การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล ๓. มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยทั่วไปเป็นที่ยอมรับกันว่า สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างยิ่งเนื่องจากสิ่งแวดล้อมให้ปัจจัย ๔ เป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตของมนุษย์ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคนอกจากนี้ยังให้พลังงานความปลอดภัยในการดำรงชีวิตและสิ่งอำนวยความสะดวกแต่ปัจจุบันสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเสื่อมลงทั้งปริมาณและคุณภาพ มีการปนเปื้อนของมลพิษในอัตราที่เพิ่มขึ้นทั้งในดิน อากาศ น้ำจืด น้ำทะเล อาหารรวมทั้งการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาล จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเพื่อคุณภาพที่ดีขึ้นของชีวิต

๒.๓.๑ ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural resources) หมายถึงสิ่งที่ปรากฏอยู่ตามธรรมชาติหรือสิ่งที่ขึ้นเอง อำนวยประโยชน์แก่มนุษย์และธรรมชาติด้วยกันเอง[๒๖] ถ้าสิ่งนั้นยังไม่ให้ประโยชน์ต่อมนุษย์ ก็ไม่ถือว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติ[๒๗] ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติมักจะมองในแง่ที่ว่าเป็นสิ่งอำนวยประโยชน์แก่มนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม หากไม่ได้ให้ประโยชน์อะไรเลยก็คงไม่ใช่ทรัพยากรธรรม ชาติ ดังนั้นจึงมีการจัดประเภททรัพยากรธรรมชาติไว้หลายประเภทด้วยกัน เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ ฯลฯ

การใช้คำว่า "**ทรัพยากรธรรมชาติ**" และคำว่า "**สิ่งแวดล้อม**"[๒๘] บางครั้งผู้ใช้อาจจะเกิดความสับสนไม่ทราบว่าจะใช้คำไหนดี จึงน่าพิจารณาว่าคำทั้งสองนี้มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันอย่างไร ในเรื่องนี้ ได้เสนอไว้ดังนี้

๑. ความคล้ายคลึงกัน คือ เกิดขึ้นตามธรรมชาติเหมือนกันทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมต่างเป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์ต่อมนุษย์เช่นกัน มนุษย์รู้จักใช้ รู้จักคิดในการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ และมนุษย์อาศัยอยู่ในทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ก็ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติแล้วมนุษย์ก็เรียกสิ่งต่างๆทั้งหมดว่า "สิ่งแวดล้อม" ความคล้ายคลึงกันของคำว่า ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ที่ว่าทรัพยากรธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม

๒. ความแตกต่าง ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่สิ่งแวดล้อมนั้นประกอบด้วยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติหากขาดทรัพยากรธรรมชาติมนุษย์จะไม่สามารถสร้างสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ได้เลยถ้าแยกมนุษย์ออกมาในฐานะผู้ใช้ประโยชน์จากสิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้ เมื่อกล่าวถึงสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ จึงควรใช้คำว่า "ทรัพยากรธรรมชาติ" แต่ถ้าต้องการกล่าวรวม ๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น

---

[๒๖] ทวี ทองสว่าง และทัศนีย์ ทองสว่าง, **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,** (กรุงเทพมหานคร: ทิพย์อักษร, ๒๕๒๓), หน้า ๔.

[๒๗] เกษม จันทร์แก้ว, **วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม,** (กรุงเทพมหานคร: อักษรสยามการพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๔.

[๒๘] เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗-๘.

ก็ควรใช้คำว่า “สิ่งแวดล้อม” แต่ถ้าต้องการเน้นเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน ควรใช้คำว่า “ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

สรุปได้ว่าทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และมนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น บรรยากาศ ดิน น้ำ ป่าไม้ ทุ่งหญ้า สัตว์ป่า แร่ธาตุ พลังงาน และกำลังแรงงานมนุษย์เป็นต้น ส่วนความหมายของสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนเราสามารถแยกการให้คำจำกัดความไว้ ดังนี้ สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ทั้งสิ่งที่มีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต เห็นได้ด้วยตาเปล่า และไม่สามารถเห็นได้ด้วยตาเปล่า รวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น ประเภทสิ่งแวดล้อมจะประกอบด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์นั่นเอง[๒๙] คือ

๑) สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ได้แก่ บรรยากาศ น้ำ ดิน แร่ธาตุ และสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่บนโลก (พืช และสัตว์) ฯลฯ

๒) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สาธารณูปการต่างๆ เช่น ถนน เขื่อนกั้นน้ำ ฯลฯ หรือระบบของสถาบันสังคมมนุษย์ ที่ดำเนินชีวิตอยู่ ฯลฯ

โดยคำนิยามแล้ว จะเห็นได้ว่า ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทนั้น จะเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม แต่สิ่งแวดล้อมทุกชนิดไม่เป็นทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมด ซึ่งอาจกล่าวสรุปได้ว่า การที่จะจำแนกสิ่งแวดล้อมใดๆ เป็นทรัพยากรธรรมชาตินั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น เกิดจากความต้องการของมนุษย์ที่จะนำสิ่งแวดล้อมมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง เกิดจากการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ถ้ายังไม่นำมาใช้ก็เป็นสิ่งแวดล้อม แต่ถ้านำมาใช้ประโยชน์ได้ ก็จะกลายเป็นทรัพยากรธรรมชาติในช่วงเวลานั้นๆ

ส่วนสภาพภูมิศาสตร์และความห่างไกลของสิ่งแวดล้อม ถ้าอยู่ไกลเกินไปจนคนไม่สามารถนำมาใช้ ก็จะไม่สามารถแปรสภาพเป็นทรัพยากรธรรมชาติได้ นอกจากนี้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มคละกันไป โดยอยู่ร่วมกันอย่างมีกฎ ระบบ ข้อบังคับทั้งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ และที่มนุษย์กำหนดขึ้นมา การอยู่เป็นกลุ่มของสรรพสิ่งเหล่านี้ จะแสดงพฤติกรรมร่วมกันภายในขอบเขต และแสดงเอกลักษณ์ของกลุ่มออกมาอย่างชัดเจน กลุ่มของสรรพสิ่งเหล่านี้จะเรียกว่า ระบบนิเวศ หรือระบบสิ่งแวดล้อม นั่นเองทำให้มนุษย์จำเป็นต้องมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินงานต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการจัดหา การเก็บรักษา การซ่อมแซม การใช้อย่างประหยัด และการสงวนรักษา เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมนั้น สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์แก่มวล

---

[๒๙] ศูนย์สารสนเทศสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, **ทรัพยากรธรรมชาติ**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://local.environnet.in.th/formal_data2.php?id=71, [๒๐ ส.ค. ๒๕๕๙].

มนุษย์ได้ใช้ตลอดไป อย่างไม่ขาดแคลน[๓๐] หรืออาจหมายถึง กระบวนการจัดการ แผนงาน หรือกิจกรรมในการจัดสรร และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อสนองความต้องการในระดับต่างๆของมนุษย์ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาคือเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักการอนุรักษ์ ด้วยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาดประหยัดและก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ถ้าเราจะกำหนดว่า สิ่งแวดล้อมที่เรากล่าวกันทั่วไป เป็นเรื่องของปัญหาภาวะมลพิษ อันเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือจากผลของความก้าวหน้าของการพัฒนาแล้ว เราก็สามารถให้คำจำกัดความแยกระหว่างการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดการสิ่งแวดล้อมได้

๒.๓.๒ แนวคิดในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และให้ประโยชน์ต่อมนุษย์ ทั้งในด้านการจัดหา การเก็บรักษา การซ่อมแซม การใช้อย่างประหยัด รวมทั้งการสงวนเพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาตินั้น สามารถให้ผลได้อย่างยาวนาน เป็นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง ส่วนการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีได้นั้น จะต้องดำเนินการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาภาวะมลพิษ ที่จะมีผลต่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ปลอดภัย ทำให้สิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวเรามีผลดีต่อคุณภาพชีวิตนั่นเอง

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะต้องยึดหลักการทางอนุรักษ์วิทยา เพื่อประกอบการดำเนินงานในการจัดการดังนี้[๓๑]

๑) การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล ใช้อย่างฉลาด หรือใช้ตามความจำเป็น ไม่ใช้อย่างฟุ่มเฟือย และไม่เกิดการสูญเปล่า หรือเกิดการสูญเปล่าน้อยที่สุด

๒) การประหยัดของที่หายาก และของที่กำลังสูญพันธุ์

๓) การปรับปรุง ซ่อมแซมสิ่งที่เสื่อมโทรมให้คืนสภาพก่อนนำไปใช้ เพื่อให้ระบบสิ่งแวดล้อมดี ขึ้น ทำให้เกิดแนวคิดในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยการทางวิทยาศาสตร์ คือ

---

[๓๐] คลังความรู้สู่ความเป็นเลิศทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี, **มนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.scimath.org/socialnetwork/groups/viewbulletin/1184-?groupid, [๒๐ ส.ค. ๒๕๕๙].

[๓๑] สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ, เล่มที่ ๑๙, **เรื่องที่ ๑ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php? book=19&chap=1&page=t19-1-infodetail02.html [๒๔ ส.ค. ๒๕๕๙].

แนวคิดการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากสาขาวิทยาศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งมีทรรศนะว่าต้องจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ ปัญหาทางทรัพยากรธรรมชาติสามารถนำหลักการทางวิทยาศาสตร์ ทั้งวิทยาศาสตร์กายภาพและ วิทยาศาสตร์สังคมมาช่วยแก้ปัญหาได้ โดยการผลิตและสร้างเทคโนโลยีเข้ามาจัดการ[๓๒]

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของแนวคิดนี้ก็เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์เป็นหลัก ซึ่งเห็นว่าเป็นพัฒนาการทางสังคมและเป็นความคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมสมัยใหม่ (modern environmentalism) แนวคิดนี้เป็นที่มาของคำว่า “มนุษย์เป็นนายของธรรมชาติ” (man is the master of nature) บางครั้งก็ถูกเรียกว่าแนวคิดที่เห็นมนุษย์เป็นใหญ่ (anthropocentrism) ถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่การ จัดการทรัพยากรธรรมชาติอยู่ภายใต้วาทกรรมทางวิทยาศาสตร์ ที่เกิดขึ้นมานานกว่าศตวรรษและยังคงดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน แนวคิดนี้มีความเชื่อ ๒ แนวทางสำคัญคือ

(๑) เชื่อว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นกลไกของธรรมชาติ หมายถึงทฤษฎีต่าง ๆ ถือว่าเป็นกฎเกณฑ์ทางธรรมชาติ หรือเป็นความจริงสูงสุดที่ได้พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ทฤษฎีต่าง ๆ ตามแนวคิดนี้จึงเปรียบเสมือนกฎธรรมชาติ โดยมีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการช่วยเปิดเผยความจริงนั้นแก่เรา ซึ่งแนวคิดนี้อาจจัดอยู่ในแนวปรัชญา ปฏิฐานนิยม (positivism)

(๒) เชื่อว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือของมนุษย์ ซึ่งหมายถึงทฤษฎีต่าง ๆ นั้นไม่ถือว่าจริงหรือเท็จเพียงแต่อยู่ที่ว่าจะใช้ได้หรือไม่ได้เท่านั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งทฤษฎีเป็นเสมือนเครื่องมือของมนุษย์เท่านั้น แนวคิดนี้เชื่อว่าโลกวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลามนุษย์สามารถใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ได้[๓๓]

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของแนวคิดนี้ เน้นการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง เน้นที่ประสิทธิภาพ และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ตัวอย่าง เช่น การแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรมด้วยการใช้สารเคมีหรือใช้การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงธาตุไนโตรเจน การแก้ไข ปัญหาสารตกค้างในแม่น้ำด้วยการลดสารพิษที่ถูกปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือการจัดการแก้ไขคุณภาพน้ำด้วยการเติมบักเตรีบางชนิดหรือด้วยการกำจัดตะกอนตกค้าง การจัดการแก้ไขปัญหา ป่าไม้ด้วยการศึกษากระบวนการทางอุทกวิทยาหรือการปลูกป่าแบบผสมผสาน จะเห็นได้ว่าวิธีการจัดการในแนวคิดกลุ่มนี้จะมุ่งไปที่เรื่องของวัตถุและกระบวนการเป็นสำคัญ

---

[๓๒] พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม,** (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๔๓), หน้า ๗๓-๗๔.

[๓๓] รศ.ดร.ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, **ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิภาษา, ๒๕๔๕), หน้า ๒๕๑.

๒.๓.๓ หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้เหมาะสมและได้รับประโยชน์สูงสุดดังนี้[๓๔]

๑. การถนอม เป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติทั้งปริมาณและคุณภาพให้มีอยู่นานที่สุด โดยพยายามใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพ เช่น การเลือกจับปลาที่มีขนาดโตมาใช้ในการบริโภค ไม่จับปลาที่มีขนาดเล็กเกินไป เพื่อให้ปลาเหล่านั้นได้มีโอกาสโตขึ้นมาแทนปลาที่ถูกจับไปบริโภคแล้ว

๒. การบูรณะซ่อมแซม เป็นการบูรณะซ่อมแซมทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดความเสียหายให้มี สภาพเหมือนเดิมหรือเกือบเท่าเดิม บางครั้งอาจเรียกว่าพัฒนาก็ได้ เช่น ป่าไม้ถูกทำลายหมดไปควรมีการปลูกป่าขึ้นมาทดแทนจะทำให้มีพื้นที่บริเวณนั้นกลับคืนเป็นป่าไม้อีกครั้งหนึ่ง

๓. การปรับปรุงและการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การนำแร่โลหะประเภทต่าง ๆ มาถลุงแล้วนำไปสร้างเครื่องจักรกล เครื่องยนต์ หรืออุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งจะให้ประโยชน์แก่มนุษย์เรามากยิ่งขึ้น

๔. การนำมาใช้ใหม่ เป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วมาใช้ใหม่ เช่น เศษเหล็กสามารถนำกลับมาหลอมแล้วแปรสภาพสำหรับการใช้ประโยชน์ใหม่ได้

๕. การใช้สิ่งอื่นทดแทน เป็นการนำเอาทรัพยากร อย่างอื่นที่มีมากกว่า หรือหาง่ายกว่ามาใช้ทดแทนทรัพยากรธรรมชาติที่หายากหรือกำลังขาดแคลน เช่น นำพลาสติกมาใช้แทนโลหะในบางส่วนของเครื่องจักรหรือยานพาหนะ

๖. การสำรวจหาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มเติมเพื่อเตรียมไว้ใช้ประโยชน์ในอนาคต เช่น การสำรวจแหล่งน้ำมันในอ่าวไทย ทำให้ค้นพบแหล่งก๊าซธรรมชาติเป็นจำนวนมากสามารถนำมาใช้ประโยชน์ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาวอีกทั้งช่วยลดปริมาณการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากต่างประเทศได้อีกจำนวนมาก

๗. การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใช้ เพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดปริมาณการใช้ทรัพยากรธรรมชาติชนิดอื่นๆที่นิยมใช้กัน คือ การผลิตของเทียมขึ้นมาใช้แทนของจริง เช่น ยางเทียม ผ้าเทียม และผ้าไหมเทียม เป็นต้น

๘. การเผยแพร่ความรู้ เป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจใน เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่ รัฐควรมีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการวางแผนจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรัดกุม

๙. การจัดตั้งสมาคม เป็นการจัดตั้งสมาคมหรือชมรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากแนวคิดเกี่ยวกับด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดบริการที่ดีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่

---

[๓๔] ศิริพรต ผลสินธุ์, **ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม**, (กรุงเทพมหานคร: ดี.ดี.บุ๊คสโตร์, ๒๕๓๑), หน้า ๑๙๖-๑๙๗.

ในเขตเทศบาลให้ดียิ่งขึ้น โดยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่า รวมถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ และ การดูแลรักษาพื้นที่ในเขตเทศบาล ซึ่งเป็นที่สาธารณะให้มีความร่มรื่นสวยงาม เป็นสถานที่ๆ ประชาชนในชุมชนใช้เป็นที่พักผ่อนและทำกิจกรรมเนื่องในโอกาสเทศกาลและประเพณีที่สำคัญร่วมกัน

สรุปได้ว่าการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินงานต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการจัดหา และการสงวนรักษา การซ่อมแซม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด เพื่อให้สิ่งแวดล้อมนั้น สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์แก่มวลมนุษย์ได้ใช้ตลอดไป อย่างไม่ขาดแคลน หรืออาจจะหมายถึง กระบวนการจัดการแผนงาน หรือกิจกรรมในการจัดสรร และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อสนองความต้องการในระดับต่างๆ ของมนุษย์ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาคือ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักการอนุรักษ์ ด้วยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด ประหยัด และก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ทวี ทองสว่างและทัศนีย์ ทองสว่าง, (๒๕๒๓, หน้า ๔)	ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural resources) หมายถึงสิ่งที่ปรากฏอยู่ตามธรรมชาติหรือสิ่งที่ขึ้นเอง อำนวยประโยชน์แก่มนุษย์และธรรมชาติด้วยกันเอง
เกษม จันทร์แก้ว, (๒๕๒๕, หน้า ๔)	ถ้าสิ่งนั้นยังไม่ให้ประโยชน์ต่อมนุษย์ ก็ไม่ถือว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติ
ทรัพยากรธรรมชาติ, [ออนไลน์],	การใช้คำว่า "ทรัพยากรธรรมชาติ" และคำว่า "สิ่งแวดล้อมคำทั้งสองนี้มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกัน ดังนี้ ๑. ความคล้ายคลึงกัน คือ เกิดขึ้นตามธรรมชาติเหมือนกัน ๒. ความแตกต่าง ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่สิ่งแวดล้อมนั้นประกอบด้วยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ/เล่มที่ ๑๙/เรื่องที่ ๑ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, [ออนไลน์],	การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม จะต้องยึดหลักการทางอนุรักษ์วิทยา เพื่อประกอบการดำเนินงาน ในการจัดการดังนี้ ๑. การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล ใช้อย่างฉลาด หรือใช้ตามความจำเป็น ไม่ใช้อย่างฟุ่มเฟือย และไม่เกิดการสูญเปล่า หรือเกิดการสูญเปล่าน้อยที่สุด ๒. การประหยัดของที่หายาก และของที่กำลังสูญพันธุ์ ๓. การปรับปรุง ซ่อมแซมสิ่งที่เสื่อมโทรมให้คืนสภาพก่อนนำไปใช้ เพื่อให้ระบบสิ่งแวดล้อมดีขึ้น
มนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, [ออนไลน์]	การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินงานต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการจัดหา การเก็บรักษา การซ่อมแซม การใช้อย่างประหยัด และการสงวนรักษา เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมนั้น สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์แก่มวลมนุษย์ได้ใช้ตลอดไป อย่างไม่ขาดแคลน
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๔๓, หน้า ๗๓-๗๔)	แนวคิดการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากสาขา วิทยาศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งมีทรรศนะว่าต้องจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ ปัญหาทางทรัพยากรธรรมชาติสามารถนำหลักการทางวิทยาศาสตร์ ทั้งวิทยาศาสตร์กายภาพและ วิทยาศาสตร์สังคมมาช่วยแก้ปัญหาได้ โดยการผลิตและสร้างเทคโนโลยีเข้ามาจัดการ

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
รศ.ดร.ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, (๒๕๔๕, หน้า ๒๕๑)	การจัดการทรัพยากรธรรมชาติก็เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์เป็นหลักแนวคิดนี้มีความเชื่อ ๒ แนวทางคือ ๑. เชื่อว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นกลไกของธรรมชาติ แนวคิดนี้จัดอยู่ในแนวปรัชญาปฏิฐานนิยม(positivism) ๒. เชื่อว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือของมนุษย์
ศิริพรต ผลสินธุ์, (๒๕๓๑, หน้า ๑๙๖-๑๙๗)	วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ๑. การถนอม เป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติทั้งปริมาณและคุณภาพให้มีอยู่นานที่สุด ๒. การบูรณะซ่อมแซม ๓. การปรับปรุงและการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ๔. การนำมาใช้ใหม่ ๕. การใช้สิ่งอื่นทดแทน ๖. การสำรวจหาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มเติม ๗. การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใช้ ๘. การเผยแพร่ความรู้ ๙. การจัดตั้งสมาคม หรือชมรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๔ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

พระพุทธศาสนาเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสัจธรรมที่พระองค์ทรงค้นพบแล้วนำมาสั่งสอนเพื่อประโยชน์ และความสุขแก่ชาวโลกซึ่งสังคมของประเทศไทยถือว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักประจำชาติ การนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ได้เอื้อต่อการดำรงชีวิตของชาวไทย ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงธรรมไว้ทั้งหมดรวม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ เรียกว่าพระไตรปิฎก แบ่งออกเป็น ๓ หมวด ได้แก่ พระวินัย พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก โดยหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสสอนไว้ สรุปเหลือเพียง ๓ ประการ คือ ศีล สมาธิ และปัญญา ได้แก่ ทรงสอนให้ทุกคนละเว้นจากการกระทำความชั่วทั้งหลายทั้งปวง ทรงสอนให้ทุกคนหมั่นกระทำความดีและความถูกต้องอยู่ทุกลมหายใจ และทรงสอนให้ทุกคนหมั่นชำระจิตใจให้มีความสะอาดบริสุทธิ์และเบิกบานอยู่เสมอ[๓๕]

---

[๓๕] พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **ธรรมนูญชีวิตพุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม**, (กรุงเทพมหานคร: ระฆังทอง, ๒๕๑๗), หน้า ๕๖.

๒.๔.๑ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำรงชีวิต

มนุษย์สามารถนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน[๓๖] มีดังต่อไปนี้

๑) เว้นจากการทำชั่วและมุ่งทำความดี ทุกศาสนาสอนให้ละเว้นการกระทำความชั่วและทำแต่ความดีทั้งสิ้น เพื่อให้ศาสนิกชนทั้งหลายเป็นคนดีนั่นเอง ถึงแม้แนวทางปฏิบัติของแต่ละศาสนาอาจมีข้อแตกต่างกันไป เช่น พระพุทธศาสนามีศีล คือ ข้อห้ามและธรรมะ คือหลักสำหรับเป็นข้อปฏิบัติศาสนาคริสต์มีบัญญัติ ๑๐ ประการ ศาสนาอิสลามสอนให้ยึดหลักศรัทธา ๖ ประการเป็นต้น

๒) ให้ความรัก ความเมตตา แต่ละศาสนากล่าวถึงความรักความเมตตาไว้มากมายทั้งหลักธรรมคำสอนในคัมภีร์และคำสอนแทรกไว้ในแต่ละตอนของคำสอนนั้นๆ บางครั้งก็มีคำสอนทำนองภาษิตเตือนใจ เช่น พระพุทธศาสนามีคติธรรมที่ยึดถือ เช่น เมตตาธรรมเป็นเครื่องค้ำจุนโลก และพึงเอาชนะความชั่วด้วยความดี ในศาสนาคริสต์พระเยซูทรงสอนว่า จงรักพระเจ้าอย่างสุดใจสุดความคิด และสุดกำลัง และจงรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตัวเอง ศาสนาอิสลาม ศาสดามูฮัมหมัดก็ทรงกล่าว ผู้ใดขาด ความเมตตาเพื่อนมนุษย์ผู้นั้นไม่ได้รับเมตตาจิตเช่นกัน ดังนั้นทุกศาสนาจึงเน้นเรื่องความรัก ความเมตตา เพราะหากมนุษย์ทุกคนมีความรักความเมตตาอยู่ในใจแล้ว ก็จะไม่มีการเบียดเบียนกัน ต่างให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๓) มีการเสียสละหรือการสังคมสงเคราะห์ เมื่อมนุษย์มีความรักความเมตตาแล้ว ก็จะมีความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และให้การสงเคราะห์ซึ่งกันและกันศาสนาต่างๆ จึงสอนให้สงเคราะห์กันด้วยความเมตตากรุณาไม่ใช่หวังผลตอบแทนแต่เน้นการเสียสละด้วยความบริสุทธิ์ใจ เช่น พระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่เรียกว่า สังคหวัตถุ ๔ ซึ่งได้แก่ ทาน ปิยวาจา อัตถจริยาและสมานัตตตา ศาสนาอิสลามได้มีการกำหนดหลักการให้ชาวมุสลิมมีการบริจาคทาน (ซากาด) แก่ผู้ยากจนหรือสมควรได้รับความช่วยเหลือในอัตราร้อยละ ๒.๕ ของรายได้ ศาสนาคริสต์จะเน้นให้มนุษย์เสียสละให้อภัย เอื้อเฟื้อ โดยไม่หวังผลตอบแทน

๔) ความอุตสาหะและพัฒนาตนเอง ศาสนาต่างๆ สอนให้คนมีความเพียร อดทนขยันขันแข็งและมีความอุตสาหะ มีความพยายาม อันจะช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จและรู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เช่น พระพุทธศาสนา สอนให้คนเคารพในการศึกษา สรรเสริญความเจริญก้าวหน้า มีหลักคำสอน อิทธิบาท ๔ อันได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา มีคติเตือนใจ เช่น ความเพียรอยู่ในความสำเร็จอยู่ที่นั่น ศาสนาอิสลามสอนให้คนใฝ่หาความรู้ตั้งแต่เกิดจนตายและมีคำสอนว่า ผู้ใดมีความพยายาม ผู้นั้นจะได้รับผลสำเร็จ หรือคำสอนในศาสนาคริสต์ก็มีกล่าวไว้ว่า เราทั้งหลายภูมิใจความยากลำบาก เพราะรู้ว่าความยากลำบากนั้นทำให้เกิดความอดทนและความอดทนนั้นทำให้เกิดอุปนิสัยที่ดี เป็นต้น

---

[๓๖] **การนำหลักธรรมมาใช้ในการดำรงชีวิต,** [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://wiki.stjohn.ac.th/groups/poly_basiscourse/wiki/87978/ [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

๕) ความยุติธรรม คำสอนทุกศาสนาเน้นเรื่องความยุติธรรม เพราะการที่สังคมจะอยู่ร่วมกันโดยสันติสุขนั้น จำเป็นต้องมีหลักแห่งความยุติธรรมเป็นแกนกลาง พระพุทธศาสนาสอนไม่ให้อยู่ภายใต้ อคติ ๔ ประการ คือ ฉันทาคติ โทสาคติ โมหาคติ และภยาคติ ศาสนาคริสต์มุ่งเน้นในการรักษาความยุติธรรมในสังคมว่า เจ้าทั้งหลายอย่าเห็นแก่หน้าผู้ใดในการพิพากษา จงฟังท่าน ผู้ใหญ่ผู้น้อย เหมือนกัน เจ้าทั้งหลายอย่ากลัวผู้ใด เพราะการพิพากษานั้นเป็นการตัดสินของพระเจ้า หรือศาสนาอิสลามสอนให้ดำรงความยุติธรรม แม้จะกระทบกระเทือนต่อตัวเจ้าของ ต่อมารดา บิดาหรือญาติ ไม่ว่าเขาจะเป็นคนมีหรือคนจน และอย่าถือตามอารมณ์ใครในการรักษาความยุติธรรม เป็นต้น

นอกจากหลักธรรมที่กล่าวมาแล้วยังมีหลักธรรมอื่น ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อีก คือ การใช้หลักสัปปุริสธรรม ๗ มาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบด้วยวิจารณญาณแปลว่า ปัญญาเป็นเครื่องพิจารณา หมายถึง การใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง การพัฒนาความมีเหตุมีผลจะต้องมรคุณสมบัติ ๗ ประการซึ่งเรียกว่า สัปปุริสธรรม[๓๗] มีดังนี้

๑. อัตถัญญุตา คือ ความเป็นผู้รู้จักวิเคราะห์สาเหตุของสถานการณ์ ความเป็นไปของชีวิต

๒. ธัมมัญญุตา คือ ความเป็นผู้รู้จักวิเคราะห์สาระและผลอันเกิดจากสาเหตุดังกล่าว

๓. อัตตัญญุตา คือ ความเป็นผู้รู้จักวิเคราะห์ตนเองทั้งในด้านความรู้ คุณธรรม และความสามารถ

๔. มัตตัญญุตา คือ ความเป็นผู้รู้จักหลักของความพอดี การดำเนินชีวิตพอเหมาะพอควร

๕. กาลัญญุตา คือ ความเป็นรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกกาลเทศะ

๖. ปริสัญญุตา คือ ความเป็นผู้รู้ปฏิบัติ การปรับตนและแก้ไขตนให้เหมาะกับสภาพของกลุ่มและชุมชน

๗. ปุคคลัญญุตา คือ ความเป็นผู้รู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบุคคลที่มีความแตกต่างกัน รักความเมตตาแล้ว ก็จะมีความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และให้การสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน เน้นเรื่องความยุติธรรม เพราะการที่สังคมจะอยู่ร่วมกันโดยสันติสุขนั้น จำเป็นต้องมีหลักแห่งความยุติธรรม

สรุปจากหลักธรรมคำสอนทุกศาสนา มุ่งสั่งสอนให้มนุษย์ละเว้นจากการทำชั่วและมุ่งทำความ ดีทั้งสิ้น เพื่อให้ศาสนิกชนทั้งหลายเป็นคนดี มีความรัก ความเมตตา ต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายในโลก รู้จักการเสียสละหรือการสังคมสงเคราะห์ เมื่อมนุษย์มีความรักความเมตตาแล้ว ก็จะมีความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และให้การสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน เน้นเรื่องความยุติธรรม เพราะการที่สังคมจะอยู่ร่วมกันโดยสันติสุขนั้น จำเป็นต้องมีหลักแห่งความยุติธรรมในการดำรงชีวิต

---

[๓๗] พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม,** พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๔๖, หน้า ๒๘๗.

๒.๔.๒ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม

๑) ความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมีมานาน นับตั้งแต่ พระพุทธศาสนาอุบัติขึ้นบนโลกเป็นเวลากว่า ๒,๕๕๙ ปีมาแล้ว การก่อเกิดของศาสนาพุทธ "เพื่อประโยชน์สุขแก่ชนจำนวนมาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์" จากพุทธพจน์ดังกล่าวพบว่า การก่อเกิดของพุทธศาสนาจะทำให้ชนจำนวนมากมีสุขเพื่อการอนุเคราะห์สรรพสิ่งที่อยู่บนโลกและเพื่อเกื้อกูลประโยชน์สุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ดังนั้นทั้งพระพุทธองค์และเหล่าพระสาวกทั้งหลายจึงใช้ชีวิตใกล้ชิดกับธรรมชาติอย่างแนบแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่เคยปรากฏหลักฐานว่า พระพุทธองค์และเหล่าสาวกเบียดเบียนช่วงชิงทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์มาสร้างประโยชน์เพื่อตนเองหรือเพื่อพระศาสนาเลย ในทางตรงกันข้ามกลับอาศัยใช้สอยทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นด้วยความประหยัดพอเพียงและถนอมรักษาอย่างรู้คุณค่า พระพุทธศาสนาจึงมีหลักปรัชญาและคำสอนที่เน้นให้ตระหนักและสร้างความเข้าใจต่อทรัพยากรทางธรรมชาติไม่ว่าจะเป็น สัตว์ พืชพรรณ โดยใช้ชีวิตแบบพอเพียงอาศัยความสมดุลของธรรมชาติดังนั้น พระพุทธองค์ทรงสอนให้มนุษย์ดำเนินชีวิตให้สมดุลกับธรรมชาติโดยวิธีต่อไปนี้

(๑) กินให้น้อย กินเฉพาะเท่าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ เพราะการทำดังกล่าว จะทำลายธรรมชาติน้อยลง

(๒) อยู่อย่างผสมกลมกลืนกับธรรมชาติ เพราะทุกสรรพสิ่ง อยู่ภายใต้กฎของธรรมชาติอันได้แก่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ถ้าทุกชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างกลมกลืน ก็จะไม่ไปรบกวนสิทธิของผู้อื่น

(๓) การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาด พระพุทธเจ้าสอนให้มนุษย์ใช้ธรรมชาติเพื่อการพัฒนาจิตใจ พัฒนาพฤติกรรม และพัฒนาศีลธรรมของตนเอง ดังนั้นเราต้องเรียนรู้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาด เมื่อมนุษย์ประจักษ์ว่าการทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมิใช่นำประโยชน์สุข มาให้แก่มนุษย์ฝ่ายเดียวที่เคยเข้าใจกัน แต่จะนำความหายนะและความทุกข์มาสู่มนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็พากันให้ความสนใจต่อปัญหานี้มากขึ้นเป็นพิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัญหาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาของมนุษยชาติที่จะต้องเผชิญร่วมกัน ปัจจุบันนี้กระบวนการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เริ่มเคลื่อนไหวกันทั่วโลกเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ แต่ยังมีมนุษย์อีกจำนวนไม่น้อยที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนเป็นหลักดังคำกล่าวของท่านพุทธทาสภิกขุ[๓๘] ที่ว่า "ทุกศาสนาต้องการหยุดความเห็นแก่ตัว เมื่อคนตกเป็นทาสของความเห็นแก่ตัว ไม่ต้องหวังว่าจะมีความสงบ พุทธศาสนิกชนที่แท้จริงต้องปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาอย่างจริงจังและจริงใจ เมื่อนั้นเราจึงจะรักษาธรรมชาติไว้ได้ตราบใดที่คนยังมีความเห็นแก่ตัวอยู่ก็ไม่สามารถที่จะป้องกันการทำลายป่าที่เพิ่มขึ้นได้" นั่นคือ ธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัดแต่ความต้องการของมนุษย์มีไม่จำกัด การดำเนินชีวิตของพระพุทธองค์และพระสาวกมีความผูกพันและ

---

[๓๘] พุทธทาส ภิกขุ, **พุทธศาสนิกกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ,** (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๓๓), หน้า ๑๔.

ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้เท่าทันและเพื่อการบำเพ็ญเพียร พระพุทธองค์มีพระชนม์ชีพสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับธรรมชาติตั้งแต่เริ่มประสูติจนถึงวาระสุดท้ายแห่งพระชนม์ชีพ ขณะยังเยาว์วัยพระองค์พยายามแสวงหาความเป็นธรรมชาติแห่งชีวิตแต่ก็ถูกกีดกันจากพระบิดาและพระประยูรญาติ เมื่อพระองค์ออกผนวชก็ทรงมุ่งแสวงหาสัจธรรมแห่งชีวิตในสภาพแวดล้อมของธรรมชาติ เช่น ราวป่า ถ้ำ ภูเขา แม่น้ำ ลำธาร และทรงตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมโพธิญาณภายใต้ต้นโพธิ์ ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ท่ามกลางความสงบของธรรมชาติ พระพุทธองค์ทรงพอพระทัยในการประทับอยู่ตามราวป่าและภูเขา ซึ่งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา

๒) พระพุทธเจ้ากับธรรมชาติ พระพุทธองค์ทรงตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ทรงกำหนดพระวินัยสำหรับพระภิกษุและภิกษุณีสงฆ์ เช่น บทบัญญัติที่ทรงห้ามทิ้งของสกปรกลงในแม่น้ำหรือที่สาธารณะ ห้ามพระภิกษุตัดต้นไม้ ทำลายป่า ห้ามฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียนสัตว์ ให้มีเมตตา กรุณา เป็นต้น บนพื้นฐานหลักธรรมเพื่ออนุรักษ์ต่อธรรมชาติ[๓๙] ความรักธรรมชาติของพระภิกษุในเบื้องต้นอาจเกิดขึ้นเพราะความจำเป็นในการแสวงหาสถานที่เงียบสงบเพื่อการบำเพ็ญสมาธิแต่ความชื่นชมในธรรมชาติและประโยชน์ของธรรมชาติก็มิใช่สิ่งที่พึงมองข้ามไปตาลบุตร พระภิกษุผู้อาศัยในเขาในถ้ำ กล่าวไว้ว่า Norman[๔๐] "ท่านผู้ไปสู่เรือนคือถ้ำที่เงื้อมภูเขาอันสวยงามตามธรรมชาติ เป็นที่อาศัยอยู่แห่งสัตว์ป่า คือ หมูและกวางและในป่าที่ฝนตกใหม่ๆ จักได้ความรื่นรมย์ใจ ณ ที่นั้น ฝูงนกยูงมีขนที่คอเขียว มีหงอนและปีกงามลำแพนหางมีแววิจิตรนัก ส่งสำเนียงก้องกังวาลไพเราะจับใจ อีกยังท่านผู้บำเพ็ญฌานอยู่ในป่าให้ร่าเริงได้ เมื่อฝนตกแล้ว หญ้างอกยาวประมาณ ๔ นิ้ว ท้องฟ้างามแจ่มใส ไม่มีเมฆปกคลุม เมื่อท่านทำตนให้เสมอด้วยไม้แล้วนอนอยู่เหนือหญ้าระหว่างภูเขานั้น จะรู้สึกอ่อนนุ่มดังสำลี...." พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์และถนอมธรรมชาติ ดังที่พระราชวรมุนี[๔๑] กล่าวไว้ว่าไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ แหล่งน้ำ หรือสัตว์ป่า ดังข้อความที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น

สรุปได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องที่น่าสนใจในการที่จะเน้นบทบาทของผู้ปฏิบัติธรรมเพื่อการบรรลุพระนิพพาน โดยการอาศัยอยู่ตามราวป่าตามเขา ชีวิตของพวกเขาดำเนินไปด้วยปัญญา และสีลสิกขาอันน่าจะมีคุณค่าในแง่มุมการผลิต มากกว่าแรงงานที่ใช้ในการผลิตโลกทางวัตถุ ตัวอย่างเช่น การที่พระภิกษุบำเพ็ญสมาธิในราวป่าต่างๆ ก็เป็นผลโดยตรงในการบำรุงรักษาป่าโดยไม่ต้องลงทุนลงแรงใดๆ เจ้าพนักงานป่าไม้ย่อมจะบอกได้ดีว่าในการที่พระเข้าไปบำเพ็ญสมาธิในป่านั้น มีผลดีกว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมวิธีอื่นๆ เป็นอย่างยิ่ง

---

[๓๙] ดูรายละเอียดใน วินย. มหา. ๒/๔๒๕,๗๑๓/๒๒๕,๓๖๑.

[๔๐] Norman, K.R., **Theragatha,** (London: Pale Text Society, 1969), p. 60.

[๔๑] พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต), **พุทธธรรม,** พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๙), หน้า ๑๔๕.

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุต.โต), (๒๕๑๗, หน้า ๕๖)	หลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสสอนไว้ สรุปเหลือเพียง ๓ ประการ คือ ศีล สมาธิ และปัญญา
การนำหลักธรรมมาใช้ในการดำรงชีวิต, [ออนไลน์], [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].	หลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน ๑) เว้นจากการทำชั่วและมุ่งทำความดี ๒) ให้ความรัก ความเมตตา แก่มนุษย์ และสัตว์โลก ๓) มีการเสียสละหรือการสังคมสงเคราะห์ ๔) มีความอุตสาหะและพัฒนาตนเอง ๕) มีความยุติธรรม
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), (๒๕๔๖, หน้า ๒๘๗)	การใช้หลักสัปปุริสธรรม ๗ มาใช้ในชีวิตประจำวัน มีดังนี้ ๑. อัตถัญญุตา คือ ความเป็นผู้รู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ๒. ธัมมัญญุตา คือ ความเป็นผู้รู้จักวิเคราะห์สาระและผลอันเกิดจากสาเหตุดังกล่าว ๓. อัตตัญญุตา คือ ความเป็นผู้รู้จักวิเคราะห์ตนเองทั้งในด้านความรู้ คุณธรรม และความสามารถ ๔. มัตตัญญุตา คือ ความเป็นผู้รู้จักหลักของความพอดี๕. กาลัญญุตา คือ ความเป็นรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกกาลเทศะ๖. ปริสัญญุตา คือ ความเป็นผู้รู้ปฏิบัติ ๗. ปุคคลัญญุตา คือ ความเป็นผู้รู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสม
พุทธทาส ภิกขุ, (๒๕๓๓, หน้า ๑๔)	คำกล่าวของท่านพุทธทาสภิกขุ ที่ว่า “ทุกศาสนาต้องการหยุดความเห็นแก่ตัว เมื่อคนตกเป็นทาสของความเห็นแก่ตัว ไม่ต้องหวังว่าจะมีความสงบ พุทธศาสนิกชนที่แท้จริงต้องปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาอย่างจริงจังและจริงใจ เมื่อนั้นเราจึงจะรักษาธรรมชาติไว้ได้ ตราบใดที่คนยังมีความเห็นแก่ตัวอยู่ก็ไม่สามารถที่จะป้องกันการทำลายป่าที่เพิ่มขึ้นได้”

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ดูรายละเอียดใน วินย. มหา. ๒/ ๔๒๕,๗๑๓/๒๒๕,๓๖๑.	พระพุทธเจ้ากับธรรมชาติ พระพุทธองค์ ทรงกำหนดพระวินัยสำหรับพระภิกษุและภิกษุณีสงฆ์ เช่น บทบัญญัติที่ทรงห้ามทิ้งของสกปรกลงในแม่น้ำหรือที่สาธารณะ ห้ามพระภิกษุตัดต้นไม้ทำลายป่า ห้ามฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียนสัตว์ ให้มีเมตตา กรุณา บนพื้นฐานหลักธรรมเพื่ออนุรักษ์ต่อธรรมชาติ เป็นต้น
Norman, K.R., (1969, p.60)	ความรักธรรมชาติของพระภิกษุในเบื้องต้น อาจเกิดขึ้นเพราะต้องการแสวงหาสถานที่เงียบสงบเพื่อการบำเพ็ญสมาธิ แต่ความชื่นชมในธรรมชาติและประโยชน์ของธรรมชาติก็มิใช่สิ่งที่พึงมองข้ามไปตาลบุตร พระภิกษุผู้อาศัยในเขาในถ้ำ
พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต), (๒๕๒๙, หน้า ๑๔๕)	พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์และถนอมธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ แหล่งน้ำ หรือสัตว์ป่า

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น (Local Government) เป็นการปกครองท้องถิ่นมีรากฐานมาจากแนวคิดหลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization) เป็นผลมาจากการที่รัฐบาลซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารประเทศ ได้กระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่น ดำเนินการปกครองท้องถิ่น ของตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชน เรียกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำเนินการ บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ภายใต้กรอบนโยบาย กฎหมาย การกำกับดูแลของรัฐ เนื้อหาที่สำคัญเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอประกอบด้วย

๒.๕.๑ หลักการกระจายอำนาจ

๒.๕.๒ ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

๒.๕.๓ รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๕.๔ การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๕.๕ ประวัติความเป็นมาของเทศบาล

๒.๕.๖ เทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๒.๕.๑ หลักการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจคือ การโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศ หรือ หน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง[๔๒] กล่าวโดยสรุปได้ว่า การกระจายอำนาจเป็นหลักการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วน ให้แก่ องค์การ อื่นที่ไม่ได้ เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง ให้ไปจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีอิสระตามสมควร ซึ่งเป็นการมอบอำนาจให้ทั้งในด้านการเมืองการปกครองและความรับผิดชอบด้าน การบริการสาธารณะซึ่งเป็นเรื่องที่ท้องถิ่นมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายท้องถิ่นของตนได้

หลักการกระจายอำนาจปกครอง หมายถึง การที่รัฐบาลกลางหรือการบริหารราชการส่วนกลางยินยอมกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับท้องถิ่นในด้านต่างๆ[๔๓] โดยให้ท้องถิ่นมีหน่วยงานที่เป็นของตนเอง ทำหน้าที่ในการบริหารงานในหน้าที่และความรับผิดชอบ

การกระจายอำนาจนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ความหมายคือ

๑) การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Size and Boundary Based) หมายถึง การมอบอำนาจไปให้ท้องถิ่นจัดทำกิจกรรมหรือบริการสาธารณะภายในเขตท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น มีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง

๒) การกระจายอำนาจตาม ภารกิจ (Functional) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับงานนั้นๆ[๔๔]

การกระจายอำนาจปกครอง หมายถึงวิธีการหนึ่งในการจัดการปกครองประเทศที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วน ให้กับองค์กรอื่นนอกจากองค์กรส่วนกลางเพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยให้มีความเป็นอิสระ ในการดำเนินงานและไม่อยู่ในการบังคับบัญชาของส่วนกลาง แต่จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลาง[๔๕]

---

[๔๒] โกวิทย์ พวงงาม, **การปกครองท้องถิ่นไทย,** พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, ๒๕๕๒), หน้า ๓๗.

[๔๓] Brian C. Smith, **Decentralization.** (London: George Allen & Unwin, 1985), p 1.

[๔๔] Graham W. Bush**, Governing Big Cities: The Management of Decentralization**, (Wellington: University of Wellington, 1991), p. 114.

[๔๕] นันทวัฒน์ บรมานันท์, **การปกครองส่วนท้องถิ่น,** พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, ๒๕๕๒), หน้า ๒๓.

การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจกรรมบางอย่าง โดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน[๔๖] กล่าวว่า การบริหารงานท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น ควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม แต่จะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่

จากการประมวลแนวคิดของนักวิชาการหลายๆท่าน[๔๗] ได้อธิบายถึงความหมาย และลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของหลักการปกครอง ท้องถิ่นได้ดังนี้

๑. การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การจัดการปกครองของท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นการจัดการปกครอง โดยการเลือกคณะบุคคลเข้ามาดำเนินการจัดการปกครอง ซึ่งท้องถิ่นและชุมชนอาจมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันในด้านอาณาเขตจำนวนประชากร ความเจริญมั่งคั่ง หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทย เช่น กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นมีลักษณะทางการปกครองเป็นการเฉพาะของตัวเอง

๒. ท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นที่จะสถาปนาขึ้นเป็นหน่วยปกครองได้นั้น ต้องมีคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นหลายประการ ดังนี้

๒.๑ มีอาณาเขตและประชาชนของท้องถิ่นที่ชัดเจนระบุได้ว่า พื้นที่และประชากรไหนเป็นของท้องถิ่นและอันไหนที่ไม่ใช่ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในเขตการปกครองแลประชากรผู้มีสิทธิและหน้าที่ทางการปกครอง

๒.๒ ท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นมีลักษณะจำเพาะของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของเขตแดน ประชากร ประเพณี วัฒนธรรม และทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นต้องการวิธีการปกครองที่มีความจำเพาะเจาะจงกับท้องถิ่นนั้น นโยบายปกครองทั่วไป ของรัฐบาลกลางอาจจะไม่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นเหล่านี้ ก็ได้ ดังนั้นการใช้อำนาจของรัฐบาลกลางในท้องถิ่น ควรจะได้รับความเห็นชอบในการประยุกต์ปฏิบัติจากท้องถิ่นด้วย

๒.๓ มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องถิ่นไว้เป็นกรอบปฏิบัติชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชน คณะผู้มีอำนาจในการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งรัฐบาลกลางได้เข้าใจตรงกันว่าเรื่องใดที่ท้องถิ่นต้องทำ เรื่องใดสมควรทำ และเรื่องใดไม่สามารถทำได้

---

[๔๖] อุทัย หิรัญโต, **การปกครองท้องถิ่น,** (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์ ๒๕๒๓), หน้า ๒.

[๔๗] อุดม ทุมโฆสิต, **การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศที่พัฒนาแล้ว,** (กรุงเทพมหานคร: แซท โฟร์ พริ้นติ้ง, ๒๕๕๑), หน้า ๒๒๒-๒๒๓.

๒.๔ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะทางกฎหมาย และมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคืออำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องเป็นนิติบุคคลที่มีอิสระในการทำงานตามขอบเขตหน้าที่ของตัวเองได้อย่างเสรี เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการ ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยปกครองท้องถิ่น หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นก็จะกลายสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเสียเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐในที่สุดอำนาจอิสระของท้องถิ่นนี้ มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญ และความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ

๒.๕ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องดำเนินการปกครองโดยอาศัยกรอบและอาศัยอำนาจโดยสิทธิตามกฎหมาย ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายดังกล่าวแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๕.๑ สิทธิที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริการตามหน้าที่ และเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ ในการให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับตำบล และข้อบังคับจังหวัดเป็นต้น

๒.๕.๒ สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นคือ อำนาจในการจัดเก็บภาษี กำหนดงบประมาณ และดำเนินกิจการใดๆ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

๒.๖ ต้องมีความเป็นสถาบันหรือมีองค์กรถาวรรองรับ เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารและดำเนินการต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปกครองตนเอง องค์กรที่เข้ามาทำหน้าที่ปกครองตนเองของท้องถิ่น จัดแบ่งเป็นสองฝ่ายคือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานครคือ กรุงเทพมหานคร จะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติเป็นต้น นอกจากนั้นต้องมีสถาบันของพนักงานท้องถิ่นรองรับเพื่อให้ท้องถิ่นมีผู้ปฏิบัติงานแบบถาวรและเป็นมืออาชีพ

๒.๗ ประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นรู้ปัญหาของตัวเองดีกว่าส่วนกลาง หน่วยการปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อให้สมกับเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชน และยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบ และกลไกประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

การกระจายอำนาจว่า ประกอบไปด้วย ปัจจัยสำคัญ ๒ ประการ[๔๘] ได้กล่าวถึงเหตุผลและข้อสนับสนุน ดังนี้

๑. เหตุผลและข้อสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจ

๑.๑ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรบริการสาธารณะบางอย่าง และยังช่วยตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดี เพราะองค์กรท้องถิ่นย่อมทราบความต้องการของประชาชนได้ดีกว่ารัฐบาลกลาง อีกทั้งยังมีการตรวจสอบจากประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างใกล้ชิดกว่าการตรวจสอบจากส่วนกลาง

๑.๒ ช่วยให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการเสียภาษีโดยสมัครใจมากขึ้น เพราะการกระจายอำนาจเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย บริหารทรัพยากรของท้องถิ่น ทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของ และรับรู้ว่าภาษีของตนที่เสียไปนั้น ถูกนำไปใช้ทำอะไรบ้าง อีกทั้งส่งผลประโยชน์กลับคืนมายังท้องถิ่นและตนเองได้อย่างไรบ้าง

๑.๓ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี เพราะองค์กรท้องถิ่นสามารถจัดเก็บภาษีในท้องถิ่นได้ดีกว่ารัฐบาลกลาง เพราะองค์กรท้องถิ่นมีข้อมูลและมีความใกล้ชิดกับธุรกิจและประชาชนในท้องถิ่นมากกว่า นอกจากนี้ยังทำให้สถานประกอบการทางธุรกิจและประชาชนในท้องถิ่นเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น

๒. เหตุผลและข้อสนับสนุนทางด้านการเมือง

๒.๑ องค์กรท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการกระจายอำนาจการปกครองและการคลัง เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองและการบริหารทรัพยากรของท้องถิ่น เช่น การเลือกผู้แทนเข้าไปบริหารและปกครองท้องถิ่น ในขณะที่ผู้บริหารเองก็มีความใกล้ชิดกับประชาชน สามารถรับฟังความเห็นจากประชาชนได้ง่าย และยังเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง ในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นด้วย ช่วยให้รัฐบาลกลางสามารถทุ่มเทศักยภาพ และเวลาในการแก้ปัญหาระดับชาติได้มากขึ้น

๒.๒ องค์กรท้องถิ่นเป็นรากฐาน ในการฝึกผู้นำทางการเมืองของประเทศ เนื่องจากวิธีการกระจายอำนาจการปกครองและการคลัง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนที่สนใจการเมืองและต้องการรับใช้สังคม สามารถฝึกฝนตนเองและมีประสบการณ์ในระดับท้องถิ่น ก่อนที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นนักการเมืองในระดับชาติ ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลน ผู้นำในระดับประเทศที่มีประสบการณ์อย่างแท้จริงได้

สรุปได้ว่า จากการให้ความหมายและลักษณะของการปกครองท้องถิ่นของนักวิชาการที่ได้กล่าวไว้สามารถสรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางได้ให้อำนาจ

---

[๔๘] หควณ ชูเพ็ญ, **โครงสร้าง ภาระหน้าที่ และความสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น,** ใน พิทยา ว่องกุล (บรรณาธิการ), ท้องถิ่นอภิวัฒน์ (กรุงเทพมหานคร: วิถีทรรศน์, ๒๕๕๑), หน้า ๘-๙.

หรือ กระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้ดำเนินการจัดการปกครองและดำเนินกิจกรรมสาธารณะบางอย่าง โดยการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นของตนขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่น โดยที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีฐานะทางกฎหมาย และมีอำนาจอิสระ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม

๒.๕.๒ ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่ง หน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระ พร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุม ของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้ หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วย อำนาจสูงสุดของประชาชน ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่าง[๔๙] การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสในการปกครองร่วมกันทั้งหมดหรือบางส่วน ในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาล ของท้องถิ่นเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน[๕๐] เพราะหน่วยการปกครอง ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขต พื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัด ตั้งและจะอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง[๕๑] นอกจากนี้การปกครองส่วนท้องถิ่น ยังทำให้คนในท้องถิ่นมีอิสระปกครองตนเอง กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีพื้นฐานจากหลักการ กระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ที่หมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจการปกครองให้องค์กรอื่นๆ ที่ไม่ใช่องค์กรส่วนกลางจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ[๕๒] ตามบทบัญญัติของ

---

[๔๙] Montagu, Harris G, **Comparative Local Government**, (Great Britain: William Brendon and Son Co., Ltd. 1984), p 574.

[๕๐] Daniel Wit, **A Comparative Survey of Local Government and Administration,** (Bangkok: Institute of Public Administration Thammasat University, 1967), p.p. 101 – 103.

[๕๑] John J Clark, **Outline of Local Government of The United Kingdom,** (London: SirLassie Piton and son. Colin. Cobuild, 1957), pp. 87–89.

[๕๒] สมคิด เลิศไพฑูรย์, **กฎหมายปกครองท้องถิ่น**, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๔๗), หน้า ๔-๕.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐[๕๓] บัญญัติไว้ในหมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น ไว้ดังนี้ มาตรา ๒๘๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ รัฐจะต้องให้ความ เป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการ สาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิจัด ตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๒๘๒ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องทำเท่าที่จำเป็นและมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจน สอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครอง ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองส่วนท้อง ถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครอง ประโยชน์ของระชาชนในท้องถิ่นหรือของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตาม เจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่ กฎหมายบัญญัติไว้มิได้ มาตรา ๒๘๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจ หน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อ ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและย่อมมีความเป็นอิสระ

๒.๕.๓ รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากความหมายของการปกครองท้องถิ่นดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นพบว่า ในการปกครองท้องถิ่นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาทำหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่น (Local Administration) ซึ่งจะมีความแตกต่างหลากหลายกันไปตามขนาดของพื้นที่ ความหนาแน่นของประชากร และความเจริญก้าวหน้าของสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น[๕๔] ได้เสนอรูปแบบ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้หลายรูปแบบ สามารถสรุปถึงรูปแบบขององค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีการพัฒนาการและปรากฏอยู่ใน ประเทศต่างๆ ได้ ๖ รูปแบบประกอบด้วย

๑) แบบที่ประชุมเมือง (Town Meeting) หรือที่ประชุมเมืองที่มีผู้แทน (Representative Town Meeting) เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่เก่าแก่ที่สุด เป็นระบบการปกครองที่มีพื้นฐาน

---

[๕๓] ราชกิจจานุเบกษา, **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี, ๒๕๕๐), หน้า ๑๕.

[๕๔] Norton, Alan.,**International Handbook of Local and Regional Government:A Comparative Analysis of Advance Democracies,** (Vermont: Edward Elgar, 1994), pp. 420-425.

ของประชาธิปไตยโดยตรง หรือประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วม คำว่า Town ในความหมายเดิมนั้นคือ เมืองเล็กๆ ที่มีประชากรต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ คน จะจัดการประชุมตามวาระที่กำหนดขึ้นและประชาชนทุกคนสามารถเข้าร่วมได้ โดยที่ประชุมมีอำนาจเต็มในด้านนิติบัญญัติคือ การออกกฎข้อบังคับ การกำหนดอัตราภาษี และการจัดสรรงบประมาณ การปกครองรูปแบบนี้มีลักษณะพิเศษที่ว่า มติเก่าๆ สามารถปรับเปลี่ยนได้หากมีการตัดสินใหม่ด้วยมาตรการที่เรียกว่า การริเริ่มจากประชาชนและการลงมติจากประชาชนในการประชุมนอกจากงานที่กล่าวมาแล้ว ที่ประชุมก็จะเลือกคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งทำหน้าที่บริหารในระหว่างที่ยังไม่มีการประชุม งานที่จะต้องดูแลก็คือทรัพย์สินของเมือง การออกใบอนุญาต การเรียกประชุมเมืองในวาระพิเศษ และดูแลงานของฝ่ายต่างๆ คือ งานทะเบียน งานคลัง งานตำรวจ และงานการศึกษา ผู้รับผิดชอบด้านต่างๆ เหล่านี้อาจได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมเมืองหรือคณะกรรมการเป็นผู้เลือกตั้งก็ได้ ส่วนที่ประชุมเมืองแบบมีตัวแทนเกิดขึ้นจากการที่เมือง (Town) ขยายตัวมากขึ้นและมีประชากรมากขึ้น ชุมชนต่างๆ จึงคัดเลือกตัวแทนเข้ามาร่วมในที่ประชุมเมืองและดำเนินงานตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เช่น ประเทศสวิสเซอร์แลนด์เคยมีประสบการณ์ในการเลือกใช้รูปการปกครองแบบนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากระบบดังกล่าวคือ กรณีโดยทั่วๆ ไปประชาชนมาร่วมประชุมน้อย แต่บางกรณีก็มีคนบางกลุ่มเข้าร่วมประชุมมากเกินไป โดยเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมือง หรือในเวลาที่มีการประชุมเกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับคนส่วนใหญ่ ก็มักจะมีประชาชนเข้าร่วมมากเป็นพิเศษ

๒) แบบสภา - นายกเทศมนตรี (The Council - Mayor Form) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้รูปแบบนี้ โดยทั่วไปยึดหลักการปกครองแบบรัฐสภา ซึ่งอำนาจการปกครองของระบบนี้อยู่ที่สภานิติบัญญัติที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ฝ่ายบริหารมาจากการคัดเลือกของสภาคณะเทศมนตรีจึงมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยทางอ้อมด้วย สภาเป็นผู้ควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารและสภามีอำนาจสูงสุด การปกครองรูปแบบนี้มีโครงสร้างที่แบ่งอำนาจออกเป็น ๒ ฝ่ายคือ ฝ่ายสภา (Council) และฝ่ายบริหาร (Executive) โดยฝ่ายสภาทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ คือทำหน้าที่นิติบัญญัติ คือทำหน้าที่ออกข้อบังคับต่างๆ เช่น เทศบัญญัติที่ออกโดยเทศบาล สภาประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ส่วนฝ่ายบริหารประกอบด้วย สมาชิกของสภาจำนวนหนึ่งทำหน้าที่บริหารหน่วยปกครองนั้นๆ ซึ่งสามารถเห็นรูปแบบสภาดังกล่าวได้ในการปกครองท้องถิ่นของหลายประเทศในยุโรปปัจจุบันและของประเทศไทยในอดีต กล่าวโดยสรุปในระบบนี้ประชาชนเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติทางตรงและเลือกฝ่ายบริหารทางอ้อม

๓) แบบนายกเทศมนตรีอ่อนแอ (The Weak - Mayor Form) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้รูปแบบนี้ โดยหลักการแล้วจะยึดหลักการปกครองภายใต้หลักการ แบ่งแยกอำนาจที่มีจุดมุ่งหมายจะป้องกันการฉ้อฉลอำนาจโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการจะผ่านการเลือกตั้งโดยตรงทั้ง ๓ ฝ่าย ทำให้มีอำนาจและศักดิ์ศรีทัดเทียมกัน เกิดการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน

(System of Checks and Balances) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้รูปแบบนี้เกิดจากแนวคิดพื้นฐาน ๒ ประการ คือ

(๑) เห็นว่าฝ่ายบริหารควรมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน แต่ต้องไม่มีอำนาจทางการเมืองมากเกินไป

(๒) ประชาชนควรมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้นจากแนวคิดพื้นฐานทั้ง ๒ ประการนี้ ทำให้ตำแหน่งผู้บริหารของหน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชน รวมทั้งตำแหน่งอื่น เช่น หัวหน้ากองคลัง หัวหน้ากองทะเบียน เพื่อให้ผู้บริหารเหล่านี้เป็นอิสระจากนายกเทศมนตรี และให้ผู้บริหารเหล่านี้รับผิดชอบต่อประชาชนโดยตรง รูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบนี้จึงเน้นเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งผู้บริหารได้มากแต่ให้ความสนใจในประสิทธิภาพการบริหารงานน้อย หน่วยการปกครองส่วนใหญ่ที่ใช้รูปแบบนี้ จึงมักเป็นเมืองขนาดเล็ก
มีสภาพของสังคมในเมืองมีส่วนช่วยตรวจสอบการบริหารได้พอควร

๔) แบบนายกเทศมนตรีเข้มแข็ง (The Strong - Mayor Form) รูปแบบนี้เป็นผลจากการที่มีการเติบโตของเมืองมากขึ้น การพัฒนาด้านต่างๆ รวมทั้งการอุตสาหกรรมได้ขยายตัวในเขตเมืองมากขึ้น การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเดิมหรือแบบนายกเทศมนตรีอ่อนแอ (The Weak - Mayor Form) ที่ฝ่ายบริหารหลายคนมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ก็ได้เริ่มมีข้อจำกัดมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพ แบบนายกเทศมนตรีเข้มแข็งจึงเป็นทางเลือกใหม่ในการคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากการใช้รูปแบบนายกเทศมนตรีอ่อนแอ จุดมุ่งหมายหลักเพื่อเพิ่มอำนาจให้แก่ฝ่ายบริหาร เพื่อให้นายกเทศมนตรีกุมอำนาจในการกำหนดนโยบายและการบริหาร ในขณะที่นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนเหมือนเดิม แต่ตำแหน่งบริหารอื่นๆ มาจากการเลือกตั้ง โดยมอบอำนาจให้นายกเทศมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งหัวหน้าฝ่ายต่างๆ และสามารถถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ นอกจากนั้นนายกเทศมนตรียังมีอำนาจในการยับยั้งมติของสภารวมทั้งกำหนดและปรับปรุงงบประมาณได้ภายใต้การปกครองท้องถิ่นรูปแบบนี้ งานของฝ่ายสภานิติบัญญัติอาจจะมีน้อยลงและไม่จำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา ส่วนเทศมนตรีบางครั้งอาจมีการปรับเปลี่ยนไปเป็นรูปแบบของการแต่งตั้งตำแหน่ง “รอง” เพื่อทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารขึ้นมา ที่อาจเรียกว่า Chief Administrative Officer (CAO) เพื่อให้ได้คนที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์มาบริหารงานทุกอย่างตามนโยบายของนายกเทศมนตรี หน้าที่ของ CAO แต่ละคนในแต่ละท้องถิ่นนั้นมีความแตกต่างกัน แต่จุดที่เหมือนกันได้แก่ การจัดการด้านงบประมาณและการบริหารงานวันต่อวันของฝ่ายบริหาร การจัดระบบ CAO ขึ้นมาช่วยให้นายกเทศมนตรีสามารถทุ่มเทเวลาในด้านการเป็นผู้นำทางการเมืองได้มากขึ้น โดยนายกเทศมนตรีจะเป็นคนเสนอแนวความคิดและนโยบาย ต่อจากนั้นก็จะแสวงหาการสนับสนุนจากส่วนต่างๆ เป็นต้นว่า ผลักดันการขอรับรองเสียงต่างๆ จากสภา รวมทั้ง

เดินทางไปพบประชาชนในพื้นที่และต่อรองกับศูนย์อำนาจในชุมชนนั้นๆ จนถึงในระดับรัฐและระดับประเทศ

๕) แบบคณะกรรมการ (The Commission Form) เป็นการปกครองภายใต้หลักการที่ว่าการออกกฎหมายและการบริหารงานไม่จำเป็นต้องแยกจากกัน แต่สามารถใช้บุคลากรชุดเดียวกันทำงานทั้ง ๒ อย่างได้ ส่วนที่เหมือนกับรูปแบบองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นๆ คือ คณะกรรมการชุดดังกล่าวยังต้องมาจากการเลือกตั้งแนวความคิดหลักของรูปแบบการปกครองนี้ ประชาชนเป็นผู้เลือกคนจำนวนหนึ่งเข้ามาทำงานบริหาร โดยไม่คำนึงถึงการสังกัดพรรคการเมือง ในด้านนิติบัญญัตินั้นคณะกรรมการชุดนี้จะทำหน้าที่ออกกฎข้อบังคับและกำหนดนโยบาย คณะกรรมการชุดนี้ส่วนมากจะถือว่าเป็นคณะกรรมการชุดใหญ่ ส่วนในทางการบริหารกรรมการแต่ละคนจะแยกกันไปดำเนินการโดยไปคุมงานของแต่ละแผนก จุดเด่นของการปกครองรูปแบบนี้คือประสิทธิภาพที่น่าจะเกิดจากการบริหารดังกล่าว รวมทั้งการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดของผู้บริหาร อย่างไรก็ตามการบริหารรูปแบบนี้ ก็มีจุดอ่อนคือ การขาดผู้ประสานงานและผู้กำหนดความสำคัญของงานต่างๆ การต่อสู้ทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้ง่ายในขณะเดียวกันก็จะเกิดการประนีประนอมกันเองได้ง่าย การปกครองรูปแบบคณะกรรมการคือการเลือกคนกลุ่มหนึ่งที่จะทำงานทั้งทางด้านนิติบัญญัติและการบริหาร เป็นคนกลุ่มเล็กๆ ที่มีประสิทธิภาพ แต่จากประสบการณ์ของหลายๆ เมืองพบว่ามีความต้องการผู้บริหารหลักเพียง ๑ คนทำหน้าที่ตัดสินใจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร ความต้องการนี้ จึงนำไปสู่การแสวงหาแนวทางการปกครองในรูปแบบที่เหมาะสมกับท้องถิ่นรูปแบบอื่นต่อไปอีก

๖) แบบผู้จัดการ (The Manager Form) เป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดขึ้นด้วยอิทธิพลของความคิดที่เน้นประสิทธิภาพการบริหารงานแบบธุรกิจ เพราะรูปแบบนี้เน้นการรวมศูนย์อำนาจในการบริหารและความเป็นมืออาชีพสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารนี้ อยู่ที่การมอบบทบาทนำในด้านบริหารให้แก่ผู้จัดการมืออาชีพหรือนักบริหาร ซึ่งสภาเป็นผู้จ้างและสภามีอำนาจให้ออกจากตำแหน่ง เป็นการรวมศูนย์อำนาจแก่นักบริหารหรือผู้จัดการเมืองมีอำนาจในการแต่งตั้งและถอดถอนหัวหน้าแผนกต่างๆ อีกทั้งยังเป็นผู้รับผิดชอบการจัดทำงบประมาณทั้งกระบวนการตลอดจนการเสนอมาตรการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาเมืองระบบดังกล่าวมีการทำงานและระบบการตัดสินใจคล้ายหน่วยงานเอกชน ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเปรียบเสมือนผู้ถือหุ้น สภาเปรียบเทียบคณะกรรมการบริหาร (City Council as a Board of Director) และผู้จัดการหรือนักบริหารก็เปรียบเหมือนผู้บริหารหมายเลขหนึ่ง โครงสร้างการบริหารเช่นนี้ เน้นให้ไม่มีการแบ่งเป็นฝักฝ่ายทางการเมืองจากการที่สภาเมืองประกอบด้วยสมาชิกไม่มาก (อาจเพียง ๔-๕ คน) ประชาชนจึงเลือกสมาชิกโดยไม่คำนึงถึงพรรคการเมือง สมาชิกสภาไม่มีอำนาจในการบริหาร ที่น่าสนใจก็คือข้อบังคับในเรื่องที่มีระเบียบไม่ให้สมาชิกสภาติดต่อโดยตรงกับหัวหน้าแผนกต่างๆ แต่หากสมาชิกมีข้อเรียกร้องใดๆ ก็ สามารถเรียกร้องไปยังผู้จัดการ ภารกิจของสภาจึงได้แก่การพิจารณาข้อเสนอของผู้จัดการแล้ว

จึง กำหนดเป็นนโยบายออกมา เนื่องจากสภาต้องรับผิดชอบการบริหารงานของผู้จัดการ สภาก็ต้องร่วม รับผิดชอบถ้าหากเกิดเรื่องไม่ถูกต้องในการบริหาร แต่หลักการนี้อาจจะทำให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่าง ผู้จัดการเมืองกับสภาที่มาจากการเลือกตั้งได้เช่นเดียวกัน

สรุปได้ว่า สำหรับในประเทศไทยในอดีต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้รูปแบบสภา–นายกเทศมนตรี (The Council - Mayor Form) ซึ่งประชาชนจะเลือกตั้งสมาชิกสภาโดยตรง เพื่อทำหน้าที่ฝ่ายนิติ บัญญัติ ส่วนฝ่ายบริหารหรือนายกเทศมนตรีจะมาจากผู้นำเสียงข้างมากของสมาชิกสภาหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการเลือกฝ่ายบริหารทางอ้อม แต่ต่อมาในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้มีการประกาศใช้ รูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงเป็นครั้งแรก จนถึงปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของไทยทุกแบบซึ่งก็รวมถึงเทศบาลด้วย ได้ใช้รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบนายกเทศมนตรีเข้มแข็ง (The Strong - Mayor Form) โดยมีนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

๒.๕.๔ การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะ เช่นเดียวกับการบริหารงานในองค์การต่างๆ โดยทั่วไป กระบวนการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก ๔ ประการ[๕๕] ประกอบด้วย

๑) การกำหนดนโยบายและแผนการบริหารท้องถิ่น เป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากนโยบายและแผนเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางในการบริหารท้องถิ่น ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นต้องมีนโยบายที่ชัดเจน และมีแผนการดำเนินงานที่สามารถนำมาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิผล ต่อประชาคมท้องถิ่น

๒) การจัดองค์การและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติภารกิจตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิผล ตามนโยบายและแผนการบริหารท้องถิ่น คือการเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นผู้ปฏิบัติงานของท้องถิ่นอย่างเหมาะสมตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินภารกิจของท้องถิ่น

๓) การบริหารการคลังท้องถิ่น ฐานะทางการเงินการคลังของท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น การจัดบริการสาธารณะอันเป็นภารกิจหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้อง

---

[๕๕] รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์, **การบริหารภาครัฐ,** พิมพ์ครั้งที่ ๘, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑), หน้า ๗๔-๗๕.

บริหารจัดการด้านการคลังอย่างมีประสิทธิภาพ จัดหารายได้ให้เพียงพอ ที่จะนำมาใช้ ในการดำเนินภารกิจของท้องถิ่น รายได้ส่วนใหญ่ของท้องถิ่นมาจากเงินภาษีของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้จ่ายงบประมาณอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาคมท้องถิ่น

๔) การควบคุมตรวจสอบการดำเนินกิจการท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุวัตถุประสงค์ ตามนโยบายและแผนการบริหารท้องถิ่น องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดระบบการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของท้องถิ่น ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนด หากพบว่ามีปัญหาจะได้แก้ไขปรับปรุงได้อย่างทันท่วงที ทั้งนี้นอกจากการจัดระบบการควบคุมตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว จะต้องมีระบบการควบคุมตรวจสอบจากภายนอกองค์กร เช่น การตรวจสอบบัญชีและควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของท้องถิ่นด้วย

สรุปได้ว่า การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล เป็นการบริหารซึ่งจัดทำขึ้นโดยประชาชน และเพื่อประชาชนในท้องถิ่นเอง จะครอบคลุมถึงการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ภารกิจอันเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งภารกิจที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็คือ การจัดทำและส่งมอบบริการสาธารณะที่ดีมีคุณภาพให้แก่ประชาชนได้นั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระ ในการกำหนดนโยบายการบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นที่ดี มีคุณภาพ จัดเก็บภาษีรายได้เต็มจำนวนเงินรายได้ ทำให้สามารถจัดบริการสาธารณะได้ โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง จึงได้จัดทำตารางที่ ๒.๕ เรื่องความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ตารางที่ ๒.๕ ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	**แนวคิดหลัก**
โกวิทย์ พวงงาม (๒๕๕๒,หน้า ๓๗)	การกระจายอำนาจคือ การโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศ หรือ หน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง
Brian C. Smith (1985, p. 1)	การกระจายอำนาจปกครอง หมายถึง การที่รัฐบาลกลาง หรือการบริหารราชการส่วนกลางยินยอมกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับท้องถิ่น โดยท้องถิ่นมีหน่วยงานที่เป็นของตนเอง ทำหน้าที่ในการบริหารงานในหน้าที่และความรับผิดชอบ
Graham W. Bush (1991, p. 114)	การกระจายอำนาจนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ความหมาย ๑) การกระจายอำนาจตามอาณาเขต ๒) การกระจายอำนาจตาม ภารกิจ (Functional)
นันทวัฒน์ บรมานันท์ (๒๕๕๒, หน้า ๒๓)	การกระจายอำนาจปกครอง หมายถึงวิธีการหนึ่งในการจัดการปกครองประเทศที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนจากองค์กรส่วนกลางเพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง โดยให้มีความเป็นอิสระ ในการดำเนินงานและไม่อยู่ในการบังคับบัญชาของส่วนกลาง แต่จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลาง
อุทัย หิรัญโต (๒๕๒๓, หน้า ๒)	การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินกิจกรรมบางอย่าง โดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องปกครองท้องถิ่นและควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่

ตารางที่ ๒.๕ ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อุดม ทุมโฆสิต (๒๕๕๑, หน้า ๒๒๒-๒๒๓)	๑. การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การจัดการปกครองของท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่น การจัดการปกครอง โดยการเลือกคณะบุคคลเข้ามาดำเนินการจัดการปกครอง ๒ . ท้องถิ่นแต่ละที่จะสถาปนาขึ้นเป็นหน่วยปกครองได้นั้น ต้องมีคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นหลายประการ ดังนี้ ๒.๑ มีอาณาเขตและประชาชนของท้องถิ่นที่ชัดเจน ๒.๒ ท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นมีลักษณะจำเพาะของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของเขต ประชากร ประเพณี วัฒนธรรม และทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น ๒.๓ มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องถิ่นไว้เป็นกรอบปฏิบัติชัดเจน ๒.๔ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะทางกฎหมายเป็นนิติบุคคล ๒.๕ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องดำเนินการปกครองโดยอาศัยกรอบ และอาศัยอำนาจโดยสิทธิตามกฎหมาย แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ ๒.๕.๑ สิทธิที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับตำบล และข้อบังคับจังหวัด ๒.๕.๒ สิทธิที่เป็นหน้าที่หลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการจัดเก็บภาษี กำหนดงบประมาณ และดำเนินกิจการใดๆ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ ๒.๖ เป็นสถาบันหรือมีองค์กรถาวรรองรับ เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารและดำเนินการต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปกครองตนเอง ๒.๗ ประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเอง

ตารางที่ ๒.๕ ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
หควณ ชูเพ็ญ (๒๕๕๑, หน้า ๘-๙)	เหตุผลและข้อสนับสนุนการกระจายอำนาจว่า ประกอบไปด้วย ปัจจัยสำคัญ ๒ ประการ ๑. เหตุผลและข้อสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจ ๑.๑ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรบริการสาธารณะบางอย่าง และยังช่วยตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดี ๑.๒ ช่วยให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการเสียภาษีโดยสมัครใจมากขึ้น เพราะการกระจายอำนาจเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ๑.๓ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี ๒. เหตุผลและข้อสนับสนุนทางด้านการเมือง ๒.๑ เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองและการบริหารทรัพยากรของท้องถิ่น ๒.๒ องค์กรท้องถิ่นเป็นรากฐาน ในการฝึกผู้นำทางการ เมืองของประเทศ
Montagu, Harris G, (1984, p 574)	การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระ พร้อม ความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุม ของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้ หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วย อำนาจสูงสุดของประชาชน ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด
Daniel Wit, (1967, p.p. 101 – 103)	รัฐบาล ของท้องถิ่นเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน การบริหารการปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลมีอำนาจในการ ตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

ตารางที่ ๒.๕ ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
John J. Clark, (1957, p.p. 87 – 89)	หน่วยการปกครอง ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขต พื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัด ตั้งและจะอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง
สมคิด เลิศไพฑูรย์, (๒๕๔๗), หน้า ๔-๕.	การปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีพื้นฐานจากหลักการ กระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ที่หมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจการปกครองให้องค์กรอื่นๆ ที่ไม่ใช่องค์กร ส่วนกลางจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ
Alan Norton (1994, p.p. 420-425)	สรุปรูปแบบองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ปรากฏอยู่ในประเทศต่างๆ ได้ ๖ รูปแบบประกอบด้วย ๑. แบบที่ประชุมเมือง ๒. แบบสภา – นายกเทศมนตรี ๓. แบบนายกเทศมนตรีอ่อนแอ ๔. แบบนายกเทศมนตรีเข้มแข็ง ๕. แบบคณะกรรมการ ๖. แบบผู้จัดการ
รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์ (๒๕๕๑, หน้า ๖๒-๖๔)	สรุปวัตถุประสงค์ของการบริหารท้องถิ่น ได้ ๔ ประการ ๑. การตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ๒. การตอบสนองนโยบายแห่งรัฐ ๓. การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ๔.เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญตามความมุ่งหมายของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น

๒.๕.๕ ประวัติความเป็นมาของเทศบาล

เทศบาล เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่มีความเจริญ รัฐบาลใช้เทศบาลในการบริหารเมืองเป็นหลัก เทศบาลเป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในเขตชุมชนเมืองที่ใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ที่ผ่านมาเทศบาลมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบองค์กรอย่างต่อเนื่องมา

ตลอดปัจจุบันรูปแบบองค์กรของเทศบาลเป็นไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๙,มาตรา ๑๐, มาตรา ๑๑ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร[๕๖] ปัจจุบันเทศบาลมีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๒,๔๔๑ แห่ง เป็นเทศบาลนคร ๓๐ แห่ง เทศบาลเมือง ๑๗๘ แห่ง และเทศบาลตำบล ๒,๒๓๓ แห่ง[๕๗]ประกอบด้วย

๑. หลักเกณฑ์การจัดประเภทเทศบาล

๑.๑ เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลด้วย

๑.๒ เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทาตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ และมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองในประกาศให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

๑.๓ เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไปทั้งที่มีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทาตามพระราชบัญญัติเทศบาลฉบับนี้และมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร

๒. โครงสร้างเทศบาล พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้แบ่งโครงสร้างของเทศบาลออกเป็น ๒ ส่วน คือ สภาเทศบาลและฝ่ายบริหารเทศบาล

๒.๑ สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจานวนตามขนาดของเทศบาล คือ เทศบาลตำบลสิบสองคน เทศบาลเมืองสิบแปดคน และเทศบาลนครยี่สิบสี่คน นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๒.๒ นายกเทศมนตรี มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้งแต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ ในกรณีที่นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลาสี่ปีก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ และเมื่อได้ดารงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้ง รองนายกเทศมนตรีมอบหมายได้ตามขนาดของเทศบาล คือ เทศบาลตำบลไม่เกินสองคน เทศบาลเมืองไม่เกินสามคน เทศบาลนครไม่เกินสี่คน นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งที่ปรึกษาและเลขานุการซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลได้โดยในกรณีเทศบาลตำบลให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสองคน เทศบาลเมืองให้แต่งตั้งได้จานวนรวมกัน

---

[๕๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนที่ ๘๕ ก/หน้า ๗/๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

[๕๗] หนังสือประกาศกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ข้อมูลทางการปกครองทั่วประเทศ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐)

ไม่เกินสามคน และเทศบาลนครให้แต่งตั้งได้จานวนรวมกันไม่เกินห้าคน พนักงานเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของเทศบาลที่ปฏิบัติงานอันเป็นภารกิจประจาสานักงานหรืออาจนอกสานักงานก็ได้ ซึ่งมีความเกี่ยวพันกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในเรื่องทะเบียนราษฎร การสาธารณูปโภค การศึกษา ฯลฯ

เทศบาลมีพื้นฐานมาจากสุขาภิบาล โดยที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงมีพระราชดาริที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สุขของราษฎร ได้ทรงศึกษาทดลองดาเนินการในรูปแบบสุขาภิบาล ได้ประกาศใช้พระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพมหานครขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐ (ร.ศ.๑๑๖) แต่ไม่ได้ผลเนื่องจากผู้ปฏิบัติงานเป็นข้าราชการและต้องใช้งบประมาณจากส่วนกลาง ได้ทรงทดลองให้มีการดำเนินงานในต่างจังหวัดที่ตำบลท่าฉลอม จังหวัดสมุทรสาคร ประชาชนให้ความสนใจมากสนับสนุนการดำเนินงานได้ผลดี จึงได้ทรงจัดตั้งสุขาภิบาลท่าฉลอมขึ้นเป็นแห่งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๘ ได้ทรงเสด็จพระราชดำเนินไปรับมอบถนนของสุขาภิบาล พร้อมกับโปรดให้ยกภาษีโรงร้านให้สุขาภิบาลเพื่อช่วยเป็นค่าดำเนินงานต่อไปให้มั่นคง จึงเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นจากรากฐาน ในรูปแบบสุขาภิบาล และต่อมาได้ทรงขยายสุขาภิบาลไปตามหัวเมืองต่าง ๆ ได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล พ.ศ.๒๔๕๑ (ร.ศ.๑๒๗) ขึ้นนับเป็นกฎหมายฉบับแรกที่วางรูปแบบของสุขาภิบาลชัดเจน โดยแบ่งสุขาภิบาลออกเป็น ๒ ประเภท คือ สุขาภิบาลเมือง จัดขึ้นในท้องที่อันเป็นที่ตั้งของเมือง และสุขาภิบาลตำบล จัดขึ้นในท้องที่อันเป็นชุมชนใหญ่ในตำบลนั้นๆ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “สุขาภิบาลท้องที่”

วิธีการจัดตั้งสุขาภิบาลตามพระราชบัญญัติจัดสุขาภิบาลตามหัวเมืองดังกล่าวจะอยู่ในดุลยพินิจของข้าหลวง เทศาภิบาล หรือสมุหเทศาภิบาล โดยจะจัดตั้งที่ใดจะมีการประชุมขอความเห็นชอบจากประชาชนในท้องถิ่นก่อน เมื่อเสนอขอตั้งจะพิจารณาดูจำนวนประชากรรายได้ และสภาพพื้นที่ที่จัดตั้งตลอดจนการขยายเขตลดเขต ชื่อและเขตของสุขาภิบาลไว้ด้วยและจะมีขึ้นได้เมื่อมีประกาศพระบรมราชโองการ สุขาภิบาลจัดเป็นพื้นฐานของการจัดตั้งเทศบาลต่อไป การจัดตั้งมุ่งที่จะทำนุบำรุงและการจัดการ ที่เกี่ยวกับความสะอาดเท่านั้น แต่ขาดอำนาจที่จะออกข้อบังคับเพื่อดำเนินกิจการ การจัดตั้งสุขาภิบาลมีหลักการที่สำคัญคล้ายกับเทศบาลมาก โดยหลักการจัดกิจการในหน้าที่ของสุขาภิบาล มุ่งก่อในด้านการสาธารณสุข การรักษาคุ้มครองและอานวยประโยชน์ให้บังเกิดความสุขแก่ประชาชนเป็นที่ตั้งจึงถือเป็นพื้นฐานแห่งที่มาของการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล

๑. การจัดตั้งเทศบาล เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติ จัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ โดยหลักการแบ่งเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร และได้ออกพระราชกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๔๗๘ ยกสุขาภิบาล ๓๕ แห่ง เป็น

เทศบาลเมือง เช่น เทศบาลนครเชียงใหม่ พิษณุโลก อุดรธานี พระนครศรีอยุธยา นครศรีธรรมราช เป็นต้น

การจัดตั้งเทศบาลเป็นไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๕๒[๕๘] เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาลให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้นๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร เมื่อจัดตั้งแล้วให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาล

เทศบาลตำบลจะตั้งขึ้นโดยมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลด้วย การเปลี่ยนชื่อเทศบาล หรือการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล เปลี่ยนแปลงฐานะหรือยุบเลิกเทศบาล ให้กระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยและหากมีการเปลี่ยนแปลงฐานะของเทศบาลหรือพ้นสภาพแห่งเทศบาลเดิมนับแต่วันใดที่เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นต้นไป บรรดาทรัพย์สินหนี้สินและสิทธิเรียกร้องเดิมให้โอนไปเป็นของเทศบาลใหม่ และในขณะเดียวกันบรรดาเทศบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ก่อนแล้วคงให้ใช้บังคับต่อไป การจัดตั้งเทศบาลจะพิจารณาถึงจำนวนประชากร และรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องกระทาตามพระราชบัญญัติ ในพระราชบัญญัตินี้แบ่งเทศบาลออกเป็น ๓ ระดับคือ

๑.๑ เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งขณะนี้ไม่ได้กำหนดจำนวนราษฎรและความหนาแน่นของราษฎร เพียงกำหนดว่าเป็นท้องถิ่นมีพลเมืองหนาแน่นพอสมควร ซึ่งมีฐานะเป็นสุขาภิบาลอยู่ก่อนแล้ว โดยมีประชากรตั้งแต่ ๗,๐๐๐ คนขึ้นไปมีรายได้ตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป ได้รับความเห็นชอบจากราษฎรในท้องถิ่นนั้น

๑.๒ เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมชนที่มีพลเมืองตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ คนขึ้นไป มีราษฎรอาศัยอยู่หนาแน่นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร มีรายได้พอที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

๑.๓ เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ คนขึ้นไปทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัติและมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร

เทศบาลทั้ง ๓ ระดับ มีโครงสร้างการปกครองส่วนใหญ่เหมือนกัน จะแตกต่างกันในเรื่องหน้าที่รับผิดชอบมากน้อยต่างกัน

๒. องค์การเทศบาล ประกอบด้วย สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี สภาเทศบาล ประกอบ ด้วย สมาชิดสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี มีจำนวนสมาชิกสภา

[๕๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนที่ ๘๕ ก/หน้า ๗/๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

ตามลำดับของเทศบาล คือ สภาเทศบาลตำบลมี ๑๒ คน สภาเทศบาลเมือง จำนวน ๑๘ คน สภาเทศบาลนคร ๒๔ คน เพื่อทำหน้าที่ในด้านนิติบัญญัติเป็นตัวแทนของประชาชนในเขตเทศบาลนั้น

๓. การควบคุมเทศบาล ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ควบคุมดูแลเทศบาลภายในจังหวัดให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ โดยถูกต้องตามกฎหมาย นายอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบ ดูแล เทศบาลตำบลภายในเขตท้องถิ่นของตน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจให้ประธานสภา รองประธานสภา นายกเทศมนตรี และรองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งได้ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานการปฏิบัติงานว่าเป็นการฝ่าฝืนต่อความสงเรียบร้อย หรือสวัสดิ์ภาพของประชาชน ปฏิบัติไม่ชอบตามอำนาจหน้าที่หรือประพฤติในทางเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ศรีต่อตำแหน่งหน้าที่

๔. หน้าที่ของเทศบาล หน้าที่ของเทศบาลส่วนใหญ่เกี่ยวกับการให้บริการที่เป็นประโยชน์ทางด้านพื้นฐานที่จาเป็นเกี่ยวกับทุกข์สุข คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง โดยมุ่งทางด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นสำคัญ หน้าที่ของเทศบาลทุกระดับจะแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทที่กฎหมายบังคับให้ทำซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการให้บริการทางสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ความสะอาด ส่วนอีกประเภท เทศบาลอาจจัดทำแล้วแต่จะเห็นสมควรและไม่ใช่เรื่องเร่งด่วน เช่น สวนสาธารณะ เทศพาณิชย์ เป็นต้น หากมีงบประมาณก็จัดทำ หน้าที่ของเทศบาลเมืองและเทศบาลนครมีความกว้างขวางแตกต่างกันไม่มากนัก เช่น เทศบาลนครมีงานเพิ่มในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยว การวางผังเมือง การก่อสร้าง การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม การบำรุงสงเคราะห์มารดาและเด็ก เป็นต้น ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะหน้าที่ของเทศบาลนครเท่านั้น

หน้าที่ของเทศบาลนครที่ต้องทำในเขตเทศบาล

๔.๑ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

๔.๒ ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ

๔.๓ รักความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกาจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๔.๔ ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

๔.๕ ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

๔.๖ ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

๔.๗ ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

๔.๘ บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

๔.๙ หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

๔.๑๐ ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

๔.๑๑ ให้มีโรงฆ่าสัตว์

๔.๑๒ ให้มีและบำรุงสถานที่ทาการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้

๔.๑๓ ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

๔.๑๔ ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ

๔.๑๕ ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

๔.๑๖ ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจานาหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

๔.๑๗ ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

๔.๑๘ กิจการอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

๔.๑๙ การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจาหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานที่บริการอื่น

๔.๒๐ จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม

๔.๒๑ จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ

๔.๒๒ การวางผังเมืองและการก่อสร้าง

๔.๒๓ การส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว

หน้าที่เทศบาลอาจเลือกพิจารณาจัดทำ

๑. ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม

๒. ให้มีสุสาน และฌาปนสถาน

๓. บำรุงและส่งเสริมการทามาหากินของราษฎร

๔. ให้มีและบำรุงสงเคราะห์มารดา และเด็ก

๕. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล

๖. ให้มีสาธารณูปการ

๗. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

๘. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา

๙. ให้มีและบำรุงสถานที่สาหรับการกีฬาและพลศึกษา

๑๐. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะสวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

๑๑. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและรักษาความสะอาดเรียบร้อยท้องถิ่น

๑๒. เทศพาณิชย์

๕. การบริหารงานของเทศบาล องค์การเทศบาล แบ่งสายงานออกเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายสภาเทศบาล ซึ่งทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ควบคุมการบริหารงานของฝ่ายบริหารมีนายกเทศมนตรีรับผิด ชอบในการบริหารราชการของเทศบาล บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของเทศบาล มีการแบ่งส่วนราชการของเทศบาลตามลักษณะของงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะแบ่งออกเป็นกอง หรือสำนักงาน ทั้งนี้แล้วแต่ระดับของเทศบาล เทศบาลตำบลอาจจัดสายงานเป็นเพียงฝ่ายต่าง ๆ เท่าที่จำเป็น และกำลังงบประมาณ หากที่ใดมีงบประมาณมากพอ มีความเจริญมากขึ้น ก็อาจจะขยายงานออกไป รวมทั้งใน

เรื่องของการสร้างอาคารสถานที่ด้วย ส่วนในระดับของเทศบาลเมือง เทศบาลนครจะแบ่งสายงานออกเป็นระดับกอง หรือสำนักงาน ซึ่งทั่ว ๆ ไปจะมีการแบ่งงานเป็นกอง

ตารางที่ ๒.๖ ประวัติความเป็นมาของเทศบาล

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	ประวัติความเป็นมาของเทศบาล
พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๙, มาตรา ๑๐, มาตรา ๑๑	เทศบาลแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร
หนังสือประกาศกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ข้อมูลทางการปกครองทั่วประเทศ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ (ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐)	ปัจจุบันเทศบาลมีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๒,๔๔๑ แห่ง เป็นเทศบาลนคร ๓๐ แห่ง เทศบาลเมือง ๑๗๘ แห่ง และเทศบาลตำบล ๒,๒๓๓ แห่ง
การจัดตั้งเทศบาลเป็นไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๕๒	มาตรา ๘ เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาลให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้นๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร เมื่อจัดตั้งแล้วให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาล

๒.๖ ข้อมูลพื้นที่วิจัย

๑. สภาพทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี[๕๙] เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นครั้งล่าสุดโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครนายก พุทธศักราช ๒๔๘๙ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

จังหวัดนนทบุรีในปัจจุบัน จัดเป็นจังหวัดอยู่ในพื้นที่เขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร มีขนาดเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับที่ ๗๕ ของประเทศ (รวมกรุงเทพมหานคร) แต่มีประชากรหนาแน่นที่สุดเป็นอันดับที่ ๒ รองจากกรุงเทพมหานคร มีนายนิสิต จันทร์สมวงศ์ เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน

จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง มีที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือค่อนทางเหนือประมาณ ๒๐ กิโลเมตร มีพื้นที่

---

[๕๙] กิพิเดีย, **จังหวัดนนทบุรี**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://th.wikipedia.org/ [๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙].

ปกครองทั้งหมด ๖๒๒.๓๐๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓๘๘,๙๓๙.๓๗๕ ไร่ โดยมีพิกัดภูมิศาสตร์อยู่ละติจูดที่ ๑๓ องศา ๔๗ ลิปดาเหนือ ถึงละติจูดที่ ๑๔ องศา ๐๔ ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ ๑๐๐ องศา ๑๕ ลิปดาตะวันออก ถึงลองจิจูดที่ ๑๐๐ องศา ๓๔ ลิปดาตะวันออก และมีอาณาเขตจรดอำเภอและจังหวัดข้างเคียงเรียงตามเข็มนาฬิกา ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอลาดหลุมแก้ว และอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตดอนเมือง เขตหลักสี่ และเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร (ฝั่งพระนคร)
- ทิศใต้ ติดต่อกับเขตบางพลัด เขตตลิ่งชัน และเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร (ฝั่งธนบุรี)
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอพุทธมณฑลและอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน พื้นที่ของจังหวัดจึงแบ่งออกเป็น ๒ ฝั่ง คือ ฝั่งตะวันตกมีพื้นที่ ๓ ใน ๔ ของจังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมถึง มีคูคลองขนาดต่างๆ เชื่อมโยงกันหลายสาย ประชาชนมีการประกอบเกษตรกรรม และฝั่งตะวันออกมีพื้นที่ ๑ ใน ๓ ของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่ในเขตเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด เป็นเขตเมืองมีประชากรอยู่อย่างหนาแน่น อาจถือได้ว่าส่วนนี้เป็นส่วนหนึ่งของเมืองหลวง เพราะเขตแดนระหว่างนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครนั้นแทบจะไม่เป็นที่รู้จัก

การปกครองส่วนภูมิภาค จังหวัดนนทบุรีแบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาค (ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่) ออกเป็น ๖ อำเภอ ๕๒ ตำบล ๔๓๓ หมู่บ้าน แต่หากไม่นับรวมหน่วยการปกครองในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลนครซึ่งยุบเลิกตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้านแล้ว จะมีทั้งหมด ๓๔ ตำบล ๓๒๘ หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่จังหวัดนนทบุรีประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔๖ แห่ง แบ่งตามประเภทและอำนาจบริหารจัดการภายในท้องที่เป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๒๘ แห่ง และเทศบาล ๑๗ แห่ง ซึ่งเป็นพื้นที่วิจัย มีรายละเอียดในตารางที่ ๒.๗ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๗ ข้อมูลเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ลำดับที่	ชื่อเทศบาล	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตั้งเมื่อ (พ.ศ.)	อำเภอ	ครอบคลุมตำบล			ประชากร พ.ศ. ๒๕๕๙
					ทั้งตำบล	บางส่วน	รวม	
๑	เทศบาลนครนนทบุรี	๓๘.๙๐	๒๕๓๘	เมืองนนทบุรี	๕	-	๕	๒๕๕,๗๙๓
๒	เทศบาลนครปากเกร็ด	๓๖.๐๔	๒๕๔๓	ปากเกร็ด	๕	-	๕	๑๘๙,๒๕๘
๓	เทศบาลเมืองบางบัวทอง	๑๓.๕๐	๒๔๘๐	บางบัวทอง	๑	๔	๕	๕๐,๓๔๕
๔	เทศบาลเมืองบางกรวย	๘.๔๐	๒๕๔๕	บางกรวย	๒	-	๒	๔๒,๓๙๐
๕	เทศบาลเมืองบางศรีเมือง	๖.๓๖	๒๕๔	เมืองนนทบุรี	๑	๑	๒	๓๑,๗๐๐
๖	เทศบาลเมืองพิมลราช	๑๕.๐๘	๒๕๕	บางบัวทอง	-	๑	๑	๔๓,๙๘๗
๗	เทศบาลตำบลปลายบาง	๑๕.๖	๒๕๔๒	บางกรวย	๒	๑	๓	๔๑,๙๑๕
๘	เทศบาลตำบลบางม่วง	๑.๖	๒๕๔๒	บางใหญ่	-	๓	๓	๕,๖๗๐
๙	เทศบาลตำบลบางใหญ่	๗.๒๓	๒๕๔๒	บางใหญ่	-	๓	๓	๑๐๙๖๐
๑๐	เทศบาลตำบลไทรน้อย	๒.๓๐	๒๕๔๒	ไทรน้อย	-	๓	๒	๒๕๒๙
๑๑	เทศบาลตำบลไทรม้า	๘.๑๔	๒๕๔๖	เมืองนนทบุรี	๑	-	๑	๒๑๙๖๙
๑๒	เทศบาลตำบลศาลากลาง	๑๔.๘	๒๕๕๑	บางกรวย	๑	-	๑	๑๔๕๔๘

ตารางที่ ๒.๗ ข้อมูลเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี **(ต่อ)**

ลำดับที่	**ชื่อเทศบาล**	**พื้นที่ (ตร.กม.)**	**ตั้งเมื่อ (พ.ศ.)**	**อำเภอ**	**ครอบคลุมตำบล**			**ประชากร พ.ศ. ๒๕๕๙**
					ทั้งตำบล	**บางส่วน**	**รวม**	
๑๓	เทศบาลตำบลเสาธงหิน		๒๕๕๔	บางใหญ่	-	๑	๑	๓๖๖๗๖
๑๔	เทศบาลตำบลบางเลน	๒๕๕๔	บางใหญ่	-		๑	๑	๑๔๕๖๙
๑๕	เทศบาลตำบลบ้านบางม่วง	๑๑.๒๑	๒๕๕๔	บางใหญ่	-	๑	๑	๑๕๓๗๕
๑๖	เทศบาลตำบลบางสีทอง	๕.๘๐	๒๕๕๖	บางกรวย	๑	-	๑	๑๐๖๖๗
๑๗	เทบาลตำบลบางพลับ	๘.๓๑	๒๕๕๖	ปากเกร็ด	๑	-	๑	๙๔๓๔

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ระยะ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๗ –๒๕๖๐) (ฉบับทบทวนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐)[๖๐] จังหวัดนนทบุรีกำหนดวิสัยทัศน์ของ “จังหวัดนนทบุรี เป็นเมืองที่น่าอยู่ชั้นดีของคนทุกระดับโดยมีคุณภาพชีวิตที่ดีเยี่ยม และเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน”

โดยมีพันธกิจหลัก ๕ ประการ คือ

๑) พัฒนาและบริการจัดการจังหวัดนนทบุรีให้เป็นเมืองที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเป็นที่อยู่อาศัยชั้นดีเพื่อประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่มีสุข

๒) เสริมสร้างและพัฒนาจังหวัดนนทบุรีให้กลายเป็นเมืองแห่งเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการอย่างให้มีคุณภาพและได้มาตราฐานสากล

๓) พัฒนาจังหวัดนนทบุรีให้กลายเป็นศูนย์กลางแห่งการค้านานาชาติ

๔) สร้างเสริมสังคมนนทบุรีให้มีคุณธรรมนาความรู้สู่การดารงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

๕) เตรียมความพร้อมของจังหวัดรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘

---

[๖๐] เทศบาลตำบลไทรน้อย, อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี, **แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒)** หน้า ๓๑

ยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อปท. ในเขตจังหวัดนนทบุรี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๒)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาด้านบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี ๔ แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๒.๑ แนวทางการพัฒนาบริหารจัดการระบบกาจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้าเสีย และมลพิษต่างๆ

๒.๒ แนวทางการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุน ควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

๒.๓ แนวทางการพัฒนา สนับสนุน บำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๔ แนวทางการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุน การลดภาวะโลกร้อน

๓. การบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย

๓.๑ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่า (ต้นไม้ยืนต้น)

๑. เทศบาลนครปากเกร็ด เป็นเทศบาลที่สนใจงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่า (ต้นไม้ยืนต้น) และด้านการจัดการที่สาธารณะประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิผล โดยจัดทำโครงการสร้างสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ จ.นนทบุรี ขึ้นบริเวณ ถนนศรีสมาน ตำบลบ้านใหม่ เขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี[๖๑]

อาณาเขตของโครงการ <u>ทิศเหนือ</u> ติดหมู่บ้านแมกไม้ <u>ทิศใต้</u> พื้นที่ว่างเปล่าและพื้นที่ของวัดเรืองเวชมงคล <u>ทิศตะวันตก</u> หมู่บ้านมิตรประชา <u>ทิศตะวันออก</u> บ้านพักอาศัย และทางด่วนสาย ปากเกร็ด-บางปะอิน

เนื้อที่ ๑๐๒ ไร่ ๓ งาน ๘๓.๒ ตารางวา เป็นที่สาธารณะประโยชน์ และที่ดินบริจาค แบ่งเป็นพื้นที่หนองน้ำ ๖๙ ไร่ พื้นดิน ๓๓ ไร่ ๓ งาน ๘๓.๒ ตารางวา

สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ เป็นสวนสาธารณะที่สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในมหามงคลสมัยที่ทรงพระเจริญพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๒๓ โดยรัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับจังหวัด และภาคเอกชนจัดสร้างขึ้นในเขตการศึกษา และน้อมนำใจชาวไทย ให้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ในใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทที่ได้อุทิศพระวรกายเพื่อปวงชนชาวไทยตลอดมา คณะกรรมการอำนวยการจัดสร้างสวนสาธารณะเพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในมหามงคลสมัยที่ทรงพระเจริญพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา ในการจัดสร้างเริ่มแรก ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ทำหน้าที่

---

[๖๑] เทศบาลนครปากเกร็ด, **โครงการสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ นนทบุรี**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.pakkretcity.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

ประสานกับจังหวัดนนทบุรี ในเรื่องการจัดหาที่ดินที่เหมาะสม ดังนั้น นายสุกิจ จุลละนันท์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี สมัยนั้น จึงพิจารณาว่า ควรหาสถานที่ก่อสร้างที่เหมาะสมกว่า ในที่สุดเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๒๘ จังหวัดนนทบุรี ได้เสนอให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาอนุมัติให้ใช้ที่ดินบริเวณหนองปรือใหญ่ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งที่ดินดังกล่าว เป็นที่ดินสาธารณะ ตั้งอยู่ในทำเลที่ดี เนื่องจากอยู่ในเขตสุขาภิบาล สามารถจัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาและบริการผู้ไปพักผ่อนหย่อนใจได้ จะดำเนินการก่อสร้างได้แล้วเสร็จในเวลาอันสั้น และใช้งบประมาณน้อยกว่าสถานที่เดิม และสถานที่แห่งนี้เคยเสนอให้กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ เป็นสถานที่ตั้งสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์มาแล้วเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ หลังจากนั้น จังหวัดนนทบุรี ได้ร่วมกันระดมทุนจากภาคราชการ และภาคเอกชน เพื่อทำการจัดสร้างสิ่งต่างๆ ภายในสวนสมเด็จฯ และได้กระทำติดต่อกันเรื่อยมา จนสมัยที่ นายปริญญา นาคฉัตรีย์ เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด โดยได้ดำเนินการจัดสร้างสวนสมเด็จฯ เนื้อที่ ๑๐๒ ไร่ ๓ งาน ๘๓.๒ ตารางวา เป็นที่สาธารณะประโยชน์ และที่ดินบริจาค แบ่งเป็นพื้นที่หนองน้ำ ๖๙ ไร่ พื้นดิน ๓๓ ไร่ ๓ งาน ๘๓.๒ ตารางวา ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด ห่างจากที่ว่าการอำเภอปากเกร็ด ๖ กิโลเมตร มีถนนแยกถนนติวานนท์ตรงสี่แยกจากปากเกร็ด-ปทุมธานี ภายในสวนได้จัดสร้างสิ่งต่างๆได้แก่ สวนน้ำ สวนหย่อม สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ ลานดอกไม้นานาพันธุ์ และพันธุ์นานาชนิด น้ำพุกลางน้ำ นาฬิกาดอกไม้ ศาลาริมน้ำ และศาลาอเนกประสงค์ ฯลฯ

ในการจัดสร้างสวนสมเด็จฯ ได้ใช้เวลาในการจัดสร้างติดต่อกัน ๗ ปีเศษ ถึงในสมัยที่ นายทวีป ทวีพาณิชย์ เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ได้พิจารณาเห็นว่า ในมหามงคลสมัยที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จะทรงเจริญพระชนมายุครบ ๙๒ พรรษา ในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๓๕ ประชาชนจังหวัดนนทบุรีได้ร่วมใจกันจัดสร้างสวนสมเด็จฯ ให้เสร็จสมบูรณ์ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดได้ทำหนังสือกราบบังคมทูลพระราชทานพระราชานุญาต จัดสร้างพระพุทธรูปฝีพระหัตถ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เพื่อให้ผู้มีจิตศรัทธา ได้บริจาคเงินเพื่อเป็นกองทุน เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดสร้างสมเด็จฯ รวมทั้งได้ขอความร่วมมือจากภาครัฐบาลและเอกชนในการสร้างสวนสมเด็จฯ ให้เสร็จสมบูรณ์ทานตามกำหนดและ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้เสด็จมาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดสวนฯ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๓๖

วัตถุประสงค์ในการจัดสร้าง สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ นนทบุรี

๑. เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

๒. เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการปลูกต้นไม้ เพื่อปรับและรักษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

๓. เพื่อใช้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ แก่ชุมชนและท้องถิ่น

๔. เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และออกกำลังกายสำหรับเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป

๕. เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มีความร่มรื่น สวยงาม

๖. เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในด้านพฤกษาศาสตร์ และพันธุ์ไม้

๓.๒ การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ

๑. เทศบาลนครนนทบุรี เป็นเทศบาลขนาดใหญ่มีการจัดการขยะมูลฝอยค่อนข้างโดดเด่น และเป็นต้นแบบในการจัดการขยะมูลฝอยให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เทศบาลนครนนทบุรีที่มีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีพื้นที่อยู่ติดกับกรุงเทพมหานคร ทำให้มีจำนวนประชากรหนาแน่น ส่งผลให้มีปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น ปริมาณขยะในเขตเทศบาลนครนนทบุรี มีประมาณ ๓๔๐ ตัน/วัน โดยเฉพาะขยะอินทรีย์ เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็นรบกวน เป็นแหล่งการแพร่กระจายของเชื้อโรคต่างๆ ทำให้มีการร้องเรียนจากปัญหาขยะของประชาชนในเขตเทศบาลจำนวนมาก นอกจากนี้จากการขาดความพร้อมด้านบุคลากร เครื่องมือ และการวางแผนจัดการขยะ การเข้าร่วมโครงการนี้ จะทำให้เทศบาลนครนนทบุรีสามารถวางแผนแก้ไขปัญหาการจัดการขยะอินทรีย์ได้อย่างยั่งยืนโดยจัดทำ โครงการจัดการมูลฝอยอินทรีย์ของนนทบุรีอย่างยั่งยืน (Sustainable Organic Solid Waste Management in Nonthaburi) ได้เริ่มติดต่อประสานงานมาตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นโครงการที่เน้นการแก้ปัญหาให้กับประชาชนประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน ที่พักอาศัยอยู่ใกล้กับสถานที่กำจัดมูลฝอยของนนทบุรี เนื่องจากสถานที่กำจัด มูลฝอยของนนทบุรี มีปัญหา ไม่สามารถที่จะรับมูลฝอยไปกำจัดได้ ทำให้เกิดการสะสมของมูลฝอยในพื้นที่ และเกิดการปนเปื้อนในพื้นที่ใกล้เคียง ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงสถานที่กำจัดมูลฝอย โครงการนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยสนับสนุนให้เทศบาลนครนนทบุรีสามารถดาเนินการกำหนดแผนการกำจัดขยะมูลฝอย ระบบการเก็บรวบรวม มูลฝอย และแก้ไขปัญหามูลฝอยอินทรีย์ โดยการส่งเสริมให้มีการคัดแยกมูลฝอยเปียกและมูลฝอยแห้ง จากแหล่งกำเนิดมูลฝอยที่สำคัญ เช่น ตลาดสด ร้านอาหาร โรงแรม ห้างสรรพสินค้า โรงเรียน เป็นต้น โดยดำเนินการวางแผนระบบการเก็บรวบรวมมูลฝอยอินทรีย์ และก่อสร้างสถานีหมักปุ๋ยเพื่อนำมูลฝอยเปียกมาหมักทำปุ๋ยและนำปุ๋ยหมักที่ได้ไปใช้ในการเกษตร[๖๒]

โครงการความร่วมมือ Asia Urbs ด้านการจัดการและการกาจัดขยะอินทรีย์ของเมืองอย่างยั่งยืน เป็นโครงการที่เน้นการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะอินทรีย์ของเทศบาลนครนนทบุรีโดยให้ความสำคัญกับการคัดแยกขยะอินทรีย์หรือขยะที่สามารถย่อยสลายได้ นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่โดย

---

[๖๒] เทศบาลนครนนทบุรี, **โครงการจัดการมูลฝอยอินทรีย์ของนนทบุรีอย่างยั่งยืน,** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.behn.go.th/th-๘๐/th/NakhonNon๕.html [๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙].

กระบวนการหมักทำปุ๋ย ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือ และประสานงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเมือง REGGIO EMILIA ประเทศอิตาลี และเมือง BARCELONA ประเทศสเปน และเทศบาลนครนนทบุรี ประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่พักอาศัยอยู่ใกล้เคียงกับสถานที่กำจัดขยะของจังหวัดนนทบุรี

๒. ลดปริมาณขยะอินทรีย์ที่จะขนส่งไปกำจัด ณ สถานที่กำจัดขยะ

๓. นำความรู้และเทคโนโลยีการจัดการขยะของสหภาพยุโรป มาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการจัดการขยะของเทศบาลนครนนทบุรี

๔. ให้ประชาชนมีความเข้าใจและมีความตระหนักถึงปัญหาการกาจัดขยะที่ไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

๕. นำเสนอสภาพปัญหาการจัดขยะอินทรีย์ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่จะนำมา ใช้ประโยชน์

๖. วางแผนการจัดการขยะของเทศบาลนครนนทบุรี และจังหวัดนนทบุรีในอนาคต

๗. กระตุ้นให้แหล่งกำเนิดขยะอินทรีย์เห็นความสำคัญของปัญหาและให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะของเทศนครนนทบุรี

๘. ส่งเสริมและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่ใกล้เคียงกับสถานที่กำจัดขยะ การแก้ไขปัญหามูลฝอยอินทรีย์ โดยการส่งเสริมให้มี การคัดแยกมูลฝอยเปียกและมูลฝอยแห้ง จากแหล่งกำเนิดมูลฝอยที่สำคัญ เช่น ตลาดสด ร้านอาหาร โรงแรม ห้างสรรพสินค้า โรงเรียน เป็นต้น

๓.๓ การดูแลรักษาที่สาธารณะ

๑. เทศบาลตำบลไทรน้อย การวิเคราะห์ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ[๖๓] โดยจัดทำโครงการคลองสวยน้ำใส ระหว่างเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๕๙ (แก้ปัญหาผักตบชวาบริเวณตลาดน้ำไทรน้อยและคลองสายย่อย) สืบเนื่องจากเกิดการร้องเรียน เรื่องผักตบชวาขึ้นเต็มคลองบริเวณตลาดน้ำไทรน้อย ทำให้ทัศนีย์ภาพตลาดน้ำเสียไปและปลาที่อาศัยอยู่ ณ ที่นั้นไม่มีอากาศหายใจ เพื่อแก้ไขปัญหาผักตบชวาขึ้นอัดแน่นในคลองพระพิมลราชา เทศบาลตำบลไทรน้อยจึงได้ทำการกำจัดผักตบชวาตั้งแต่บริเวณตลาดน้ำไทรน้อยและคลองแยกย่อยต่างๆภายในเขตเทศบาล ขณะนี้ได้ดำเนินโครงการดังกล่าวเสร็จสิ้นโครงการแล้ว เป็นโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของจังหวัดนนทบุรี ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นรางวัลแห่งความภาคภูมิใจของ

---

[๖๓] เทศบาลตำบลไทรน้อย, อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี, **แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒)** หน้า ๑๘.

เทศบาลตำบลไทรน้อย ในปัจจุบันนี้เทศบาลทุกแห่งในจังหวัดนนทบุรี ได้จัดทำโครงการคลองสวยน้ำใส บรรจุไว้ในแผนงานทุกปีงบประมาณ

นอกจากนี้เทศบาลตำบลไทรน้อยยังมีการป้องกันและดูแลรักษาที่สาธารณะประโยชน์อย่างต่อเนื่อง โดยการจัดการปัญหาการลักลอบทิ้งขยะบริเวณริมทางหลวงที่อยู่ในเขตเทศบาล ซึ่งเป็นที่สาธารณะประโยชน์ร่วมกัน โดยบูรณาการแก้ปัญหาการลักลอบทิ้งขยะบริเวณริมทางหลวง บริเวณถนนทางหลวงชนบท หมายเลข นบ. ๕๐๑๐ ดังกล่าวโดยกรมทางหลวงชนบทกับเทศบาลตำบลไทรน้อยจัดส่งเจ้าหน้า และพนักงานเทศบาล พร้อมทั้งเครื่องจักรกล มาปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้สะอาดปราศจากขยะมูลฝอย จัดภูมิทัศน์ใหม่ ปลูกไม้ยืนต้นให้ร่มรื่นสวยงามต่อไป

ตารางที่ ๒.๘ ข้อมูลพื้นที่วิจัยเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	ข้อมูลพื้นที่วิจัยเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี
เทศบาลนครปากเกร็ด	ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่า (ต้นไม้ยืนต้น) และด้านการจัดการที่สาธารณะประโยชน์ โดยจัดทำโครงการสร้างสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ จ.นนทบุรี บริเวณ ถนนศรีสมาน ตำบลบ้านใหม่ เขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
เทศบาลนครนนทบุรี	ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ เทศบาลนครนนทบุรี เป็นเทศบาลขนาดใหญ่มีการจัดการขยะมูลฝอยค่อนข้างโดดเด่น และเป็นต้นแบบในการจัดการขยะมูลฝอยให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น จัดทำ โครงการจัดการมูลฝอยอินทรีย์ของนนทบุรีอย่างยั่งยืน (Sustainable Organic Solid Waste Management in Nonthaburi)
เทศบาลตำบลไทรน้อย	ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ โดยจัดทำโครงการคลองสวยน้ำใส ระหว่างเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๕๙ (แก้ปัญหาผักตบชวาบริเวณตลาดน้ำไทรน้อยและคลองสายย่อย)

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาล

สิริพงษ์ ปานจันทร์[๖๔] ในงานวิจัยเรื่องประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม[๕๙] มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาระดับประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ๒) ศึกษาปัจจัยแวดล้อมทางการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม และ๓) เพื่อค้นหาแนวทางที่เหมาะสมในการเสริมสร้างประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัยพบว่า ทั้งประชาชนและพนักงานของเทศบาลตำบล มีความเห็นตรงกันว่าการบริหารงานของเทศบาลตำบล ในการให้บริการสาธารณะด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตมีประสิทธิผลมากที่สุด และด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นมีประสิทธิผลน้อยที่สุด ส่วนตัวชี้วัดประสิทธิผลในการบริหารงานที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดของภารกิจแต่ละด้านจะมีความแตกต่างกันไปตามภารกิจ แต่เกือบทุกภารกิจทั้งประชาชนและพนักงานของเทศบาลตำบลมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวชี้วัดประสิทธิผลในการบริหารงานด้านประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและปัจจัยแวดล้อมทางการบริหารจัดการภายในองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานมากที่สุดคือ ภาวะผู้นำ (เผด็จการแบบมีศิลป์), รองลงมาคือ ทรัพยากรทางการบริหารจัดการ (งบประมาณ), นโยบายขององค์การ (ขั้นการออกแบบแผนงาน), วัฒนธรรมองค์การ (การทำงานเป็นทีมและการปรึกษาหารือ), สมรรถนะ/ความสามารถขององค์การ (การตอบสนองความต้องการของประชาชน), เทคโนโลยีขององค์การ (แบบร่วมกันทำงาน) และโครงสร้างองค์การ (แบบโครงการ) ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานน้อยที่สุด ส่วนปัจจัยแวดล้อมทางการบริหารจัดการภายนอกองค์การพบว่า สภาพแวดล้อมทั่วไปด้านการเมืองและสภาพแวดล้อมเฉพาะด้านผู้สนับสนุนหรือผู้ส่งมอบปัจจัยการผลิตแก่องค์การ ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานมากที่สุดสำหรับการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณพบว่า มีปัจจัยเพียง ๔ ปัจจัยเท่านั้นที่สามารถทำนายความเป็นไปได้ที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมได้มากที่สุดซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ, ด้านทรัพยากรทางการบริหารจัดการ, ด้านการเมือง และด้านผู้สนับสนุนหรือผู้ส่งมอบปัจจัยการผลิตแก่องค์การ การวิจัยได้นำมาสู่ข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (๑) รัฐบาลต้องให้ความสำคัญและจริงจังกับเรื่องการกระจายอำนาจให้แก่เทศบาลตำบลมากขึ้น (๒) รัฐบาลควรสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพทางการคลังของเทศบาลตำบลอย่างจริงจัง (๓) รัฐบาลควรสนับสนุนให้มีการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานของ

---

[๖๔] สิริพงษ์ ปานจันทร์, “ประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม,” **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๔).

เทศบาลตำบลไปสู่การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (๔) รัฐบาลควรส่งเสริมเทศบาลตำบลให้มีการพัฒนาการบริหารงานที่มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น และ(๕) ทั้งรัฐบาลและเทศบาลตำบลควรเร่งสร้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบล

ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ (๑) เทศบาลตำบลต้องเร่งแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพในการบริหารงานและแสวงหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน (๒) เทศบาลตำบลควรจะสร้างวัฒนธรรมองค์การที่เน้นการทำงานเป็นทีมและการปรึกษาหารือร่วมกันให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน (๓) ผู้บริหารของเทศบาลตำบลจะต้องสร้างความชัดเจนในนโยบายที่ได้มอบหมายให้พนักงานนำไปปฏิบัติ (๔) ผู้บริหารของเทศบาลตำบลควรจะสนับสนุนและผลักดันให้เกิดการทำงานในลักษณะแบบโครงการ (๕) ผู้บริหารของเทศบาลตำบลควรจะสนับสนุนให้เกิดกระบวนการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย (๖) เทศบาลตำบลควรมีการพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินภารกิจในทุกด้าน (๗) เทศบาลตำบลควรเร่งปลูกฝังค่านิยมที่ดีในการให้บริการสาธารณะให้กับพนักงาน (๘) ผู้บริหารของเทศบาลตำบลควรมีการพัฒนาความรู้ความสามารถตนเองอยู่เสมอและสามารถเลือกใช้รูปแบบของภาวะผู้นำได้เหมาะสมกับสถานการณ์ (๙) เทศบาลตำบลต้องมีการวางแผนในการปรับตัวและเตรียมความพร้อม เพื่อจะเผชิญกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (๑๐) เทศบาลตำบลต้องแสดงให้ทุกภาคส่วนที่จะให้การสนับสนุนการดำเนินงาน เห็นถึงความตั้งใจจริงและมีความเชื่อมั่นกับศักยภาพในการบริหารงานของตนตั้งใจแล้ว หลักธรรมนี้ย่อมเป็นประโยชน์และสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้นักปกครองเป็นสูญกลางในการเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ สมานไมตรี ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะหรือองค์กรทำให้นักปกครองทั้งหลายเป็นที่น่าเคารพนับถือตามฐานะ ทำให้สมาชิกสังคมและชุมชนเอาใจใส่คอยร่วมมือช่วยเหลือกันทำให้ความเป็นอยู่ดี และร่มเย็นเป็นสุขทั่วถึงกัน

เสน่ห์ ใจสิทธิ์[๖๕] ในขณะที่งานวิจัย การศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษากระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ๓. เพื่อเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

---

[๖๕] นายเสน่ห์ ใจสิทธิ์, “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต,** (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

ผลการวิจัยพบว่า

๑. กระบวนมีส่วนร่วมของประชาชน ในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ประกอบด้วย ๘ ขั้นตอน ได้แก่ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผนกำหนดการสอบถามความต้องการ ซึ่งเป็นขั้นในการที่อยู่ในระดับของแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขั้นตอนที่ ๒ ระบบการประสานงานกับสถาบันทางพระพุทธศาสนา ชมรมผู้ใหญ่กำนันในจังหวัดลำพูน และการประสานงานกับชมรมในท้องถิ่น ขั้นตอนที่ ๓ การสร้างกลไกการส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อกระบวนการกำหนดนโยบายต่อการใช้กิจกรรมวิถีหน้าหมู่ของชาวจังหวัดลำพูน ขั้นตอนที่ ๔ การให้ความรู้แก่ประชาชนต่อกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ ที่เป็นการให้ความรู้ตั้งแต่การก่อตัวของปัญหานโยบาย การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจนโยบายหรือวิเคราะห์หาทางเลือก การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย ขั้นตอนที่ ๕ การระดมความคิดด้วยการทำประชาคมในระดับหมู่บ้านที่เป็นเกิด การวางแผนในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขั้นตอนที่ ๖ การนำข้อความคิดเห็นประชาชนมาระบุไว้ในแผนงานที่จะดำเนินงานตามกรอบนโยบายสาธารณะที่มีการจัดลำดับความสำคัญตั้งแต่สำคัญมาก ขั้นตอนที่ ๗ การนำแผนงานผ่านการลงประชามติอีกครั้งเพราะการกำหนดนโยบายสาธารณะส่วนที่ยังขาดไป และขั้นตอนที่ ๘ การร่วมกันดำเนินงาน ติดตามตรวจสอบและประเมินผลจาการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารจัดการนโยบาย

๒. สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาอยู่ ๖ กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาเชิงการสื่อสาร ปัญหาเชิงโครงสร้าง ปัญหาเชิงกระบวนการมีส่วนร่วม ปัญหาทางการเมืองท้องถิ่น และ
ปัญหาเชิงการบริหารจัดการ

๓. แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรมการจัดการประชุม การประชาพิจารณ์ การทำประชาคมหมู่บ้าน และการสื่อสารในรูปแบบอื่น ๆ (การประชุมบ่อยๆ) จะสามารถทำให้ประชาชนทราบถึงกิจกรรมต่างๆ พร้อมกันให้ความร่วมมือในระดับที่น่าพอใจ (ความพร้อมเพรียง) เพื่อให้เกิดความเข้าใจระดับการลงพื้นที่จนสามารถทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน (ความเข้าใจชุมชน) และความมีใจเป็นกลาง (อุเบกขา) ที่ทำให้เห็นถึงแนวคิดของความเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากขึ้นต่อการสร้างระบบความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งองค์กรในชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางแนวทางสำหรับวางรากฐานให้กับประชาชนได้มีความรู้และมีส่วนร่วมต่อ

กระบวนการกำหนดนโยบายตั้งแต่เริ่มต้นอันประกอบด้วย การร่วมคิดนโยบาย การร่วมใจต่อนโยบาย การร่วมทำตามนโยบาย การร่วมแรงตามนโยบาย การร่วมทุนตามนโยบาย การร่วมรับผลประโยชน์อย่างเหมาะสม การร่วมดูแลรักษานโยบาย และการร่วมเป็นเจ้าของนโยบาย อันเป็นแนวทางสำหรับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังคงเป็นมนต์ขลังของชาวจังหวัดลำพูนที่เรียกว่า “วิถีครูบาโมเดล”

อภิชาติ พานสุวรรณ[๖๖] ได้ทำการวิจัยเรื่อง“การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในปัจจุบันของคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒) เพื่อศึกษาการใช้หลักพุทธธรรม ทฤษฏีผู้นำ ทฤษฏีการพัฒนาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓) เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากรที่เป็นสมาชิกชุมชนในเขตเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการสำรวจข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มประชากรจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า กลุ่มประชากรเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนประมาณ ๑:๑.๓ (เพศชาย จำนวน ๑๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๗๐ เพศหญิง จำนวน ๒๒๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๕๖.๓๐) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง ๓๐- ๓๙ ปี (จำนวน ๑๔๕ คน คิดเป็น ร้อยละ ๓๖.๔๐) รองลงมามีอายุอยู่ในช่วง ๔๐-๔๙ ปี (จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๘.๐๐) ระดับการศึกษาโดยส่วนใหญ่อยู่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (จำนวน ๑๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๐) รองลงมาคือระดับปริญญาตรี (จำนวน ๑๖ คน คิดเป็น ร้อยละ๔๒.๐๐) ตำแหน่งงานส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในชุมชน (จำนวน ๒๖๐ คน คิดเป็น ร้อยละ ๖๕.๓๐) รองลงมาคือประธานชุมชน (จำนวน ๘๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๑.๑) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง มากกว่า ๑๐ ปี (จำนวน ๑๓๐ คน คิดเป็น ร้อยละ ๓๒.๗๐) รองลงมาอยู่ในช่วง ๗-๑๐ ปี (จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๘.๖๐) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มากกว่า ๑๐ ปี (จำนวน ๓๐๖ คน คิดเป็น ร้อยละ ๗๖.๙๐) รองลงมาอยู่ในช่วง๗-๑๐ ปี (จำนวน ๕๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๑๓.๐๐) อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ ข้าราชการการเมือง/สมาชิกเทศบาลและรับจ้าง จำนวน ๘๗ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๑.๙๐ จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๐ และจำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๑ ตามลำดับ

---

[๖๖] นายอภิชาติ พานสุวรรณ, “การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

๒. หลักพุทธธรรม ทฤษฎีผู้นำ ทฤษฎีการพัฒนาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้นำชุมชนควรเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โดยเฉพาะ ๓ ด้าน คือ ๑) มัตตัญญุตาหรือรู้ตน คือมีคุณธรรม จริยธรรม มีอุดมการณ์เชื่อมั่นในตนเอง มีความกระตือรือร้น ขยันอดทน อุทิศเวลาให้แก่งาน พัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบ ยอมรับความผิดพลาด มีวินัยในตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ชุมชน ๒) ปุคคลปโรปรัญญุตาหรือรู้จักบุคคล คือรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะกับงาน สนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เป็นกัลยาณมิตรต่อเพื่อนร่วมงาน มีความสามารถในการจูงใจคน สร้างขวัญกำลังใจให้เพื่อนร่วมงาน ๓) ปริสัญญุตาหรือรู้ชุมชน คือ มีความรักในชุมชนที่อาศัย รู้ความต้องการของคนในชุมชน รู้วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เป็นผู้นำในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชน เป็นผู้นำในการสร้างอาชีพ ทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ ผู้นำชุมชนควรมีลักษณะที่สำคัญ ๔ ด้าน คือ ๑) ความเป็นกันเอง ๒) ความเฉลียวฉลาด ๓) ความมุ่งมั่น และ ๔) ความมั่นใจในตนเอง

๓. ผู้นำชุมชนควรเป็นผู้ที่มีความเก่งและความดีควบคู่กันไป ด้านความเก่งผู้นำชุมชนควรมีคุณลักษณะดังนี้ มีความรู้ทางการศึกษา สามารถวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคของชุมชนได้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลสามรถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนในอนาคตและเตรียมการลองรับได้แก้ไขปัญหาได้ทันเวลา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผู้นำชุมชนสามารถคิดได้และกำหนดแนวทางในการพัฒนาชุมชนได้เอง มีความเฉลียวฉลาดมีการวางแผนการทำงานผู้นำชุมชนต้องวางแผนก่อนการทำงานมีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง สามรถกำหนดมาตรฐานในการทำงานได้มีการติดตามและประเมินผลการทำงาน มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน มั่นใจในตนเอง กล้าตัดสินใจ ด้านความดีผู้นำชุมชนควรมีคุณลักษณะดังนี้ มีคุณธรรมจริยธรรม สื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น รู้จักกาลเทศะ มนุษย์สัมพันธ์ดี วางตัวเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน มีความรับผิดชอบ ปรับปรุงและพัฒนาตัวเอง

สุทธญาณ์ โอบอ้อม[๖๗] ได้ศึกษา การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา โดยมีวัตถุประสงค์คือ ๑) ศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ๓) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา

---

[๖๗] สุทธญาณ์ โอบอ้อม, ว่าที่ร้อยตรีหญิง, “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา,” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต,** (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานะสมรส ร้อยละ ๔๕.๗ เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๗๓.๕มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี ร้อยละ ๔๖.๐ มีการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ ๕๙.๑ เป็นข้าราชการร้อยละ ๕๔.๖ และมีประสบการณ์ในการทำงาน ๖ –๑๐ ปี ร้อยละ ๔๙.๑ สำหรับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม พบว่า ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษา และด้านการพัฒนา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = ๓.๐๔, S.D. = ๐.๖๙๘) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

๒. แนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ๑) ด้านการฝึกอบรม จัดโครงการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะ ตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล การฝึกอบรมขั้นศีล คือ ปรับแก้การแสดงออกของพฤติกรรมกาย วาจา ขั้นสมาธิ คือ พัฒนาจิตใจให้มีสภาวะอดทน ขั้นปัญญา คือชี้แนะให้เห็นพฤติกรรมที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ ๒) ด้านการศึกษา ได้ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ขั้นศีลคือ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยระบบการศึกษา ขั้นสมาธิ คือ พัฒนาพฤติกรรมจิตใจให้มี EQ ขั้นปัญญา คือ ให้มีการศึกษาเพิ่มเติม ๓) ด้านการพัฒนา ขั้นศีล คือ ให้การบ่มเพาะพฤติกรรมนิสัยที่ดีงาม ขั้นสมาธิ คือ ฝึกจิตใจให้เป็นไปในทิศทางที่ควร ขั้นปัญญา คือ ส่งเสริมพัฒนาให้มีการศึกษาเพิ่มเติม ส่วนการพัฒนาศักยภาพ คือ กลุ่มของความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะ (attributes) ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่งๆ โดยกลุ่มความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดังกล่าว สัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งงานนั้นๆ และสามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้ โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา

๓. แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ จะต้องเริ่มจากกระบวนการหรือวิธีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลใน ๓ ด้าน คือ T (training) การฝึกอบรม, E (education) การศึกษา และ D (development) การพัฒนานำมาบูรณาการกับหลักพระพุทธศาสนา คือ หลัก ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา จะก่อให้เกิดศักยภาพของบุคลากร ใน ๓ ด้าน คือทางด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านพฤตินิสัยที่พึงประสงค์ ดังนั้น แนวทางการพัฒนานี้สามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะได้แนวทางจากการสังเคราะห์ (Synthesis Model) คือ TED + SSP = KSA

พระปลัดเทียน พลวุฑฺโฒ (คำพงษ์)[๖๘] ได้ทำการวิจัย เรื่องการส่งเสริมจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย ๓ ประการ ได้แก่ ๑) เพื่อ ศึกษามาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเหนือตอนบน และ๓) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. มาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าประกอบด้วย ๑๐ ประการนำมาบูรณาการกับหลักพุทธธรรมที่เหมาะสม ได้แก่ หลักสุจริตธรรม ๓ ประการ คือ หลักกายสุจริต หลักวจีสุจริต และหลักมโนสุจริต ซึ่งสามารถจำแนกหลักการที่สอดคล้อง ประกอบด้วย ๑) หลักกายสุจริต ประกอบด้วย (๑) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย (๒) การยึดมั่นใน หลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร และ (๓) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ๒) หลักวจีสุจริต ประกอบด้วย (๑) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความ รวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ (๒) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วนถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง ๓) หลักมโนสุจริต ประกอบด้วย (๑) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๒) ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม (๓) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ (๔) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน (๕) การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดีร่วมกันพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่คู่คุณธรรมและดูแลสภาพสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

๒. สภาพปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมจริยธรรมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเหนือตอนบนพบว่า มีปัญหา ๖ ข้อใหญ่ๆ ได้แก่ (๑) ปัญหาที่มาจากตัวของผู้นำ (๒) ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างผู้นำและพวกพ้อง (๓) ปัญหาการขาดความตระหนักในการให้ความสำคัญต่อจริยธรรม (๔) ปัญหาการขาดกลไกในการส่งเสริมจริยธรรม (๕) ปัญหาความเสื่อมศรัทธาจากประชาชนในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม (๖) ปัญหาการขาดความรับผิดชอบ

๓. แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบนประกอบด้วย ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านกายสุจริต พบว่า ควรสร้างสถาบันพัฒนาจริยธรรม (Institution) เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดกฎเกณฑ์ ควบคุม ติดตามประเมินผล พฤติกรรมของนักการเมืองและบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสริมสร้างนักการเมืองและบุคลากรต้นแบบทางจริยธรรม

---

[๖๘] พระปลัดเทียน พลวุฑฺโฒ (คำพงษ์), “การส่งเสริมจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน,” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

๒) ด้านวจีสุจริต พบว่า การสื่อสารองค์กร (Corporate Communication) ซึ่งเป็นการถ่ายทอดอุดมการณ์หลักการปฏิบัติ พันธกิจ วิสัยทัศน์ และแนวทางการดำเนินกิจกรรมโครงการ ควรเสริมสร้างทักษะการสื่อสารในองค์กร เพื่อการบริการประชาชนที่ดี รวดเร็ว ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง โดยกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการรับรู้ของบุคลากรและประชาชนให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อการแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพและคุณสมบัติที่เหมาะสมกับตำแหน่งทางการบริหารสูงสุดในองค์กร และ ๓) ด้านมโนสุจริต พบว่า ควรสร้างองค์ความรู้ทางจริยธรรม (Knowledge) ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถาบันทางพัฒนาจริยธรรม เข้ามาช่วยในการกำหนดองค์ความรู้ที่จะต้องเกิดจากการศึกษาและการฝึกอบรมด้านจริยธรรมแก่บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา[๖๙] ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาเชิงพุทธเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาถึงรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ๒) ศึกษาถึงสภาพปัญหาการเกิดขยะมูลฝอยในจังหวัดนนทบุรี ๓) ศึกษาค้นหาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะในการจัดการขยะมูลฝอยให้กับประชากรในจังหวัดนนทบุรี

ผลการศึกษา รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีมีเพียง ๒ รูปแบบ คือ แบบจัดเก็บและแบบกำจัดเท่านั้น

ผลการศึกษา สภาพปัญหาการเกิดขยะมูลฝอยในจังหวัดนนทบุรี คือ ๑) การขาดงบประมาณสนับสนุนจึงทำให้มีเครื่องมือในการทำงานไม่เพียงพอ ไม่สามารถดำเนินการจัดจ้างและ/หรือจัดกิจกรรมสนับสนุนได้อย่างต่อเนื่องและเพียงพอต่อการดำเนินงานรวมทั้งจำนวนพนักงานในการทำงานไม่เพียงพอและขาดความรู้ในการปฏิบัติงาน เพราะไม่มีงบประมาณในการฝึกอบรมงานที่ถูกต้อง พนักงานต้องใช้วิธีไปเรียนเองจากการเข้าไปทำงาน ๒) ประชากรในจังหวัดนนทบุรีมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากการเปลี่ยนสภาพเมืองจากเกษตรกรรมไปเป็นอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว โดยมีประชากรจากแหล่งอื่นๆ ไหลเข้ามาอาศัยเพื่อการถาวรและชั่วคราว ซึ่งทำให้เกิดช่องว่างในการสร้างสัมพันธภาพต่อกัน ขาดความรู้สึกเป็นส่วนร่วมกับชุมชนที่ตนอยู่ ขาดจิตสำนึกและความร่วมมือร่วมใจในการดูแลแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ตนมีส่วนร่วมสร้าง โดยเฉพาะการจัดการขยะมูลฝอย นอกจากนี้ยังมีปัญหาการเกิดขยะจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในจังหวัดด้วย (๒) ผลการค้นหาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมในการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะในการจัดการ

---

[๖๙] ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา,“การพัฒนาเชิงพุทธเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี,” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

ขยะมูลฝอย พบว่า แนวหลักธรรม เรื่อง สังคหวัตถุ ๔ จะเป็นหลักธรรม ที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการที่จะใช้เสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ในการจัดการขยะมูลฝอยให้กับประชากรในจังหวัดนนทบุรีซึ่งนโยบายการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกด้าน เช่น เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล จำเป็นต้องมีประชาชนเป็นส่วนร่วมในการดำเนินโครงการทั้งสิ้น

อธิคม เรียมศรีสกุล[๗๐] ในงานวิจัยเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง นั้น มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ๒) เพื่อศึกษาศึกษาแนวคิดทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัด การทรัพยากรธรรมชาติ ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ผลการวิจัยพบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕๐ ด้านอายุพบว่าประชากรอยู่ในวัยทำงานคือ อายุระหว่าง ๓๐-๖๐ ปี ร้อยละ ๘๕ ด้านการศึกษา มีผู้สำเร็จการศึกษาไม่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษาร้อยละ ๘๓ ด้านอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕๐ และรับจ้าง ร้อยละ ๔๑ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแรงงานที่หมุนเวียนอยู่ในภาคการเกษตรร้อยละ ๙๔ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อปี ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อปีไม่เกิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๖ ด้านระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ พบว่าประชาชนอยู่ในพื้นที่ตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไปร้อยละ ๙๑ แสดงให้เห็นว่าประชากรอยู่ในพื้นที่มายาวนาน ผลการวิจัย ด้านการสงวนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๓.๒๘) ด้านการอนุรักษ์ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๓.๔๖) ด้านการพัฒนาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๓.๓๘) ด้านการใช้ประโยชน์ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๓.๔๑)

๑. สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า พื้นที่วิจัยทั้งหมดเป็นพื้นที่กันชนของแนวอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ประชาชนในพื้นที่ดำรงชีพโดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติในป่าเฉพาะบางฤดูกาล แต่ประมาณร้อยละ ๙๐ ของประชากรในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรับจ้างลักษณะของพื้นที่เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร มีภูมิประเทศสวยงาม เป็นแห่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีสัตว์ป่าและพันธุ์ไม้ที่หายาก มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีวัฒนธรรมชนเผ่าที่สวยงาม ปัญหา พื้นที่ป่าที่เป็นพื้นที่แนวกันชนทั้งหมดเคยเป็นพื้นที่สัมปทานมีการบุกรุกป่าเสื่อมโทรมเพื่อขยายพื้นที่ทำกินและใช้เป็นที่อยู่อาศัยมีกระบวนการนายทุนและผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นเข้าแสวงหาประโยชน์โดยการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มเติมเพื่อแบ่งเป็นพื้นที่จัดสรรขายให้กับผู้ที่ต้องการพื้นที่ทำกิน

---

[๗๐] อธิคม เรียมศรีสกุล, ดาบตำรวจ “รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

๒. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติพบว่าประชาชนในพื้นที่ใช้หลักการมีส่วนร่วม ๔ ด้านคือการมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมรับประโยชน์และการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลโดยใช้หลักอปริหานิยธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ๔ ด้าน ในการสงวน อนุรักษ์ พัฒนาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

๓. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติพบว่ามีการแบ่งพื้นที่สงวนและพื้นที่ใช้สอยอย่างชัดเจนโดยใช้หลักศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการอนุรักษ์ ขยายพันธุ์และเพิ่มจำนวนป่าไม้และสัตว์ป่าตามหลักวิชาการ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่าและยั่งยืนนานเพื่อการดำรงชีพอย่างมั่นคง

สมบัติ พันธวิศิษฏ์[๗๑] ในงานวิจัยเรื่องต้นทุนทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อมในการผลิตสินค้าและ บริการตามแนวคิดการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืนเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระบบห่วงโซ่อุปทานของการผลิตสินค้าและบริการจำแนกรายสาขาการผลิตตามระบบบัญชี ปัจจัยการผลิตและผลผลิตของประเทศไทยตามแนวคิดการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนและ ๒) เสนอแนะการจัดลำดับความสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อมตามผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการผลิตสินค้าและบริการของประเทศไทยโดยเฉลี่ย ๑ บาท จะมีส่วนประกอบของต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเท่ากับ ๐.๑๔๖๖๔๔ บาท หรือประมาณร้อยละ ๑๔.๖๖ ของมูลค่าสินค้าและบริการ โดยแบ่งเป็นส่วนประกอบของต้นทุนด้าน (๑) ทรัพยากรธรรมชาติ ๐.๐๓๐๖๑๔ หน่วย (๒) พลังงานและขนส่ง ๐.๑๑๑๘๗๗ หน่วย (๓) สารเคมีที่ก่อให้เกิดมลพิษ ๐.๐๐๒๗๒๒ หน่วย และ (๔) ของเสีย ๐.๐๐๑๔๓๑ หน่วย แสดงให้เห็นว่าต้นทุนด้านพลังงานและขนส่งเป็นส่วนประกอบต้นทุนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๙ ของมูลค่าสินค้าและบริการ รองลงมาได้แก่ต้นทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสารเคมีที่ก่อให้เกิดมลพิษและด้านของเสียตามลำดับ

---

[๗๑] สมบัติ พันธวิศิษฏ์, “ต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการผลิตสินค้าและ บริการตามแนวคิดการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืนเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (พัฒนาสังคมและการจัดการสิ่งแวดล้อม: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๕).

๒.๖.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักพุทธธรรม

ปกรณ์ มหากันธา[๗๒] งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักพุทธธรรมนั้น มีการวิจัยเกี่ยวข้องกับรูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาหลักการบริหารองค์กรตามแนวทางพระพุทธศาสนา ๒) เพื่อศึกษาการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล และ๓) เพื่อสร้างรูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ ผลการศึกษาวิจัย พบว่าหลักพุทธธรรมในการบริหารองค์กร ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ อธิปไตย ๓ อคติ ๔ พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ สังคหวัตถุ ๔ อปริหานิยธรรม ๗ สัปปุริสธรรม ๗ หลักราชธรรม ๑๐ หรือทศพิธราชธรรม และหลักจักรวรรดิวัตร

หลักการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล ปรากฏในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดหลักการปฏิบัติไว้ ๖ หลัก ได้แก่ ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบ และ ๖) หลักความคุ้มค่า รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ มีลำดับขั้นตอน ได้แก่ ๑) กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารองค์กร ด้วยการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ ๒) บูรณาการนำหลักการบริหารทางพุทธศาสนาและหลักการบริหารแบบธรรมมาภิบาล เพื่อกำหนดค่านิยมที่พึงประสงค์ขององค์กร ๓) กำหนดวิธีการบริหารองค์กรให้ความรู้ โดยการสัมมนา ฝึกอบรม เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาบุคลากร และการพัฒนาองค์กร และ๔) กำหนดลักษณะการบริหารที่พึงประสงค์ เพื่อเกิดประโยชน์ตน (องค์กร) เกิดประโยชน์ผู้อื่น (ประชาชน) และเกิดประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย สามารถเป็นต้นแบบและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่องค์กรอื่นๆต่อไป

ภาส ภาสสัทธา[๗๓] ได้ทำการวิจัย เรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส ๒) เพื่อศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลัก

---

[๗๒] ปกรณ์ มหากันธา, “รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

[๗๓] ภาส ภาสสัทธา, “การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

พุทธธรรม และ ๓) เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส ด้านการนำหลักนิติธรรมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) กฎเกณฑ์ ๒) ระเบียบ ๓) กฎหมาย ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารงานและบุคลากร ด้านการนำการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ร่วมคิด ๒) ร่วมทำ ๓) ร่วมตรวจสอบ ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ด้านการนำความรับผิดชอบมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญคือ ๑) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ๒) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น ๓) ความรับผิดชอบต่อสังคม ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ๒. ด้านการนำหลัก หิริ โอตตัปปะ กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ ๑) ความละอายต่อการกระทำสิ่งผิด ๒) ความเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ในการนำหลักธรรม อปริหานิยธรรม ๗ กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติมีวิสัยทัศน์ ภารกิจ และการพัฒนาการการบริหารจัดการต่างๆชัดเจนยิ่งขึ้น

พระมหาคมเพชร วชิรปญฺโญ (เรืองผา)[๗๔] ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า การนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง ๗ ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

พระธนันต์ ชยานนโท (ประเสริฐศิลป์)[๗๕] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงาน ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ พบว่า การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

---

[๗๔] พระมหาคม เพชรวชิรปญฺโญ, “การนำหลักสัปปุริสธรรม๗ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทองจังหวัดนนทบุรี”**, บทความทางวิชาการ**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

[๗๕] พระธนันต์ ชยานนฺโท (ประเสริฐศิลป์), “การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามหลักสัปปุริสธรรม ๗”, **บทความทางวิชาการ**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

สมโพชน์ กวักหิรัญ[๗๖] ทำการศึกษาวิจัยเรื่องบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปุริสธรรม๗ ผลการวิจัยพบว่า ๑. ด้านการบริหารงานบุคคล บูรณาการด้วยหลักสัปปุริสธรรม๗ ข้อที่ว่าด้วยการรู้จักเหตุ รู้จักผล การรู้จักตน และการรู้จักบุคคล ทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงานได้ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น สามารถทำให้เกิดความเป็นธรรม ลดปัญหาความขัดแย้ง ลดภาวะความเสียหาย สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ส่งผลให้เกิดผลดีขึ้น การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ๒. ด้านการศึกษาบูรณาการด้วยหลักสัปปุริสธรรม ๗ ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล และการรู้จักประมาณ ทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงาน ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น ลดภาวการณ์ด้อยประสิทธิภาพการบริหาร ลดการเสียหายการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ทำให้การดำเนินงานมีผลสำเร็จดีขึ้น ๓. ด้านการบริหารงบประมาณ บูรณาการหลักสัปปุริสธรรม๗ ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักประมาณและการรู้จักชุมชน ทำให้การจัดสรรงบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่า เกิดความเป็นธรรม ลดปัญหาความขัดแย้ง ความไม่เสมอภาค เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล ๔. ด้านสาธารณะสุข บูรณาการด้วยหลักสัปปุริสธรรม ๗ ข้อที่ว่าด้วยการรู้จักเหตุและการรู้จักกาล ทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนด้านสุขภาพและจิตใจ และการลดภาวะความเสี่ยงต่อโรคภัยไข้เจ็บ การดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๕. ด้านการบริการสาธารณะ บูรณาการด้วยหลักสัปปุริสธรรม๗ ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักประมาณ การรู้จักชุมชน และการรู้จักบุคคล ทำให้มีการวางแผนงานที่มีระบบในการดำเนินงานด้านการบริการสาธารณะ ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น ลดภาวะความเสียหาย เสียเวลา ความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทำให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและได้รับความพึงพอใจ

ตารางที่ ๒.๙ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

นักวิจัย	ผลงานการวิจัย
สิริพงษ์ ปานจันทร์, (๒๕๕๔).	๑)รัฐบาลต้องกระจายอำนาจให้แก่เทศบาลตำบล ๒) พัฒนาศักยภาพทางการคลังของเทศบาลตำบล ๓) ปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลไปสู่การจัดการภาครัฐแนวใหม่ ๔) ส่งเสริมเทศบาลตำบลให้มีการพัฒนาการบริหารงานที่มีความหลากหลาย ๕) รัฐบาลและเทศบาลตำบลควรเร่งสร้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบล

[๗๖] สมโพชน์ กวักหิรัญ, “บูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปุริสธรรม๗”, **รายงานวิจัย,** (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

ตารางที่ ๒.๙ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

นักวิจัย	**ผลงานการวิจัย**
นายเสน่ห์ ใจสิทธิ์, (๒๕๕๗)	กระบวนมีส่วนร่วมของประชาชน ในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑) การวางแผนกำหนดการสอบถามความต้องการ ๒) ระบบการประสานงานกับชมรมในท้องถิ่น ๓) การสร้างกลไกการส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อกระบวนการกำหนดนโยบาย ๔) การให้ความรู้แก่ประชาชนต่อกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ ๕) การระดมความคิดด้วยการทำประชาคม ๖) การนำข้อความคิดเห็นประชาชนมาระบุไว้ในแผนงาน ๗) การนำแผนงานผ่านการลงประชามติ และ ๘) การร่วมกันดำเนินงาน ติดตามตรวจสอบและประเมินผล
นายอภิชาติ พานสุวรรณ, (๒๕๕๗)	การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้วยหลักพุทธธรรม ทฤษฎีผู้นำ ทฤษฎีการพัฒนาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้นำชุมชนควรเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา, (๒๕๕๖)	การพัฒนาเชิงพุทธเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีผลการศึกษา รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีมีเพียง ๒ รูปแบบ คือ แบบจัดเก็บและแบบกำจัดเท่านั้น
สุทธญาณ์ โอบอ้อม, (๒๕๕๘)	การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนาแนวคิด ๑) ด้านการฝึกอบรม จัดโครงการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะ ตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล การฝึกอบรมขั้นศีล คือ ปรับแก้การแสดงออกของพฤติกรรมกาย วาจา ขั้นสมาธิ คือ พัฒนาจิตใจให้มีสภาวะอดทน ขั้นปัญญา คือชี้แนะให้เห็นพฤติกรรมที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ

ตารางที่ ๒.๙ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

นักวิจัย	ผลงานการวิจัย
อธิคม เรียมศรีสกุล, ดาบตำรวจ (๒๕๕๗)	รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติพบว่าประชาชนในพื้นที่ใช้หลักการมีส่วนร่วม ๔ ด้านคือการมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมรับประโยชน์และการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลโดยใช้หลักอปริหานิยธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ๔ ด้าน ในการสงวน อนุรักษ์ พัฒนาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ
ภาส ภาสสัทธา, ๒๕๕๘).	การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย ๑) ร่วมคิด ๒) ร่วมทำ ๓) ร่วมตรวจสอบ ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ด้านการนำความรับผิดชอบมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ๒) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น ๓) ความรับผิดชอบต่อสังคม
พระปลัดเทียน พลวุฑฺโฒ (คำพงษ์), (๒๕๕๘)	การส่งเสริมจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน พบว่า มาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำมาบูรณาการกับหลักพุทธธรรมที่เหมาะสม ได้แก่ หลักสุจริตธรรม ๓ ประการ คือ หลักกายสุจริต หลักวจีสุจริต และหลักมโนสุจริต
พระธนันต์ชยานนฺโท (ประเสริฐศิลป์), (๒๕๕๓).	การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ พบว่า การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๒.๙ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

นักวิจัย	ผลงานการวิจัย
สมบัติ พันธวิศิษฏ์, (๒๕๕๕).	ต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการผลิตสินค้าและ บริการตามแนวคิดการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืนเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการผลิตสินค้าและ บริการของประเทศไทยโดยเฉลี่ย ๑ บาท จะมีส่วนประกอบของต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเท่ากับ ๐.๑๔๖๖๔๔ บาท หรือประมาณร้อยละ ๑๔.๖๖ ของมูลค่าสินค้าและบริการ โดยแบ่งเป็นส่วนประกอบของต้นทุนด้าน (๑) ทรัพยากรธรรมชาติ ๐.๐๓๐๖๑๔ หน่วย (๒) พลังงานและขนส่ง ๐.๑๑๑๘๗๗ หน่วย (๓) สารเคมีที่ก่อให้เกิดมลพิษ ๐.๐๐๒๗๒๒ หน่วย และ (๔) ของเสีย ๐.๐๐๑๔๓๑ หน่วย
ปกรณ์ มหากันธา, (๒๕๕๗).	รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ ผลการศึกษาวิจัย พบว่าหลักพุทธธรรมในการบริหารองค์กร ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ อธิปไตย ๓ อคติ ๔ พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ สังคหวัตถุ ๔ อปริหานิยธรรม ๗ สัปปุริสธรรม ๗ หลักราชธรรม ๑๐ หรือทศพิธราชธรรม และหลักจักรวรรดิวัตร
พระมหาคมเพชรวชิรปญฺโญ, (๒๕๕๒).	การนำหลักสัปปุริสธรรม๗มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทองจังหวัดนนทบุรี พบว่า การนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง ๗ ด้าน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๒.๙ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

นักวิจัย	ผลงานการวิจัย
สมโพชน์ กวักหิรัญ, (๒๕๕๓),	เรื่องบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปุริสธรรม๗ พบว่า ๑. ด้านการบริหารงานบุคคล บูรณาการด้วยหลักสัปปุริสธรรม๗ ข้อที่ว่าด้วยการรู้จักเหตุ รู้จักผล การรู้จักตน และการรู้จักบุคคล ทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงานได้ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น สามารถทำให้เกิดความเป็นธรรม ลดปัญหาความขัดแย้ง ลดภาวะความเสียหาย สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายส่งผลให้เกิดผลดีขึ้น ๒. ด้านการศึกษาบูรณาการด้วยหลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการรู้จักเหตุ การรู้จักผล และการรู้จักประมาณ ทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงาน ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น ลดภาวการณ์ด้อยประสิทธิภาพการบริหาร ลดการเสียหายการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ๓. ด้านการบริหารงบประมาณบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม๗ ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุการรู้จักผล การรู้จักประมาณ
สมบัติ พันธวิศิษฏ์, (๒๕๕๕).	ต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการผลิตสินค้าและ บริการตามแนวคิดการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืนเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการผลิตสินค้าและ บริการของประเทศไทยโดยเฉลี่ย ๑ บาท จะมีส่วนประกอบของต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเท่ากับ ๐.๑๔๖๖๔๔ บาท หรือประมาณร้อยละ ๑๔.๖๖ ของมูลค่าสินค้าและบริการ โดยแบ่งเป็นส่วนประกอบของต้นทุนด้าน (๑) ทรัพยากรธรรมชาติ ๐.๐๓๐๖๑๔ หน่วย (๒) พลังงานและขนส่ง ๐.๑๑๑๘๗๗ หน่วย (๓) สารเคมีที่ก่อให้เกิดมลพิษ ๐.๐๐๒๗๒๒ หน่วย และ (๔) ของเสีย ๐.๐๐๑๔๓๑ หน่วย

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ประกอบกับได้รับคำชี้แนะจากคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์ทุกท่าน ทำให้ผู้วิจัยสามารถสร้างกรอบแนวคิดให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทในการศึกษาวิจัยได้มากยิ่งขึ้น โดยกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

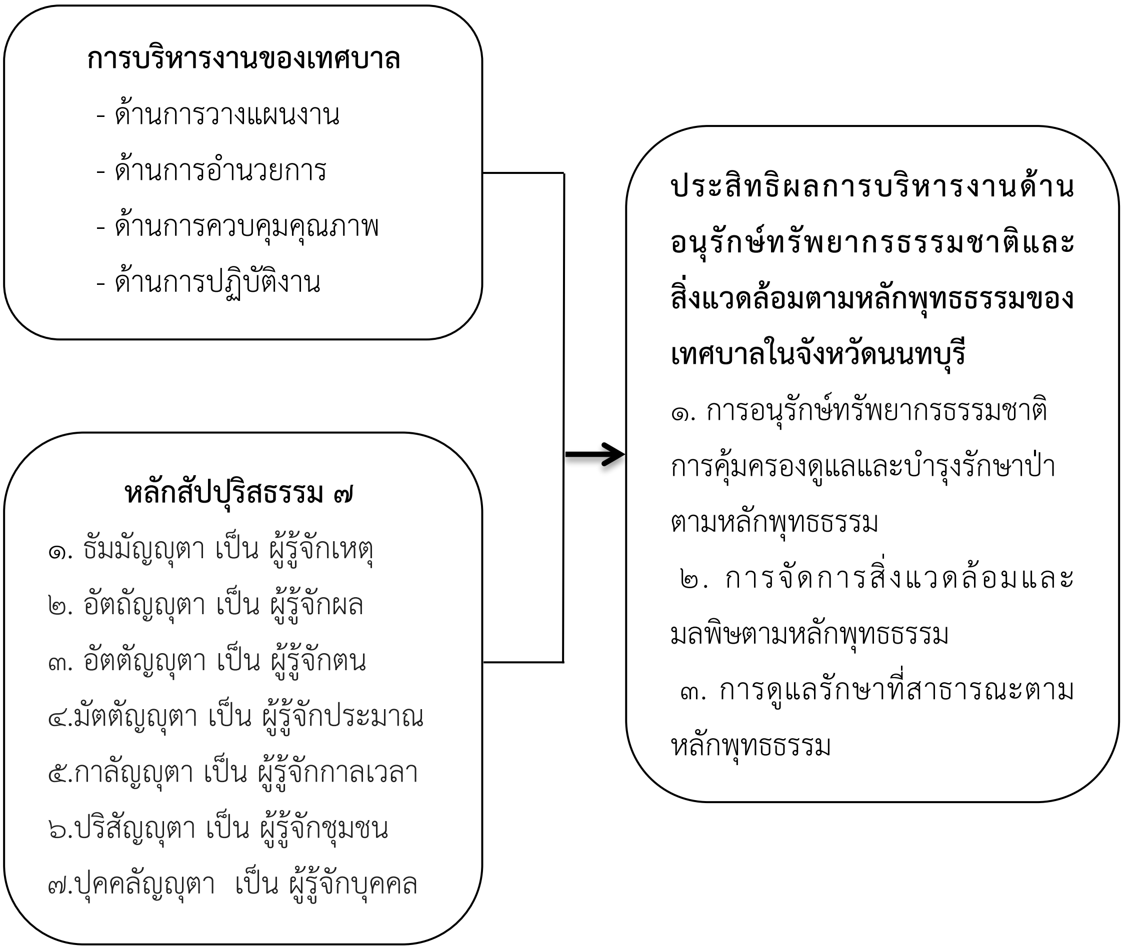

ภาพที่ ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย (Research Framework)

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง“ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี”ซึ่งใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง“ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี”การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณก่อนแล้วจึงทำการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑.๑ วิจัยเชิงปริมาณ การใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้คำถาม (Questionnaire) เพื่อการวิจัยปลายปิดและปลายเปิด จำนวน ๗๓ ข้อ แจกแบบสอบถามโดยสุ่มอย่างง่าย (Random Sampling) แต่ละข้อจะมีมาตรา (scale) ให้เลือกตอบ ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

๓.๑.๒ วิจัยเชิงคุณภาพ

๑. การสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep Interview) กับ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) ด้วยการบันทึกและเก็บข้อมูล โดยการกำหนดกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๒. สรุปผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑. ประชากรกลุ่มตัวอย่างในเชิงปริมาณ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ เทศบาลจังหวัดนนทบุรีมีจำนวนเทศบาลทั้งหมด ๑๗ แห่ง ประกอบด้วย

๑) เทศบาลนครนนทบุรี จำนวน ๒๐๓,๐๙๕ คน[๑]
๒) เทศบาลนครปากเกร็ด จำนวน ๑๔๖,๗๑๖ คน[๒]
๓) เทศบาลเมืองบางบัวทอง จำนวน ๓๙,๓๘๕ คน[๓]
๔) เทศบาลเมืองบางกรวย จำนวน ๓๕,๑๒๐ คน[๔]
๕) เทศบาลเมืองพิมลราช จำนวน ๓๔,๓๙๘ คน[๕]
๖) เทศบาลเมืองบางศรีเมือง จำนวน ๑๓,๖๗๓ คน[๖]
๗) เทศบาลตำบลปลายบาง จำนวน ๓๒,๑๓๕ คน[๗]
๘) เทศบาลตำบลเสาธงหิน จำนวน ๒๘,๑๘๖ คน[๘]
๙) เทศบาลตำบลไทรม้า จำนวน ๒๑,๐๓๘ คน[๙]

---

[๑] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลนครนนทบุรี**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://nakornnont.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๒] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.pakkretcity.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๓] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลเมืองบางบัวทอง**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.buathongcity.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๔] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.bangkruaicity.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๕] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลเมืองพิมลราช**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.pimolrach.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๖] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลเมืองบางศรีเมือง**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.bangsrimuang.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๗] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลปลายบาง**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.plaibang.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๘] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลเสาธงหิน**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.sth.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๙] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลไทรม้า**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.saima.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

๑๐) เทศบาลตำบลบ้านบางม่วง จำนวน ๑๑,๔๐๐ คน[๑๐]

๑๑) เทศบาลตำบลบางเลน จำนวน ๑๑,๓๘๙ คน[๑๑]

๑๒) เทศบาลตำบลศาลากลาง จำนวน ๑๐,๗๘๙ คน[๑๒]

๑๓) เทศบาลตำบลบางสีทอง จำนวน ๘,๕๔๗ คน[๑๓]

๑๔) เทศบาลตำบลบางใหญ่ จำนวน ๘,๔๔๖ คน[๑๔]

๑๕) เทศบาลตำบลบางพลับ จำนวน ๗,๓๓๔ คน[๑๕]

๑๖) เทศบาลตำบลบางม่วง จำนวน ๔,๔๘๐ คน[๑๖]

๑๗) เทศบาลตำบลไทรน้อย จำนวน ๑,๘๙๕ คน[๑๗]

รวมประชากรทั้งหมด จำนวน ๖๑๗,๙๒๖ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง

๑) การวิจัยเชิงปริมาณได้ใช้คำถาม จำนวน ๗๓ ข้อ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Random Sampling) จากประชากรในพื้นที่วิจัยทั้งหมด ๖๑๗,๙๒๖ คน

โดยใช้สูตรของทาโร่ยามาเน่ (Taro Yamane)[๑๘]

---

[๑๐] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลบ้านบางม่วง**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.bangmoung.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๑๑] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลบางเลน**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.bglane.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๑๒] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลศาลากลาง**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.salaklan.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๑๓] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลบางสีทอง,** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://bangsithong.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๑๔] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลบางใหญ่**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.bym.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๑๕] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลบางพลับ**, [ออนไลน์].แหล่งที่มา: http://www.bangplub.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๑๖] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลบางม่วง**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.bangmoung.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๑๗] **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลไทรน้อย,** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.sainoi.go.th [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

[๑๘] Yamane Taro, **Statistics An Introductory Analysis**, 2nd Ed, (New York: Harper and Row, 1970), p. 886.

จากสูตร $n = \frac{N}{1+N(e)^2}$

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

e คือ ความคาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่าง

โดยที่ n = จำนวนของขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕%

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนจากการประมาณค่า (เท่ากับ ๐.๐๕)

จากข้อมูลประชากรทั้งหมด แทนค่าจากสูตรจะได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง $= \frac{๖๑๗,๙๒๖}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$ = ๓๙๙.๙๙ คน

จากจำนวนประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาวิจัย จำนวน ๖๑๗,๙๒๖ คน ได้กลุ่มตัวอย่าง ๓๙๙.๙๙ หรือ ประมาณ ๔๐๐ คน แบ่งตามความหนาแน่นของประชากร ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ แสดงที่มาของกลุ่มตัวอย่างจากเทศบาลต่างๆตามสัดส่วนประชากร

ลำดับที่	**รายชื่อเทศบาล**	**ประชากร (คน)**	สูตร $n = \frac{N}{1+N(e)^2}$	**กลุ่มตัวอย่าง (คน)**
๑	เทศบาลนครนนทบุรี	๒๐๓,๐๙๕	$\frac{๒๐๓,๐๙๕}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๑๓๑
๒	เทศบาลนครปากเกร็ด	๑๔๖,๗๑๖	$\frac{๑๔๖,๗๑๖ ๐}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๕)^{๒}}$	๙๕
๓	เทศบาลเมืองบางบัวทอง	๓๙,๓๘๕	$\frac{๓๙,๓๘๕}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๒๕
๔	เทศบาลเมืองบางกรวย	๓๕,๑๒๐	$\frac{๓๕,๑๒๐}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๒๔
๕	เทศบาลเมืองพิมลราช	๓๔,๓๙๘	$\frac{๓๔,๓๙๘}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๒๒

ตารางที่ ๓.๑ แสดงที่มาของกลุ่มตัวอย่างจากเทศบาลต่างๆตามสัดส่วนประชากร (ต่อ)

ลำดับที่	**รายชื่อเทศบาล**	**ประชากร (คน)**	สูตร $n = \frac{N}{1+N(e)^2}$	**กลุ่มตัวอย่าง (คน)**
๖	เทศบาลเมืองบางศรีเมือง	๑๓,๖๗๓	$\frac{๑๓,๖๗๓}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕^{๒}}$	**๙**
๗	เทศบาลตำบลปลายบาง	๓๒,๑๓๕	$\frac{๓๒,๑๓๕}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๒๐
๘	เทศบาลตำบลเสาธงหิน	๒๘,๑๘๖	$\frac{๒๘,๑๘๖}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๑๘
๙	เทศบาลตำบลไทรม้า	๒๑,๐๓๘	$\frac{๒๑,๐๓๘}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๑๑
๑๐	เทศบาลตำบลบ้านบางม่วง	๑๑,๔๐๐	$\frac{๑๑,๔๐๐}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๘
๑๑	เทศบาลตำบลบางเลน	๑๑,๓๘๙	$\frac{๑๑,๓๘๙}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๘
๑๒	เทศบาลตำบลศาลากลาง	๑๐,๗๘๙	$\frac{๑๐,๗๘๙}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๗
๑๓	เทศบาลตำบลบางสีทอง	๘,๕๔๗	$\frac{๘,๕๔๗}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๖
๑๔	เทศบาลตำบลบางใหญ่	๘,๔๔๖	$\frac{๘,๔๔๖}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๖
๑๕	เทศบาลตำบลบางพลับ	๗,๓๓๔	$\frac{๗,๓๓๔}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๕
๑๖	เทศบาลตำบลบางม่วง	๔,๔๘๐	$\frac{๔,๔๘๐}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๓

ตารางที่ ๓.๑ แสดงที่มาของกลุ่มตัวอย่างจากเทศบาลต่างๆตามสัดส่วนประชากร (ต่อ)

ลำดับที่	รายชื่อเทศบาล	ประชากร (คน)	สูตร $n = \frac{N}{1+N(e)^2}$	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑๗	เทศบาลตำบลไทรน้อย	๑,๘๙๕	$\frac{๑,๘๙๕}{๑+๖๑๗,๙๒๖(๐.๐๕)^{๒}}$	๒

กลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่

(๑) กลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นประชาชนมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาล ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปี ขึ้นไป และอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีทั้ง ๑๗ แห่ง จำนวน ๔๐๐ คน

(๒) กลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หมายถึง พระสงฆ์ผู้รู้หลักธรรมะในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามหลักพุทธธรรมและการประยุกต์ใช้หลักธรรมดังกล่าว ผู้บริหารของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี นักวิชาการ, เจ้าหน้าที่ภาครัฐ, ผู้นำท้องถิ่น, และปราชญ์ชาวบ้าน, ที่เกี่ยวข้องหรือมีความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ จากการสัมภาษณ์ ๒๒ รูป/คน

๑. โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) กำหนดตัวผู้สัมภาษณ์แบบเจาะจง ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นบุคคลซึ่งอยู่ในพื้นที่วิจัย และมีองค์ความรู้หลากหลาย มีความเข้าใจในสภาพปัญหาของท้องถิ่นนั้นๆ มีข้อมูลที่ดีลึกซึ้งกว้างขวางเป็นพิเศษ เหมาะสมกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ รวมจำนวน ๒๒ คน ประกอบด้วย

กลุ่มผู้บริหารระดับสูงที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กำกับดูแลงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จำนวน ๕ ท่าน

ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรี จำนวน ๙ ท่าน

กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ๓ กลุ่ม (จำนวน ๘ ท่าน) ดังนี้

(๑) กลุ่มพระสงฆ์ที่เป็นเมธีทางหลักธรรมพระพุทธศาสนา จำนวน ๒ รูป

(๒) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการองค์การเพื่อให้ข้อมูลในด้านการพัฒนาองค์การและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลของประชาชน จำนวน ๓ ท่าน

(๓) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อให้ข้อมูลในด้านการปกครองและการพัฒนาท้องถิ่น จำนวน ๓ ท่าน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือการวิจัยไว้ ๒ แบบ คือ

๓.๓.๑ เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

๑) ผู้วิจัยศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ๕ ด้านคือ ด้านประสิทธิผลของเทศบาล ด้านการบริหารงานของเทศบาล ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๒) นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

๔) สร้างเครื่องมือ

๕) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๗) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือเพื่อให้มีความสมบูรณ์

๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่วิจัย

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี” โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ แบบสอบถามลักษณะด้านบุคคล เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ตำแหน่งงาน และ ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยข้อมูล ๕ ด้านคือ ด้านประสิทธิผล

ของเทศบาล ด้านการบริหารงานของเทศบาล ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ และด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ ผสมหลักพุทธธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คือ หลักสัปปุริสธรรม ๗ เชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และใช้ มาตราประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของ Likert[๑๙] แต่ละข้อจะมีมาตรา (scale) ให้เลือกตอบ ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ ซึ่งมีการให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด ให้คะแนนเท่ากับ ๕
มาก ให้คะแนนเท่ากับ ๔
ปานกลาง ให้คะแนนเท่ากับ ๓
น้อย ให้คะแนนเท่ากับ ๒
น้อยที่สุด ให้คะแนนเท่ากับ ๑

แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ – ๕.๐๐ หมายถึงเห็นด้วย มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ – ๔.๕๐ หมายถึงเห็นด้วย มาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ – ๓.๕๐ หมายถึงเห็นด้วย ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ – ๒.๕๐ หมายถึงเห็นด้วย น้อย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๕๐ หมายถึงเห็นด้วย น้อยที่สุด

ส่วนที่ ๓ เป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีทั้ง ๕ ด้าน คือ ด้านประสิทธิผลของเทศบาล ด้านการบริหารงานของเทศบาล ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ และด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ และการประยุกต์หลักพุทธธรรม

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเชิงปริมาณ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาค่าความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability) ดังนี้

๑. การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน ซึ่งประกอบด้วย

---

[๑๙] Likert **Rensis, The Method of Constructing and Attitude Scale**, Fishbeic Matin Ed, (New York: Wily e& Son, 1967), p.p. 90-95.

๑) ผศ. ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์ - อาจารย์หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช - อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี

๓) อาจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมา - อาจารย์ประจำ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) อาจารย์ ดร.อนุวัต กระสงข์ - อาจารย์ประจำ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕) อาจารย์ ดร.สุริยา รักษาเมือง - อาจารย์ประจำ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ช่วยตรวจสอบและแก้ไขให้มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ที่สามารถใช้วัดได้ตรงตามเนื้อหาสาระครอบคลุมและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ต่อไป

๒. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๖๐ ขึ้นไปทุกข้อ

๓. การทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขเสร็จเรียบร้อยไปทดสอบโดยใช้ (Try-Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่า ความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเกณฑ์ที่ยอมรับได้คือ ๐.๙๘๙

๔. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

ในงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) จัดเตรียมแบบสอบถาม (Questionnaire)

๒) ติดต่อขอหนังสือจากหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อขอแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

๓) ลงพื้นที่เป้าหมายเพื่อแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ด้วยตนเอง

๔) เก็บแบบสอบถามพร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓.๔ เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ

๑) แบบสัมภาษณ์ ลักษณะของเครื่องมือประกอบด้วย

(๑) แบบฟอร์มการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) เรื่อง "ประสิทธิผลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี" สำหรับใช้สัมภาษณ์ นักวิชาการ ผู้บริหารท้องถิ่นโดยแบ่งแบบสัมภาษณ์เป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ตำแหน่ง รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

ส่วนที่ ๒ ประสิทธิผลการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ๔ ด้าน คือ ด้านการบริหารงานของเทศบาล ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ และด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ ประยุกต์หลักพุทธธรรมซึ่งเป็นหลักธรรมที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คือ หลักสัปปุริสธรรม ๗

(๒) แบบฟอร์มการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สำหรับใช้สัมภาษณ์พระสงฆ์ผู้มีความรู้ในหลักพระธรรมคำสอนประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามหลักพุทธธรรม จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) เรื่อง "ประสิทธิผลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"

๒) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

(๑) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องและตรงตามเนื้อหา (content validity) แล้วนำแบบสัมภาษณ์นั้นมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

(๒) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ไปพบผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ พิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำสัมภาษณ์ รูปแบบของคำสัมภาษณ์ ตลอดจนภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์

(๓) ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้คำสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์ และนำไปสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่วิจัย

๓.๓.๕ การสัมภาษณ์ (Interview)

เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) ใช้รูปแบบการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview) โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลเบื้องต้นบันทึกข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละท่านเพื่อเป็นหลักฐานประกอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแยกประเภทที่มาของข้อมูล โดยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านละประมาณ ๑ ชั่วโมงผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้วยตัวเองมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑. ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้นัด หมาย วัน เวลา ที่จะสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมติดต่อขอหนังสือเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์จากหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ผู้วิจัยศึกษาประเด็นคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในประสิทธิผลการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ๕ ด้าน คือ ด้านประสิทธิผลของเทศบาล ด้านการบริหารงานของเทศบาล ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ และด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ ประยุกต์หลักพุทธธรรมซึ่งเป็นหลักธรรมที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คือ หลักสัปปุริสธรรม ๗ และ เตรียมใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

๒. ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุผลและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงใน ขณะที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยจะขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเป็นเอกสารประกอบการอ้างอิงในการสัมภาษณ์ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ที่จะให้บันทึกเสียงในช่วงใด ผู้วิจัย ก็จะไม่บันทึกเสียงบุคคลผู้มีความรู้และเหมาะสมที่จะให้ข้อมูลสำคัญประกอบงานวิจัยเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น ดังมีรายนามต่อไปนี้

ตารางที่ ๓.๒ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมภาษณ์

คนที่	รายชื่อ	ตำแหน่ง
๑	พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.	ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร์ดุษฏีบัณฑิต (รัฐปศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย
๒	พระอุดมสิทธินายก, ดร.	อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย
๓	รศ.พิพัฒน์ ไทยอารี	ผู้อำนวยการหลักสูตร รปม. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

๔	รศ.ดร.รวิภา ธรรมโชติ	อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๕	รศ.ดร. วรัชยา ศิริวัฒน์	อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๖	ดร.อาวุธ เจริญนนทสิทธิ์	นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองบางบัวทอง
๗	นายพงษ์ศักดิ์ อัจฉริยะประสิทธิ์	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลปลายบาง
๘	นายอดุลย์ บุญสม	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางพลับ
๙	นายสัมฤทธิ์ ด้วงโสน	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลไทรน้อย
๑๐	ดร.วรพจน์ พวงแย้ม	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางเลน
๑๑	นายสุพจน์ ธูปแพ	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านบางม่วง
๑๒	นายประสิทธิพงศ์ ดีวาจิน	รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี
๑๓	นายพงศ์ชัย เกาะหมาก	สมาชิกสภาเทศบาลนครนนทบุรี
๑๔	นายเพิ่มพงษ์ พุ่มวิเศษ	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครนนทบุรี
๑๕	นายกรีทา ฤทธาภัย	ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี
๑๖	นายวิทยา สิริอนุวัฒน์	ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี
๑๗	นายไพโรจน์ ชนิตร์วัฒน์	ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี ประธานชุมชนประชานิเวศน์ ๓ ส่วนกลาง
๑๘	นายอิทธินันท์ อินทรชาติ	ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี
๑๙	นางรุจิรา เมฆลาย	ประชาชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด
๒๐	นายมงคล ฉวีจันทร์	ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย
๒๑	นางสาวสุกัญญา บินอุมา	ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองพิมลราช
๒๒	นางสุนันทา ปฐมนุพงษ์	ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสาธงหิน

๓.๓.๖ การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อการสนทนาเฉพาะ โดยแบ่งเป็นฝ่ายต่างๆ คือ ฝ่ายนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา ๒ รูป คณาจารย์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ๕ คน และพนักงานเทศบาลระดับผู้บริหาร ๒ คน รวม จำนวน ๙ รูป/คน มีรายนามดังต่อไปนี้

๑. พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต
(รัฐปศาสนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย

๒. พระปลัดระพิน พุทฺธสาโร, ดร.	อาจารย์ประจำคณะสังคมสาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย
๓. รศ.ดร.สมาน งามสนิท	อาจารย์ประจำคณะสังคมสาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย
๔. รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร	อาจารย์ประจำคณะสังคมสาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย
๕. ผศ.ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์	หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖. อาจารย์ ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี	อาจารย์ประจำคณะสังคมสาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย
๗. อาจารย์ปรมต วรรณบวร	อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๘. นายมนัส นพรัตน์	ปลัดเทศบาลตำบลศาลายา
๙. ว่าที่ ร.ต. เสน่ห์ สุพุทธี	หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลศาลายา

วิธีดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อยืนยันรูปแบบประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยมีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการ มีผู้จดบันทึกเป็นผู้จดย่อเนื้อหาการสนทนา และมีเทปบันทึกเสียงบันทึกรายละเอียดของการพูดคุย เมื่อเสร็จสิ้นการสนทนา ผู้วิจัยจะถอดรายละเอียดจากเทปที่บันทึกไว้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัด ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาดังนี้

๑. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลจากประชากรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรี

๒. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับกลุ่มตัวอย่าง

๓. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๔. ตรวจสอบ และคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบไม่สมบูรณ์หรือมีร่องรอยระบุถึงการไม่ตั้งใจทำแบบสอบถามโดยพิจารณาตามขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

๕. ทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ ๒ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาประสิทธิผลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัด ดังนี้

๑. ติดต่อประสานงานผู้เชี่ยวชาญ ๒๒ รูป/คน เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ พร้อมชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ ขั้นตอน กระบวนการ สถานที่ และ วัน เวลา ในการสัมภาษณ์

๒. ขอหนังสือ ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. จัดเตรียมประเด็นคำถาม โครงร่าง และเอกสาร ให้เพียงพอกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๔. ประสานงานเพื่อยืนยัน วัน เวลา สถานที่ กับผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน

๕. จัดเตรียมสถานที่ และดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

๖. ทำการรวมรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็นคำถาม ตามประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้วย PEST Analysis และวิธีวิเคราะห์เนื้อหา โดยการวิเคราะห์จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการวิจัย

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นหลัก โดยการดำเนินการขั้นแรก คือ นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ จำนวน ๔๐๐ ชุด นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสำรวจ (Editing) แล้วดำเนินการลงรหัสตามคู่มือการลงรหัส (Code Book) หลังจากนั้นได้มีการตรวจสอบแบบสำรวจเพื่อความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงดำเนินการถ่ายรหัสทั้งหลายลงในแบบฟอร์มถ่ายข้อมูล (Transfer Sheet) บรรจุข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๑) สถิติอ้างอิง (Inference Statistic) ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้เพื่อศึกษาวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงาน กับประสิทธิผลในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๒) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของแบบสอบถามตอนที่ ๑ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยสถิติพื้นฐาน (Basic Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะกลุ่มตัวอย่าง โดยหาความถี่ (Frequency) ค่า

ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

๓) วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จำนวน ๗๓ ข้อ โดยใช้มาตราประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของ Likert แต่ละข้อจะมีมาตรา (Scale) ให้เลือกตอบ ๕ ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และ เห็นด้วยน้อยที่สุด ตามลำดับ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จะวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.(Standard Deviation) โดยการแปลผลและใช้หลักเกณฑ์การหาค่าเฉลี่ยของผลคะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ – ๕.๐๐ หมายถึงเห็นด้วย มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ – ๔.๕๐ หมายถึงเห็นด้วย มาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ – ๓.๕๐ หมายถึงเห็นด้วย ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ – ๒.๕๐ หมายถึงเห็นด้วย น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๕๐ หมายถึงเห็นด้วย น้อยที่สุด

๔) นำข้อมูลเชิงปริมาณมาอภิปรายผลในตารางเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.(Standard Deviation) และค่าการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณในแต่ละด้าน

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกและบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

๒) นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงในรูปแบบของข้อความเพื่อง่ายต่อการแยกประเด็น

๓) ทำการวิเคราะห์และจัดแยกประเด็นตามกลุ่มของข้อมูล

๔) ตีความข้อมูลที่ได้โดยเปรียบเทียบกับทฤษฎีหลักที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์

๕) สรุปข้อมูลที่ได้ และนำไปเปรียบเทียบทีละประเด็นระหว่างผู้ให้ข้อมูลทั้ง ๒ กลุ่ม

๖) อภิปรายผลข้อมูลตามทฤษฎีและปรากฏการณ์ เพื่อสร้างข้อสรุปรวบยอด และข้อเสนอแนะ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ที่ผ่านการบันทึกข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลย่อยๆ ในแต่ละประเด็นที่สำคัญ และเขียนบันทึกรายละเอียดเมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์และการเสวนากลุ่มแต่ละครั้ง ตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) พิจารณาจาก เวลา สถานที่ และบุคคล ร่วมกับการตรวจสอบ แบบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) พร้อมการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

เพื่อหาข้อสรุปแบบอุปนัยอย่างเป็นระบบและการวิเคราะห์ส่วนประกอบอย่างมีเหตุผลโดยอิงกรอบแนวคิดและทฤษฎีและดูความเชื่อมโยงในเชิงปริมาณ แล้วนำมาเขียนบรรยายในเชิงพรรณนา[๒๐]

[๒๐] สุภางค์ จันทวานิช, **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๓๔.

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Method Research) ระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษามีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

๔.๑ ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวด ล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๔.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๔.๓ รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีที่มีประสิทธิผล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

๔.๑ ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๔.๑.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละ ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

n = ๔๐๐

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๖๘	๔๒.๐๐
หญิง	๒๓๒	๕๘.๐๐
รวม	**๔๐๐**	**๑๐๐.๐๐**
อายุ		
๒๑ - ๓๐ ปี	๖๔	๑๖.๐๐
๓๑ – ๔๐ ปี	๑๐๐	๒๕.๐๐
๔๑ – ๕๐ ปี	๑๑๘	๒๙.๕๐
๕๑ – ๖๐ ปี	๑๑๘	๒๙.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๘๒	๔๕.๕๐
ปริญญาตรี	๑๗๑	๔๒.๗๐
ปริญญาโท	๔๔	๑๑.๐๐
ปริญญาเอก	๓	๐.๘๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลา		
๑. ต่ำกว่า ๓ ปี	๓๐	๗.๕๐
๒. ๓ – ๖ ปี	๕๕	๑๓.๘๐
๓. ๗ – ๑๐ ปี	๗๔	๑๘.๕๐
๔. มากกว่า ๑๐ ปี	๒๔๑	๖๐.๒๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละ ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

n = ๔๐๐

อาชีพ		
เกษตรกรรม	๕	๑.๓๐
รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว	๘๑	๒๐.๓๐
ผู้ประกอบการ	๗๘	๑๙.๕๐
พนักงานเอกชน	๕๘	๑๔.๕๐
รับราชการ	๗๗	๑๙.๓๐
ข้าราชการการเมือง/สมาชิกเทศบาล	๖	๑.๕๐
พนักงานราชการ	๓๑	๗.๘๐
อื่น ๆ โปรดระบุ	๖๔	๑๖.๐๐
รวม	**๔๐๐**	**๑๐๐.๐๐**

จากตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปร ปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๒๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๐๐ มีอายุระหว่าง ๕๐ – ๖๐ ปี จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๐ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๘๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๔๕.๕๐ อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลามากกว่า ๑๐ ปี จำนวน ๒๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๒๐ และมีอาชีพรับจ้าง จำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๐

๔.๑.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี n = ๔๐๐

ด้านการบริหารงานของเทศบาล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
<u>ด้านการวางแผนงาน</u>			
๑. เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓.๔๐	๑.๐๕๒	ปานกลาง
๒. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล	๓.๐๙	๑.๓๒๙	ปานกลาง
๓. ท่านรับรู้นโยบายและแผนงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล	๓.๑๐	๑.๒๒๓	ปานกลาง

ด้านการอำนวยการ			
๔. เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓.๓๓	.๙๙๑	ปานกลาง
๕. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายด้านอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓.๐๔	๑.๑๘๒	ปานกลาง
๖. เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย	๓.๐๒	๑.๑๖๓	ปานกลาง
ด้านการปฏิบัติงาน			
๗. เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓.๑๕	๑.๑๗๔	ปานกลาง
๘. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมกับชุมชนเสมอ	๓.๐๗	๑.๒๔๐	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ด้านการบริหารงานของเทศบาล ในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

n = ๔๐๐

ด้านการบริหารงานของเทศบาล	$\overline{X}$	S.D.	**แปลผล**
๙. ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่	๓.๓๓	๑.๐๕๕	ปานกลาง
ด้านการควบคุมคุณภาพ	๓.๓๙	๑.๐๖๔	ปานกลาง
๑๐. เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่			
๑๑. เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้	๓.๓๑	๑.๐๙๗	ปานกลาง
๑๒. เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร	๓.๐๖	๑.๑๒๙	ปานกลาง
รวม	**๓.๑๙**	**๑.๑๔๒**	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่าด้านการบริหารงานของเทศบาล มีค่าประสิทธิผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ๑) เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๐ ๒) เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๙ ๓) เทศบาลมีการจัดองค์กร กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๓ ๔) เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้าน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๓ ๕) เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๑ ๖) เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๕ ๗) ท่านรับรู้นโยบายและแผนงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๐ ๘) ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๙ ๙) ท่านเข้าร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนเสมอ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๗ ๑๐) ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๖ ๑๑) ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๔ น้อยที่สุด คือ ๑๒) เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๒ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

สรุปผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interiew) วิเคราะห์ประเด็นด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน ตลอดจนทำงานให้บรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ เพราะพนักงานเทศบาลทุกระดับ ทุกกกลุ่มงานจะต้องได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงานจากการคณะกรรมการทั้งภายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงาน ประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีของพนักงานเทศบาล ซึ่งทำการประเมินตามปีงบประมาณปีละ ๒ ครั้ง ในภาพรวมของเทศบาลนครและเทศบาลเมืองในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็น เทศบาลขนาดใหญ่ มีงบประมาณในการดำเนินกิจการสาธารณะมากจะมีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดี และดีมากของ มีเพียงบางจุดประสงค์ที่อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง ส่วนเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรีซึ่งมีการจัดลำดับ เทศบาลตำบลขนาดใหญ่ เทศบาลตำบลขนาดกลางและเทศบาลตำบลขนาดเล็ก พบว่ามีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ ดี และมีเพียงบางจุดประสงค์ที่อยู่ในเกณฑ์ ปานกลางเท่านั้น จึงทำให้ในภาพรวม เทศบาลในจังหวัดนนทบุรีมีผลงานเป็นต้นแบบต่อสังคมได้ และเป็นต้นแบบของเทศบาลจังหวัดต่างๆทุกภูมิภาคของประเทศ โดยดูจากสมุดบันทึกการเยี่ยมชมกิจการ มาศึกษาดูงานของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้แล้วเทศบาลจะต้องดำเนินการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้าน

อนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อม มีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร มีบุคลากรดำเนินงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐[๑] ได้บทบัญญัติที่ ๘ ได้มีกำหนดเรื่องแนวนโยบาย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในมาตรา ๘๕ (๕) ระบุว่า รัฐต้องส่งเสริมบำรุงรักษาและควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกาจัดมลพิษที่ผลกระทบต่อบัญญัติว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๑ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และในมาตรา ๒๙๐ บัญญัติว่า "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม" และจากพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๖ เทศบาลมีหน้าที่รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สุขภาพอนามัย สวัสดิการและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยประชาชนในท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วม จากบทบัญญัติเรื่องอำนาจหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมที่ทางท้องถิ่น ต้องดำเนินการในการบริหารจัดการของท้องถิ่นทุกๆองค์กรที่อยู่ในประเทศไทย ส่วนเรื่องงบประมาณของชุมชนได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต้องเป็นไปตาม สภาพความพร้อมด้านการบริหารจัดการของแต่ละเทศบาล มีการดำเนินจัดสรรงบประมาณไม่เหมือนกัน จากการที่เทศบาลมีการจัดองค์กร กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน ตลอดจนมีการกำกับดูแลควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์การจึงทำให้เทศบาลในจังหวัดนนทบุรีมีผลงาน ที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ เช่น เทศบาลนครนนทบุรี ได้รับ รางวัลพระปกเกล้าทองคำ ด้านเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม ประจำปี ๒๕๕๙ รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านสตรีและครอบครัว ประจำปี ๒๕๕๖ รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕[๒] และเทศบาลนครปากเกร็ด ได้รับการคัดเลือกให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้อง ถิ่นดีเด่นด้านการจัดสวัสดิการสำหรับคนพิการ ประจำปี ๒๕๕๒ จาก สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ของเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลต่างๆ อีกจำนวนมาก

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา, **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐**. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี, ๒๕๕๐).

[๒] สัมภาษณ์ นายประสิทธิพงศ์ ดีวาจิน, รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี, ๖ กันยายน ๒๕๕๙

ด้านการเผยแพร่ความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยทั่วไปเทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอทุกปีงบประมาณ เช่น การรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจถึงประโยชน์ในด้าน การคัดแยกขยะหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว เช่น พลาสติก กระดาษ ขวดแก้ว โฟม ยางรถยนต์ ตลอดจนหลอดไฟฟ้าชนิดต่างๆ ซึ่งขยะที่มีพิษและสารเคมีตกค้าง ตามหลักการ 3Rs ประกอบด้วย Reduce (การลดการใช้) Reuse (การใช้ซ้ำ) Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่) และมีการจัดการขยะอินทรีย์ในครัวเรือนก่อนนำไปทิ้ง ด้วยการจัดทำโครงการเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน ที่ดำเนินการโดยสำนักสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลนครนนทบุรี จากการสำรวจพบว่าในจังหวัดนนทบุรี มีสถานประกอบ การรับซื้อของเก่าจากขยะที่ใช้แล้วเพิ่มขึ้นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรีมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง แล้วนำขยะที่ Recycle ได้ไปขายให้ร้านรับซื้อของเก่าเป็นการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า[๓] ตามแนวคิดการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิ์ผลสูงสุดขององค์กร ส่วนเรื่องการประชา สัมพันธ์ การบริการข้อมูลข่าวสารในเรื่องแผนการปฏิบัติราชการของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเทศบาลทุกแห่งมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของทางราชการตามพระราช บัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ทำให้ประชาชนได้รับรู้นโยบายและแผน งานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล โดยการเข้าร่วมประชุมประชาคมของชุมชน[๔] และประชาชนสามารถร้องเรียนหรือส่งข้อเสนอแนะ ผ่านทาง เฟสบุค (Facebook) แฟนเพจ (Fanfage) หรือ ทาง E-Mail โดยเทศบาลจะมีกล่องข้อความ (IN BOX) สำหรับรับเรื่องร้องทุกข์ เหตุการณ์ข้อเดือดร้อนต่างๆ ได้ตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ สื่อสารสองทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนานโยบายด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม[๕] ประสบความสำเร็จของประชาชน โดยประชาชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนได้เสมอ[๖] นอกจากที่กล่าวมาแล้วเทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลายในเทศบาลขนาดใหญ่ เพื่อสร้างจิตสา

---

[๓] สัมภาษณ์ รศ.ดร. วรัชยา ศิริวัฒน์, อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

[๔] สัมภาษณ์ นายสัมฤทธิ์ ด้วงโสน, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลไทรน้อย, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙.

[๕] สัมภาษณ์ นายเพิ่มพงษ์ พุ่มวิเศษ, ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครนนทบุรี, ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙.

[๖] สัมภาษณ์, นายไพโรจน์ ชนิตร์วัฒน์, ประธานชุมชนประชานิเวศน์ ๓ ส่วนกลาง, ๒๕ กันยายน ๒๕๕๙.

ธารณที่ดีแก่ประชาชน โดยการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน สร้างห้องสมุดชุมชน ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ ส่วนในเทศบาลขนาดกลางและขนาดเล็ก มีการจัดการฝึกอบรม และส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ตามกลุ่มภารกิจแต่ละงานอย่างสม่ำเสมอในรอบปีงบประมาณ[๗]

๔.๑.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผล ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม และจำแนกแต่ละด้าน

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาพรวมความคิดเห็น ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จำแนกแต่ละด้าน

n = ๔๐๐

ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	$\overline{X}$	S.D.	**แปลผล**
๑. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า	๓.๑๔	๑.๑๒๗	ปานกลาง
๒. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ	๓.๔๔	๑.๐๗๑	ปานกลาง
๓. ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ	๓.๖๐	๑.๐๗๗	มาก
รวม	**๓,๓๙**	**๑.๐๙๒**	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่าค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๖๐ รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๔ น้อยที่สุดได้แก่ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๔

๔.๑.๔. ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า

---

[๗] สัมภาษณ์ นายพงษ์ศักดิ์ อัจฉริยะประสิทธิ์, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลปลายบาง, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

n = ๔๐๐

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า	$\overline{X}$	S.D.	**แปลผล**
๑. มีการให้ความรู้และฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แก่ประชาชน	๓.๒๑	๑.๑๒๘	ปานกลาง
๒. มีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ	๓.๒๕	๑.๐๖๘	ปานกลาง
๓. มีการประกาศเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	๒.๙๖	๑.๑๘๔	ปานกลาง
๔. มีการจัดตั้งหน่วยงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้โดยเฉพาะ	๓.๑๐	๑.๑๔๒	ปานกลาง
๕. มีการคุ้มครองดูแลที่ดิน บำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน	๓.๑๔	๑.๑๐๗	ปานกลาง
๖. มีการควบคุมอัคคีภัยในเขตเทศบาล	๓.๕๒	๑.๑๒๘	ปานกลาง
๗. มีหน่วยงานพัฒนาป่าไม้ชุมชน	๒.๙๖	๑.๑๙๒	ปานกลาง
๘. ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด	๓.๐๔	๑.๑๑๔	ปานกลาง
๙. มีการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชในท้องถิ่น	๓.๑๘	๑.๑๐๖	ปานกลาง
๑๐. ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้	๓.๐๔	๑.๑๐๔	ปานกลาง
รวม	๓.๑๔	๑.๑๒๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่าประสิทธิผล ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ๑) เทศบาลมีการควบคุมอัคคีภัยในเขตเทศบาล ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๕๒ ๒) มีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ๓.๒๕ ๓) มีการให้ความรู้และฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๒๑ ๔) มีการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๘ ๕) มีการคุ้มครองดูแลที่ดิน บำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๔ ๖) มีการจัดตั้งหน่วยงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้โดยเฉพาะ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๐ ๗) ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๔ ๘) ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๔ ๙) น้อยที่สุด คือ มีการประกาศเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๒.๙๖ ๑๐) มีหน่วยงานพัฒนาป่าไม้ชุมชน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๒.๙๖

สรุปผลจากข้อมูลเชิงปริมาณที่นำเสนอตามลำดับ ค่าเฉลี่ย นั้นพบว่างานอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาล ในจังหวัดนนทบุรีได้ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงเทศบาลไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในเรื่องอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ดังนั้นจึงต้องมีการบูรณาการในงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุง รักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เช่น การแก้กฎหมายให้เทศบาลสามารถประกาศเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้ และมีหน่วยงานพัฒนาป่าไม้ชุมชนหรือวนศาสตร์ชุมชนในเขตเทศบาลได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพราะปัจจุบันอำนาจดังกล่าวขึ้นอยู่กับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม[๘]

เทศบาลมีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า เช่น มีการรณรงค์ เชิญชวนให้ประชาชนในเขตเทศบาล ร่วมกันปลูกต้นยืนต้นไม้ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ ริมถนน ทางเท้าในชุมชน สถานที่ราชการทุกหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล ร่วมกิจกรรมเนื่องในวันต้นไม้แห่งชาติ[๙] ตลอดจนมีการให้ความรู้และฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชนและนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในกำกับของเทศบาลและกระทรวงศึกษาธิการทุกโรงเรียน ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชในท้องถิ่น เช่น ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงพันธุ์ทุเรียนเมืองนนท์ ที่เป็นพันธุ์แท้ดั้งเดิมให้มีการปลูกมากขึ้น ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับในเขตเทศบาลให้มีสถานที่จำหน่ายมากขึ้น เพราะเมืองนนทบุรีเคยเป็นเมืองที่ผลิตไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการค้ามาก่อนจังหวัดอื่นๆ[๑๐]

---

[๘] สัมภาษณ์ นายประสิทธิพงศ์ ดีวาจิน, รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี, ๖ กันยายน ๒๕๕๙

[๙] สัมภาษณ์ นายพงษ์ศักดิ์ อัจฉริยะประสิทธิ์, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลปลายบาง, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙.

[๑๐] สัมภาษณ์ นายมงคล ฉวีจันทร์, ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย , ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

๔.๑.๕ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

n = ๔๐๐

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
๑. เทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ	๓.๕๗	๑.๑๒๒	ปานกลาง
๒. มีการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษ์สิ่งแวดล้อม	๓.๓๘	๑.๐๖๗	ปานกลาง
๓. มีการติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ เช่น คุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำ มลภาวะเสียง	๓.๓๓	๑.๐๘๔	ปานกลาง
๔. มีการบำบัดน้ำเสีย ก่อนระบายสู่ลำรางสาธารณะ	๓.๓๖	๑.๐๕๕	ปานกลาง
๕. มีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง	๓.๕๗	๑.๐๒๙	ปานกลาง
รวม	๓.๔๔	๑.๐๗๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่าประสิทธิผล ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆและเทศบาลมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๗ น้อยที่สุด คือ เทศบาลมีการ ติดตาม ตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ เช่น ตรวจสอบคุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำและมลภาวะเสียง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๓

สรุปผลจากข้อมูลเชิงปริมาณที่นำเสนอตามลำดับ ค่าเฉลี่ย นั้นมีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ พบว่า เทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ[๑๑] โดยบูรณาการดำเนินงานร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำการติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ เช่น ตรวจสอบคุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำ มลภาวะเสียง ในเขตจังหวัดนนทบุรี มีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึงทุกชุมชน โดยเฉพาะเทศบาลนครนนทบุรี มีการสร้างโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากสิ่ง

[๑๑] สัมภาษณ์ นายเพิ่มพงษ์ พุ่มวิเศษ, ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครนนทบุรี, ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙.

ปฏิกูล โดยใช้จุลินทรีย์ EM เป็นตัวเร่งให้สิ่งปฏิกูลย่อยสลายเร็วยิ่งขึ้น และมีการบำบัดน้ำเสีย ก่อนระบายสู่ลำรางสาธารณะ โดยทำการสร้างโรงงานบำบัดน้ำเสียขึ้นในชุมชนหมู่บ้านประชานิเวศน์ ๓ ทำการบำบัดน้ำเสียจากหมู่บ้านต่างๆ ก่อนระบายลงคลองบางตลาดและลงแม่น้ำเจ้าพระยาต่อไป[๑๒] มีการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ด้วยการติดป้ายประกาศให้ประชาชนรักษาความสะอาดในชุมชน ร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม ในกิจกรรม Bic Cleaning Day, กิจกรรม โครงการคาร์บอนเป็น ๐, โครงการลดโลกร้อน โดยเทศบาลนครนนทบุรีมีโครงการเปลี่ยนหลอดไฟฟ้าแสงสว่าง ในสำนักงาน ไฟถนนและพื้นที่สาธารณะประโยชน์ต่างๆ พื้นที่ทั้งหมดในเขตเทศบาลจาก หลอดฟลูออเรสเซนต์หรือหลอดนีออน (หลอดอ้วน) เป็นหลอดไฟ LED (หลอดผอม T5) ทั้งหมดในระยะเวลา ๓ ปีงบประมาณ โครงการนี้จะช่วยลดการใช้พลังงานไฟฟ้าลงได้ครึ่งหนึ่ง ของปริมาณที่ใช้ไฟฟ้าในปัจจุบัน ช่วยทำให้เทศบาลลดค่าใช้ จ่ายด้านพลังงานไฟฟ้าได้มาก เทศบาลนครนนทบุรีทำโครงการนี้เป็นแห่งแรกของประเทศไทย ที่ทำโครงการด้านการประหยัดพลังงาน และอยู่ในแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี[๑๓]

สรุปเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและจากข้อมูลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องขยะมูลฝอยซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ระดับประเทศ มีปริมาณขยะทั้งประเทศถึง ๑๕.๓ ล้านตันต่อปี ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มของจำนวนประชากรและการพัฒนาเทคโนโลยี และจากข้อมูลด้านการจัดการกำจัดขยะมูลฝอยเพียง ๘๔% หรือประมาณ ๑๒.๓๖ ล้านตันเท่านั้น ซึ่งรูปแบบบริหารจัดการของมูลฝอยของเทศบาล หรือ ผู้เกี่ยวข้องมีอยู่หลายวิธี คือ บางท้องถิ่นจัดการโดยการเทกองพื้นให้ย่อยสลายไปตามธรรมชาติ ทำให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็นเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค เกิดมลพิษปนเปื้อนแม่น้าลำคลอง หรือบางแห่งแก้ปัญหาด้วยการเผา เพื่อช่วยแก้ปัญหาเรื่องกลิ่นหรือแมลง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาควันและกลิ่นจากการเผาไหม้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน เทศบาลควรทำการฝังกลบอย่างถูกวิธี หรือ ใช้ระบบโรงงานเผาเพื่อการผลิตไฟฟ้าจากขยะ เป็นต้น

---

[๑๒] สัมภาษณ์ นายพงศ์ชัย เกาะหมาก, สมาชิกสภาเทศบาลนครนนทบุรี, ๘ กันยายน ๒๕๕๙.

[๑๓] สัมภาษณ์ นายประสิทธิพงศ์ ดีวาจิน, รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี, ๖ กันยายน ๒๕๕๙.

๔.๑.๖ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

n = ๔๐๐

ด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการวางแผนดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน ที่ดินสาธารณะประโยชน์ไม่ให้ถูกบุกรุก	๓.๕๒	๑.๑๒๖	มาก
๒. มีป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอย และ ป้ายจราจร	๓.๘๔	๑.๐๖๕	มาก
๓. ถนนมีไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ	๓.๗๒	๑.๐๔๖	มาก
๔. มีการขุดลอก คูคลองสาธารณะ ให้สะอาดอยู่เสมอ	๓.๕๓	๑.๐๘๓	มาก
๕. มีการจัดสร้างสวนสาธารณะให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง	๓.๓๘	๑.๐๖๕	ปานกลาง
รวม	๓.๖๐	๑.๐๗๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่าประสิทธิผล ด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๖๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาลมีป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอย และ ป้ายจราจร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๔ น้อยที่สุด คือ เทศบาลมีการจัดสร้างสวนสาธารณะให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๘ สรุปผลจากข้อมูลเชิงปริมาณที่นำเสนอตามลำดับ ค่าเฉลี่ย นั้นมีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะ พบว่าเทศบาลมีป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอย และ ป้ายจราจรเพียงพอกับสถานที่สาธารณะ ถนนมีไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ มีการขุดลอก คูคลองสาธารณะ ให้สะอาดอยู่เสมอตามโครงการคลองสวยน้ำใส มีการวางแผนดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณะประโยชน์ไม่ให้ถูกบุกรุก มีการจัดสร้างสวนสาธารณะให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง[๑๔]

[๑๔] สัมภาษณ์ นายกรีฑา ฤทธาภัย, ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี๒๖ กันยายน ๒๕๕๙.

๔.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๔.๒.๑ การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม และจำแนกแต่ละด้าน

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลผล ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

n = ๔๐๐

หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ที่ประยุกต์ใช้เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
๑. หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการบริหารงานของเทศบาล	๓.๓๕	๑.๐๑๑	ปานกลาง
๒. หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และ บำรุงรักษาป่า	๓.๓๑	๑.๐๓๘	ปานกลาง
๓. หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ	๓.๔๕	๐.๙๘๑	ปานกลาง
๔. หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ	๓.๔๑	๑.๐๑๗	ปานกลาง
รวม	**๓.๓๘**	**๑.๐๑๒**	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่าค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของหลักสัปปุริสธรรม ๗ ที่ประยุกต์ใช้ในเทศบาลจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๘ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๕ รองลงมา คือ ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๑ น้อยที่สุดได้แก่ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๑

๔.๒.๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ ๔.๘ แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

n = ๔๐๐

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการบริหารงานของเทศบาล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย ผู้รับผิดชอบมีวิธีดำเนินงานอย่างชาญฉลาด มีความสามารถในการตัดสินใจดำเนินการอย่างเหมาะสม	๓.๓๘	๑.๐๑๓	ปานกลาง
๒. ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ ผู้รับผิดชอบมองประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน	๓.๓๙	๑.๐๐๕	ปานกลาง
๓. อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน ผู้รับผิดชอบพัฒนา/ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอยอมรับในความผิดพลาด	๓.๒๙	๑.๐๑๒	ปานกลาง
๔. มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม	๓.๓๓	.๙๙๔	ปานกลาง
๕. กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา ทำงานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด	๓.๔๑	๑.๐๐๒	ปานกลาง
๖. ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน รู้ความต้องการของคนในชุมชน	๓.๓๐	.๙๗๕	ปานกลาง
๗. ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล เทศบาลรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน	๓.๓๓	๑.๐๗๔	ปานกลาง
รวม	๓.๓๕	๑.๐๑๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่าการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการบริหารงานของเทศบาล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา ทำงานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๑ น้อยที่สุดคือ อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน ผู้รับผิดชอบพัฒนา/ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอยอมรับในความผิดพลาด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๒๙

๔.๔.๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

n = ๔๐๐

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า	$\overline{X}$	S.D.	**แปลผล**
๑. อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย ผู้รับผิดชอบมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	๓.๓๓	๑.๐๓๘	ปานกลาง
๒. ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ ผู้รับผิดชอบมีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ	๓.๓๔	๑.๐๒๘	ปานกลาง
๓. อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน ผู้รับผิดชอบสำรวจข้อบกพร่องของงานอยู่เสมอ	๓.๒๙	๑.๐๖๔	ปานกลาง
๔. มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการสร้างมาตรฐานในการทำงาน	๓.๒๘	๑.๐๑๓	ปานกลาง
๕. กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา เป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ	๓.๒๖	๑.๐๐๘	ปานกลาง
๖. ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เป็นผู้นำในการสร้างอาชีพ	๓.๓๘	๑.๐๗๓	ปานกลาง
๗. ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล ผู้รับผิดชอบเข้าใจเพื่อนร่วมงานสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ	๓.๒๙	๑.๐๔๕	ปานกลาง
รวม	๓.๓๑	๑.๐๓๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่าการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เป็นผู้นำในการสร้างอาชีพ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๘ น้อยที่สุดคือ กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา เป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๒๖

๔.๒.๔ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล เกี่ยวกับการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

n = ๔๐๐

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการป้องกันปัญหาที่จะเกิด	๓.๔๘	๑.๐๑๖	ปานกลาง
๒. ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ ผู้รับผิดชอบมีความรู้ในกฎระเบียบ	๓.๔๖	๐.๙๓๙	ปานกลาง
๓. อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน ผู้รับผิดชอบมีความเป็นผู้นำ/มีคุณธรรมสูง มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด	๓.๔๓	๐.๙๖๖	ปานกลาง
๔. มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบมีความยืดหยุ่นในการทำงาน	๓.๓๙	๐.๙๕๙	ปานกลาง
๕. กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา ตรงต่อเวลาทุกครั้งเมื่อทำกิจกรรม	๓.๔๓	๐.๙๗๙	ปานกลาง
๖. ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน เป็นผู้นำในการปฏิบัติตามวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน	๓.๔๙	๑.๐๑๖	ปานกลาง
๗. ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล ผู้รับผิดชอบงานสร้างขวัญกำลังใจ และเป็นกัลยาณมิตรต่อเพื่อนร่วมงาน	๓.๔๙	๐.๙๘๖	ปานกลาง
รวม	๓.๔๕	๐.๙๘๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่าการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาล โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน เป็นผู้นำในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน และปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล ผู้รับผิดชอบงานสร้างขวัญ กำลังใจและเป็น กัลยาณมิตรต่อให้เพื่อนร่วมงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๙ น้อยที่สุดคือ มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบมีความยืดหยุ่นในการทำงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๙

๔.๒.๕ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ ๔.๑๑ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล เกี่ยวกับการประยุกต์ หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

n = ๔๐๐

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการ**ดูแลที่สาธารณะของเทศบาล**	$\overline{X}$	S.D.	**แปลผล**
๑. อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการป้องกันปัญหาที่จะเกิด	๓.๔๐	๐.๙๘๓	ปานกลาง
๒. ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ ผู้รับผิดชอบเป็นผู้มีเหตุผลเมื่อต้องตัดสินใจ	๓.๔๓	๑.๐๑๖	ปานกลาง
๓. อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน ผู้รับผิดชอบมีความกระตือรือร้น/ขยันอดทน อุทิศเวลาให้แก่งาน	๓.๔๔	๑.๐๔๙	ปานกลาง
๔. มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการติดตามและประเมินผลในการทำงาน	๓.๔๓	๑.๐๔๑	ปานกลาง
๕. กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา เสมอต้นเสมอปลาย รู้จักกาลเทศะ	๓.๔๐	๐.๙๙๖	ปานกลาง
๖. ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชน	๓.๔๑	๑.๐๒๔	ปานกลาง
๗. ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการจูงใจคน	๓.๓๙	๑.๐๑๕	ปานกลาง
รวม	๓.๔๑	๑.๐๑๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่าการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน ผู้รับผิดชอบมีความกระตือรือร้น/ขยันอดทน อุทิศเวลาให้แก่งาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๔ น้อยที่สุดคือ ปุคคลัญญุตา หรือรู้จักบุคคล ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการจูงใจคน อยู่ในระดับต่ำ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๙

จากข้อเชิงปริมาณจะพบว่ามีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interiew) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยองค์รวมสามารถสรุปผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ประเด็นด้านการประยุกต์หลักหลักสัปปุริสธรรม ๗ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี[๑๕] ได้กล่าวถึง หลักสัปปุริสธรรม ๗ ว่าเป็นหลักธรรมของคนดี เป็นหลักธรรมที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทุกโอกาส มีจุดมุ่งหมายให้มนุษย์ ๑) เว้นจากการทำชั่วและมุ่งทำความดี ๒) ให้ความรัก ความเมตตาแก่เพื่อนมนุษย์ และสัตว์โลก ๓) มีการเสียสละหรือการสังคมสงเคราะห์ ๔) มีความอุตสาหะและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ๕) มีความยุติธรรม โดยมีวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จ ๗ ประการ คือ

๑. อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย มีแนวทางการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

๒. ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ ปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการจัดอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

๓. อัตตัญญุตา หรือรู้จักตน เทศบาลควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องเป็นศูนย์กลางที่ดีของชุมชนต่างๆ

๔. มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ รู้จักประมาณในการใช้จ่ายงบประมาณ การบริหารงานด้านการอนุรักษ์และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา รู้ว่าเวลาใดควรจะอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทันกับสถานการณ์

๖. ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน รู้ว่าชุมชนใดเป็นอย่างไร มีวิธีในการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนรวมถึงการแนะนำวิธีการแก้ปัญหา ที่เหมาะสมกับชุมชนนั้นๆ

๗. ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล รู้ว่าควรเลือกบุคคลใด เข้ามาทำหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด

แต่เมื่อการกล่าวถึง การนำหลักหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในบริบทของเทศบาลจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความเห็นสรุปได้ดังต่อไปนี้

ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน รู้ความต้องการของคนในชุมชน เป็นที่ยอมรับและนิยมของชุมชนเพราะการรู้จักชุมชน มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการบริหารให้มีประสิทธิผล โดยผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือพนักงานเทศบาลต้องมีธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ เพราะเทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบและมีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีความสามารถในการวางแผนสิ่งแวดล้อม

---

[๑๕] สัมภาษณ์ พระอุดมสิทธินายก, ดร., อาจารย์ประจำคณะสังคมสาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙.

ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล เทศบาลต้องสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ซึ่งงานหรือโครงการทุกอย่าง ถ้าขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้วคงไม่ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิผลเท่าที่ควร

อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบงานหรือโครงการ ต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานหรือโครงการทุกครั้ง

อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน ผู้รับผิดชอบมีอุดมการณ์เชื่อมั่นในตัวเองมีวินัยในตนเอง มีความกระตือรือร้น/ขยันอดทน อุทิศเวลาให้แก่งาน รวมทั้งเป็นต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง/แบบอย่างที่ดี ให้แก่คนในสังคมอีกด้วย

มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบบริหารเงิน/งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่ดี ไม่ทุจริต คอร์รัปชั่น

กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา บริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดทุกครั้ง[๑๖] สอดคล้องการเป็นผู้บริหารที่ดีต้องมีการประยุกต์ภาวะผู้นำเชิงพุทธมาปรับใช้ในการบริหารองค์กร ภาวะผู้นำเชิงพุทธได้แก่ จักขุมา คือ มอง ไกล ต้องนำมาบูรณาการกับ นิสสยสัมปันโน คือ เป็นผู้มนุษย์สัมพันธ์ดี เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงสามารถมอบหมายงานด้านเทคนิคหรือวิชาการให้ผู้ร่วมงานไปดำเนินการแทนได้ตามความ สามารถและความเหมาะสมของผู้นั้น สำหรับ วิธูโร คือความชำนาญ ต้องนำมาบูรณาการกับ นิสสยสัมปันโน คือ เป็นผู้มนุษยสัมพันธ์ดีเพราะต้องลงมือปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมงานหรือทีมงาน

การนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้เพื่อให้การบริหารมีภาวะผู้นำเชิงพุทธเพื่อการบริหารองค์กรที่ดี ต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถวางแผนขับเคลื่อนองค์กร สามารถคาดการณ์สิ่งต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้แม่นยำ ก้าวทันกระแสโลกและฉลาดในการใช้คน ควบคุมการปฏิบัติงานได้ดีจัดการงานได้ดี มีความสามารถและรอบรู้ในการทำงาน รู้จักคนมาก กว้างขวางในวงการ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะในการสื่อสาร ประสานงานดี มีจิตใจกว้างขวาง และรู้จักให้อภัยเพราะ ผู้นำ คือ ผู้ชักพาให้คนอื่นเคลื่อนไหว หรือกระทำการในทิศทางที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายไว้หลายคนมีบทบาทเป็นผู้นำกันอยู่แล้ว เช่น เป็นผู้นำองค์กร ผู้นำสมาคม ผู้นำวัดและแม้กระทั่งหัวหน้าครอบครัวก็จัดว่าเป็นผู้นำ ปัญหาของผู้นำก็คือทำอย่างไรจะให้เป็นที่ยอมรับของผู้ตาม เริ่มตั้งแต่หาทางให้ได้รับการเลือกตั้งเข้าสู่ตำแหน่งผู้นำ เมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วก็ยังได้รับความร่วมมือจากสมาชิกช่วยกันทำงานและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์จนพร้อมที่จะได้รับเลือกตั้งให้กลับมาดำรงตำแหน่งอีกในสมัยหน้า[๑๗] บทบาท

---

[๑๖] สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (รัฐปศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

[๑๗] พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีบริหาร,** (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม๒๕๔๙), หน้า ๒๖-๒๗.

หน้าที่ของการเป็นผู้นำที่ดี หากผู้นำขาดซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมย่อมทำให้ผู้นำนั้นขาดความชอบธรรมในการทำหน้าที่ในองค์กรนั้นต่อไป สอดคล้องกับนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ชาวไทย[๑๘] ผู้ซึ่งให้ความสนใจศึกษาแนวทางการบริหารจัดการ รวมทั้งภาวะผู้นำตามแนวความคิดทฤษฎีตะวันตก ได้ให้แนวคิดว่า กระบวนทัศน์ (Paradigm) การบริหารองค์การตามแนวคิดของนักวิชาการตะวันตก เป็นผลพวงของอารยะธรรมแห่งอวิชชาและความไร้ซึ่งศีลธรรม การบริหารจึงต้องพึ่งภาวะผู้นำที่มีศีลธรรมได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงพุทธ

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ การบริหารของเทศบาลส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๔.๒.๖ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายความเป็นไปได้ของปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิค Stepwise เข้ามาใช้ในการคัดเลือกปัจจัยด้านการบริหารงาน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามที่ทำการทดสอบมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน ได้แก่

๑. เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล

๓. ท่านรับรู้นโยบายและแผนงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล

๔. เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

---

[๑๘] กฤษ เพิ่มทันจิตต์, **แนวทางการบริหารภายใต้กระบวนทัศน์ วิถีพุทธ,** (กรุงเทพมหานคร: บริษัทสุขุมวิทย์การพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๒๕-๓๐.

๕. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖. เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย

๗. เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนเสมอ

๙. ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่

๑๐. เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่

๑๑. เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้

๑๒. เทศบาลมีการกำกับดูแลควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ผลการทดสอบเพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๒ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับ ด้านการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

Model Summary

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
.๘๔๔[h]	.๗๑๓	.๗๐๗	.๔๔๖๘๘

การวิเคราะห์ผลจากตารางพบว่าค่า R Square เท่ากับ .๗๑๓ นั่นหมายความว่า ตัวแปรต้นทั้ง ๘ ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมีความสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ ๗๑.๓๐%

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอย ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ANOVA[i]

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	๑๙๓.๕๕๗	๘	๒๔.๑๙๕.๒๐๐	๑๒๑.๑๕๕	.๐๐๐[h]
Residual	๗๘.๐๘๓	๓๙๑			
Total	๒๗๑.๖๔๐	๓๙๙			

โดยตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน คือ

- เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่
- เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อม
- เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร
- เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้
- ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่
- เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย

โดยตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์ผลจากตารางพบว่าค่า Sig. เท่ากับ .๐๐๐ นั่นหมายความว่า มีตัวแปรต้นอย่างน้อยหนึ่งตัวที่เป็นเหตุปัจจัยที่มีต่อตัวแปรตาม นั่นคือ ตัวแปรต้นมีผลต่อตัวแปรตาม

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรต้นแต่ละตัวเพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านการบริหารงานของเทศบาลจังหวัดนนทบุรี

Coefficients[a]

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.๗๐๙	.๐๘๘		๘.๐๓๒	.๐๐๐
- เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่	.๑๐๘	.๐๓๗	.๑๓๙	๒.๙๙๕	.๐๐๓
-เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	.๐๙๗	.๐๒๙	.๑๓๘	๓.๓๓๓	.๐๐๑
- เทศบาลมีการกำกับดูแลควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร	.๑๒๐	.๐๓๔	.๑๕๓	๓.๕๖๓	.๐๐๐
- เทศบาลมีการจัดองค์กรกำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	.๑๕๕	.๐๔๐	.๑๘๖	๓.๘๒๙	.๐๐๐
- เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้	.๑๑๒	.๐๓๓	.๑๔๘	๓.๓๙๕	.๐๐๑

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรต้นแต่ละตัวเพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

Coefficients[a]

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
- ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่	.๐๗๒	.๐๒๖	.๐๙๙	๒.๗๓๙	.๐๐๖
- เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย	.๐๖๓	.๐๒๙	.๐๘๙	๒.๑๖๙	.๐๓๑

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์ผลจากตาราง พบว่า ตัวแปรต้นเกี่ยวกับประสิทธิผลทั้ง ๘ ตัว ที่นำเข้าไปหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี) พบว่ามีตัวแปรต้น ๘ ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม นั้นคือ ๑) ตัวแปรเทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) ตัวแปรเทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ ๓) ตัวแปรเทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๔) ตัวแปรเทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ๕) ตัวแปรเทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้างหน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๖) ตัวแปรเทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ ๗) ตัวแปรชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม

ชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างเหมาะสมหรือไม่, ๘) ตัวแปรเทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยมีสมการความสัมพันธ์ ดังนี้

การบริหารงานของเทศบาล = .๗๐๙ + .๐๗๓ (เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๐๘ (เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่) + .๐๙๗ (เทศบาลจัดการอบรมให้ สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๒๐ (เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร) + .๑๕๕ (เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๑๒ (เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้) + .๐๗๒ (ชุมชนของท่านได้รับงบ ประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่) + .๐๖๓ (เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย)

สมการความสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรเทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนว ทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๐๗๓ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๐๘ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลจัดการอบรมให้ สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๐๙๗ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๒๐ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๕๕ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น + .๑๑๒ หน่วย

ตัวแปรชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่ เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๐๗๒ หน่วย และถ้าตัวแปรเทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น + .๐๖๓ หน่วย

การวิเคราะห์ผลค่าสัมประสิทธิ์ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามทั้ง ๘ ตัว ที่ ส่งผลต่อ ตัวแปรตามด้านการบริหารงานของเทศบาล มากเป็นอันดับหนึ่ง คือ เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลง คือ มาตัวแปร เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร รองลง คือ มาตัวแปร เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ รองลงมาคือ ตัวแปร เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ ตัวแปรเทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลง คือ มาตัวแปรเทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนว ทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) รองลง คือ มาตัวแปร ชุมชนของท่านได้รับงบ ประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่ และตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด คือ เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย

๔.๒.๗ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยการบริหารงานของเทศบาลที่ส่ง ผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายความเป็นไปได้ของปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิค Stepwise เข้ามาใช้ในการคัดเลือกปัจจัยด้านการบริหารงาน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามที่ทำการทดสอบมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน ได้แก่

๑. เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล

๓. ท่านรับรู้นโยบายและแผนงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล

๔. เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖. เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย

๗. เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนเสมอ

๙. ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่

๑๐. เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่

๑๑. เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้

๑๒. เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มีดังนี้

๑. มีการให้ความรู้และฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชน

๒. มีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๓. มีการประกาศเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๔. มีการจัดตั้งหน่วยงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้โดยเฉพาะ

๕. มีการคุ้มครองดูแลที่ดิน บำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๖. มีการควบคุมอัคคีภัยในเขตเทศบาล

๗. มีหน่วยงานพัฒนาป่าไม้ชุมชน

๘. ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

๙. มีการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชในท้องถิ่น

๑๐. ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้

ผลการทดสอบเพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๕ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

Model Summary

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
.๘๐๓[ข]	.๖๔๔	.๖๓๘	.๕๔๓๙๔

การวิเคราะห์ผลจากตารางพบว่าค่า **R Square** เท่ากับ .๖๔๔ นั่นหมายความว่า ตัวแปรต้นทั้ง ๗ ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมีความสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ ๖๔.๔๐%

ตารางที่ ๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอยของด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ANOVA[h]

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	๒๐๙.๙๐๐	๗	๒๙.๙๘๖	๑๐๑.	.๐๐๐[g]
Residual	๑๑๕.๙๘๐	๓๙๒	.๒๙๖	๓๔๘	
Total	๓๒๕.๘๘๐	๓๙๙			

โดยตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ๗ ตัว คือ

- เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย
- เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้
- ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่
- เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์ผลจากตารางพบว่าค่า Sig. เท่ากับ .๐๐๐ นั่นหมายความว่า มีตัวแปรต้นอย่างน้อยหนึ่งตัวที่เป็นเหตุปัจจัยที่มีต่อตัวแปรตาม นั้นคือ ตัวแปรต้นมีผลต่อตัวแปรตาม

ตารางที่ ๔.๑๗ ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรตัว แต่ละตัว เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

Coefficients[a]

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.๔๖๓	.๑๑๗		๔.๓๑๔	.๐๐๐
- เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	.๑๓๖	.๐๓๕	.๑๗๗	๓.๘๔๙	.๐๐๐
- เทศบาลมีการจัดองค์การกำหนด โครงสร้างหน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	.๑๕๑	.๐๔๒	.๑๖๕	๓.๖๓๑	.๐๐๐
- เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย	.๑๒๑	.๐๓๖	.๑๕๖	๓.๐๔๘	.๐๐๑
- เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้	.๐๙๓	.๐๔๐	.๑๑๓	๒.๓๕๓	.๐๑๙
- ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่	.๑๑๑	.๐๓๒	.๑๓๙	๓.๔๘๐	.๐๐๑

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ ๔.๑๗ ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรตัว แต่ละตัว เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

Coefficients[a]

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
- เทศบาลมีการกำกับดูแลควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	.๑๐๙	.๐๔๐	.๑๒๘	๒.๗๓๘	.๐๐๖
- เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่	.๑๐๘	.๐๔๕	.๑๒๗	๒.๔๒๘	.๐๑๖

การวิเคราะห์ผลจากตาราง พบว่า ตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ๗ ตัว ที่นำเข้าไปหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี คือ ๑) เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓) เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ๔) เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ ๕) ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่ ๖) เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๗) เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ โดยมีสมการความสัมพันธ์ ดังนี้

การบริหารงานของเทศบาล = .๔๖๓ + .๑๓๖ (เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๕๑ (เทศบาลมีการจัดองค์การกำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๒๑ (เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลาก หลาย) + .๐๙๓ (เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ + .๑๑๑ (ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่)

+ .๑๐๙ (เทศบาล มีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๐๘ (เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่)

การวิเคราะห์ผลจากสมการความสัมพันธ์ ถ้าตัวแปรเทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพิ่มขึ้น ๑๓๖ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๕๑ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๒๑ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๐๙๓ หน่วย

ตัวแปรชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่ เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๑๑ หน่วย

ตัวแปรเทศบาล มีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๐๙ หน่วย และถ้าตัวแปรเทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๐๘ หน่วย

การวิเคราะห์ผลจากค่าสัมประสิทธิ์ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามทั้ง ๗ ตัว ที่ ส่งผลต่อ ตัวแปรตามด้านการบริหารงานของเทศบาล มากเป็นอันดับหนึ่ง คือ เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลง คือ มาตัวแปร เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร รองลง คือ มาตัวแปร เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ รองลง คือ มาตัวแปร เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ รองลง คือ มาตัวแปร เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รองลง คือ มาตัวแปรเทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนว ทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) รองลง คือ มาตัวแปร ชุมชนของท่านได้รับงบ ประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่ และตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด คือ เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย

๔.๒.๘ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายความเป็นไปได้ของปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิค Stepwise เข้ามาใช้ในการคัดเลือกปัจจัยด้านการบริหารงาน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามที่ทำการทดสอบมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน ได้แก่

๑. เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล

๓. ท่านรับรู้นโยบายและแผนงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล

๔. เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖. เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย

๗. เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนเสมอ

๙. ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่

๑๐. เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่

๑๑. เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้

๑๒. เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีมีดังนี้

๑. เทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ

๒. เทศบาลมีการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษ์สิ่งแวดล้อม

๓. เทศบาลมีการติดตาม ตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ

๔. เทศบาลมีการบำบัดน้ำเสีย ก่อนระบายสู่ลำรางสาธารณะ

๕. เทศบาลมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง

ผลการทดสอบเพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๘ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัย ด้านการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

Model Summary

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
.๗๙๗[a]	.๖๓๕	.๖๒๘	.๕๖๖๑๕

การวิเคราะห์ผลจากตารางพบว่าค่า **R Square** เท่ากับ .๖๓๕ นั่นหมายความว่า ตัวแปรต้นทั้ง ๘ ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมีความสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ ๖๓.๕๐%

ตารางที่ ๔.๑๙ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอยของด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

ANOVA[h]

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	๒๑๘.๔๕๖	๗	๓๑.๒๐๘	๙๗.๓๖๔	.๐๐๐[g]
Residual	๑๒๕.๖๔๘	๓๙๒	.๓๒๑		
Total	๓๔๔.๑๐๔	๓๙๙			

โดยตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ๗ ตัว คือ

- เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่

- เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้

- ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีมีดังนี้

การวิเคราะห์ผลจากตารางพบว่าค่า Sig. เท่ากับ .๐๐๐ นั่นหมายความว่า มีตัวแปรต้นอย่างน้อยหนึ่งตัวที่เป็นเหตุปัจจัยที่มีต่อตัวแปรตาม นั้นคือ ตัวแปรต้นมีผลต่อตัวแปรตาม

ตารางที่ ๔.๒๐ ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรต้นแต่ละตัวเพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

Coefficients[a]

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.๖๔๕	.๑๑๒		๕.๗๖๑	.๐๐๐
- เทศบาลมีการวางแผนกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	.๑๐๘	.๐๕๑	.๑๒๒	๒.๑๒๘	.๐๓๔
- เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่	.๑๔๓	.๐๔๕	.๑๖๓	๓.๑๗๕	.๐๐๒
- เทศบาลมีการกำกับดูแลควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	.๑๖๑	.๐๔๒	.๑๘๓	๓.๘๑๓	.๐๐๐
- เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	.๑๐๔	.๐๓๕	.๑๓๒	๓.๐๑๑	.๐๐๓
- เทศบาลมีการจัดองค์การกำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	.๑๖๙	.๐๕๑	.๑๘๐	๓.๒๘๙	.๐๐๑
- เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้	.๐๙๔	.๐๔๒	.๑๑๑	๒.๒๔๗	.๐๒๕

ตารางที่ ๔.๒๐ ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรต้นแต่ละตัวเพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

Coefficients[a]

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
- ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่	.๐๖๘	.๐๓๓	.๐๘๓	๒.๐๗๔	.๐๓๙

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มีดังนี้

การวิเคราะห์ผลจากตาราง พบว่า ตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ๗ ตัว ที่นำเข้าไปหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี คือ ๑) เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ ๓) เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๔) เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๕) เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๖) เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ ๗) ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่ โดยมีสมการความสัมพันธ์ ดังนี้

การบริหารงานของเทศบาล = .๖๔๕ + .๑๐๘ (เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๔๓ (เทศบาลของท่านทำ งานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่) + .๑๖๑ (เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๐๔ (เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๖๙ (เทศบาลมีการจัด

องค์การกำหนด โครงสร้าง หน่วย งานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๐๙๔ (เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้) + .๐๖๘ (ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวด ล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่)

สมการความสัมพันธ์ ถ้าตัวแปรเทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพิ่มขึ้น .๑๐๘ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพิ่มขึ้น .๑๔๓ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๖๑ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๐๔ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลมีการจัดองค์การกำหนด โครงสร้าง หน่วย งานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๖๙ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๐๙๔ หน่วย และถ้าตัวแปรชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๐๖๘ หน่วย

การวิเคราะห์ผลจากค่าสัมประสิทธิ์ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามทั้ง ๗ ตัว ที่ ส่งผลต่อ ตัวแปรตามด้านการบริหารงานของเทศบาล มากเป็นอันดับหนึ่ง คือ เทศบาลมีการจัดองค์การกำหนด โครงสร้าง หน่วย งานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ตัวแปรเทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ตัวแปรเทศบาลของท่านทำ งานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ รองลงมา คือ ตัวแปรเทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ตัวแปรเทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ตัวแปรเทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้) และตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด คือ ตัวแปรชุมชนของท่าน ได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่

๔.๕.๓ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยการบริหารงานของเทศบาลที่ส่ง ผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายความเป็นไปได้ของปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิค Stepwise เข้ามาใช้ในการคัดเลือกปัจจัยด้านการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามที่ทำการทดสอบมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน ได้แก่

๑. เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล

๓. ท่านรับรู้นโยบายและแผนงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล

๔. เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖. เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย

๗. เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนเสมอ

๙. ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่

๑๐. เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่

๑๑. เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้

๑๒. เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มีดังนี้

๑. มีการวางแผนดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณะประโยชน์ไม่ให้ถูกบุกรุก

๒. มีป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอย และ ป้ายจราจร

๓. ถนนมีไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ

๔. มีการขุดลอก คูคลองสาธารณะ ให้สะอาดอยู่เสมอ

๕. มีการจัดสร้างสวนสาธารณะให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

ผลการทดสอบเพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๑ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

Model Summary

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
.๖๙๐[c]	.๔๗๖	.๔๗๒	.๖๔๘๐๐

การวิเคราะห์ผลจากตารางพบว่าค่า R Square เท่ากับ .๔๗๖ นั่นหมายความว่า ตัวแปรต้นทั้ง ๓ ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมีความสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ ๔๗.๖๐%

ตารางที่ ๔.๒๒ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอยของด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ANOVA[d]

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	๑๕๑.๐๗๕	๓	๕๐.๓๕๘	๑๑๙.๙๒๗	.๐๐๐[c]
Residual	๑๖๖.๒๘๓	๓๙๖	.๔๒๐		
Total	๓๑๗.๓๕๘	๓๙๙			

โดยตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ๓ ตัว คือ

- เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้

- เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์ผลจากตารางพบว่าค่า Sig. เท่ากับ .๐๐๐ นั่นหมายความว่า มีตัวแปรต้นอย่างน้อยหนึ่งตัวที่เป็นเหตุปัจจัยที่มีต่อตัวแปรตาม นั้นคือ ตัวแปรต้นมีผลต่อตัวแปรตาม

ตารางที่ ๔.๒๓ ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรต้นแต่ละตัวเพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

Coefficients[a]

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	๑.๓๓๕	.๑๒๔		๑๐.๗๗๑	.๐๐๐
- เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	.๒๗๘	.๐๔๘	.๓๐๙	๕.๘๓๔	.๐๐๐
- เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้	.๒๔๔	.๐๓๘	.๓๐๐	๖.๓๔๗	.๐๐๐
- เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	.๑๖๐	.๐๔๔	.๑๘๙	๓.๖๑๑	.๐๐๐

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

จากตารางผลการวิเคราะห์จะเห็นว่า ตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ๓ ตัว ที่นำเข้าไปหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี คือ ๑) เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้างหน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ ๓) เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีสมการความสัมพันธ์ ดังนี้

การบริหารงานของเทศบาล = ๑.๓๓๕ + .๒๗๘ (เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนดโครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๒๔๔ (เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้) + .๑๖๐ (เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

สมการความสัมพันธ์ พบว่า ถ้าตัวแปรเทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหาร งานด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพิ่มขึ้น .๒๗๘ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ เพิ่มขึ้น ๑ หน่วยจะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๒๔๔ หน่วย ถ้าตัวแปรเทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๖๐ หน่วย

การวิเคราะห์ผลจากค่าสัมประสิทธิ์ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามทั้ง ๓ ตัว ที่ ส่งผลต่อ ตัวแปรตามด้านการบริหารงานของเทศบาล มากเป็นอันดับหนึ่ง คือ เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ตัวแปรเทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ และตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด คือ ตัวแปรเทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สมมติฐานที่ ๒ หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การทดสอบสมมติฐานระหว่าง ตัวแปรอิสระ ภาพรวมการบริหารกับ ภาพรวมการบริหารที่ใช้หลักธรรมมีผลต่อภาพรวมประสิทธิผล

๔.๒.๑๐ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเปรียบเทียบระหว่างภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล กับ ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) มีผลต่อภาพรวมประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายความเป็นไปได้เกี่ยวกับภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล กับ ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) มีผลต่อภาพรวมประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีโดยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิค Stepwise เข้ามาใช้ในการคัดเลือกปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยตัวแปรต้น ที่ทำการทดสอบมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

๑. ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๒. ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริหารงาน โดยประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตัวแปรตาม ภาพรวมประสิทธิผลด้านการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ ๔.๒๔ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเปรียบเทียบระหว่างภาพรวมการบริหารงานของเทศบาลกับภาพรวมการบริหารงานของเทศบาลโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) มีผลต่อประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

Model Summary

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
.๘๕๙[b]	.๗๓๘	.๗๓๗	.๔๒๓๔๖

การวิเคราะห์ผลจากตารางพบว่าค่า R Square เท่ากับ .๗๓๘ นั่นหมายความว่า ตัวแปรต้น ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม มีความสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ ๗๓.๘๐%

ตารางที่ ๔.๒๕ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอยเปรียบเทียบระหว่างภาพรวมการบริหารงานของเทศบาล กับ ภาพรวมการบริหารงานของเทศบาลโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) มีผลต่อประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ANOVA[c]

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	๒๐๐.๔๕๒	๒	๑๐๐.๒๒๖	๕๕๘.๙๓๘	.๐๐๐[e]
Residual	๗๑.๑๘๘	๓๙๗	.๑๗๙		
Total	๒๗๑.๖๔๐	๓๙๙			

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

๑. ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๒. ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์ผลจากตารางพบว่าค่า Sig. เท่ากับ .๐๐๐ นั่นหมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่เป็นเหตุปัจจัยที่มีต่อตัวแปรตาม นั้นคือ ตัวแปรอิสระมีผลต่อตัวแปรตาม

ตารางที่ ๔.๒๖ ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัวเพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

Coefficients[a]

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.๕๑๔	.๐๘๗		๕.๘๗๗	.๐๐๐
- ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม(หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	.๖๒๘	.๐๕๓	.๖๔๑	๑๑.๙๑๓	.๐๐๐
- ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	.๒๑๙	.๐๔๙	.๒๔๐	๔.๔๕๖	.๐๐๐

ตัวแปรตาม คือ ภาพรวมประสิทธิผลด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จากตารางผลการวิเคราะห์จะเห็นว่า ตัวแปรอิสระความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลัก ธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) และความคิดเห็นด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่ามีตัวแปรอิสระ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม นั้นคือ ตัวแปรความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี และ ตัวแปรความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยมีสมการความสัมพันธ์ ดังนี้

ประสิทธิผลด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี = .๕๑๔ + .๖๒๘ (ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี) + .๒๑๙ (ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี)

สมการความสัมพันธ์ ถ้าตัวแปรความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการบริหาร งานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๖๒๘ หน่วย และถ้าตัวแปรความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีผลต่อประสิทธิผลการบริหาร งานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๒๑๙ หน่วย

การวิเคราะห์ผลจากค่าสัมประสิทธิ์ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามทั้ง ๒ ตัว

ตัวแปรความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิผลด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

สรุปได้ว่า ปัจจัยเกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี สามารถนำมาทำนายความเป็นไปได้ในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ได้อย่างมีนัยสำคัญ

๔.๒.๑๑ การทดสอบสมมติฐานระหว่าง ตัวแปรต้น การประยุกต์หลักธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) มีผลต่อประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายความเป็นไปได้เกี่ยวกับระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิค Stepwise เข้ามาใช้ในการคัดเลือกปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยตัวแปรต้น และตัวแปรตามที่ทำการทดสอบมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรต้นด้านหลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ประกอบด้วย

๑. ผู้รับผิดชอบมีวิธีดำเนินงานอย่างชาญฉลาด มีความสามารถในการตัดสินใจดำเนินการอย่างเหมาะสม

๒. เทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบและมีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีความสามารถในการวางแผนสิ่งแวดล้อม

๓. มีอุดมการณ์เชื่อมั่นในตัวเอง มีวินัยในตนเอง เป็นตัวอย่าง/แบบอย่างที่ดี

๔. ผู้รับผิดชอบมองประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน

๕. ผู้รับผิดชอบมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง

๖. รู้ความต้องการของคนในชุมชน เป็นที่ยอมรับและนิยมของชุมชน

๗. ผู้รับผิดชอบพัฒนา/ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอยอมรับในความผิดพลาด

๘. เทศบาลสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเสมอ

๙. รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม

๑๐. รู้ความต้องการของคนในชุมชนที่กำลังปฏิบัติงานอยู่

๑๑. เทศบาลรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๑๒. ทำงานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ผลการทดสอบเพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๗ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) จะมีผลต่อประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

Model Summary

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
.๘๕๔[h]	.๗๒๐	.๗๒๔	.๔๓๓๓๓

การวิเคราะห์ผลจากตารางพบว่าค่า **R Square** เท่ากับ .๗๓๐ นั่นหมายความว่า ตัวแปรต้นทั้ง ๘ ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมีความสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ ๗๓.๐๐%

ตารางที่ ๔.๒๘ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) มีผลต่อประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ANOVA[f]

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	๑๙๘.๒๑๙	๘	๒๔.๗๗๗	๑๓๑.๙๕๐	.๐๐๐[h]
Residual	๗๓.๔๒๑	๓๙๑	.๑๘๘		
Total	๒๗๑.๖๔๐	๓๙๙			

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

โดยตัวแปรต้น การประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ๘ ตัว คือ

- ทำงานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด
- รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม
- ผู้รับผิดชอบมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง
- ผู้รับผิดชอบพัฒนา/ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอยอมรับในความผิดพลาด
- รู้ความต้องการของคนในชุมชน เป็นที่ยอมรับและนิยมของชุมชน

- เทศบาลรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน
- เทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบและมีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีความสามารถในการวางแผนสิ่งแวดล้อม
- ผู้รับผิดชอบมีวิธีดำเนินงานอย่างชาญฉลาด มีความสามารถในการตัดสินใจดำเนินการอย่างเหมาะสม

การวิเคราะห์ผลจากตารางพบว่าค่า Sig. เท่ากับ .๐๐๐ นั่นหมายความว่า มีตัวแปรต้นอย่างน้อยหนึ่งตัวที่เป็นเหตุปัจจัยที่มีต่อตัวแปรตาม นั้นคือ ตัวแปรต้นมีผลต่อตัวแปรตาม

ตารางที่ ๔.๒๙ ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรต้นแต่ละตัวเพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์เพิ่มประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

Coefficients[a]

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.๕๕๖	.๐๘๘		๖.๒๙๒	.๐๐๐
- ทำงานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด	.๐๙๔	.๐๓๘	.๑๑๕	๒.๕๑๕	.๐๑๒
- รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม	.๐๙๘	.๐๓๙	.๑๑๘	๒.๕๔๒	.๐๑๑
- ผู้รับผิดชอบมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง	.๑๑๓	.๐๓๕	.๑๔๗	๓.๑๙๑	.๐๐๒
- ผู้รับผิดชอบพัฒนา/ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอยอมรับในความผิดพลาด	.๑๒๘	.๐๓๖	.๑๕๗	๓.๕๘๕	.๐๐๐
- รู้ความต้องการของคนในชุมชน เป็นที่ยอมรับและนิยมของชุมชน	.๑๑๙	.๐๓๔	.๑๔๗	๓.๔๖๘	.๐๐๑
- เทศบาลรู้จักเลือกใช้คนให้					

เหมาะสมกับงาน	.๑๐๒	.๐๓๑	.๑๓๓	๓.๒๕๕	.๐๐๑
- เทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบและมีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีความสามารถในการวางแผนสิ่งแวดล้อม	.๐๘๗	.๐๓๓	.๑๑๕	๒.๖๒๕	.๐๐๙

ตารางที่ ๔.๒๙ ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรต้นแต่ละตัวเพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์เพิ่มประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

Coefficients[a]

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
- ผู้รับผิดชอบมีวิธีดำเนินงานอย่างชาญฉลาด มีความสามารถในการตัดสินใจดำเนินการอย่างเหมาะสม	.๐๘๑	.๐๓๖	.๐๙๙	๒.๒๖๗	.๐๒๔

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์ผล จากตารางพบว่า ตัวแปรต้น ด้านการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ๘ ตัว ที่นำเข้าไปหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี คือ ๑) ทำงานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ๒) รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม ๓) ผู้รับผิดชอบมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง ๔) ผู้รับ ผิดชอบพัฒนา/ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอยอมรับในความผิดพลาด ๕) รู้ความต้องการของคนในชุมชน เป็นที่ยอมรับและนิยมของชุมชน ๖) เทศบาลรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ๗) เทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบและมีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีความสามารถในการวางแผนสิ่งแวดล้อม ๘) ผู้รับผิดชอบมีวิธีดำเนินงานอย่างชาญฉลาด มีความสามารถในการตัดสินใจดำเนินการอย่างเหมาะสม โดยมีสมการความสัมพันธ์ ดังนี้

การประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) = .๕๕๖ + .๐๙๔ (ทำงานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด) +.๐๙๘ (รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม) + .๑๑๓ (ผู้รับผิดชอบมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง) +.๑๒๘ (ผู้รับผิดชอบพัฒนา/ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอยอมรับในความผิดพลาด) + .๑๑๙ (รู้ความต้องการของคนในชุมชนเป็นที่ยอมรับและนิยมของชุมชน) + .๑๐๒ (เทศบาลรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน) + .๐๘๗ (เทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบและมีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีความสามารถในการวางแผนสิ่งแวดล้อม) + .๐๘๑ (ผู้รับผิดชอบมีวิธีดำเนินงานอย่างชาญฉลาด มีความสามารถในการตัดสินใจดำเนินการอย่างเหมาะสม)

การวิเคราะห์สมการความสัมพันธ์ ถ้าตัวแปรเทศบาลทำงานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพิ่มขึ้น .๐๙๔ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลรู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๐๙๘ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลผู้รับผิดชอบมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๑๓ หน่วย

ตัวแปรผู้รับผิดชอบพัฒนา/ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอยอมรับในความผิดพลาด เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๒๘ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลรู้ความต้องการของคนในชุมชน เป็นที่ยอมรับและนิยมของชุมชน เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๑๙ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลเทศบาลรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๑๐๒ หน่วย

ตัวแปรเทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบและมีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีความสามารถในการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๐๘๗ หน่วย และถ้าตัวแปรผู้รับผิดชอบมีวิธีดำเนินงานอย่างชาญฉลาด มีความสามารถในการตัดสินใจดำเนินการอย่างเหมาะสม เพิ่มขึ้น ๑

หน่วย จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น .๐๘๑ หน่วย

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามทั้ง ๘ ตัว ที่ ส่งผลต่อ ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มากเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่

ผู้รับผิดชอบพัฒนา/ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอยอมรับในความผิดพลาด รองลงมา คือ ตัวแปร รู้ความต้องการของคนในชุมชน เป็นที่ยอมรับและนิยมของชุมชน รองลงมา คือ ตัวแปรผู้รับผิดชอบมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง รองลงมา คือ ตัวแปรเทศบาลรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน รองลงมา คือ ตัวแปรรู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ ตัวแปรทำงานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด รองลงมา คือ ตัวแปรเทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบและมีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีความสามารถในการวางแผนสิ่งแวดล้อม และ ตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด คือ ตัวแปรผู้รับผิดชอบมีวิธีดำเนินงานอย่างชาญฉลาด มีความสามารถในการตัดสินใจดำเนินการอย่างเหมาะสม

สรุปการบริหารงานของเทศบาลโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) จะสามารถเพิ่มประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีได้ ตามสมมติฐานที่ ๒ หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๔.๒.๑๒ สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีในครั้งนี้จากวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพื่อตอบโจทก์ปัญหาที่ต้องการทราบในประเด็น ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีทั้ง ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ๒) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ และ ๓) ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ รวมถึงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุ**กต์**หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ในปัจจุบันมีลักษณะเป็นอย่างไร ซึ่งผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interiew) มีรายละเอียดดังนี้

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๑ : ด้านการบริหารงานของเทศบาล ยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัด

นนทบุรี ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของเทศบาล เนื่องจากเทศบาลเป็นการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเรียกว่า การบริหารรัฐกิจ มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือ การให้บริการสาธารณะ รวมถึง การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ตลอดจนการอำนวยความสะดวก ด้านการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ[๑๙]

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายบัญญัติไว้ต้องใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีการวางแผนงาน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนา ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน มีการจัดองค์กร กำหนดโครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีบุคลากรดำเนินงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมกับปริมาณงาน มีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน[๒๐] เทศบาลมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนา ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เทศบาลได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเพียงพอในเทศบาลขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ เช่น เทศบาลนครนนทบุรี เทศบาลนครปากเกร็ด สามารถจัดเก็บรายได้ปีละหลายพันล้านบาท เนื่องจากเป็นเทศบาลนครขนาดใหญ่ จึงสามารถทำโครงการต่างๆ ตามที่ประชาชนในท้องถิ่นต้องการได้ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามนโยบายของเทศบาล เช่น โครงการคลองสวยน้ำใส ของเทศบาลนครนนท์บุรี[๒๑] เทศบาลตำบลบ้านบางม่วง มีการรณรงค์โครงการกำจัดผักตบชวาในคลองมหาสวัสดิ์ โดยประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลองมีส่วนร่วมดำเนินการตามนโยบาย ประชาชนในชุมชนช่วยกันกำจัดผักตบชวา แล้วนำผักตบชวาที่เก็บได้มาทำปุ๋ยหมักใช้ในครัวเรือน[๒๒] นอกจากนี้มีโครงการรักษ์โลก มีการรณรงค์ให้ประชาชนในเขตเทศบาลคัดแยกขยะก่อนทิ้ง แล้วนำขยะที่คัดแยกแล้ว เช่น พลาสติก ขวดแก้ว กระดาษ มาขายให้กับเทศบาล[๒๓] เทศบาลมีจัดการอบรมให้สมาชิกของ

---

[๑๙] สัมภาษณ์ รศ.ดร. วรัขยา ศิริวัฒน์, อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

[๒๐] สัมภาษณ์ รศ.พิพัฒน์ ไทยอารี, ผู้อำนวยการหลักสูตร รปม. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, ๑๑ กันยายน ๒๕๕๙.

[๒๑] สัมภาษณ์ นายพงษ์ศักดิ์ อัจฉริยะประสิทธิ์, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลปลายบาง, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙.

[๒๒] สัมภาษณ์ นายเพิ่มพงษ์ พุ่มวิเศษ, ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครนนทบุรี, ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙.

[๒๓] สัมภาษณ์ นายสุพจน์ ธูปแพ, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านบางม่วง, ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙.

ชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม[๒๔] และ ทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ ตลอดจนมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร[๒๕] ผู้วิจัยจึงได้ทำตารางที่ ๔.๒๗ แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็นด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี แสดงให้เห็นความถี่ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ข้อ	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนา ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๖	๑,๓,๔,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๒	เทศบาลมีการจัดองค์กร กำหนด โครง สร้างหน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๘	๑,๓,๔,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๓	เทศบาลมีบุคลากรดำเนินงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวด ล้อมอย่างเหมาะสม	๑๘	๑,๓,๔,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๔	มีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร	๑๗	๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๕	ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม	๑๘	๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๖	เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย	๑๖	๑,๓,๔,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒

---

[๒๔] สัมภาษณ์ นายอดุลย์ บุญสม, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางพลับ, ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙.

[๒๕] สัมภาษณ์ ดร.อาวุธ เจริญนนทสิทธิ์, นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองบางบัวทอง, ๑๐ กันยายน ๒๕๕๙.

๗	ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่	๑๘	๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๘	เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร	๑๗	๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒

สรุปได้ว่า เพราะการบริหารงาน เป็นกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารงานภาครัฐนำมาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพสูงสุด กระบวนการบริหารงานประกอบด้วยการวางแผนการจัดองค์การ ด้านการอำนวยการ ด้านการควบคุมคุณภาพ และ ด้านการปฏิบัติงานให้กิจกรรมขององค์การดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศให้ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น มาปรับใช้ในการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้บุคคลในองค์กรมีการพัฒนาระบบบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีอย่างยั่งยืนตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ คือ การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๒ : ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

ในภาพรวมเทศบาลมีการให้ความรู้ มีการฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีแก่ประชาชนตลอดเวลา[๒๖] และ มีการรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนต่างๆมีส่วนร่วมกันปลูก และดูแลรักษาไม้ยืนต้นในชุมชน ในที่ดินทางเท้าสองข้างถนน[๒๗] เพื่อให้ร่มเงาลดความร้อนจากแสงแดดที่มากระทบต่อตัวอาคารบ้านเรือน เทศบาลทุกแห่งมีการรณรงค์จัดให้มีกิจกรรมลดลดโลกร้อน ลดการใช้พลังงานไฟฟ้าโดยเปลี่ยนหลอดไฟฟ้าแสงสว่างที่ติดในชุมชน ให้เป็นหลอดประหยัดไฟทั้งหมดในเขตเทศบาลนครนนทบุรี[๒๘] เทศบาลตำบลไทรน้อยเชิญชวน

[๒๖] สัมภาษณ์, นายไพโรจน์ ชนิตร์วัฒน์, ประธานชุมชนประชานิเวศน์ ๓ ส่วนกลาง, ๑ กันยายน ๒๕๕๙.

[๒๗] สัมภาษณ์ นางรุจิรา เมฆลาย, ประชาชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด, ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙.

[๒๘] สัมภาษณ์ นายพงศ์ชัย เกาะหมาก, สมาชิกสภาเทศบาลนครนนทบุรี, ๘ กันยายน ๒๕๕๙.

และรณรงค์ให้ประชาชนไม่เผาขยะเศษวัสดุ ขยะต่างๆ เศษพืชในชุมชนเพื่อมลพิษในอากาศ[๒๙] นอกจากนี้แล้ว เทศบาลทุกแห่งมีการรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง โดยการติดป้ายประกาศในชุมชน และประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในชุมชน มีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูลลงในที่สาธารณะ หรือตามสถานที่ราชการ วัด โรงเรียน ถนน แม่น้ำ ลำคลอง จัดตั้งธนาคารขยะ มีการจัดตั้งหน่วยงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นในโครงสร้าง หน่วยงานเทศบาลทุกระดับ มีการคุ้มครองดูแลที่ดินและบำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินสาธารณะ มีการควบคุมอัคคีภัยในเขตเทศบาล โดยตั้งหน่วยงานบรรเทาสาธารณะภัยขึ้นในทุกเทศบาลเพราะเป็นหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล[๓๐] แต่ก็มีผู้บริหารบางแห่งไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นตามแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติได้ เพราะประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับทางราชการ เช่น การทิ้งขยะในที่ห้ามทิ้ง ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ ลำคลอง ที่สาธารณะ ตลอดจนผู้ดูแลรับผิดชอบบางแห่ง ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดการบริหารจัดการที่ดี เช่น ขาดการประชาสัมพันธ์ โครงการที่เทศบาลจัดทำอยู่ ควรทำการประชาสัมพันธ์ให้มากๆ กว่านี้ เพื่อประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในโครงการที่เทศบาลจัดทำ[๓๑]

ผู้วิจัยจึงได้ทำตารางที่ ๔.๓๑ แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพื่อแสดงให้เห็นความถี่ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็น แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ของเทศบาลในจังหวันนทบุรี

ข้อ	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑	มีการให้ความรู้และฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชน	๑๖	๑,๓,๔,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๒	มีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	๑๔	๑,๓,๔,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๐
๓	มีการจัดตั้งหน่วยงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะ	๒๐	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐
๔	มีการคุ้มครองดูแลที่ดิน บำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน	๑๖	๑,๒,๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๐
๕	มีการควบคุมอัคคีภัยในเขตเทศบาล	๒๐	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐
๖	ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้	๑๒	๑,๒,๓,๔,๕,๘,๙,๑๐,๑๒,๑๔,๑๖,๑๘

---

[๒๙] สัมภาษณ์ นายสัมฤทธิ์ ด้วงโสน, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลไทรน้อย, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙.

[๓๐] สัมภาษณ์ นายกรีฑา ฤทธาภัย, ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี, ๒๖ กันยายน ๒๕๕๙.

[๓๑] สัมภาษณ์ นายวิทยา สิริอนุวัฒน์, ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี, ๘ กันยายน ๒๕๕๙.

สรุปได้ว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี นั้นมีปัญหาเนื่องมาจาก ขาดการมีจิตสำนึกที่ดีของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีไม่เหมือนกันทุกครัวเรือน ทำให้มีปัญหาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าไม้ของเทศบาล ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ทำให้การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ ผู้ดูแลรับ ผิดชอบบางแห่ง ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดการบริหารจัดการที่ดี ไม่ปฏิบัติให้เป็นตามแผน การจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคมในเขตเทศบาล ตามนโยบายประชารัฐของรัฐบาล เพราะเนื่องจากสภาพของจังหวัดนนทบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับกรุงมหานคร เป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตปริมณฑล ทำให้มีการกระจายตัวของประชากรจากจังหวัดต่างๆ เข้ามาอาศัยในรูปของประชากรแฝงเป็นจำนวนมาก ทำให้โครงสร้างของประชากรเปลี่ยน แปลงไปจากสภาพสังคมชนบทดั่งเดิมที่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก กลายเป็นสังคมเมืองที่มีการประกอบอาชีพทางอุตสาหกรรม และพานิชกรรมมากยิ่งขึ้น พื้นที่ทางการเกษตร กรรมดั่งเดิมที่เป็นไร่นา สวนผลไม้ต่างๆ ลดลงกลายเป็นบ้านจัดสรร อาคารพานิชและโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลส่วนมากไม่ใช่คนที่มีถิ่นกำเนิดในจังหวัดนนทบุรี[๓๒] ส่วนมากย้ายเข้าเพื่อมาทำงานในกรุงเทพมหานคร แต่มีที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรีเพราะราคาบ้านที่อยู่อาศัยถูกกว่าในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรเหล่านี้ไม่มีความผูกพันกับภูมิลำเนาที่อยู่อาศัยเหมือน กับสถานที่เกิด จะมีเวลาว่างเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์เท่านั้น จึงเป็นสาเหตุสำคัญเพราะเงื่อนไขด้านเวลาไม่ตรงกัน ทำให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่เทศบาลจัดให้ประเด็นสำคัญ จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร มีประชากรอยู่อาศัยหนาแน่นมากขึ้น ส่งผลให้บริเวณพื้นที่ที่เคยเป็นสวนผลไม้ ไร่นา กลับกลายเป็นพื้นที่อยู่อาศัย โรงงาน ศูนย์การค้า การสร้างถนนหนทาง หรือการขยายงานการคมนาคมของตัวจังหวัดนนทบุรี ทำให้พื้นที่ที่เคยเป็นสีเขียวลดน้อยลง สภาพปัญหาดังกล่าว ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าไม้ เทศบาลนนทบุรีควรได้ตระหนักถึงความสำคัญและความต้องการจำเป็น ควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนปลูกต้นไม้ยืนต้นเนื่องในวันสำคัญต่างๆ และจัดภูมิทัศน์ตามหน่วยงานของราชการ วัด โรงเรียน โรงพยาบาล เกาะกลางถนน เพื่อเป็นตัวอย่างและประชาสัมพันธ์ให้ภาคประชาสังคม โดยเฉพาะศูนย์การค้าต่างๆ ให้จัดปรับปรุงภูมิทัศน์และปลูกต้นไม้ยืนต้นให้มากขึ้น เพื่อสร้างความร่มรื่นให้แก่ชุมชน เทศบาลพร้อมจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด[๓๓] ข้อสังเกตอีกประเด็นจากมุมมองของประชาชนและข้อมูลจากการผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งส่วนมากเป็นกลุ่มชนชั้นกลาง มีรายได้ต่อครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง

---

[๓๒] สัมภาษณ์ นางสาวสุกัญญา บินอุมา, ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองพิมลราช, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๙

[๓๓] สัมภาษณ์ นายอิทธินันท์ อินทรชาติ, ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๙.

จนถึงค่อนต่ำ มีรายได้น้อยและไม่แน่นอน เป็นมนุษย์เงิน มองปัญหาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลเป็นเรื่องไกลตัว ต่างจากเรื่องปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเรื่องของปากท้องมีความสำคัญกว่าปัญหาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาล[๓๔] ทำให้ประชาชนไม่อยากร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาล เพราะเป็นปัญหาสาธารณะ เช่น กิจกรรมวันปลูกต้นไม้แห่งชาติ พบว่ามีประชาชนมาร่วมกิจกรรมน้อยมากผู้มาร่วมกิจกรรมส่วนมากจะเป็น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ครู นักเรียน นักศึกษาชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษาทุกระดับ ชมรมผู้สูงอายุในชุมชนต่างๆ[๓๕] เป็นต้น

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๓ : แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงาน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

ประเด็น ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีนั้นพบว่าเทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ เทศบาลมีการกระตุ้น ให้ประชาชนมีเจตคติที่ดีต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยให้ประชาชนมีจิตสาธารณะ เกิดความสำนึกรักชุมชน รักบ้านเกิดท้องถิ่นที่ตนเองอยู่อาศัย โดยการจัดกิจกรรมต่างๆแล้ววิทยากร สอดแทรกองค์ความรู้ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ให้แก่ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล ให้มีความรักความสามัคคีเกิดขึ้นในชุมชน โดยการจัดทำโครงการครอบครัวล้อมรัก ของเทศบาลนครนนทบุรี มีวิธีดำเนินการ โดยคัดเลือกตัวแทนชุมชนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล ครอบครัวละ ๓ คน ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก เข้าร่วมโครงการ ทำกิจกรรมนอกสถานที่ร่วมกันกับสมาชิกในชุมชนอื่นเป็นเวลา ๒ วัน ๑ คืน โดยมีวัตถุประสงค์โครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกรักชุมชน รักบ้านเกิด ท้องถิ่นที่ตนเองอยู่อาศัย ประชาชนมีเจตคติที่ดีต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ช่วยกันรักษาความสะอาดในชุมชนด้วยการทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทาง ทิ้งขยะในถังและในที่ๆจัดไว้ให้ ทำให้ชุมชนน่าอยู่ น่ามอง[๓๖]เทศบาลนครนนทบุรีมีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆในเขตเทศบาลเสมอ โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำการตรวจสอบคุณภาพอากาศ และมลภาวะเสียง ในบริเวณถนนงามวงศ์วาน ถนนรัตนาธิเบศร์ และบริเวณที่มีการจราจรหนาแน่น มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำ ลำคลองและแหล่งน้ำต่างๆอยู่เสมอ นอกจากนี้เทศบาลนครนนทบุรี มีการสร้างโรงงานบำบัด

---

[๓๔] สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ ชนิตร์วัฒน์, ประธานชุมชนประชานิเวศน์ ๓ ส่วนกลาง, ๑ กันยายน ๒๕๕๙.

[๓๕] สัมภาษณ์ นางรุจิรา เมฆลาย, ประชาชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด, ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙.

[๓๖] สัมภาษณ์ นายประสิทธิพงศ์ ดีวาจิน, รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี, ๖ กันยายน ๒๕๕๙.

น้ำเสียในบริเวณหมู่บ้านประชานิเวศน์ ๓ เพื่อบำบัดน้ำเสียจากครัวเรือนก่อนระบายน้ำที่ใช้แล้วลงสู่ลำคลองสาธารณะ[๓๗] มีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง และ มีโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลจากครัวเรือนต่างๆ โดยใช้จุลินทรีย์ช่วยย่อยสลายในระบบปิดนำน้ำและกากจากการย่อยสลายมาเป็นปุ๋ยอินทรีย์บำรุงดินและต้นไม้ในเขตเทศบาลและจำหน่ายให้แก่ประชาชน[๓๘] ผู้วิจัยจึงได้ทำ ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็น ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพื่อแสดงให้เห็นความถี่ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็น แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ข้อ	ประเด็น/**ตัวบ่งชี้**	ความถี่	คนที่
๑	เทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ	๑๖	๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗, ๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๒	มีการติดตาม ตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ	๑๒	๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,,๑๖,๑๗,๑๙,
๓	มีการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษ์สิ่งแวดล้อม	๑๖	๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗, ๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๔	มีการบำบัดน้ำเสีย ก่อนระบายสู่ลำรางสาธารณะ	๑๐	๓,๔,๗,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗
๕	มีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง	๒๐	๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒

สรุปได้ว่า ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี นั้นมีปัญหาเนื่อง มาจากการขาดจิตสำนึกที่ดีของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้ปัญหาและพฤติกรรมของประชาชนเปลี่ยนไปในทางลบ เช่น การทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง ไม่ทิ้งลงในภาชนะหรือถังขยะที่จัดไว้ให้ พฤติกรรมดังกล่าวถูกเก็บสะสมมานาน จนกลายเป็นลักษณะนิสัย ของคนในชุมชนที่ไม่มีระเบียบวินัย ถนน ที่สาธารณะ มีการทิ้งขยะเยอะมาก เป็นภาระ

---

[๓๗] สัมภาษณ์ นายเพิ่มพงษ์ พุ่มวิเศษ, ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครนนทบุรี, ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙.

[๓๘] สัมภาษณ์ นายประสิทธิพงศ์ ดีวาจิน, รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี, ๖ กันยายน ๒๕๕๙.

แก่เจ้าหน้าที่เทศบาลต้องจัดเก็บขยะ รักษาความสะอาดถนน ที่สาธารณะเป็นประจำทุกวัน ดังนั้น เทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ต้องสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชน เกิดความรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ประสบความสำเร็จให้ได้ ด้วยวิธีการ

๑. การแก้ปัญหาแบบบูรณาการ ประสานความร่วมมือกันในรูปแบบ **บ ว ร** ซึ่ง ย่อมาจาก คำ ๓ คำ คือ ๑) **บ** ย่อจากคำว่า บ้าน ๒) **ว** ย่อจากคำว่า วัด และ ๓) **ร** ย่อจากคำว่า โรงเรียน ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจผนึกกำลังกันแก้ปัญหานี้[๓๙] โดยอาศัยคำว่า ว หรือ วัด นำร่องการปฏิบัติ โดยพระภิกษุสงฆ์ ทำการเทศน์สอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ใช้ หลักสัปปุริสธรรม ๗ อบรม สั่งสอน แนะนำ แก่ญาติโยม อุบาสก อุบาสิกา เด็กเยาวชน ที่มาทำกิจกรรมทางศาสนาที่วัด ให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จะมีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของญาติโยม อย่างไร อะไร จะเกิดขึ้น ถ้าหากสิ่งแวดล้อมเสียสมดุล เช่น ผลกระทบต่อชุมชนด้านปัญหาขยะและสิ่งปฏิกูลมีมาก เกินไปส่งกลิ่นเหม็นในชุมชน เกิดทัศนอุจาด บ้านเมืองรกรุงรัง หรือ ปัญหาน้ำเน่าเสีย ประชาชน ชุมชนจะแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างไรเป็นต้น สิ่งเหล่านี้ที่ได้รับรู้ รับฟังจากพระภิกษุสงฆ์ นั้นแล้ว เมื่อญาติโยมกลับถึงบ้าน บ ย่อจากคำว่า บ้าน เป็นการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่พระภิกษุสงฆ์แสดงธรรมจากวัด มาสู่การปฏิบัติ จัดกิจกรรมในชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม เช่น ทำ โครงการ ๕ ส, โครงการ BIG CLEANING DAY, โครงการปลูกต้นไม้เนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น ส่วน ร ย่อจากคำว่า โรงเรียน หรือสถานศึกษานั้นเป็น หน้าที่โดยตรงของครู อาจารย์ อยู่แล้วที่จะต้องทำการอบรม สั่งสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ด้านวิชาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ปลายทาง ให้ผู้เรียนมีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ ในด้านวิชาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งสร้างจิตสำนึกด้านวิชาการด้านวิชาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีแก่นักเรียน เช่น จัดตั้งชมรมด้านวิชาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขึ้นในกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนรู้ของนักเรียน, จัดตั้งธนาคารขยะ ตั้งกองทุนรับซื้อขยะจากนักเรียนที่เก็บขยะได้ เช่น กระดาษ พลาสติก แล้วนำขยะที่รับซื้อไว้ไปขายต่อกับร้านรับซื้อของเก่า นำรายได้ส่วนต่างจากการรับซื้อขยะของนักเรียนมาปั่นผลกำไรคืนให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกของชมรม เป็นต้น

ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าวิธีการแก้ปัญหาแบบบูรณาการ ประสานความร่วมมือกันในรูปแบบของ **บ ว ร** นั้นจัดว่าเป็นยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหา ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับชาติได้ผลดีวิธีหนึ่ง ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเทศบาลจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดต่างๆได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒. ใช้หลักการชุมชนสะอาด ด้วยหลักการ 3Rs ประชารัฐ ประกอบด้วย

---

[๓๙] **กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย,** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.dla.go.th /upload/ebook/column/2016/7/2180_5802.pdf [๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๙].

Reduce – การลดปริมาณการผลิตขยะจากการบริโภคให้น้อยลง

Reuse -- การใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่อย่างคุ้มค่า

Recycle – การแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความยั่งยืน

นำแนวนโยบายประชารัฐของรัฐบาล มาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มีขั้นตอน ๒ ระดับ ดังนี้

ระดับอำนวยการ ๑) โดยผู้บริหารเทศบาลในระดับต่างๆ จัดทำแผนปฏิบัติการ โดยการประชุมทำประชาคมหมู่บ้าน และชุมชนต่างๆ ที่อยู่ในเขตเทศบาล ๒) ดำเนินการตั้งคณะทำงาน เพื่อรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร และกำหนดแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่ ๓) ให้การสนับสนุน หมู่บ้าน/ชุมชนในการดำเนินการ ๔) ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการปฏิบัติงานให้อำเภอ และจังหวัดทราบ

ระดับปฏิบัติการในหมู่บ้าน/ชุมชน ๑) คณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการภายใต้หลักการ **“บวร”** ๒) จัดเตรียมข้อมูลและพิจารณาแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ๓) แลก เปลี่ยน/ถ่ายทอดองค์ความรู้ภายในระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน ด้วยการวางแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของเทศบาลด้วยนโยบาย “ประเทศไร้ขยะ” ด้วยหลัก 3Rs คือ การใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งส่งเสริมระบบการคัดแยกขยะอันตรายในชุมชน ออกสู่ระบบการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ จัดให้มีการติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ สร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม เช่น มีงานตรวจสอบคุณภาพน้ำ งานตรวจสอบคุณภาพอากาศและของเสีย การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกสุขลักษณะ และการบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น ซึ่งจะเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานในประเด็นด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ควรมีลักษณะที่ร่วมผนึกกำลังให้เกิดโครงการฯ นี้ เพื่อร่วมกันก้าวไปสู่เป้าหมายนโยบายนนทบุรีเมืองสะอาดในภาพรวมต่อไป

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๔ : แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงาน ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

การดูแลรักษาที่สาธารณะในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ถนน ตรอก ซอยต่างๆ ขอบถนนหรือขอบทางเท้าข้างถนน ป้ายรถเมล์ วัด โรงเรียน สวนสาธารณะ ที่ดินสาธารณะประโยชน์ ห้องน้ำห้องส้วมสาธารณะ เทศบาลมีการวางแผนดูแลและคุ้มครองป้องกันไม่ให้ถูกบุกรุก[๔๐] และมีป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอย และ ป้ายจราจร ถนนมีไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ[๔๑] เทศบาลมี

[๔๐] สัมภาษณ์ นายประสิทธิพงศ์ ดีวาจิน, รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี, ๖ กันยายน ๒๕๕๙.

[๔๑] สัมภาษณ์ นายมงคล ฉวีจันทร์, ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย , ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

การขุดลอก คูคลองสาธารณะ ให้สะอาดอยู่เสมอ[๔๒]และมีการจัดสร้างสวนสาธารณะไว้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงประชาชนในชุมชนช่วยกันดูแลรักษาสวนสาธารณะให้สะอาดอยู่เสมอประเด็นด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะเทศบาลต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณะต่างๆ เป็นประจำ เช่น สวนสาธารณะ สวนถนน ขอบถนนหรือขอบทางเดินข้างถนน ห้องน้ำห้องส้วมสาธารณะ โดยจัดให้มีผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง[๔๓]นอกจากนี้เทศบาลควรขอความร่วมมือและส่งเสริมให้ศูนย์การค้า สถานีบริการน้ำมันของเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล จัดทำหรือปรับปรุงห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาด สวยงาม ไว้บริการแก่ประชาชนตลอดเวลา ขณะเปิดให้บริการ

เทศบาลควรจัดให้มีกิจกรรมจัดการประกวดห้องน้ำ ห้องสุขา สวยงาม สะอาด สะดวก ถูกสุขอนามัย ปลอดภัยน่าใช้ ในสถานประกอบการ ปั้มน้ำมัน ศูนย์การค้าต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล ด้วยการมอบใบรับรองมาตรฐานความสะอาดแก่สถานประกอบต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการ[๔๔] ซึ่งจะสอดคล้องแนวนโยบายแห่งรัฐด้านสาธารณะสุขมูลฐาน ที่มุ่งให้ประชาชนมีสุขภาพชีวิตที่ดีปราศจากโรคติดต่ออันเกิดจาก การดูแลรักษาที่สาธารณะไม่ได้ตามมาตรฐานขององค์การอนามัยโลก

ดังนั้นเทศบาลควรมีการวางแผนดูแลและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณะประโยชน์ไม่ให้ถูกบุกรุกจากประชาชน มีการจัดทำป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอย และป้ายจราจร ถนนมีไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่อาศัย อยู่ในเขตเทศบาล ควรมีการขุดลอก คูคลองสาธารณะให้สะอาดอยู่เสมอ มีการจัดสร้างสวนสาธารณะให้บริการแก่ประชาชนอย่างเพียงพอและทั่วถึงทุกชุมชน

นอกจากนี้แล้วเทศบาล ยังมีภาระหน้าที่ตามกฎหมาย ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์[๔๕] ซึ่งได้มีการวางระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยกำหนดให้ นายกเทศมนตรี ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการสอบสวนประวัติ นำชี้อาณาเขตที่สงสัยและปฏิบัติ การ อื่นๆ เท่าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจะทำได้ ในกรณีทำการสำรวจการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง โดยให้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ เพื่อการดูแลรักษาที่

---

[๔๒] สัมภาษณ์, นายไพโรจน์ ชนิตร์วัฒน์, ประธานชุมชนประชานิเวศน์ ๓ ส่วนกลาง, ๑ กันยายน ๒๕๕๙.

[๔๓] สัมภาษณ์ นายเพิ่มพงษ์ พุ่มวิเศษ, ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครนนทบุรี, ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙.

[๔๔] สัมภาษณ์ รศ.ดร.รวิภา ธรรมโชติ, อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๑๖ กันยายน ๒๕๕๙.

[๔๕] **กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย,** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.dla.go.th/work/e_book/eb1/std210550/27/4.pdf [๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๙].

สาธารณะ ดังนี้ ๑) ชี้แจงและประกาศให้ราษฎรในท้องที่ทราบ ในการตรวจสอบเอกสารสิทธิที่สาธารณะ ๒) ให้ความอนุเคราะห์และให้ความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ในเรื่องที่พัก ความปลอดภัย การติดต่อนัดหมายกับเจ้าของที่ดินข้างเคียง ๓) ช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรค และข้อขัดข้องต่างๆ

๔) ปฏิบัติการอื่นๆ ตามที่เห็นควรอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ของเทศบาล ตามพ.ร.บ.เทศบาล ๒๔๙๖ โดยสังเขป คือ การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ทำการดูแลรักษาสภาพ และความสะอาดเรียบร้อยบริเวณที่สาธารณประโยชน์, เทศบาล ถือเป็นนิติบุคคลมีอำนาจฟ้องดำเนินคดีผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ผู้วิจัยจึงได้ทำตารางที่ ๔.๓๓ แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็น ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็น แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ข้อ	ประเด็น	ความถี่	คนที่
๑	มีการวางแผนดูแลและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณะประโยชน์ไม่ให้ถูกบุกรุก	๑๖	๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๒	มีป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอยและ ป้ายจราจร	๑๘	๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๓	ถนนมีไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ	๒๐	๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๔	มีการขุดลอก คูคลองสาธารณะ ให้สะอาดอยู่เสมอ	๑๕	๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๒
๕	มีการจัดสร้างสวนสาธารณะให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง	๑๒	๔,๖,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๑

สรุปพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีการนำเสนอแนวคิดที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงาน ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ให้มีประสิทธิผลสูงสุดได้นั้น เทศบาลจะต้องมีลักษณะที่ดิน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ.

๒๕๕๓[๔๖] ใน หมวด ๑ ลักษณะที่ดิน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อยู่ในบังคับของระเบียบนี้ หมายถึง ที่ดินสำหรับประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าเป็นโดยสภาพธรรมชาติ โดยการใช้ร่วมกันของประชาชน โดยทางนิติกรรม หรือโดยผลของกฎหมาย เช่น ที่ชายตลิ่ง ที่ป่าช้า ทางบก ทางน้ำ สวนสาธารณะ ที่เลี้ยงสัตว์ และที่สาธารณะประจำตำบลหรือหมู่บ้าน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง การตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง การดำเนินคดีกรณีมีข้อพิพาท การรังวัดทำแผนที่ การจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นใดที่เกี่ยวข้อง เทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบทั้งหมด เพราะพื้นที่สาธารณะประโยชน์ในเขตเทศบาลของจังหวัดนนทบุรีมีน้อยมากและที่ดินมีราคาแพง ดังนั้นเทศบาล จะต้องดูแลรักษาที่สาธารณะและใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าที่สุด

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๕ : การประยุกต์หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

สรุป ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวถึง ประเด็น ความเห็นเกี่ยวกับการใช้ หลักสัปปุริสธรรม ๗ เป็นหลักพุทธธรรมที่ใช้เพื่อการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี[๔๗]

การใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะ หลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มการประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี นั้นนับว่ามีความเหมาะสมกับบริบทการบริหารประสิทธิผลของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี[๔๘]

หลักสัปปุริสธรรม ๗ เป็นหลักธรรมของคนดี เป็นหลักธรรมที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทุกโอกาสโดยมีจุดมุ่งหมายให้มนุษย์ ๑) เว้นจากการทำชั่วและมุ่งทำความดี ๒) ให้ความรัก ความ

---

[๔๖] ราชกิจจานุเบกษา, **ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓,** เล่ม ๑๒๗ ตอนพิเศษ ๙๕ ง, ๖ สิงหาคม ๒๕๕๓, หน้า ๓-๗

[๔๗] สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐปศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

[๔๘] สัมภาษณ์ พระอุดมสิทธินายก, ดร., อาจารย์ประจำคณะสังคมสาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙.

เมตตา แก่มนุษย์ และสัตว์โลก ๓) มีการเสียสละหรือการสังคมสงเคราะห์ ๔) มีความอุตสาหะและพัฒนาตนเอง ๕) มีความยุติธรรม โดยมีวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จ ๗ ประการ[๔๙] คือ

๑. อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย มีแนวทางการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

๒. ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ ปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการจัดอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

๓. อัตตัญญุตา หรือรู้จักตน เทศบาลควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องเป็นศูนย์กลางที่ดีของชุมชนต่างๆ

๔. มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ รู้จักประมาณในการใช้จ่ายงบประมาณ การบริหารงานด้านการอนุรักษ์และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา รู้ว่าเวลาใดควรจะอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทันกับสถานการณ์

๖. เปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน รู้ว่าชุมชนใดเป็นอย่างไร มีวิธีในการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนรวมถึงการแนะนำวิธีการแก้ปัญหา ที่เหมาะสมกับชุมชนนั้นๆ

๗. ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล รู้ว่าควรเลือกบุคคลใด เข้ามาทำหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของผู้บริหารงานเทศบาล ควรนำ หลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ดังนี้ อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย ผู้รับผิดชอบมีวิสัยทัศน์ กว้างไกล มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง[๕๐]ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ เทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบและมี ความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีความสามารถในการวางแผนสิ่งแวดล้อม[๕๑] อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน มีอุดมการณ์เชื่อมั่นในตัวเอง มีวินัยในตนเอง เป็นตัวอย่าง/แบบอย่างที่ดี[๕๒] มัตตัญญุตา หรือรู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบบริหารเงิน/งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ[๕๓] กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา บริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ[๕๔]ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน รู้ความ

---

[๔๙] สัมภาษณ์ นายประสิทธิพงศ์ ดีวาจิน, รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี, ๖ กันยายน ๒๕๕๙

[๕๐] สัมภาษณ์ นายพงศ์ชัย เกาะหมาก, สมาชิกสภาเทศบาลนครนนทบุรี, ๘ กันยายน ๒๕๕๙.

[๕๑] สัมภาษณ์ นายสัมฤทธิ์ ด้วงโสน, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลไทรน้อย, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙.

[๕๒] สัมภาษณ์ นายพงษ์ศักดิ์ อัจฉริยะประสิทธิ์, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลปลายบาง, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙.

[๕๓] สัมภาษณ์ นายสุพจน์ ธูปแพ, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านบางม่วง, ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙.

[๕๔] สัมภาษณ์ นายอดุลย์ บุญสม, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางพลับ, ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙.

ต้องการของคนในชุมชน เป็นที่ยอมรับและนิยมของชุมชน[๕๕] ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล เทศบาลสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเสมอ[๕๖] ผู้วิจัยจึงได้ทำตารางที่ ๔.๓๔ แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็นการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ เพื่อแสดงให้เห็นความถี่แต่ละประเด็นดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็นการประยุกต์หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ข้อ	ประเด็น	ความถี่	คนที่
๑	อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย ผู้รับผิดชอบมีวิสัยทัศน์ กว้างไกล มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง	๑๖	๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๒	ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ เทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบและมี ความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีความสามารถในการวางแผนสิ่งแวดล้อม	๒๐	๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๓	อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน มีอุดมการณ์เชื่อมั่นในตัวเอง มีวินัยในตนเอง เป็นตัวอย่าง/แบบอย่างที่ดี	๑๖	๓,๔,๕,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๔	มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบบริหารเงิน/งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๑๕	๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๒
๕	กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา บริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ	๑๘	๑,๓,๔,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๖	ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน รู้ความต้องการของคนในชุมชน เป็นที่ยอมรับและนิยมของชุมชน	๑๖	๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๗	ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล เทศบาลสนับสนุนส่งเสริมการ มีส่วนร่วมของประชาชนเสมอ	๑๒	๓,๔,๗,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๐

[๕๕] สัมภาษณ์ นายเพิ่มพงษ์ พุ่มวิเศษ, ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครนนทบุรี, ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙.

[๕๖] สัมภาษณ์ นายวิทยา สิริอนุวัฒน์, ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี,๘ กันยายน ๒๕๕๙.

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๖ : ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี หรือควรใช้หลักธรรมอื่น ในการบูรณาการ

ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี นั้นเทศบาลควรเทศบาลควรปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ให้เข้ากับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ของรัฐบาลเป็น Smart City[๕๗] ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนมากขึ้นกว่าเดิม และควรทำแผ่นพับหรือเอกสารแจ้งความคืบหน้าในงานที่ได้ทำให้คนในชุมชนได้ทราบถึงความก้าวหน้าหรือความเป็นไปในโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่[๕๘] เพื่อที่จะได้ช่วยกันทำให้โครงการทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมาย ควรจัดให้มีคณะกรรมการหมู่บ้านหรือกรรมการในชุมชน และให้คณะกรรมการหมู่บ้านหรือกรรมการชุมชนดำเนินการจัดประชุมประชาคมอย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี[๕๙] และควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชนในหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนและเยาวชน มีเจตคติที่ดีมีความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยส่งคณะกรรมการหมู่บ้านหรือผู้แทนชุมชนเป็นตัวแทนเข้าฝึกอบรม[๖๐] ด้านการรักษาความสะอาดในชุมชน เทศบาลควรจัดหาถังขยะไว้รองรับขยะในชุมชนหลายๆ จุดเพื่อให้มีที่ทิ้งเพียงพอและควรมาเก็บขยะให้สม่ำเสมอ ตรงเวลา ขยะจะได้ไม่เอ่อล้นซอย เทศบาลควรเพิ่มจำนวนรถเก็บขยะและเจ้าหน้าที่ประจำรถเก็บขยะให้เพียงพอกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ[๖๑] ด้านการดูแลที่สาธารณะประโยชน์ เทศบาลควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ดูแลที่สาธารณะประโยชน์ ให้ความใส่ใจ เห็นความสำคัญของพื้นที่สีเขียวให้มากกว่านี้ ควรมีการสร้างสวนสาธารณะ สำหรับการพักผ่อนและการออกกำลังกายของประชาชนในชุมชน[๖๒] ตลอดจนปัญหาการจราจร ระบบไฟฟ้าส่องสว่าง ระบบระบายน้ำ เพื่อบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำของพื้นที่ในเทศบาลนครนนทบุรี เทศบาลนครปากเกร็ด และในเขต

---

[๕๗] สัมภาษณ์ รศ.ดร.รวิภา ธรรมโชติ, อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙.

[๕๘] สัมภาษณ์ นายพงศ์ชัย เกาะหมาก, สมาชิกสภาเทศบาลนครนนทบุรี, ๘ กันยายน ๒๕๕๙.

[๕๙] สัมภาษณ์, นายไพโรจน์ ชนิตร์วัฒน์, ประธานชุมชนประชานิเวศน์ ๓ ส่วนกลาง, ๑ กันยายน ๒๕๕๙.

[๖๐] สัมภาษณ์ นางรุจิรา เมฆลาย, ประชาชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด, ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙.

[๖๑] สัมภาษณ์ นายอิทธินันท์ อินทรชาติ, ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๖๒] สัมภาษณ์ นายกรีฑา ฤทธาภัย, ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี, ๒๖ กันยายน ๒๕๕๙.

เทศบาลเมืองบางบัวทอง เทศบาลเมืองบางกรวย เทศบาลเมืองบางศรีเมือง เทศบาลเมืองพิมลราช คือ ปัญหาฝนตก น้ำท่วม รถติด เป็นต้น[๖๓]

ข้อเสนอแนะด้านหลักธรรม ควรใช้หลักธรรมในการบริหารงานที่ดี นอกเหนือจากหลัก หลักสัปปุริสธรรม ๗ เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จเป็นแนวทางในการบริหาร คือ หลักพรหมวิหาร ๔ เป็นหลักธรรมสำหรับผู้บริหารของเทศบาล และ หลักธรรมอิทธิบาท ๔ เป็นหลักธรรมสำหรับผู้ปฏิบัติงานของเทศบาล[๖๔]

หลักพรหมวิหาร ๔ ความหมายของ พรหมวิหาร ๔ เป็นธรรมของพรหมหรือของท่านผู้เป็นใหญ่ พรหมวิหารเป็นหลักธรรมสำหรับทุกคน ให้เราดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์ หลักธรรมนี้ได้แก่ ประกอบด้วย

เมตตา : ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข ความสุขเกิดขึ้นได้ทั้งกายและใจ เช่น ความสุขเกิดจากการมีทรัพย์ ความสุขเกิดจากการไม่เป็นหนี้ เป็นต้น

กรุณา : ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความทุกข์ คือ สิ่งที่เข้ามาเบียดเบียนให้เกิดความไม่สบายกายไม่สบายใจ พระพุทธองค์ทรงสรุปไว้ว่าความทุกข์มี ๒ กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

- ทุกข์โดยสภาวะ ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติของร่างกาย เช่น การเกิด การเจ็บไข้ ความแก่และความตาย สิ่งมีชีวิตทั้งหลายที่เกิดมาในโลกจะต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

- ทุกข์ทางใจ อันเป็นความทุกข์ที่เกิดจากสาเหตุที่อยู่นอกตัวเรา เช่น เมื่อปรารถนาแล้วไม่สมหวังก็เป็นทุกข์ การประสบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รักก็เป็นทุกข์ การพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รัก ก็เป็นทุกข์ รวมเรียกว่า เจตสิกทุกข์

มุทิตา : ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี คำว่า "ดี" ในที่นี้ หมายถึง การมีความสุขหรือมีความเจริญก้าวหน้า ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี มีความสุขความเจริญก้าวหน้ายิ่งๆขึ้น ไม่มีจิตใจริษยา ความริษยา คือ ความไม่สบายใจ ความโกรธ ความฟุ้งซ่านซึ่งมักเกิดขึ้นเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีกว่าตน เราต้องหมั่นฝึกหัดตนให้เป็นคนที่มีมุทิตา

อุเบกขา : การรู้จักวางเฉย หมายถึง การวางใจเป็นกลางเพราะพิจารณาเห็นว่า ใครทำดีย่อมได้ดี ใครทำชั่วย่อมได้ชั่ว ตามกฎแห่งกรรม เราควรมีความปรารถนาดี คือพยายามช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ในลักษณะที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

อิทธิบาท ๔ สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของเทศบาล ประกอบด้วย

---

[๖๓] สัมภาษณ์ ดร.อาวุธ เจริญนนทสิทธิ์, นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองบางบัวทอง, ๑๐ กันยายน ๒๕๕๙.

[๖๔] ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์, **บทความประเทศไทย ๔.๐ Thailand 4.0**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.admissionpremium.com/news/1377, [๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๙].

ฉันทะ = ความพอใจ พอใจในสิ่งที่ทำ รักและศรัทธาในสิ่งที่ทำ

วิริยะ = ความพากเพียร ดำเนินงานด้วยความต้องใจจนประสบความสำเร็จ

จิตตะ = ความไม่ทอดทิ้ง มีวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจน แน่วแน่

วิมังสา = ความมีเหตุผลในการดำเนินงานทุกขั้นตอน และไม่เบียดเบียนผู้อื่น

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็น: ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี หรือควรใช้หลักธรรมอื่น ในการบูรณาการ เพื่อแสดงให้เห็นความถี่แต่ละประเด็น

ข้อ	ประเด็น	ความถี่	คนที่
๑	เทศบาลควรปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ให้เข้ากับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ของรัฐบาลเป็น Smart City	๑๖	๑,๓,๔,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๒	เทศบาลควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนมากขึ้นกว่าเดิม	๑๘	๑,๓,๔,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๓	ดำเนินการจัดประชุมประชาคม อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี	๑๗	๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๔	ควรจัดอบรมให้ความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชนในหมู่บ้านหรือชุมชน	๑๘	๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๕	เทศบาลควรจัดหาถังขยะไว้รองรับขยะในชุมชนหลายๆ จุด	๑๔	๓,๔,๖,๗,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๐,๒๒
๖	เทศบาลควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ดูแลที่สาธารณะประโยชน์	๑๘	๑,๓,๔,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๖,๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๗	ควรสร้างสวนสาธารณะ สวนสุขภาพสำหรับการพักผ่อนให้มากยิ่งขึ้น	๒๐	๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖, ๑๗,๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๒๒
๘	หลักพรหมวิหาร ๔ เป็นหลักธรรมสำหรับผู้บริหารของเทศบาล และหลักธรรมอิทธิบาท ๔ เป็นหลักธรรมสำหรับผู้ปฏิบัติงานของเทศบาล	๑๒	๑,๔,๖,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๔,๑๖,๑๗,๑๙,๒๐

สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก มีดังนี้

๑. ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี นั้น ในภาพรวมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีทุกระดับมีผลการปฏิบัติราชการอยู่ในระดับดี ถึงดีมาก แต่เทศบาลควรดำเนินการปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ให้เข้ากับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ของรัฐบาลเป็น Smart City ประเทศไทย ๔.๐ จึงเป็นการพัฒนา “เครื่องยนต์เพื่อขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจชุดใหม่” (New Engines of Growth) ด้วยการแปลง “ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ” ของประเทศที่มีอยู่ ๒ ด้าน คือ “ความหลากหลายเชิงชีวภาพ” และ “ความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม” ให้เป็น “ความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน”โดยการเติมเต็มด้วยวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนา แล้วต่อยอดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเป็น “๕ กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย” ประกอบ ด้วย ๑) กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ (Food, Agriculture & Bio-Tech) ๒) กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ (Health, Wellness&Bio-Med) ๓) กลุ่มเครื่อง มืออุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม (Smart Devices, Robotics & Mechatronics) ๔) กลุ่มดิจิตอล เทคโนโลยีอินเตอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน (IoT) เทคโนโลยีการศึกษา (Edtech) ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว (Digital, IoT, Artificial Intelligence & Embedded Technology) ๕) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ (Service Enhancing) แก่ประชาชน“ประเทศไทย ๔.๐” จึงเป็นการเปลี่ยนผ่านทั้งระบบใน ๔ องค์ประกอบสำคัญ[๖๕] คือ

๑. เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) ในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur)

๒. เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่ที่รัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups ที่มีศักยภาพสูง

๓. เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services

๔. เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและทักษะสูง

ดังนั้นเทศบาลทุกระดับในจังหวัดนนทบุรี จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการให้บริการแก่ประชาชนจากแบบดั้งเดิม Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่การให้บริการ

---

[๖๕] ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์, **บทความประเทศไทย ๔.๐ Thailand 4.0**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.admissionpremium.com/news/1377, [๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๙].

แบบใหม่ โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ที่เรียกว่า e-government คือ การที่ภาครัฐนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและพัฒนาหน่วยงานของรัฐ โดยการให้บริการประชาชนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ดังนั้น รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จึงถือว่าเป็นวิธีการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่หรือเรียกง่าย ๆ ว่าเป็นวิธีการบริหารจัดการหน่วยงานของรัฐสมัยใหม่ เพราะเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของภาครัฐ ปรับปรุงการให้บริการแก่ประชาชนบริการข้อมูลต่างๆ แก่ประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับการบริการจากภาครัฐที่ดีขึ้นและมีความใกล้ชิดกับภาครัฐมากขึ้นอีกทั้งทำให้ประเทศ มีความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศได้ดีขึ้นด้วยกระบวนการทำงานของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ คือ การนำบริการต่าง ๆ ของภาครัฐมาทำการออนไลน์ผ่านระบบเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ตนั่นเอง ดังนั้นเทศบาลใช้ประโยชน์จากระบบเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ตสูงสุดในการเผยแพร่ข่าวสารและการให้บริการด้านต่างๆแก่ประชาชน

นอกจากนี้แล้วเทศบาลควรจัดประชุมประชาคมในชุมชน อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี เพื่อทราบความเปลี่ยนแปลงและรับทราบความต้องการของประชาชน เทศบาลควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนทราบถึงผลการดำเนินงานของเทศบาล ที่ได้ดำเนินการไปแล้วในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมาและกำลังดำเนินการอยู่ในปีต่อว่ามีอะไรบ้าง จะโครงการใดบ้างจะมีผลกระทบต่อประชาชนอย่างไร ดังนั้นเทศบาลควรทำแผ่นพับหรือเอกสารประชาสัมพันธ์ แจ้งความคืบหน้าในปฏิบัติงานที่ได้ควรมีการรณรงค์ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสม่ำเสมอ ทำให้คนในชุมชนได้ทราบถึงความก้าวหน้าหรือความเป็นไปเพื่อที่จะได้ช่วยกันทำให้โครงการทุกอย่างให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้[๖๖]

๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมของเขตเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ประชาชนในชุมชนบางชุมชน ไม่ค่อยมีความสามัคคีกันทำให้ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาส่วนรวมในชุมชนเท่าที่ควร และประชาชนในชุมชนต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ ทำให้ไม่มีเวลาเพื่อสาธารณะประโยชน์ อยากให้เทศบาลจัดเจ้าหน้าที่ดูแลชุมชนให้ทั่วถึงมากกว่านี้ ควรให้เจ้าหน้าที่รัฐให้ความใส่ใจจริงจัง เห็นความสำคัญของพื้นที่สีเขียว เพราะต้นไม้ยืนต้นมีจำนวนน้อย ควรสร้างสวนสาธารณะ สำหรับพักผ่อนออกกำลังกายให้มากกว่านี้ ด้านการจราจร มีรถติดมากทุกเช้า-เย็น เนื่องจากมีปริมาณรถยนต์จำนวนมากต้องวิ่งผ่านเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรีเข้ากรุงเทพมหานคร เทศบาลควรร่วมมือและช่วยอำนวยความสะดวกด้านการจราจรให้มากกว่านี้

---

[๖๖] สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, **การบริหารจัดการภาครัฐ : รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e–Government)**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.parliament.go.th/library [๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๙].

๓. การใช้หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) เกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างยิ่ง เพราะหลักสัปปุริสธรรม ๗ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๗ : ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่า มีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารงานเทศบาลและนักวิชาการ (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากผู้ร่วมสนทนาจำนวน ๙ ท่าน โดยผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นหลัก เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี แต่ละประเด็นเป็นที่น่าสนใจ ซึ่งผู้ร่วมสนทนาได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหลายประเด็น ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลความเห็นข้อคิดคำแนะนำดังกล่าวไว้ดังนี้

๑) ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญในทุกด้าน โดยเฉพาะประเด็นการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีนี้ ผู้ร่วมสนทนาที่ส่วนใหญ่มาจากภาคราชการ ได้บริหารงานภาครัฐมานานจึงมีความเห็นสอดคล้องจากผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารงานเทศบาลและนักวิชาการ ที่กล่าวถึงการบริหารงานควรประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน[๖๗] คือ - ด้านการวางแผนงาน – ด้านการอำนวยการ - ด้านการควบคุมคุณภาพ - ด้านการปฏิบัติงาน

๒) ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมโดยสภาพปัญหาของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีซึ่งแบ่งออกได้ ๓ ด้านตามภารกิจหลักของเทศบาล ประกอบด้วย

๒.๑ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่าเนื่องจากในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรีไม่มีสภาพแวดล้อมความเป็นป่าไม้ตามธรรมชาติเหลืออยู่เลยและสภาพพื้นที่ดินดั้งเดิมที่เคยเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ได้แปรสภาพเป็นพื้นที่อยู่อาศัย และโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร ทำให้มีประชากรมาอยู่อาศัยหนาแน่นเพิ่มมากขึ้น สภาพธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จึงต้องปรับไปตามโครงสร้างของเมือง โดยเทศบาลทุกแห่งได้มีการรณรงค์ส่งเสริมให้มีการปลูกไม้ยืนต้น เนื่องในวันต้มไม้แห่งชาติ และวันสำคัญต่างๆของชาติ บริเวณริมถนนทั้งสองข้าง ตลอดจนบริเวณเกาะกลางถนน

---

[๖๗] สัมภาษณ์ รศ.ดร.สมาน งามสนิท, อาจารย์ประจำคณะสังคมสาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

และมีการสร้างสวนสาธารณะเพิ่มมมากขึ้นเพื่อทดแทนป่าไม้ตามธรรมชาติ [๖๘] เพื่อให้เกิดความร่มรื่น สวยงาม ลดภาวะโลกร้อนและลดอุณหภูมิ ความร้อนจากแสงแดดที่มากระทบต่อตัวอาคาร บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ทำให้อุณหภูมิภายในตัวอาคารและบริเวณร่มไม้ดังกล่าวลดลง ประมาณ ๒-๕ องศาเซลเซียส[๖๙]

๒.๒ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ พบว่าเทศบาลมีแผนงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆอยู่แล้ว มีความสอดคล้องจากผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารงานเทศบาลและนักวิชาการ กับผลการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยเทศบาลเน้นใน ๓ เรื่อง คือ

เรื่องขยะมูลฝอย เทศบาลควรรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการจัดเก็บ คัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อลดปริมาณขยะในครัวเรือน โดยใช้หลักการ 3Rs ตามแนวทางประชารัฐ[๗๐]

เรื่องมลพิษทางอากาศ เทศบาลควรบูรณาการปัญหามลพิษทางอากาศกับ กรมควบคุมมลพิษ เกี่ยวกับการปล่อยมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในเขตเทศบาล และกรมขนส่งทางบก ควบคุมเรื่องรถยนต์ที่มีการปล่อยควันดำเกินมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

เรื่องมลพิษทางน้ำ ที่เกิดจากการอุปโภคบริโภค หมายถึงน้ำเสียที่ถูกระบายออกจากครัวเรือน ศูนย์การค้า โรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล ควรได้รับการกรอง ดักไขมัน บำบัดเบื้องต้นก่อนระบายน้ำเสียลงสู่ คู คลองสาธารณะ [๗๑] หรือเทศบาลสร้างโรงงานบำบัดน้ำเสียขึ้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว เช่น โรงงานบำบัดน้ำเสียที่สร้างขึ้นในหมู่บ้านประชานิเวศน์ ๓ เป็นต้น

๒.๓ ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ พบว่าเทศบาลมีแผนงานด้านการจัดการที่สาธารณะเพื่อใช้ประโยชน์จากที่สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องจากผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารงานเทศบาลและนักวิชาการ กับผลการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในประเด็นเทศบาลควรเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้มากขึ้น[๗๒] แต่เทศบาลไม่สามารถจัดสร้างสวนสาธารณะขนาดใหญ่ไว้บริการแก่

---

[๖๘] สัมภาษณ์ นายมนัส นพรัตน์, ปลัดเทศบาลตำบลศาลายา อำเภอศาลายา จังหวัดนครปฐม, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

[๖๙] สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต. เสน่ห์ สุพุทธี, หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลศาลายา อำเภอศาลายา จังหวัดนครปฐม, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

[๗๐] สัมภาษณ์ ผศ.ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์, คณะสังคมสาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

[๗๑] สัมภาษณ์ รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำคณะสังคมสาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

[๗๒] สัมภาษณ์ อาจารย์ปรมต วรรณบวร, อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

ประชาชนได้เพราะ เทศบาลประสบปัญหาในด้านพื้นที่ดินมีราคาแพงมาก เทศบาลไม่มีงบประมาณมากพอที่จะซื้อที่ดินจากเอกชน มาสร้างสวนสาธารณะได้ ที่สาธารณะในเขตเทศบาลต่างๆ ในเขตจังหวัดนนทบุรีมีน้อยมากหรือไม่มีเลย[๗๓] ทำให้เทศบาลไม่สามารถจัดบริการด้านสวน

สาธารณะได้อย่างเพียงพอ แนวทางแก้ปัญหาดังกล่าว โดยการจัดสร้างสวนสาธารณะประเภทสวนถนน และ สวนสาธารณะที่มีพื้นที่น้อยกว่า ๕๐๐ ตารางเมตร (๑๒๕ ตารางวา) ตามหมู่บ้านจัดสรร และ ชุมชนต่างๆ ให้มากขึ้น[๗๒]

๓. รูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ที่นำเสนอเป็นประโยชน์ได้จริงหรือไม่ จากผลการวิจัยพบว่าการนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีสามารถเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ได้อย่างแท้จริง[๗๔]

---

[๗๓] สัมภาษณ์ นายมนัส นพรัตน์, ปลัดเทศบาลตำบลศาลายา อำเภอศาลายา จังหวัดนครปฐม, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

[๗๔] สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (รัฐปศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

๔.๓ รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีที่มีประสิทธิผล

๔.๓.๑ รูปแบบการพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗

๑) มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน
๒) มีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ
๓) มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๔) สำรวจข้อบกพร่องของงานอยู่เสมอ
๕) เข้าใจเพื่อนร่วมงานสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ
๖) มีมาตรฐานในการทำงาน
๗) เป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า

๑) มีการควบคุมอัคคีภัยในเขตเทศบาล
๒) รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
๓) ให้ความรู้และฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชน
๔) มีการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชในท้องถิ่น
๕) จัดตั้งหน่วยงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะ

แผนภาพที่ ๔.๑ รูปแบบการพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

งานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า

สรุปผลจากข้อมูลเชิงปริมาณที่นำเสนอตามลำดับ ค่าเฉลี่ย นั้นพบว่างานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาล ในจังหวัดนนทบุรีได้ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงเทศบาลไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในเรื่องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ดังนั้นจึงต้องมีการบูรณาการในงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เช่น การแก้กฎหมายให้เทศบาลสามารถประกาศเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้ และมีหน่วยงานพัฒนาป่าไม้ชุมชนหรือวนศาสตร์

ชุมชนในเขตเทศบาลได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพราะปัจจุบันอำนาจดังกล่าวขึ้นอยู่กับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม[๗๕]

เทศบาลควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า เช่น มีการรณรงค์ เชิญชวนให้ประชาชนในเขตเทศบาล ร่วมกันปลูกต้นยืนต้นไม้ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ ริมถนน ทางเท้าในชุมชน สถานที่ราชการทุกหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล ร่วมกิจกรรมเนื่องในวันต้นไม้แห่งชาติ[๗๖] ตลอดจนมีการให้ความรู้และฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชนและนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในกำกับของเทศบาลและกระทรวงศึกษาธิการทุกโรงเรียน ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชในท้องถิ่น เช่น ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงพันธุ์ทุเรียนเมืองนนท์ ที่เป็นพันธุ์แท้ดั้งเดิมให้มีการปลูกมากขึ้น ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับในเขตเทศบาลให้มีสถานที่จำหน่ายมากขึ้น เพราะเมืองนนทบุรีเคยเป็นเมืองที่ผลิตไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการค้ามาก่อนจังหวัดอื่นๆ[๗๗]

ด้านการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่านั้น เจ้าหน้าที่ๆรับผิดชอบงานด้านนี้ ต้องรู้ชุมชน รู้ว่าชุมชนใดเป็นอย่างไร มีวิธีในการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนรวมถึงการแนะนำวิธีการแก้ปัญหา ที่เหมาะสมกับชุมชนนั้นๆ ควรมีความรู้เรื่องวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนในท้องถิ่น มีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักตน หมั่นสำรวจข้อบก พร่องของงานอยู่เสมอ เข้าใจเพื่อนร่วมงานสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ รู้หลักการ มีมาตรฐานในการทำงาน รู้จักผล รู้จุดหมายเป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ

---

[๗๕] สัมภาษณ์ นายประสิทธิพงศ์ ดีวาจิน, รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี, ๖ กันยายน ๒๕๕๙.

[๗๖] สัมภาษณ์ นายพงษ์ศักดิ์ อัจฉริยะประสิทธิ์, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลปลายบาง, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙.

[๗๗] สัมภาษณ์ นายมงคล ฉวีจันทร์, ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย , ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

๔.๓.๒ รูปแบบการพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ

๑) มีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ
๒) กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง
๓) มีการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษ์สิ่งแวดล้อม
๔) มีการบำบัดน้ำเสียก่อนระบายสู่ลำรางสาธารณะ
๕) มีการติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ

←

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗

๑) สร้างขวัญกำลังใจและเป็นกัลยาณมิตรต่อเพื่อนร่วมงาน
๒) เป็นผู้นำในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน
๓) มีความสามารถในการป้องกันปัญหาที่จะเกิด
๔) มีความเป็นผู้นำ/มีคุณธรรมสูง
๕) มีความรู้ในกฎ ระเบียบ
๖) มีความยืดหยุ่นในการทำงาน
๗) เป็นผู้ตรงต่อเวลาเสมอ

แผนภาพที่ ๔.๒ รูปแบบการพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ พบว่าเทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ[๗๘] โดยบูรณาการดำเนินงานร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำการติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ เช่น ตรวจสอบคุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำ มลภาวะเสียง ในเขตจังหวัดนนทบุรี มีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึงทุกชุมชน โดยเฉพาะเทศบาลนครนนทบุรี มีการสร้างโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากขยะและสิ่งปฏิกูล โดยใช้จุลินทรีย์ EM เป็นตัวเร่งให้สิ่งปฏิกูลย่อยสลายเร็วยิ่งขึ้น เพราะเรื่องขยะมูลฝอยซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ระดับประเทศ มีปริมาณขยะทั้งประเทศถึง ๑๕.๓ ล้านต้นต่อปี ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มของจำนวน

[๗๘] สัมภาษณ์ นายเพิ่มพงษ์ พุ่มวิเศษ, ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครนนทบุรี, ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙.

ประชากรและการพัฒนาเทคโนโลยี และจากข้อมูลด้านการจัดการกำจัดขยะมูลฝอยเพียง ๘๔%หรือประมาณ ๑๒.๓๖ ล้านตันเท่านั้น ซึ่งรูปแบบบริหารจัดการของมูลฝอยของเทศบาล หรือ ผู้เกี่ยวข้องมีอยู่หลายวิธี บางท้องถิ่นจัดการโดยการเทกองพื้นให้ย่อยสลายไปตามธรรมชาติ ทำให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็นเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค เกิดมลพิษปนเปื้อนแม่น้ำลำคลอง หรือบางแห่งแก้ปัญหาด้วยการเผาเพื่อช่วยแก้ปัญหาเรื่องกลิ่นหรือแมลง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาควันและกลิ่นจากการเผาไหม้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน เทศบาลควรทำการฝังกลบอย่างถูกวิธี หรือ ใช้ระบบโรงงานเผาเพื่อการผลิตไฟฟ้าจากขยะ เป็นต้น

เทศบาลมีการบำบัดน้ำเสีย ก่อนระบายสู่ลำรางสาธารณะ โดยทำการสร้างโรงงานบำบัดน้ำเสียขึ้นในชุมชนหมู่บ้านประชานิเวศน์ ๓ ทำการบำบัดน้ำเสียจากหมู่บ้านต่างๆ ก่อนระบายลงคลองบางตลาดและลงแม่น้ำเจ้าพระยาต่อไป[๗๙]

เทศบาลมีการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ด้วยการติดป้ายประกาศให้ประชาชนรักษาความสะอาดในชุมชน ร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม ในกิจกรรม Bic Cleaning Day, กิจกรรม โครงการคาร์บอนเป็น ๐, โครงการลดโลกร้อน โดยเทศบาลนครนนทบุรีมีโครงการเปลี่ยนหลอดไฟฟ้าแสงสว่างในสำนักงาน ไฟถนนและพื้นที่สาธารณะประโยชน์ต่างๆ พื้นที่ทั้งหมดในเขตเทศบาลจาก หลอดฟลูออเรสเซนต์หรือหลอดนีออน (หลอดอ้วน) เป็นหลอดไฟ LED (หลอดผอม T5) ทั้งหมดในระยะเวลา ๓ ปีงบประมาณ โครงการนี้จะช่วยลดการใช้พลังงานไฟฟ้าลงได้ครึ่งหนึ่ง ของปริมาณที่ใช้ไฟฟ้าในปัจจุบัน ช่วยทำให้เทศบาลลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานไฟฟ้าได้มาก เทศบาลนครนนทบุรีทำโครงการนี้เป็นแห่งแรกของประเทศไทย ที่ทำโครงการด้านการประหยัดพลังงาน และอยู่ในแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี[๘๐]

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ในรูปแบบการพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ให้มีประสิทธิผลได้นั้นเจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงาน จะต้องสร้างขวัญกำลังใจและเป็นกัลยาณมิตรต่อเพื่อนร่วมงาน เป็นผู้นำในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน มีความสามารถในการป้องกันปัญหาที่จะเกิด มีความเป็นผู้นำ/มีคุณธรรมสูง มีความรู้ในกฎหมายสิ่งแวดล้อม ระเบียบต่างๆที่ใช้ในเขตเทศบาล มีความยืดหยุ่นในการทำงาน และเป็นผู้ตรงต่อเวลาเสมอ สรุปเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สังคมและสิ่งแวดล้อมจะต้องปราศจากมลพิษต่างๆ ด้วยความร่วมมือร่วมใจช่วยกัน

---

[๗๙] สัมภาษณ์ นายพงศ์ชัย เกาะหมาก, สมาชิกสภาเทศบาลนครนนทบุรี, ๘ กันยายน ๒๕๕๙.

[๘๐] สัมภาษณ์ นายประสิทธิพงศ์ ดีวาจิน, รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี, ๖ กันยายน ๒๕๕๙.

รักษาสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและสังคมไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมด้วยการทิ้งและกำจัดขยะอย่างถูกวิธี

๔.๓.๓ รูปแบบการพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ

๑) มีป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอย และ ป้ายจราจร
๒) ถนนมีไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ
๓) มีการขุดลอกคูคลองสาธารณะให้สะอาดอยู่เสมอ
๔) มีการวางแผนดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณะประโยชน์ไม่ให้ถูกบุกรุก
๕) มีการจัดสร้างสวนสาธารณะให้บริการแก่ ประชาชนอย่างทั่วถึง

←

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗

๑) มีความกระตือรือร้นขยันอดทน อุทิศเวลาให้แก่งาน
๒) เป็นผู้มีเหตุผลเมื่อต้องตัดสินใจ
๓) มีความสามารถในการติดตามประเมินผลการทำงาน
๔) เป็นผู้นำอนุรักษ์ฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชน
๕) มีความสามารถในการป้องกันปัญหา
๖) เสมอต้นเสมอปลาย
๗) สามารถในการจูงใจคนได้

แผนภาพที่ ๔.๓ รูปแบบการพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

รูปแบบการพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่าเทศบาลมีป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอย และป้ายจราจรเพียงพอกับสถานที่สาธารณะ ถนนมีไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ มีการขุดลอก คูคลองสาธารณะ ให้สะอาดอยู่เสมอตามโครงการคลองสวยน้ำใส มีการวางแผนดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณะประโยชน์ไม่ให้ถูกบุกรุก มีการจัดสร้างสวนสาธารณะให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง[๘๑]

ส่วนการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มีความกระตือรือร้นขยันอดทน อุทิศเวลาให้แก่งาน เป็นผู้มีเหตุผลเมื่อต้องตัดสินใจ มี

---

[๘๑] สัมภาษณ์ นายกรีฑา ฤทธาภัย, ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี, ๒๖ กันยายน ๒๕๕๙.

ความสามารถในการติดตามประเมินผลการทำงาน เป็นผู้นำอนุรักษ์ฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชน มีความสามารถในการป้องกันปัญหา มีลักษณะนิสัยเสมอต้นเสมอปลาย และสามารถในการจูงใจคนได้

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Body of Knowledge)

การวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี” จนทำให้ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้จัดทำรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๔ รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

จากแผนภาพองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์ชุดความรู้ในการศึกษาประสิทธิผลด้านการ บริหารงานตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จากผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีทั้ง ๓ ด้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อทำการประยุกต์หลักธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) เพื่อพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีทั้ง ๓ ด้านแล้ว ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์หลักธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) สามารถพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีได้ อย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยที่ได้มากำหนดเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลใน จังหวัดนนทบุรี ซึ่งองค์ความรู้ข้างต้นมีองค์ประกอบ ๓ ด้าน ดังนี้

๑. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า

จากความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า พบว่า ในภาพรวมประสิทธิผลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ๑) เทศบาลมีการควบคุมอัคคีภัยในเขตเทศบาล ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๕๒ ๒) มีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ๓.๒๕ ๓) มีการให้ความรู้และฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๒๑ ๔) มีการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๘ ๕) มีการคุ้มครองดูแลที่ดิน บำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๔ ๖) มีการจัดตั้งหน่วยงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้โดยเฉพาะ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๐ ๗) ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๔ ๘) น้อยที่สุด คือ มีการประกาศเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และมีหน่วยงานพัฒนาป่าไม้ชุมชน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๒.๙๖

ส่วนการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) พบว่าการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เป็นผู้นำในการสร้างอาชีพ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๘ น้อยที่สุดคือ กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา เป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์อยู่

เสมอ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๒๖ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำตาราง ๔.๓๖ แสดงรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า

ตารางที่ ๔.๓๖ แสดงการบริหารของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าตามหลักพุทธธรรม “หลักสัปปุริสธรรม ๗”

การบริหารของเทศบาล ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า	การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม “หลักสัปปุริสธรรม ๗”
๑) เทศบาลมีการควบคุมอัคคีภัยในเขตเทศบาล ๒) มีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ๓) มีการให้ความรู้และฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชน ๔) มีการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชในท้องถิ่น ๕) มีการคุ้มครองดูแลที่ดิน บำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ๖) มีการจัดตั้งหน่วยงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้โดยเฉพาะ ๗) ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ๘) มีการประกาศเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและมีหน่วยงานพัฒนาป่าไม้ชุมชน	๑. รู้ชุมชน รู้ความต้องการของคนในชุมชน เป็นที่ยอมรับและนิยมของชุมชน ๒. ผู้รับผิดชอบและมีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีความสามารถในการวางแผนสิ่งแวดล้อมผู้รับผิดชอบมองประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน ๓) ผู้รับผิดชอบ รู้จักเหตุผล รู้จุดหมาย มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง มีวิธีดำเนินงานอย่างชาญฉลาด มีความสามารถในการตัดสินใจดำเนินการอย่างเหมาะสม ๔) ผู้รับผิดชอบ มีอุดมการณ์เชื่อมั่นในตัวเอง มีวินัยในตนเอง เป็นตัวอย่าง/แบบอย่างที่ดี มีการพัฒนา/ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ๕) รู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน สนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเสมอ ๖) รู้จักประมาณ บริหารเงิน/งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม ๗) รู้จักเวลา บริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพทำงานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด

สรุปผลจากข้อมูลเชิงปริมาณที่นำเสนอตามลำดับ ค่าเฉลี่ย นั้นพบว่างานอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาล ในจังหวัดนนทบุรีได้มากยิ่งขึ้น โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงเทศบาลไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในเรื่องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ดังนั้นจึงต้องมีการบูรณาการแก้ปัญหาในงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ดังนี้

๑.๑ เทศบาลทุกแห่งมีการควบคุมอัคคีภัยในเขตเทศบาลอย่างทั่วถึง มีเจ้าหน้าที่พร้อมทั้งมีเครื่องมือในการผจญเพลิงอย่างเพียงพอ และมีการฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

๑.๒ เทศบาลต้องรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ในเรื่องการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดินน้ำลมไฟที่อยู่รอบตัวเรา เช่น มีการรณรงค์ เชิญชวนให้ประชาชนในเขตเทศบาล ร่วมกันปลูกต้นยืนต้นไม้ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ ริมถนน ทางเท้าในชุมชน สถานที่ราชการทุกหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล ร่วมกิจกรรมเนื่องในวันต้นไม้แห่งชาติ และร่วมทำการศึกษาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน ร่วมวางนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อขจัดและแก้ไขปัญหาความต้องการของชุมชน ร่วมตัดสินการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ร่วมลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย ร่วมควบคุม ติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยประชาชนและรัฐบาล ให้ใช้ประโยชนได้ตลอดไป

๑.๓ เทศบาลควรมีการฝึกอบรมความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าไม้แก่ประชาชนในชุมชน เทศบาลมีการจัดการความรู้และฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชนและนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในกำกับของเทศบาลและกระทรวงศึกษาธิการทุกโรงเรียน เพื่อปลูกฝัง สร้างจิตสำนึกที่ดีด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าแก่ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลของจังหวัดนนทบุรีให้ได้ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เรื่องการปลูกป่าในใจคน[๘๒] โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้มาตั้งแต่เสด็จขึ้นครองราชย์ พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมราษฎรทั่วทุกภูมิภาค ทรงได้เห็นสภาพป่าไม้ที่ทรุดโทรมและถูกทำลายมากมาย จึงทรงมีพระราชดำริให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่า เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศทางน้ำ ดินและป่าไม้ เพื่อให้ประชาชนได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีในสภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ และสามารถพึ่งพาตนเองได้หลายโครงการ ทั้งที่เป็นโครงการส่วนพระองค์ โครงการพระราชดำริป่าและดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสในเรื่องของการปลูกป่าว่า “...ควรจะปลูกต้นไม้ในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบน

---

[๘๒] มูลนิธิชัยพัฒนา, **แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.chaipat.or.th/concept-and-theory-development/development-and-conservation- [๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๙].

แผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...” ปลูกต้นไม้ในใจคน หมายถึง ประการแรก ต้องเข้าใจว่าเราปลูกต้นไม้ทำไมต้องให้เห็นประโยชน์ว่าประโยชน์คืออะไร จำเป็นต่อชีวิตอย่างไร ประการที่สองปลูกต้นไม้เป็นการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดินน้ำลมไฟที่อยู่รอบตัวเรา ส่วนหลักอื่นๆที่ประชาชนสนใจอบรมในเขตของเทศบาลจังหวัดนนทบุรี เช่น หลักสูตรการขยายพันธุ์พืชวิธีต่างๆ การปฏิบัติดูแลรักษาต้นไม้ยืนต้น การปลูกพืชผักสวนครัว การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การออกแบบและจัดภูมิทัศน์ เป็นต้น

๑.๔ เทศบาลควรมีหน่วยงานพัฒนาป่าไม้ชุมชน หรือ งานสวนสาธารณะ เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์ไม้ อนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชในท้องถิ่น มีการคุ้มครองดูแลที่ดิน บำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินเทศบาลมีการวางแผนงาน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนางานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ เนื่องจากในปัจจุบันทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทยมีจำนวนลดน้อยลงซึ่งส่งผลกระทบต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศต่างๆ ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอย่างมาก ดังนั้นหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาค เอกชน เทศบาลควรริเริ่มโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตชุมชนเมือง เทศบาลควรมีการวางแผนงาน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนา งานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ที่ชัดเจน ซึ่งจะสามารถช่วยให้ประเทศไทยกลับมามีความสมดุลทางธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าเพิ่มมากขึ้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทรงมีความห่วงใยในปัญหาปริมาณป่าไม้ของประเทศ โดยทั้งสองพระองค์ ได้พยายามคิดค้นหาวิธีนานับประการ ที่จะเพิ่มปริมาณป่าไม้ของประเทศไทยให้มากขึ้นอย่างมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งพระองค์ท่านได้เสนอวิธีที่เรียบง่ายและประหยัดในการดำเนินงาน คือ แนวคิดเรื่อง “ปลูกป่า ๓ อย่าง เพื่อประโยชน์ ๔ อย่าง” ปลูกป่า ๓ อย่าง ได้แก่ ปลูกไม้ให้พออยู่ พอกิน พอใช้ และระบบนิเวศน์ “พออยู่” หมายถึง ไม้เศรษฐกิจ ปลูกไว้ทำที่อยู่อาศัยและจำหน่าย “พอกิน” หมายถึง ปลูกพืชเกษตรเพื่อการกินและสมุนไพร “พอใช้” หมายถึง ปลูกไม้ไว้ใช้สอยโดยตรงและพลังงาน เช่น ไม้ฟืน และ ไม้ไผ่ เป็นต้น เพื่อประโยชน์ต่อระบบนิเวศน์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ในฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน มากที่สุด ควรตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในการร่วมกันอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ในฐานะหน่วยงานภาครัฐควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า แนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืน ด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม เช่น จัดกิจกรรมปลูกต้นไม้เนื่องในวันต้นไม้แห่งชาติและวันสำคัญทางศาสนาเพื่อเป็นพุทธบูชา จัดกิจกรรมบวชป่า หรือบวชต้นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ที่ควรค่าต่อการอนุรักษ์

๑.๕ เทศบาลควรมีอำนาจประกาศเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่สาธารณะประโยชน์และ สามารถจัดการที่สาธารณะประโยชน์อื่นๆ เช่น สวนสาธารณะ สวนสุขภาพ โรงเรียน

โรงพยาบาล โบสถ์คริสต์ มัสยิด และบริเวณหน้าวัดที่มีปลาธรรมชาติอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากในแม่น้ำลำคลอง เป็นต้น โดยการแก้กฎหมายให้เทศบาลสามารถประกาศเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้และมีหน่วยงานพัฒนาป่าไม้ชุมชนหรือวนศาสตร์ชุมชนในเขตเทศบาลได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพราะปัจจุบันอำนาจดังกล่าวขึ้นอยู่กับกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แม้กระทั่งที่ดินที่อยู่บริเวณใต้ทางด่วน หรือที่ดินที่อยู่ใต้ทางรถไฟฟ้าเส้นสีม่วง วิ่งระหว่างบ้านใหญ่ถึงเตาปูน หรือที่ดินที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบท ซึ่งเป็นที่สาธารณะประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกันแต่มีประชาชนนำขยะ เศษวัสดุก่อสร้าง สิ่งของไม่ใช้แล้วไปทิ้ง เทศบาลหรือองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น จะเข้าไปจัดระเบียบ ดำเนินกิจกรรมใดๆ ในบริเวณดังกล่าวต้องขออนุญาตจากหน่วยงานที่เป็นเจ้าของโครงการทุกครั้ง ดังนั้นจึงเกิดความไม่สะดวกในการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรม ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาการทับซ้อนเขตที่ดิน ในเรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน ขอบเขตอำนาจที่หน่วยต่างๆ รับผิดชอบอยู่ไม่เหมือนกัน

๑.๖ มีการจัดตั้งหน่วยงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้โดยเฉพาะ และ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น ควรจัดให้มีหน่วยงานพัฒนาป่าไม้ชุมชน หรือ งานสวนสาธารณะเพื่อทำหน้าที่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาต้นไม้ขึ้นโดยเฉพาะในเขตเทศบาล โดยเฉพาะเทศบาลนคร และเทศบาลเมือง

สรุปได้ว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี นั้นมีปัญหาเนื่องมาจาก ขาดการมีจิตสำนึกที่ดีของประชาชนในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีจิตสำนึกไม่เหมือนกันทุกคนและทุกครัวเรือน ทำให้มีปัญหาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าไม้ของเทศบาล ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ทำให้การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ ผู้ดูแลรับผิดชอบบางแห่ง ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดการบริหารจัดการที่ดี ไม่ปฏิบัติให้เป็นตามแผนการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคมในเขตเทศบาล ตามนโยบายประชารัฐของรัฐบาล เพราะเนื่องจากสภาพของจังหวัดนนทบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับกรุงมหานคร เป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตปริมณฑล ทำให้มีการกระจายตัวของประชากรจากจังหวัดต่างๆเข้ามาอาศัยในรูปของประชากรแฝงเป็นจำนวนมาก ทำให้โครงสร้างของประชากรเปลี่ยน แปลงไปจากสภาพสังคมชนบทดั่งเดิมมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก กลายเป็นสังคมเมืองที่มีการประกอบอาชีพทางอุตสาหกรรม และพานิชกรรมมากยิ่งขึ้น พื้นที่ทางการเกษตรกรรมดั่งเดิม ที่เป็นไร่นา สวนผลไม้ต่างๆ ลดลงกลายเป็นบ้านจัดสรร อาคารพานิชและโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลส่วนมากไม่ใช่คนที่มีถิ่นกำเนิดในจังหวัดนนทบุรี ส่วนมากย้ายเข้าเพื่อมาทำงานในกรุงเทพมหานคร แต่มีที่พักอาศัยอยู่ใน

จังหวัดนนทบุรีเพราะราคาบ้านที่อยู่อาศัยถูกกว่าในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรเหล่านี้ไม่มีความผูกพันกับภูมิลำเนาที่อยู่อาศัยเหมือนกับสถานที่เกิด จะมีเวลาว่างเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ เท่านั้น จึงเป็นสาเหตุสำคัญเพราะเงื่อนไขด้านเวลาไม่ตรงกัน ทำให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น

ข้อสังเกตจากมุมมองของประชาชนและข้อมูลจากการผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) พบว่า ประชาชนส่วนมากเป็นกลุ่มชนชั้นกลาง มีรายได้ต่อครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลางจนถึงค่อนต่ำ มีรายได้น้อยและไม่แน่นอน เป็นมนุษย์เงินเดือน มองปัญหาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลเป็นเรื่องไกลตัว ต่างจากเรื่องปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเรื่องของปากท้องมีความสำคัญกว่าปัญหาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาล ทำให้ประชาชนไม่อยากร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาล เพราะเป็นปัญหาสาธารณะ เช่น กิจกรรมวันปลูกต้นไม้แห่งชาติ พบว่ามีประชาชนมาร่วมกิจกรรมน้อยมาก ผู้มาร่วมกิจกรรมส่วนมากจะเป็น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ครู นักเรียน นักศึกษา ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษาทุกระดับ ชมรมผู้สูงอายุในชุมชนต่างๆ เป็นต้น

ประเด็นสำคัญ เนื่องจากสภาพพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรี อยู่ในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้บริเวณพื้นที่ที่เคยเป็นสวนผลไม้ ไร่นา กลับกลายเป็นพื้นที่อยู่อาศัย โรงงาน ศูนย์การค้า การสร้างถนนหนทาง หรือการขยายงานการคมนาคมของตัวจังหวัดนนทบุรี ทำให้พื้นที่ที่เคยเป็นสีเขียวลดน้อยลง สภาพปัญหาดังกล่าว ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าไม้ เทศบาลนนทบุรีควรได้ตระหนักถึงความสำคัญและความต้องการจำเป็น ควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนปลูกต้นไม้ยืนต้นเนื่องในวันสำคัญต่างๆ และจัดภูมิทัศน์ตามหน่วยงานของราชการ วัด โรงเรียน โรงพยาบาล เกาะกลางถนน เพื่อเป็นตัวอย่างและประชาสัมพันธ์ให้ภาคประชาสังคม โดยเฉพาะศูนย์การค้าต่างๆ ให้จัดปรับปรุงภูมิทัศน์และปลูกต้นไม้ยืนต้นให้มากขึ้น เพื่อสร้างความร่มรื่นให้แก่ชุมชน เทศบาลในจังหวัดนนทบุรีทุกแห่งพร้อมจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด

๑.๗ เทศบาลควรมีการประยุกต์ใช้หลักธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) มาบริหารงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จากข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ทำให้ประสิทธิผลการบริหาร งานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะหลักธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) จะทำให้เจ้าหน้าที่พนักงานเทศบาล รู้และมีความตระหนักในหน้าที่ต้องรับผิดชอบในภารกิจต่างๆที่ตนเองปฏิบัติอยู่ คือ ๑) ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน รู้ปัญหา รู้ความต้องการว่าประชาชนในชุมชนมีความ เดือดร้อนอย่างไร ต้องการให้เทศบาลแก้ปัญหาอะไร และมีความรู้เรื่องวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนในท้องถิ่น

เป็นผู้นำในการสร้างอาชีพ ๒) ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ ผู้รับผิดชอบมีความรู้ในงานที่ต้องปฏิบัติอย่างไร ให้งานที่ปฏิบัติมีประสิทธิผลสูงสุด ๓) อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย ผู้รับผิด ชอบมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำสิ่งที่ดีให้แก่ประชาชน เช่น มีการสร้างงานให้แก่ กลุ่มแม่บ้านในชุมชน เพื่อสร้างงานสร้างอาชีพเสริม สร้างรายได้ในครัวเรือน ๔) อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน ผู้รับผิดชอบสำรวจข้อบกพร่องของงานอยู่เสมอ เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงตามหลักการของ P D C A ๕) ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล ผู้รับผิดชอบเข้าใจเพื่อนร่วมงาน ใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ธำรงรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่ดี อบรมพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ โดยการหมั่นประชุมเป็นเนืองนิจ ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ เพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ รวมใจเป็นหนึ่งเดียวเพื่อปฏิบัติภาระกิจให้มีความสำเร็จลุล่วงตามแผนงานที่วางไว้ ๖) มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบมีความ สามารถในการสร้างมาตรฐานในการทำงาน ตามกรอบตัวชี้วัด (KPI) ๗) กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา

สรุปการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ซึ่งเป็นหลักการสำคัญมากในการปฏิบัติงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยเฉพาะหลักกาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา เจ้าหน้า ที่ๆรับผิดชอบจะต้องเป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ เพื่อจะได้สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทีเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น พร้อมทั้งต้องมีหลัก อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน ผู้รับผิดชอบสำรวจ หมั่นสำรวจข้อบกพร่องของงานในหน้าที่อยู่เสมอ แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนางานให้มีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

๒. การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ

จากความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ พบว่า ในภาพรวม เกี่ยวกับประสิทธิผลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ๑) เทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ๒) เทศบาลมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง ๓) มีการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษ์สิ่งแวดล้อม ๔) มีการบำบัดน้ำเสีย ก่อนระบายสู่ลำรางสาธารณะ น้อยที่สุด คือ ๕) เทศบาลมีการ ติดตาม ตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ เช่น ตรวจสอบคุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำและมลภาวะเสียง

ส่วนด้านการประยุกต์หลักพุทธธรรมพบว่าการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาล โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน เป็นผู้นำในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน และปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล ผู้รับผิดชอบงาน

สร้างขวัญ กำลังใจ และเป็น กัลยาณมิตรต่อให้เพื่อนร่วมงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๙ น้อยที่สุดคือ มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบมีความยืดหยุ่นในการทำงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๙

สรุปผลจากข้อมูลเชิงปริมาณที่นำเสนอตามลำดับ ค่าเฉลี่ย นั้นมีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และ จากการสนทนากลุ่มเฉพาะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ พบว่าเทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ โดยบูรณาการดำเนินงานร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ และ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ และภาคประชาสังคมที่อยู่ในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรีดำเนินการบริหารงาน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำตารางที่ ๔.๓๗ เพื่อแสดงรายละเอียดของข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงการบริหารของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ตามหลักพุทธธรรม “หลักสัปปุริสธรรม ๗”

การบริหารของเทศบาล ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ	การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม “หลักสัปปุริสธรรม ๗”
๑. เทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ๒. เทศบาลมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง ๓. เทศบาลมีการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษ์สิ่งแวดล้อม ๔. เทศบาลมีการบำบัดน้ำเสียก่อนระบายสู่ลำรางสาธารณะ ๕. เทศบาลมีการ ติดตาม ตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ เช่น ตรวจสอบคุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำและมลภาวะเสียง	๑. ผู้รับผิดชอบงาน รู้จักบุคคล สร้างขวัญกำลังใจและเป็นกัลยาณมิตรต่อให้เพื่อนร่วมงาน ๒. รู้ชุมชน เป็นผู้นำในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ๓. ผู้รับผิดชอบ รู้จักเหตุผล รู้จุดหมาย มีความสามารถในการป้องกันปัญหาที่จะเกิด ๔. รู้หลักการ มีความรู้ในกฎระเบียบ ๕. รู้จักตน ผู้รับผิดชอบมีความเป็นผู้นำ/มีคุณธรรมสูง มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ๖. รู้จักเวลา มีความตรงต่อเวลาทุกครั้งเมื่อทำกิจกรรม ๗. รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบมีความยืดหยุ่นในการทำงาน

จากข้อมูลในตารางที่ ๔.๓๗ พบว่า

๒.๑ เทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น เช่น โครงการคลองสวยน้ำใส โครงการรณรงค์คัดแยกขยะ, นำกลับมาใช้ใหม่, สร้างวินัยการทิ้งขยะ, ใช้ระบบดาวเทียมมาตรวจสอบการทำงานของรถขยะ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้านการจัดการมลพิษและรักษาคุณภาพ

สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน เน้นให้ประชาชนได้มีการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขภายใต้คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่ยั่งยืน และการบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ ด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ในมิติการสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยให้ความสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการสิ่งแวดล้อมในเชิงรุกและการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีเครือข่ายต่างๆประกอบด้วย

๑) ให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จะสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการจัดการมลพิษเชิงรุก เป็นธรรม นำไปสู่เศรษฐกิจ-สังคมสีเขียว

๒) เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก และความรับผิดชอบ ต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) เพื่อส่งเสริมการจัดการองค์ความรู้ นวัตกรรม ภูมิปัญญานิเวศท้องถิ่น และเทคโนโลยีที่เหมาะสม

๔) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ทั้งนี้จะต้องพิจารณาเงื่อนไขและปัจจัยแห่งความสำเร็จ ควบคู่ไปกับการกำหนดทิศทางและแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานต่อไปซึ่งมีการดำเนินงานอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดความยั่งยืน คือ จัดตั้งสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมาดูแล และมีการจัดงบประมาณสนับสนุนอย่างเต็มที่ ที่สำคัญคือกระจายอำนาจการตัดสินใจให้ชุมชน โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์มากกว่ารูปแบบวิธีการ การจัดการขยะทุกชนิด ให้ได้ประโยชน์สูงสุด

๒.๒ เทศบาลควรมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง ที่นับเป็นแบบอย่างในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ควรมีการดำเนินงานใน ๔ ด้านที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการมูลฝอย การจัดการสิ่งปฏิกูล การจัดการน้ำเสีย และการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยการร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ และ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว โดยมีโครงการสำคัญหลายโครงการ เช่น รณรงค์คัดแยกขยะ, นำกลับมาใช้ใหม่, สร้างวินัยการทิ้งขยะ, ใช้ระบบดาวเทียมมาตรวจสอบการทำงานของรถขยะเทศบาลมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง เช่น จัด หาภาชนะรองรับขยะในชุมชน ให้มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการทิ้งขยะและทั่วถึงทุกชุมชนส่งเสริมให้ประชาชนกำจัดหรือลดปริมาณขยะในชุมชน ร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย หลัก 3Rs ตามแนวนโยบายประชารัฐ ขยะและสิ่งปฏิกูลที่คัดแยกได้นั้น ถูกนำไปจัดการอย่างเหมาะสมโดยใช้กระบวนการที่แตกต่างกัน ดังนี้

๑) ขยะอินทรีย์ ถูกนำไปผลิตเป็นปุ๋ย ณ โรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๒) ร่วมมือกับภาคเอกชนกำจัดขยะอันตราย โดยเทศบาล ต้องลงนามในบันทึกความร่วมมือ (MOU) กับกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการจัดการมูลฝอยอันตรายจากชุมชน และดำเนินกิจกรรมเรียกคืนซากหลอดฟลูออเรสเซนต์ โดยมีบริษัทเอกชน รับ

ไปกำจัดด้วยวิธีที่เหมาะสม ปัจจุบันได้ขยายการให้บริการครอบคลุมมูลฝอยอันตรายประเภทอื่นๆ เช่น ซากแบตเตอรี่ กระป๋องสเปรย์ บรรจุภัณฑ์สารเคมี โดยมีเอกชน นำไปฝังกลบตามหลักสุขาภิบาล เทศบาลควรมีการป้องกันปัญหาจากขยะพิษ คือ การคัดแยก และเลือกทิ้งให้ถูกที่ถูกทาง ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างการร่วมแรงร่วมใจของประชาชนและเทศบาล ต่อการแก้ไขปัญหาขยะพิษ ที่จำเป็นต้องอาศัยทั้งการคัดแยกจากประชาชน และระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพของหน่วยงานที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบ

๓) ส่วนมูลฝอยติดเชื้อ เทศบาลได้เริ่มบริการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการสาธารณสุขในเขตเทศบาล และนำไปกำจัดโดยใช้เตาเผาพลังความร้อนสูง ณ นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔) การกำจัดสิ่งปฏิกูล เทศบาลควรจัดให้มีรถสูบสิ่งปฏิกูลออกให้บริการทุกวัน ซึ่งสิ่งปฏิกูลที่ได้นี้ถูกนำมาหมักทำปุ๋ย ตามแนวทางพระราชดำริ ณ ศูนย์บริการและพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยกระบวนการย่อยสลายในถังปิดแบบไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic Digestion) แบบเติมครั้งเดียว (Batch Type) คือ การเติมสิ่งปฏิกูลให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ วัน แล้วปิดฝาถังให้สนิท เมื่อครบ ๒๘ วัน จึงปล่อยสิ่งปฏิกูลจากถังหมักสู่ลานทราย เพื่อตากให้แห้งประมาณ ๗-๑๔ วัน แล้วนำของแข็งที่อยู่บนชั้นผิวหน้าทรายมาทำปุ๋ยอินทรีย์ ส่วนของเหลวที่กรองผ่านชั้นทราย จะไหลไปยังบ่อเก็บน้ำเพื่อบำบัด และนำมาเป็นปุ๋ยน้ำรดต้นไม้ได้

๒.๓ เทศบาลต้องสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษ์สิ่งแวดล้อม ปัจจุบันสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การออกกฎหมายควบคุม แต่วิธีการที่เป็นที่ยอมรับว่า เป็นมาตรการเสริม ที่จะช่วยให้การดำเนินงานแก้ไข และ โดยวิธีการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม ให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้ได้ผลในระยะยาวก็คือ การสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นในตัวของประชาชนทุกคน โดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม วิธีการที่จะสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นได้วิธีหนึ่ง ก็คือ การให้การศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ และการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ทางด้านสิ่งแวดล้อม ให้ประชาชนได้รับทราบร่วมเรียนรู้ และเข้าใจถึงอันตรายของสิ่งแวดล้อมและผลกระทบ ที่จะเกิดขึ้นต่อตน เองให้ตระหนักถึงคุณค่าและคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ การอบรมผู้นำเยาวชน เพื่อการพิทักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะมลพิษ เนื่องจากปัญหามลพิษ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในย่านอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ การสร้างจิตสำนึกจึงเน้นกลุ่มเป้าหมาย ผู้ประกอบกิจการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคนงานและประชาชนในเมือง โดยการรณรงค์ผสมผสานวิธีการ ในหลายรูปแบบทั้งการจัดการฝึกอบรมสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดนิทรรศการ และกิจกรรมพิเศษ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามี

ส่วนร่วมกิจกรรม เช่น การประกวดบทความ ภาพวาด สำหรับเยาวชน เรียงความ การแข่งขันตอบปัญหาผ่านสื่อมวลชน เป็นต้น

เนื่องจากการสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนโดยทั่วไปนั้น เป็นความพยายามที่จะปรับพฤติกรรมของมนุษย์ ในทิศทางที่เสริมสร้างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการแก้ไข ป้องกันปัญหาภาวะมลพิษ ซึ่งมักจะขัดกับพฤติกรรมที่เคยชินของประชาชนในสังคมปัจจุบัน รวมทั้งยังจำเป็นต้องมีการเสียสละเวลาและผลประโยชน์ ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมด้วย จึงเป็นการดำเนินงาน ที่ต้องการความละเอียดอ่อนและต้องใช้ระยะเวลา รวมทั้งต้องมีการวางแผนที่เหมาะสมเพื่อให้เข้าถึงประชาชน จึงจะทำให้เกิดผลบรรจุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ เทศบาลควรมีการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน ด้านรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยเริ่มจากเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานของเทศบาล ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน ในการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ เช่น การทิ้งขยะลงถังหรือในที่ๆ จัดไว้ให้เสมอ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงผลหรือโทษที่เกิดจากการไม่รักษาสิ่งแวดล้อม เช่น เกิดมลภาวะโลกร้อน เพราะมีการตัดไม้ทำลายป่ามากเกินไป ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เรียกว่า เอลนิโญ – ลานีญา ที่มีผลกระทบและเป็นอันตรายต่อมวลมนุษยชาติ

๒.๔ เทศบาลมีการบำบัดน้ำเสีย ก่อนระบายสู่ลำรางสาธารณะ เช่น การสร้างโรงงานบำบัดน้ำเสียในระดับชุมชน หรือหมู่บ้านขนาดใหญ่ ก่อนระบายน้ำลงสู่ลำรางสาธารณะ แม่น้ำ คูคลอง ส่วนในระดับโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก (SME และ Startup) ควรส่งเสริมให้มีการบำบัดน้ำเสียในเบื้องต้น คือ การสร้างบ่อดักไขมัน ตะแกงกรองตะกอน และระดับครัวเรือน ควรส่งเสริมให้มีการติดตั้งกล่องดักไขมัน ก่อนระบายน้ำลงสู่ท่อระบายน้ำ นอกจากนี้แล้วเทศบาลควรมีการเฝ้าระวังตรวจสอบคุณภาพน้ำ ไม่ให้เน่าเสียส่งกลิ่นเหม็น

๒.๕ เทศบาลควรมีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆอย่างสม่ำเสมอ โดยประสานความร่วมมือกับกรมควบคุมมลพิษ และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บูรณาการปฏิบัติงานในเรื่อง การตรวจสอบคุณภาพอากาศทั่วไป การตรวจสอบคุณภาพน้ำที่ใช้อยู่ในชุมชนและแหล่งน้ำในธรรมชาติ ตลอดจนมลภาวะทางเสียง เป็นต้น ในส่วนการตรวจสอบคุณภาพน้ำ เทศบาลควรสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังคุณภาพน้ำขึ้นในชุมชนหรือสถานศึกษาในท้องถิ่น ช่วยกันตรวจสอบคุณภาพน้ำในชุมชนต่างๆ ในโครงการคลองสวยน้ำใส โดยใช้ชุดสารเคมีชุดตรวจสอบคุณภาพน้ำ ที่ผลิตโดยกรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาใช้ซึ่งมีราคาถูก ใช้งานง่าย ส่วนบำบัดน้ำเสียก่อนระบายสู่ลำรางสาธารณะ เทศบาลควรส่งเสริมให้ร้านค้า ร้านอาหารในศูนย์การค้าต่างๆ โรงงาน สถานประกอบขนาดเล็ก (SMEs หรือ Startups) และประชาชนในเขตเทศบาล มีการบำบัดน้ำเสียในครัวเรือนก่อนระบายน้ำทิ้งลงสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ โดยการติดตั้งบ่อกรองน้ำทิ้ง หรือกล่องดักไขมัน เพื่อบำบัด

น้ำเสียในครัวเรือนก่อนระบายน้ำทิ้งลงสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ เทศบาลที่มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเป็นเทศบาลที่มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดการของเสียและก๊าซเรือนกระจกไม่ให้ส่งผลกระทบต่อแหล่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือทำให้ระบบนิเวศเสียสมดุล

๒.๖ การประยุกต์หลักธรรมเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ พบว่า ความคิดเห็นการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จะทำให้ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากข้อมูลเชิงปริมาณพบว่าการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาล โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน เป็นผู้นำในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน และปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล ผู้รับผิดชอบงานสร้างขวัญ กำลังใจ และเป็น กัลยาณมิตรต่อให้เพื่อนร่วมงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๙ น้อยที่สุดคือ มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบมีความยืดหยุ่นในการทำงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๙

สรุปการประยุกต์หลักธรรมเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ควรเน้นไปที่

หลักมัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ หมายถึง พนักงานเทศบาลหรือเจ้าหน้าที่ ควรความพอดี ความพอเหมาะพอสมควรการรู้จักประมาณ คือการรู้จักทำทุกสิ่งทุกอย่างหรือดำเนินชีวิตหรือการปฏิบัติงานราชการให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม ใช้งบประมาณของแผ่นดินอย่างเหมาะสมกับงาน เป็นต้น การรู้จักประมาณนี้เป็นทางสายกลางที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้บุคคลต่างๆ ได้ประพฤติปฏิบัติกันมาผู้รับผิดชอบมีความยืดหยุ่นในการทำงาน เป็นผู้ประสานประโยชน์ให้กับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม โดยมีจุดหมายให้สังคมอยู่ดี มีสุข

หลักอัตตัญญุตา หรือ การรู้จักตน ความเป็นผู้รู้จักตน คือรู้จักตนเองโดยฐานะ ภาวะ เพศ วัย ความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมอื่นๆ มีศรัทธา ศีล สุตตะ จาคะ ปัญญา เป็นต้น แล้วประพฤติตนให้เหมาะสมแก่ภาวะของตน และเมื่อรู้ว่า บกพร่องในเรื่องใด ก็ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ดังนั้น พนักงานเทศบาลจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบมีความเป็นผู้นำ/มีคุณธรรมสูง มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด สามารถแก้ปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ได้ทันทีเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น

๓. การดูแลรักษาที่สาธารณะ

จากความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ พบว่า ในภาพรวมประสิทธิผล ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๖๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ๑) เทศบาลต้อง มี

ป้ายบอกชื่อสถาน ที่สำคัญ ถนน ซอยและป้ายจราจรอย่างทั่วถึง ๒) เทศบาลต้องติดตั้งระบบไฟฟ้าส่องสว่างตามถนน ตรอก ซอยต่างๆอย่างเพียงพอ ๓) เทศบาลมีการขุดลอก คูคลองสาธารณะกำจัดวัชพืช ให้คลองสะอาดอยู่เสมอ ๔) เทศบาลมีการวางแผนดูแลรักษาป้องกันที่ดินสาธารณะประโยชน์ไม่ให้ถูกบุกรุก ๕) เทศบาลมีการสร้างสวนสาธารณะให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน ผู้รับผิดชอบมีความกระตือรือร้น/ขยันอดทน อุทิศเวลาให้แก่งาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๔ น้อยที่สุดคือ ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการจูงใจคน อยู่ในระดับต่ำ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๙

ผู้วิจัยจึงได้จัดทำตารางที่ ๔.๓๘ เพื่อแสดงรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงการบริหารของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะตามหลักพุทธธรรม “หลักสัปปุริสธรรม ๗”

การบริหารของเทศบาล ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ	**การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม“หลักสัปปุริสธรรม๗”**
๑. เทศบาลต้องจัดทำป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอยและป้ายจราจรอย่างทั่วถึง	๑. รู้จักตน ผู้รับผิดชอบมีความกระตือรือร้น/ขยันอดทน อุทิศเวลาให้แก่งาน
๒. เทศบาลต้องติดตั้งระบบไฟฟ้าส่องสว่างตามถนน ตรอก ซอยต่างๆ อย่างเพียงพอ	๒. รู้หลักการ ผู้รับผิดชอบเป็นผู้มีเหตุผลเมื่อต้องตัดสินใจ
๓. เทศบาลมีการขุดลอก คูคลองสาธารณะกำจัดวัชพืช ให้คลองสะอาดอยู่เสมอ	๓. รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการติดตามและประเมินผลในการทำงาน
๔. เทศบาลมีการวางแผนดูแลรักษาป้องกันที่ดินสาธารณะประโยชน์ไม่ให้ถูกบุกรุก	๔. รู้ชุมชน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชน

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงการบริหารของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ ตามหลักพุทธธรรม "หลักสัปปุริสธรรม ๗" (ต่อ)

การบริหารของเทศบาล ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ	**การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม"หลักสัปปุริสธรรม ๗"**
๕. เทศบาลมีการสร้างสวนสาธารณะให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง	๕. รู้จักเหตุผล รู้จุดหมาย ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการป้องกันปัญหาที่จะเกิด ๖. รู้จักเวลา เสมอต้นเสมอปลาย รู้จักกาลเทศะ ๗. รู้จักบุคคล ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการจูงใจคน

สรุปองค์ความรู้ ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ จากผลศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ ที่นำเสนอตามลำดับ ค่าเฉลี่ย นั้นมีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ เทศบาลมีการวางแผนดูแลรักษาป้องกันที่ดินสาธารณะประโยชน์ไม่ให้ถูกบุกรุกเป็นปกติอยู่แล้ว เพราะการดูแลรักษาที่สาธารณะเป็นภารกิจหนึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐[๘๓] บัญญัติไว้ใน หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๘ แนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาที่ยั่งยืนตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยประชาชนในชุมชนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีส่วนร่วมกำหนดแนวนโยบาย

มาตรา ๘๕ (๕) รัฐพึงส่งเสริม บำรุง รักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการทางการดำเนินงาน และ ตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่เกี่ยวกับที่สาธารณะประโยชน์ เทศบาลต้องจัดให้มีการบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำ และทางระบายน้ำ การจัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน การจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ควรประกอบด้วย

๑. มีการวางแผนดูแลรักษาป้องกันที่ดินสาธารณะประโยชน์ไม่ให้ถูกบุกรุก เช่น มีการติดป้ายประกาศในที่ดินสาธารณะไม่ให้มีการบุกรุก เป็นที่อยู่อาศัยของผู้ทีรายได้น้อย ไม่ให้เป็นที่ทิ้งขยะ

---

[๘๓] ราชกิจจานุเบกษา, **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐,** เล่มที่ ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก, วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐, หน้า ๒๗.

๒. มีป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอยและป้ายจราจรอย่างเพียงพอและทั่วถึง มีขนาดสีตามมาตรฐาน พรบ.การจราจรทางบก

๓. มีการขุดลอก คูคลองสาธารณะ ไม่ให้ตื้นเขิน สภาพภูมิทัศน์ของคลองสะอาดอยู่เสมอ สามารถรองรับน้ำ ระบายน้ำได้ทันที เมื่อมีน้ำรอระบาย

๔. มีการสร้างสวนสาธารณะอย่างทั่วถึง โดยอ้างอิงตามมาตรฐานของประเทศไทย และมาตรฐานของกรุงเทพมหานคร[๘๔]ตามสำนักโยธาธิการและผังเมือง (๒๕๔๕) ที่เคยมีการนำมาใช้ในหลายหน่วยงาน เท่ากับ ๑๖ ตารางเมตรต่อคน และมาตรฐานขององค์การอนามัยโลกที่กำหนดตามขนาดของชุมชนเมือง ๑๐-๒๑ ตารางเมตรต่อคน โดยเมืองขนาดเล็กมักเป็นเมืองศูนย์กลางการเกษตรและมักมีพื้นที่ก่อสร้างน้อย จึงมีสัดส่วนของพื้นที่สีเขียวมาก ในขณะที่เมืองขนาดใหญ่มีประชากรหนาแน่น เมืองมีบทบาทต่างๆ ซึ่งทำให้มีพื้นที่ก่อสร้างมากและสัดส่วนของพื้นที่สีเขียวลดลง ชุมชนขนาดใหญ่ควรมีพื้นที่สีเขียว ๑๐ ตารางเมตรต่อคน ชุมชนขนาดกลางควรมีพื้นที่สีเขียว ๑๖ ตารางเมตรต่อคน ชุมชนขนาดเล็กควรมีพื้นที่สีเขียว ๒๑ ตารางเมตรต่อคน

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แบ่งประเภทพื้นที่สีเขียวออกเป็น ๖ ประเภท ได้แก่

๑. พื้นที่สีเขียวเพื่อนันทนาการและความงามทางภูมิทัศน์ ได้แก่ พื้นที่สีเขียวนันทนาการ พื้นที่สีเขียวภูมิทัศน์ และพื้นที่สีเขียวส่วนบุคคล

๒. พื้นที่สีเขียวอรรถประโยชน์ ได้แก่ พื้นที่สีเขียวเพื่อการผลิต พื้นที่สีเขียวบริเวณสาธารณูปการ พื้นที่สถาบัน และโบราณสถานเป็นต้น

๓. พื้นที่สีเขียวเพื่อการอนุรักษ์ ได้แก่ พื้นที่ชุ่มน้ำ และ พื้นที่ป่า

๔. พื้นที่สีเขียวที่เป็นริ้วยาว ได้แก่ ฝั่งแม่น้ำและลำคลอง ริ้วแนวทางเดิน และเขตทางเท้าริมเกาะกลางถนนในเมือง เป็นต้น

๕. พื้นที่สีเขียวอื่น ๆ ได้แก่ ที่ดินว่างเปล่า (ไม่มีการพัฒนา) พื้นที่ย่านการค้ารกร้างและพื้นที่ย่านอุตสาหกรรมรกร้าง เป็นต้น

๖. พื้นที่สีเขียวพิเศษ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต และแหล่งเรียนรู้พืชพรรณธรรมชาติ พื้นที่สีเขียวมีประโยชน์ ๓ ด้านได้แก่

๑) ประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม โดย พบว่าอุณหภูมิพื้นผิวในเขตเมืองบริเวณที่มีต้นไม้ปกคลุมจะต่ำกว่าบริเวณที่ไม่มีต้นไม้ปกคลุม ๒.๗ องศาเซลเซียส การมีพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมืองจึงทำให้บรรยากาศโดยทั่วไปดูร่มรื่น สวยงาม ลดความแข็งกระด้างของสิ่งก่อสร้าง และพื้นที่สีเขียวยัง

---

[๘๔] สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, **มาตรฐานของพื้นที่สีเขียว**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.onep.go.th/ eurban/ plant/ green_area_standart.php [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙].

ช่วยลดการพังทลายของดิน ลดความเร็วของลม ลดมลภาวะทางเสียง ช่วยบรรเทา ปัญหาภาวะโลกร้อน ก่อให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาชนิด เป็นดัชนีชี้วัดระบบนิเวศและความยั่งยืนของนิเวศวิทยาของชุมชน

๒) ประโยชน์ของพื้นที่สีเขียวในด้านเศรษฐกิจ พบว่าพื้นที่สีเขียวช่วยเพิ่มมูลค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างที่มีการจัดภูมิทัศน์ด้วยการปลูกต้นไม้ มักจะทำให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และพื้นที่สีเขียวที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องทำให้ต้องการอัตรากำลังและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ก่อให้เกิดการสร้างงานเกิดขึ้น

๓) ประโยชน์ด้านสังคมพบว่าพื้นที่สีเขียวที่เป็นพื้นที่นันทนาการเช่นสวนสาธารณะจะเป็นสิ่งเชื่อมโยงผู้คนให้ได้สัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ใช้เป็นที่ออกกำลังกาย พบปะพูดคุยกันช่วยเพิ่มคุณค่าทางด้านสุนทรียภาพ เพิ่มความเป็นธรรมชาติให้แก่เมือง และยังช่วยให้เมืองมีความยั่งยืนเนื่องจากทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์โดยตรงส่งผลต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นเมือง น่าอยู่ประชาชนมีส่วนร่วมดูแลที่สาธารณะซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของการพัฒนาของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีอย่างยั่งยืนอีกทางหนึ่งคือ

๕. การประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ใช้ในการจัดการที่สาธารณะประโยชน์ให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น คือ หลักปุคคลัญญุตา หรือ ความเป็นผู้รู้จักเลือกคบบุคคล หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักบุคคลคือรู้จักและเข้าใจความแตกต่างแห่งบุคคลว่าโดยอัธยาศัย ความสามารถและคุณธรรม เป็นอย่างไร ใครๆยิ่งหรือหย่อนอย่างไร และรู้จักที่จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นๆ ว่าควรคบหรือไม่ จะใช้ จะตำหนิ ยกย่อง และแนะนำสั่งสอนอย่างไร จึงจะได้ผลดี เป็นต้น

กล่าวอีกนัยหนึ่ง ได้แก่ความสามารถอ่านคนออก โดยรู้จักบุคคลแต่ละคนว่ามีลักษณะนิสัยเป็นอย่างไร มีความสามารถในด้านใด มีคุณภาพเป็นอย่างไร ชอบหรือไม่ชอบอะไร ใครควรคบหรือไม่ควรคบอย่างไร เป็นต้น เมื่อรู้จักลักษณะนิสัยของบุคคลนั้นๆ เป็นอย่างไรแล้ว ก็สามารถที่จะปฏิบัติต่อเขาได้อย่างถูกต้อง และหลักธรรมที่ควรควบคู่ไปกับ หลักปุคคลัญญุตา เพื่อมุ่งใช้ในงานการจัดการที่สาธารณะเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือ หลักกาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา เสมอต้นเสมอปลาย รู้จักกาลเทศะ ความเป็นผู้รู้จักกาล หมายถึง การรู้จักเวลาอันเหมาะสมและระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการประกอบกิจกระทำหน้าที่การงาน เช่น ให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะเวลา เป็นต้น หรือการรู้จักกาลเวลาในอันที่จะประกอบกิจนั้นๆ เป็นต้นว่า ตนมีหน้าที่การงานจะพึงทำหลายอย่างด้วยกัน จะเป็นกิจการทางโลกหรือทางธรรมก็ตาม จะต้องแบ่งเวลาให้เหมาะแก่กิจที่จะต้องทำนั้นๆ การงานจึงจะดำเนินไปโดยเป็นระเบียบเรียบร้อยดี ไม่ยุ่งยิ่งยุ่งเหยิง คั่งค้างอากูล ตลอดจนรู้จักกะเวลาและวางแผนการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่า องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์ชุดความรู้ในการศึกษาประสิทธิผลในการบริหารงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลใน

จังหวัดนนทบุรีทั้ง ๓ ด้าน จะสามารถทำให้ประสิทธิผลในการบริหารงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีประสบความสำเร็จได้สูงขึ้น และเมื่อประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ประกอบด้วย ข้อมูลเชิงปริมาณจะพบว่ามีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interiew) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยองค์รวมสามารถสรุปผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ประเด็นด้านการประยุกต์หลักหลักสัปปุริสธรรม ๗ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ได้กล่าวถึง หลักสัปปุริสธรรม ๗ ว่าเป็นหลักธรรมของคนดี เป็นหลักธรรมที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทุกโอกาส มีจุดมุ่งหมายให้มนุษย์ โดยมีวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จ ๗ ประการ

๑. อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย มีแนวทางการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

๒. ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ ปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการจัดอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

๓. อัตตัญญุตา หรือรู้จักตน เทศบาลควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องเป็นศูนย์กลางที่ดีของชุมชนต่างๆ

๔. มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ รู้จักประมาณในการใช้จ่ายงบประมาณ การบริหารงานด้านการอนุรักษ์และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา รู้ว่าเวลาใดควรจะอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทันกับสถานการณ์

๖. ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน รู้ว่าชุมชนใดเป็นอย่างไร มีวิธีในการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนรวมถึงการแนะนำวิธีการแก้ปัญหา ที่เหมาะสมกับชุมชนนั้นๆ

๗. ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล รู้ว่าควรเลือกบุคคลใด เข้ามาทำหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด เข้าไปใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลจังหวัดนนทบุรีแล้วจะสามารถเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประสบความสำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตามวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research)) ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลเชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงผู้แทนจากหน่วยงาน จากนั้นนำมาสังเคราะห์ เป็นแนวทางเบื้องต้น ก่อนที่จะนำเสนอคณาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้คำชี้แนะในการพัฒนาแนวทาง ทั้งนี้ จากผลการวิจัยสามารถสรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มีการสรุปตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

๕.๑.๑ สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงปริมาณนั้นได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไปและมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรี ๑๗ แห่ง จำนวน ๔๐๐ คน โดยผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จำนวน ๓ ด้าน ๑) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่า ๒) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ

๓) การดูแลรักษาที่สาธารณะ และ หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางด้านสังคมศาสตร์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ มีรายละเอียดดังนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปร ปัจจัยส่วนบุคคลจากผลการวิจัยพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๒๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๐๐ มีอายุระหว่าง ๕๐ – ๖๐ ปี จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๐ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๘๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๔๕.๕๐ อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลามากกว่า ๑๐ ปี จำนวน ๒๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๒๐ และมีอาชีพรับจ้าง จำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๐

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล ในภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่าด้านการบริหารงานของเทศบาล มีค่าประสิทธิผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ๑) เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๐ ๒) เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๙ ๓) เทศบาลมีการจัดองค์กรกำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๓ ๔) เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้าน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๓ ๕) เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๑ ๖) เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๕ ๗) ท่านรับรู้นโยบายและแผนงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๐ ๘) ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๙ ๙) ท่านเข้าร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนเสมอ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๗ ๑๐) ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๖ ๑๑) ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๔ น้อยที่สุด คือ ๑๒) เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๒ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ๓. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ด้าน

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า พบว่าประสิทธิผล ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาลมีการควบคุมอัคคีภัยในเขตเทศบาล ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๕๒ น้อยที่สุด คือ มีการประกาศเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และมีหน่วยงานพัฒนาป่าไม้ชุมชน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๒.๙๖

๔ การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ พบว่าประสิทธิผล ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๖๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ และเทศบาลมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๕๗ น้อยที่สุด คือ เทศบาลมีการ ติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ เช่น ตรวจสอบคุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำและมลภาวะเสียง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๓

๕. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะ พบว่าประสิทธิผลด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๕๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาลมีป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอย และ ป้ายจราจร ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๘๔ น้อยที่สุด คือ เทศบาลมีการจัดสร้างสวนสาธารณะให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๘

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล ในภาพรวม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกออกเป็น ๔ ด้าน ประกอบด้วย

๑) หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการบริหารงานของเทศบาล

๒) หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า

๓) หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ

๔) หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ

พบว่าค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของหลักสัปปุริสธรรม ๗ ที่ประยุกต์ใช้ในเทศบาลจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๘ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักพุทธธรรม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๕ น้อยที่สุดได้แก่ หลักพุทธธรรม ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๑ ซึ่งในหัวข้อต่อไปนี้จะแสดงผลการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน ดังนี้

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ

๓.๓๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลาทำงานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๑ น้อยที่สุดคือ อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน ผู้รับผิดชอบพัฒนา/ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอยอมรับในความผิดพลาด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๒๙

๒) การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เป็นผู้นำในการสร้างอาชีพ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๘ น้อยที่สุดคือ กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา เป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๒๖

๓) การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ พบว่า โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน เป็นผู้นำในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน และปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล ผู้รับผิดชอบงานสร้างขวัญ กำลังใจ และเป็น กัลยาณมิตรต่อให้เพื่อนร่วมงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๙ น้อยที่สุดคือ มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ ผู้รับผิดชอบมีความยืดหยุ่นในการทำงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๙

๔) การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน ผู้รับผิดชอบมีความกระตือรือร้น/ขยันอดทน อุทิศเวลาให้แก่งาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๔ น้อยที่สุดคือ ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการจูงใจคน อยู่ในระดับต่ำ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๙

๕.๑.๒. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ การบริหารของเทศบาลส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๑. ด้านการบริหารงานของเทศบาล

๑) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับ ด้านการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จากตารางพบว่าค่า R Square เท่ากับ .๗๑๓ นั่นหมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง ๘ ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมีความสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ ๗๑.๓๐%

๒) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอย ด้านการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จากตารางพบว่าค่า Sig. เท่ากับ .๐๐๐ นั่นหมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัว ที่เป็นเหตุปัจจัยที่มีต่อตัวแปรตาม นั้นคือ ตัวแปรอิสระมีผลต่อตัวแปรตาม

๓) ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านการบริหารงานของเทศบาล ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ดังนี้

การบริหารงานของเทศบาล = .๗๐๙ + .๐๗๓ (เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๐๘ (เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่) + .๐๙๗ (เทศบาลจัดการอบรมให้ สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๒๐ (เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร) + .๑๕๕ (เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๑๒ (เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้) + .๐๗๒ (ชุมชนของท่านได้รับงบ ประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่) + .๐๖๓ (เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย)

ซึ่งถ้าดูจากค่าสัมประสิทธิ์ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามทั้ง ๘ ตัว

๒. ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า

๑) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านการบริหารงานของเทศบาล ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จากตารางพบว่าค่า R Square เท่ากับ .๖๔๔ นั่นหมายความว่า ตัวแปรต้นทั้ง ๘ ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมีความสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ ๖๔.๔๐%

๒) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอย ด้านการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จากตารางพบว่าค่า Sig. เท่ากับ .๐๐๐ นั่นหมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัว ที่เป็นเหตุปัจจัยที่มีต่อตัวแปรตาม นั้นคือ ตัวแปรอิสระมีผลต่อตัวแปรตาม

๓) ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ดังนี้

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ๗ ตัว ที่นำเข้าไปหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยมีสมการความสัมพันธ์ ดังนี้

การบริหารงานของเทศบาล = .๔๖๓ + .๑๓๖ (เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๕๑ (เทศบาลมีการจัดองค์การกำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๒๑ (เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลาก หลาย) + .๐๙๓ (เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้) + .๑๑๑ (ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่) + .๑๐๙ (เทศบาล มีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๐๘ (เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่)

๓. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ

๑) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านการบริหารงานของเทศบาล ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีจากตารางพบว่าค่า R Square เท่ากับ .๖๓๕ นั่นหมายความว่า ตัวแปรต้นทั้ง ๘ ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมีความสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ ๖๓.๕๐%

๒) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอย ด้านการบริหาร งานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จากตารางพบว่าค่า Sig. เท่ากับ .๐๐๐ นั่นหมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัว ที่เป็นเหตุปัจจัยที่มีต่อตัวแปรตาม นั้นคือ ตัวแปรอิสระมีผลต่อตัวแปรตาม

๓) ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ดังนี้

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ๗ ตัว ที่นำเข้าไปหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยมีสมการความสัมพันธ์ ดังนี้

การบริหารงานของเทศบาล = .๖๔๕ + .๑๐๘ (เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๔๓ (เทศบาลของท่านทำ งานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่) + .๑๖๑ (เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๐๔ (เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๑๖๙ (เทศบาลมีการจัดองค์การกำหนด โครงสร้าง หน่วย งานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๐๙๔ (เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้) + .๐๖๘ (ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวด ล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่)

๔. การดูแลรักษาที่สาธารณะ

๑) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยด้านการบริหารงานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีจากตารางพบว่าค่า จากตารางพบว่าค่า R Square เท่ากับ .๔๗๖ นั่นหมายความว่า ตัวแปรต้นทั้ง ๓ ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมีความสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ ๔๗.๖๐%

๒) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอย ด้านการบริหาร งานของเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จากตารางพบว่าค่า Sig. เท่ากับ .๐๐๐ นั่นหมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัว ที่เป็นเหตุปัจจัยที่มีต่อตัวแปรตาม นั้นคือ ตัวแปรอิสระมีผลต่อตัวแปรตาม

๓) ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ดังนี้

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรต้น ด้านการบริหารงาน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ๓ ตัว ที่นำเข้าไปหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยมีสมการความสัมพันธ์ ดังนี้

การบริหารงานของเทศบาล = ๑.๓๓๕ + .๒๗๘ (เทศบาลมีการจัดองค์การ กำหนดโครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) + .๒๔๔ (เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้) + .๑๖๐ (เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อม)

สมมติฐานที่ ๒ หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๑. การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเปรียบเทียบระหว่างการบริหารงานของเทศบาลโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) กับการบริหารงานของเทศบาลจะสามารถส่งผลต่อประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีในภาพรวมหรือไม่

๑) จากตารางพบว่าค่า R Square เท่ากับ .๖๕๖ นั่นหมายความว่า ตัวแปรต้นทั้ง ๕ ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม มีความสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ ๗๐.๐๐%

๒) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการวิเคราะห์การถดถอยเปรียบเทียบระหว่างการบริหารงานของเทศบาล กับการบริหารงานโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ของเทศบาลสามารถส่งผลต่อประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จากตารางพบว่าค่า Sig. เท่ากับ .๐๐๐ นั่นหมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่เป็นเหตุปัจจัยที่มีต่อตัวแปรตาม นั้นคือ ตัวแปรอิสระมีผลต่อตัวแปรตาม

๓) ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์จากการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จากตารางผลการวิเคราะห์จะเห็นว่า ตัวแปรอิสระความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลัก ธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) และความคิดเห็นด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวด ล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่ามีตัวแปรอิสระ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม นั้นคือ ตัวแปรความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี และ ตัวแปรความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริหารงานอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยมีสมการความสัมพันธ์ ดังนี้

ประสิทธิผลด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี = .๗๐๗ + .๔๑๖ (ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี) + .๓๘๓ (ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี)

๕.๑.๓ สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีในครั้งนี้ จากวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัด

นนทบุรีในปัจจุบันมีลักษณะเป็นอย่างไร ซึ่งผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มีรายละเอียดดังนี้

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๑ : ด้านการบริหารงานของเทศบาล ยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ดังนี้

การบริหารงานของเทศบาล เนื่องจากเทศบาลเป็นการบริหารงานของ หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเรียกว่า การบริหารรัฐกิจ มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือ การให้บริการสาธารณะ รวมถึง การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ตลอดจนการอำนวยความสะดวก ด้านการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายบัญญัติไว้ต้องใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนา ด้านอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน มีการจัดองค์กร กำหนด โครงสร้าง หน่วย งานด้านอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีบุคลากรดำเนินงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมกับปริมาณงาน มีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน

ผู้วิจัยจึงได้ทำตารางแสดงความถี่เกี่ยวกับความเห็นด้านการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่ามีความถี่มากที่สุด คือ เทศบาลมีการจัดองค์กร กำหนด โครง สร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเทศบาลมีบุคลากรดำเนินงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม รองลงมา คือ ชุมชนได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมน้อยเกินไปโดยเฉพาะเทศบาลตำบลขนาดเล็ก มีรายได้น้อย

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๒ : ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

พบว่าในภาพรวมเทศบาลมีการให้ความรู้ ฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีแก่ประชาชนตลอดเวลา เพื่อสร้างความตระหนัก ปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ให้บรรลุผลสำเร็จให้ได้แม้ว่าต้องใช้เวลานานกว่าจะบรรลุผลดังพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงกล่าวว่า **“เราต้องปลูกป่าในใจคนให้ได้”** โดยใช้หลัก **“ปลูกป่า ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง”**เพื่อให้ประชาชนรักธรรมชาติ รักสิ่งแวดล้อม และ เทศบาลนนทบุรีควรได้ตระหนักถึงความสำคัญ ความต้องการจำเป็น ในการจัดตั้งหน่วยงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นในโครงสร้างหน่วยงานเทศบาลทุกระดับ ควรทำการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคมในเขตเทศบาล ตามนโยบายประชารัฐของรัฐบาล ร่วมกันปลูกต้นไม้ยืนต้นเนื่องในวัน

สำคัญต่างๆ และมีการจัดภูมิทัศน์ตามหน่วยงานของราชการ วัด โรงเรียน โรงพยาบาล เกาะกลางถนน ให้ร่มรื่นสวยงามเพื่อเป็นตัวอย่างและประชาสัมพันธ์ให้ภาคประชาสังคม โดยเฉพาะศูนย์การค้าต่างๆ ให้จัดปรับปรุงภูมิทัศน์และปลูกต้นไม้ยืนต้นให้มากขึ้น เพื่อสร้างความร่มรื่นให้แก่ชุมชน เทศบาลพร้อมจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๓ : แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงาน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

ประเด็น ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีนั้น พบว่า เทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ เทศบาลมีการกระตุ้น ให้ประชาชนมีเจตคติที่ดีต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยให้ประชาชนมีจิตสาธารณะเกิดความสำนึกรักชุมชน รักบ้านเกิดท้องถิ่นที่อยู่อาศัย โดยการจัดกิจกรรมสอดแทรกองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ให้ แก่ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล ให้มีความรักความสามัคคีเกิดขึ้นในชุมชน ด้วยวิธีการ

๑. การแก้ปัญหาแบบบูรณาการ ประสานความร่วมมือกันในรูปแบบ **บ ว ร** ซึ่ง ย่อมาจากคำ ๓ คำ คือ ๑) **บ** ย่อจากคำว่า บ้าน ๒) **ว** ย่อจากคำว่า วัด และ ๓) **ร** ย่อจากคำว่า โรงเรียน ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจผนึกกำลังกันแก้ปัญหานี้

ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าวิธีการแก้ปัญหาแบบบูรณาการ ประสานความร่วมมือกันในรูปแบบของ **บ ว ร** นั้นจัดว่าเป็นยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหา ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับชาติได้ผลดีวิธีหนึ่ง ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเทศบาลจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดต่างๆได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒. ใช้หลักการชุมชนสะอาด ด้วยหลักการ 3Rs ประชารัฐ[๑๒๐] ประกอบด้วย

Reduce – การลดปริมาณการผลิตขยะจากการบริโภคให้น้อยลง

Reuse -- การใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่อย่างคุ้มค่า

Recycle – การแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความยั่งยืน

ตามแนวนโยบายประชารัฐของรัฐบาล นำมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มีขั้นตอน ๒ ระดับ ดังนี้

ระดับอำนวยการ ๑) โดยผู้บริหารเทศบาลในระดับต่างๆ จัดทำแผนปฏิบัติการ โดยการประชุมทำประชาคมหมู่บ้าน และชุมชนต่างๆที่อยู่ในเขตเทศบาล ๒) ดำเนินการตั้งคณะทำงาน เพื่อรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร และกำหนดแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่ ๓) ให้การสนับสนุน หมู่บ้าน/ชุมชนในการดำเนินการ ๔) ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงานให้อำเภอ และจังหวัดทราบ

ระดับปฏิบัติการในหมู่บ้าน/ชุมชน ๑) คณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการภายใต้หลักการ **“บวร”** ๒) จัดเตรียมข้อมูลและพิจารณาแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ๓) แลก เปลี่ยน/

ถ่ายทอดองค์ความรู้ภายในระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน ด้วยการวางแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของเทศบาลด้วยนโยบาย “ประเทศไร้ขยะ” ด้วยหลัก 3Rs คือ การใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งส่งเสริมระบบการคัดแยกขยะอันตรายในชุมชน ออกสู่ระบบการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ จัดให้มีการติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ สร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม เช่น มีงานตรวจสอบคุณภาพน้ำ งานตรวจสอบคุณภาพอากาศและของเสีย การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกสุขลักษณะ และการบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น ซึ่งจะเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานในประเด็นด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ควรมีลักษณะที่ร่วมผนึกกำลังให้เกิดโครงการฯ นี้ เพื่อร่วมกันก้าวไปสู่เป้าหมายนโยบายนนทบุรีเมืองสะอาดในภาพรวมต่อไป

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๔ : แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงาน ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

การดูแลรักษาที่สาธารณะในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ถนน ตรอก ซอยต่างๆ ขอบถนนหรือขอบทางเท้าข้างถนน ป้ายรถเมล์ วัด โรงเรียน สวนสาธารณะ ที่ดินสาธารณะประโยชน์ ห้องน้ำห้องส้วมสาธารณะ เทศบาลมีการวางแผนดูแลและคุ้มครองป้องกันไม่ให้ถูกบุกรุก และมีป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอย และ ป้ายจราจร ถนนมีไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ เทศบาลมีการขุดลอก คูคลองสาธารณะ ให้สะอาดอยู่เสมอ และมีการจัดสร้างสวนสาธารณะไว้บริการแก่ ประชาชนอย่างทั่วถึงประชาชนในชุมชนช่วยกันดูแลรักษาสวนสาธารณะให้สะอาดอยู่เสมอ

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๕ : การประยุกต์หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

การใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะ หลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มการประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี นั้นนับว่ามีความเหมาะสมกับบริบทการบริหารประสิทธิผลของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

หลักสัปปุริสธรรม ๗ เป็นหลักธรรมของคนดี เป็นหลักธรรมที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทุกโอกาสโดยมีจุดมุ่งหมายให้มนุษย์ ๑) เว้นจากการทำชั่วและมุ่งทำความดี ๒) ให้ความรัก ความเมตตา แก่มนุษย์ และสัตว์โลก ๓) มีการเสียสละหรือการสังคมสงเคราะห์ ๔) มีความอุตสาหะและพัฒนาตนเอง ๕) มีความยุติธรรม โดยมีวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จ ๗ ประการ คือ

๑. อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย มีแนวทางการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

๒. ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ ปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการจัดอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

๓. อัตตัญญุตา หรือรู้จักตน เทศบาลควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องเป็นศูนย์กลางที่ดีของชุมชนต่างๆ

๔. มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ รู้จักประมาณในการใช้จ่ายงบประมาณ การบริหารงานด้านการอนุรักษ์และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา รู้ว่าเวลาใดควรจะอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทันกับสถานการณ์

๖. ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน รู้ว่าชุมชนใดเป็นอย่างไร มีวิธีในการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนรวมถึงการแนะนำวิธีการแก้ปัญหา ที่เหมาะสมกับชุมชนนั้นๆ

๗. ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล รู้ว่าควรเลือกบุคคลใด เข้ามาทำหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๖ : ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาประสิทธิผลการบริหาร งานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี หรือควรใช้หลัก ธรรมอื่น ในการบูรณาการ

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี นั้นเทศบาลควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนมากขึ้นกว่าเดิม ควรทำแผ่นพับหรือเอกสารแจ้งความคืบหน้าในงานที่ได้ทำให้คนในชุมชนได้ทราบถึงความก้าวหน้าหรือความเป็นไปในโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ควรจัดให้มีคณะกรรมการหมู่บ้านหรือกรรมการในชุมชน และให้คณะกรรมการหมู่บ้านหรือกรรมการชุมชนดำเนินการจัดประชุมประชาคมอย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี โดยส่งคณะกรรมการหมู่บ้านหรือผู้แทนชุมชนเป็นตัวแทนเข้าฝึกอบรม เพราะประชาชนไม่ค่อยได้รับข้อมูลข่าวสารของด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเท่าที่ควร ด้านการรักษาความสะอาดใน**ชุมชน** เทศบาลควรจัดหาถังขยะไว้รองรับขยะในชุมชนหลายๆ จุดเพื่อให้มีที่ทิ้งเพียงพอและควรมาเก็บขยะให้สม่ำเสมอตรงเวลา

ข้อเสนอแนะด้านหลักธรรมเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จเป็นแนวทางในการบริหาร คือ หลักพรหมวิหาร ๔ เป็นหลักธรรมสำหรับผู้บริหารของเทศบาล และหลักธรรมอิทธิบาท ๔ เป็นหลักธรรมสำหรับผู้ปฏิบัติงานของเทศบาล

เทศบาลควรดำเนินการปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ให้เข้ากับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ของรัฐบาลเป็น Smart City ประเทศไทย ๔.๐ จึงเป็นการพัฒนา “เครื่องยนต์เพื่อขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจชุดใหม่” (New Engines of Growth) ด้วยการแปลง “ความ

ได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ” ของประเทศที่มีอยู่ ๒ ด้าน คือ “ความหลากหลายเชิงชีวภาพ” และ “ความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม” ให้เป็น “ความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน”โดยการเติมเต็มด้วยวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนา เทศบาลทุกระดับในจังหวัดนนทบุรี จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการให้บริการแก่ประชาชนจากแบบดั้งเดิม Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่การให้บริการแบบใหม่ โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ที่เรียกว่า e-government คือ การที่ภาครัฐนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและพัฒนาหน่วยงานของรัฐโดยการให้บริการประชาชนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

วิเคราะห์ประเด็นที่ ๗ : ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่า มีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารงานเทศบาลและนักวิชาการ (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากผู้ร่วมสนทนาจำนวน ๙ ท่าน โดยผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

๑. เพื่อศึกษาการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๓. เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี แต่ละประเด็นเป็นที่น่าสนใจ ซึ่งผู้ร่วมสนทนาได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหลายประเด็น ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลความเห็นข้อคิดคำแนะนำดังกล่าวไว้ดังนี้

๑) ด้านการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มีความเห็นสอดคล้องจากผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารงานเทศบาลและนักวิชาการ ที่กล่าวถึงการบริหารงานควรประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ - ด้านการวางแผนงาน – ด้านการอำนวยการ - ด้านการควบคุมคุณภาพ - ด้านการปฏิบัติงาน

๒) ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยสภาพปัญหาของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีซึ่งแบ่งออกได้ ๓ ด้านตามภารกิจหลักของเทศบาล ประกอบด้วย

๒.๑ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่า

๒.๒ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ โดยเทศบาลเน้นใน ๓ เรื่อง คือ เรื่องขยะมูลฝอย เรื่องมลพิษทางอากาศ เรื่องมลพิษทางน้ำ

๒.๓ ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ พบว่าเทศบาลมีแผนงานด้านการจัดการที่สาธารณะเพื่อใช้ประโยชน์จากที่สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) รูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ที่นำเสนอเป็นประโยชน์ได้จริงหรือไม่ จากผลการวิจัยพบว่าการนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีสามารถเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ได้อย่างแท้จริง

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลในการบริหารงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จะมีประโยชน์อย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรี ตลอดจนเพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาตัวแบบของปัจจัย สาเหตุต่างๆ ที่คาดว่าน่าจะส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี และเพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างประสิทธิผลในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั่นเอง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านมีประเด็นนำเสนออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ยึดแนวทางการศึกษาประสิทธิผลองค์กรการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยยึดถือแนวคิดเชิงเดี่ยว จากการศึกษาจากเอกสาร พบว่าแนวทางการศึกษาด้านประสิทธิผลองค์การโดยยึดถือแนวคิดเชิงเดี่ยวสามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ แนวทางสำคัญด้วยกัน คือ แนวทางตัวแบบเชิงเป้าหมาย แนวทางตัวแบบทรัพยากรเชิงระบบ แนวทางตัวแบบกระบวนการภายในองค์การ และแนวทางตัวแบบกลุ่มยุทธศาสตร์ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ยึดแนวทางการศึกษาแรก คือ แนวทางตัวแบบเชิงเป้าหมาย (Goal Model) ตัวแบบนี้เป็นแนวทางที่นิยมนำมาใช้มากที่สุด คือการนำแนวคิดด้านประสิทธิผลเชื่อมโยงเข้ากับความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายขององค์การ* ในการใช้แนวทางตัวแบบเชิงเป้าหมายนี้ ผู้ที่ทำการประเมินประสิทธิผล มีความเชื่อพื้นฐานว่า องค์การมีเป้าหมายที่สามารถระบุได้อย่างชัดเจน และระดับความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายนั้นจะต้องสามารถวัดได้ ซึ่งเป็นการมุ่งเน้น ไปที่ผลผลิตหรือปัจจัยนำออก (Outputs) ขององค์การ ดังนั้นถ้าผลผลิตขององค์การยิ่งเข้าใกล้เป้าหมายที่กำหนดมากขึ้นเท่าใด ก็แสดงว่าองค์การยิ่งมี ประสิทธิผลมากขึ้นเท่านั้น

การบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่าด้านการบริหารงานของเทศบาล มีค่าประสิทธิผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ๑) เทศบาลมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๐ ๒) เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๙ ๓) เทศบาลมีการจัดองค์กร กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๓ ๔) เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๓ ๕) เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๑ ๖) เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๕ ๗) ท่านรับรู้นโยบายและแผนงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๐ ๘) ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๙ ๙) ท่านเข้าร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนเสมอ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๗ ๑๐) ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๖ ๑๑) ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๔ น้อยที่สุด คือ ๑๒) เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๒ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ สิริพงษ์ ปานจันทร์[๑] ในงานวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาระดับประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ๒) ศึกษาปัจจัยแวดล้อมทางการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม และ๓) เพื่อค้นหาแนวทางที่เหมาะสมในการเสริมสร้างประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม พบว่าเกือบทุก ภารกิจทั้งประชาชนและพนักงานของเทศบาลตำบล มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวชี้วัดประสิทธิผลในการบริหารงานด้านประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และปัจจัยแวดล้อมทางการบริหารจัดการภายในองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานมากที่สุดคือ ภาวะผู้นำ, รองลงมาคือทรัพยากรทางการบริหารจัดการ, นโยบายขององค์การ, วัฒนธรรมองค์การ, สมรรถนะ/ความสามารถขององค์การ (การตอบสนองความต้องการของประชาชน), เทคโนโลยีขององค์การ

การวิจัยได้นำมาสู่ข้อเสนอแนะดังนี้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (๑) รัฐบาลต้องให้ความสำคัญและจริงจังกับเรื่องการกระจายอำนาจให้แก่เทศบาลตำบลมากขึ้น (๒) รัฐบาลควรสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพทางการคลังของเทศบาลตำบลอย่างจริงจัง (๓) รัฐบาลควรสนับสนุนให้มีการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลไปสู่การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (๔) รัฐบาลควร

---

[๑] สิริพงษ์ ปานจันทร์, "ประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม", **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๔).

ส่งเสริมเทศบาลตำบลให้มีการพัฒนาการบริหารงานที่มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น และ(๕) ทั้งรัฐบาลและเทศบาลตำบลควรเร่งสร้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบล ส่วนข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ (๑) เทศบาลตำบลต้องเร่งแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพในการบริหารงานและแสวงหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน (๒) เทศบาลตำบลควรจะสร้างวัฒนธรรมองค์การที่เน้นการทำงานเป็นทีมและการปรึกษาหารือร่วมกันให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน (๓) ผู้บริหารของเทศบาลตำบลจะต้องสร้างความชัดเจนในนโยบายที่ได้มอบหมายให้พนักงานนำไปปฏิบัติ (๔) ผู้บริหารของเทศบาลตำบลควรจะสนับสนุนและผลักดันให้เกิดการทำงานในลักษณะแบบโครงการ (๕) ผู้บริหารของเทศบาลตำบลควรสนับสนุนให้เกิดหลักธรรมที่เป็นประโยชน์และสำคัญอย่างยิ่ง เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ สมานไมตรี ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ หรือองค์กร ทำให้นักปกครองทั้งหลายเป็นที่น่าเคารพนับถือตามฐานะสมาชิกสังคมและชุมชนเอาใจใส่คอยร่วมมือกันทำให้ความเป็นอยู่ดีและร่มเย็นเป็นสุขทั่วกัน

ด้านการบริหารงานของเทศบาล ผลการวิจัยยังพบว่าประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล รับรู้นโยบายและแผนงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลและ เข้าร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนเสมอ มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ เสน่ห์ ใจสิทธิ์ ในงานวิจัยการศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษากระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ๓. เพื่อเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า[๒]

๑. กระบวนมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ประกอบด้วย ๘ ขั้นตอน ได้แก่ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผนกำหนดการสอบถามความต้องการ ซึ่งเป็นขั้นในการที่อยู่ในระดับของแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขั้นตอนที่ ๒ ระบบการประสานงานกับสถาบันทางพระพุทธศาสนา ชมรมผู้ใหญ่กำนันในจังหวัดลำพูน และการ

---

[๒] เสน่ห์ ใจสิทธิ์, “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

ประสานงานกับชมรมในท้องถิ่น ขั้นตอนที่ ๓ การสร้างกลไกการส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อกระบวนการกำหนดนโยบายต่อการใช้กิจกรรมวิถีหน้าหมู่ของชาวจังหวัดลำพูน ขั้นตอนที่ ๔ การให้ความรู้แก่ประชาชนต่อกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ ที่เป็นการให้ความรู้ตั้งแต่การก่อตัวของปัญหานโยบาย การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจนโยบายหรือวิเคราะห์หาทางเลือก การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย ขั้นตอนที่ ๕ การระดมความคิดด้วยการทำประชาคม

ในระดับหมู่บ้านที่เป็นเกิด การวางแผนในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขั้นตอนที่ ๖ การนำข้อความคิดเห็นประชาชนมาระบุไว้ในแผนงานที่จะดำเนินงานตามกรอบนโยบายสาธารณะที่มี

การจัดลำดับความสำคัญตั้งแต่สำคัญมาก ขั้นตอนที่ ๗ การนำแผนงานผ่านการลงประชามติอีกครั้ง เพราะการกำหนดนโยบายสาธารณะส่วนที่ยังขาดไป และขั้นตอนที่ ๘ การร่วมกันดำเนินงาน ติดตาม

ตรวจสอบและประเมินผลจากการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารจัดการนโยบาย

๒. สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาอยู่ ๖ กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาเชิงการสื่อสาร ปัญหาเชิงโครงสร้าง ปัญหาเชิงกระบวนการมีส่วนร่วม ปัญหาทางการเมืองท้องถิ่น และปัญหาเชิงการบริหารจัดการ และสอดคล้องกับ อภิชาติ พานสุวรรณ[๓] ในงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในปัจจุบันของคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒) เพื่อศึกษาการใช้หลักพุทธธรรม ทฤษฎีผู้นำ ทฤษฎีการพัฒนาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓) เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงาน ผู้นำชุมชนควรเป็นผู้ที่มีความเก่งและความดีควบคู่กันไป ด้านความเก่งผู้นำชุมชนควรมีคุณลักษณะดังนี้ มีความรู้ทางการศึกษา สามารถวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคของชุมชนได้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลสามรถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนในอนาคตและเตรียมการลองรับได้แก้ไขปัญหาได้ทันเวลา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผู้นำชุมชนสามารถคิดได้และกำหนดแนวทาง

[๓] อภิชาติ พานสุวรรณ, “การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

ในการพัฒนาชุมชนได้เอง มีความเฉลียวฉลาดมีการวางแผนการทำงานผู้นำชุมชนต้องวางแผนก่อนการทำงานมีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง สามารถกำหนดมาตรฐานในการทำงานได้มีการติดตามและประเมินผลการทำงาน มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน มั่นใจในตนเอง กล้าตัดสินใจ ด้านความดีผู้นำชุมชนควรมีคุณลักษณะดังนี้ มีคุณธรรมจริยธรรม สื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น รู้จักกาลเทศะ มนุษย์สัมพันธ์ดี วางตัวเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน มีความรับผิดชอบ ปรับปรุงและพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ

ประสิทธิผลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่าของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาลมีการควบคุมอัคคีภัยในเขตเทศบาล ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๕๒ รองลง คือ มีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๒๕ รองลง คือ มีการให้ความรู้และฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๒๑ และน้อยที่สุด คือ มีการประกาศเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและมีหน่วยงานพัฒนาป่าไม้ชุมชนค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๙๖ สอดคล้องกับ ดาบตำรวจ อธิคม เรียมศรีสกุล ในเรื่องการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเขตพื้นที่ภาคเหนือตอน ล่างโดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ๒) เพื่อศึกษาศึกษาแนวคิดทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรม ชาติในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ผลการวิจัยพบว่า[๔] การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติพบว่าประชาชนในพื้นที่ใช้หลักการมีส่วนร่วม ๔ ด้านคือการมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมรับประโยชน์และการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลโดยใช้หลักอปริหานิยธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ๔ ด้าน ในการสงวน อนุรักษ์ พัฒนาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติพบว่ามีการแบ่งพื้นที่สงวนและพื้นที่ใช้สอยอย่างชัดเจนโดยใช้หลักศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการอนุรักษ์ขยายพันธุ์และเพิ่มจำนวนป่าไม้และสัตว์ป่าตามหลักวิชาการ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่าและยั่งยืนนานเพื่อการดำรงชีพอย่างมั่นคง

---

[๔] ดาบตำรวจ อธิคม เรียมศรีสกุล, "รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง", **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๖๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ และเทศบาลมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๕๗ น้อยที่สุด คือ เทศบาลมีการติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ เช่น ตรวจสอบคุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำและมลภาวะเสียง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๓ สอดคล้องกับ ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา ในเรื่องมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง และควรมีการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษ์สิ่งแวดล้อม ในงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาเชิงพุทธเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาถึงรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ๒) ศึกษาถึงสภาพปัญหาการเกิดขยะมูลฝอยในจังหวัดนนทบุรี ๓) ศึกษาค้นหาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะในการจัดการขยะมูลฝอยให้กับประชากรในจังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลใน

จังหวัดนนทบุรีมีเพียง ๒ รูปแบบ คือ แบบจัดเก็บและแบบกำจัดเท่านั้น

ผลการศึกษา[๕] สภาพปัญหาการเกิดขยะมูลฝอยในจังหวัดนนทบุรี คือ ๑) การขาดงบประมาณสนับสนุนจึงทำให้มีเครื่องมือในการทำงานไม่เพียงพอ ไม่สามารถดำเนินการจัดจ้างและ/หรือจัดกิจกรรมสนับสนุนได้อย่างต่อเนื่องและเพียงพอต่อการดำเนินงานรวมทั้งจำนวนพนักงานในการทำงานไม่เพียงพอและขาดความรู้ในการปฏิบัติงาน เพราะไม่มีงบประมาณในการฝึกอบรมงานที่ถูกต้อง พนัก งานต้องใช้วิธีไปเรียนเองจากการเข้าไปทำงาน ๒) ประชากรในจังหวัดนนทบุรีมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากการเปลี่ยนสภาพเมืองจากเกษตรกรรมไปเป็นอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว โดยมีประชากรจากแหล่งอื่นๆ ไหลเข้ามาอาศัยเพื่อการถาวรและชั่วคราว ซึ่งทำให้เกิดช่องว่างในการสร้างสัมพันธภาพต่อกัน ขาดความรู้สึกเป็นส่วนร่วมกับชุมชนที่ตนอยู่ ขาดจิตสำนึกและความร่วมมือร่วมใจในการดูแลแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ตนมีส่วนร่วมสร้าง โดยเฉพาะการจัดการขยะมูลฝอย นอก จากนี้ยังมีปัญหาการเกิดขยะจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในจังหวัดด้วย

ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ

พบว่าประสิทธิผลของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๕๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาลมีป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอย และ ป้ายจราจร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๔ รองลงมา คือ ถนนมีไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ

---

[๕] ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา,“การพัฒนาเชิงพุทธเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๗๒ มีการขุดลอก คูคลองสาธารณะ ให้สะอาดอยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๕๓ ตลอดจนมีการวางแผนดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณะประโยชน์ไม่ให้ถูกบุกรุกค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๕๒ และ น้อยที่สุด คือ เทศบาลมีการจัดสร้างสวนสาธารณะให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๘ แสดงให้เห็นว่าเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มีการจัดการดูแลรักษาที่สาธารณะได้อย่างดีมีประสิทธิผลสูง เป็นจังหวัดสะอาด สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดน่าน[๖] ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดน่าน ด้านประสิทธิผลตาม แผนปฏิบัติราชการ โดยภาพรวมด้านการบริหารจัดการสิ่ง แวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ($\bar{x}$ =4.49,S.D.= 0.68) และการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในชุมชน ($\bar{x}$ =4.45,S.D.=0.50) อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุรเชษฐ พรนรากุล[๗] เรื่อง การจัดการที่สาธารณประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ มีข้อเสนอแนะว่า รัฐควรจะกระจายอำนาจการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ปล่อยให้รกร้างว่างเปล่าในชนบทยังมีอยู่เป็นจำนวนมากในบางพื้นที่ และไม่ได้ถูกนำเพื่อใช้ประโยชน์ในการกระจายที่ดินให้กับคนจน รัฐควรจะถ่ายโอนมอบอำนาจภารกิจให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการพิจารณาอนุญาต อนุมัติในการเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่สาธารณะเหล่านั้น โดยใช้กลไกการตรวจสอบจากภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ถ่วงดุลอำนาจการคุ้ม ครองดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์นั้น พบว่า มีระเบียบ กฎหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดความไม่เป็นเอกภาพในการดูแล รักษา ขั้นตอนการเพิกถอนหรือการขอใช้ประโยชน์มีความยุ่งยากสลับซับซ้อน และเกิดความล่าช้า นอกจากนี้บรรดา กฎหมาย ประกาศ คำสั่งจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนอำนาจการดูแลที่สาธารณ ประโยชน์มีความเปลี่ยน แปลงอยู่ตลอด โดยเฉพาะเรื่องอำนาจหน้าที่ บางครั้งอาจจะมีการทับซ้อนหรือมิได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจน ควรมีการบูรณาการกฎหมายเข้าด้วยกัน เป็นลักษณะประมวลกฎหมายที่สาธารณประโยชน์หรือที่ดินของรัฐ กำหนดอำนาจหน้าที่ และหน่วยงานที่รับผิดชอบโดย เฉพาะให้ชัดเจน ลดขั้นตอนการอนุญาต อนุมัติให้เกิดความสะดวกรวดเร็วแก่ส่วนราชการและประชาชนในการบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์ ควรเพิ่มบทบาทของภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้ประโยชน์ในที่สาธารณะ และตรงกับความต้องการของประชาชนที่ยังขาดแคลนอยู่ ได้รับ

---

[๖] รัชดากร ทมินเหมย, “หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดน่าน”, **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี**, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๕๗): ๑๔๙-๑๕๘.

[๗] สุรเชษฐ พรนรากุล, “การจัดการที่สาธารณประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ”, **เอกสารการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ ๑๔**, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖), หน้า ๑๓๑๕-๑๓๒๒.

การแก้ไขอย่างยั่งยืน ตามหลักสิทธิชุมชนในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ส่วน ๑๒ สิทธิชุมชน มาตรา ๖๖ ที่ระบุว่าชุมชนท้องถิ่นใดก็ตาม มีสิทธิที่จะดูแล รักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นได้ โดยรัฐส่งเสริมการกระจายอำนาจให้กับชุมชน กำหนดให้มีกฎหมายให้มีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ร่วมกับภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ หลักการสำคัญคือการตอบสนองความต้องการของประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้อยู่ดีกินดี เพราะหากสามารถเศรษฐกิจในรายครัวเรือนดี ก็ย่อมส่งผลในภาพรวมในระดับชาติ ซึ่งหมายถึงประเทศชาติมีความมั่นคงภายในประเทศ แต่ทั้งนี้การดำเนินการก็ต้องอยู่ภายใต้ผลประโยชน์ของคนทั้งชาติในส่วนรวมด้วย

ด้านการประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

พบว่าค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของหลักสัปปุริสธรรม ๗ ที่ประยุกต์ใช้ในเทศบาลจังหวัดนนทบุรี

โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักพุทธธรรม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๔๕ น้อยที่สุดได้แก่ หลักพุทธธรรม ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๓๑ สอดคล้องกับ อภิชาติ พานสุวรรณ[๖] ในงานวิจัยเรื่อง“การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักพุทธธรรม ทฤษฎีผู้นำ ทฤษฎีการพัฒนาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า หลักพุทธธรรม ทฤษฎีผู้นำ ทฤษฎีการพัฒนาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้นำชุมชนควรเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โดยเฉพาะ ๓ ด้าน คือ ๑) มัตตัญญุตาหรือรู้ตน คือมีคุณธรรม จริยธรรม มีอุดมการณ์เชื่อมั่นในตนเองมีความกระตือรือร้น ขยันอดทน อุทิศเวลาให้แก่งาน พัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบ ยอมรับความผิดพลาด มีวินัยในตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ชุมชน ๒) ปุคคลปโรปรัญญุตาหรือรู้จักบุคคล คือรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะกับงาน สนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เป็นกัลยาณมิตรต่อเพื่อนร่วมงาน มีความสามารถในการจูงใจคน สร้างขวัญกำลังใจให้เพื่อนร่วมงาน ๓) ปริสัญญุตาหรือรู้ชุมชน คือ มีความรักในชุมชนที่อาศัย รู้ความต้องการของคนในชุมชน รู้วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เป็นผู้นำในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชน และสอดคล้องกับ ปกรณ์ มหากันธา ได้วิจัยเรื่องรูปแบบและกระบอนการบริหาร

---

[๖] นายอภิชาติ พานสุวรรณ, “การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พุทธศักราช ๒๕๕๗).

องค์กรปกครองส่อนท้องทนเชิงพุทธบูรณาการ มีการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๓) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดทุกรายการเรียงตามลำดับ

ดังนี้ ๑) การบริหารเงินงบประมาณได้อย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๔) ๒) การเข้าใจในระเบียบข้อกฎหมายขององค์กร (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๙) ๓) การใช้ความรอบคอบในการพิจารณางาน (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๖) ๔) การใช้จ่ายงบประมาณตามระเบียบการเงินการคลัง (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๔) ๕) การลงโทษเมื่อเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๓) ๖) การมอบหมายงานเหมาะสมตามตำแหน่งหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๐) ๗) การทำประโยชน์แก่สังคมได้อย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย ๓.๗๗) ๘) การรู้จักบริหารเวลาได้อย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย ๓.๗๔)[๙]

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีให้มีคุณภาพมากขึ้น และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นควรเสนอแนะโดยแบ่งออกเป็น ๒ ด้านได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะเทศบาล ควรปรับปรุงยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการต่างๆ ให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย โดยมุ่งเน้นเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ให้เป็นรูปธรรมทั้ง ๔ ด้าน คือ (๑) ด้านการบริหารงานของเทศบาล (๒) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า (๓) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆและ (๔) ด้านการจัดการดูแลที่สาธารณะ

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะเทศบาล ควรปรับปรุงยุทธศาสตร์ แผนงานโครงการร่วม แบบบูรณาการกับหน่วยอื่นๆในการแก้ปัญหาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อมในจังหวัดนนทบุรี เช่น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม,กรมควบคุมมลพิษ,สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนนทบุรี โดยจัดทำความร่วมมือข้อตกลงกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในการจัดฝึกอบรมให้ จัดกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุน ด้านอนุรักษ์

---

[๙] ปกรณ์ มหากันธา, “รูปแบบและกระบอนการบริหารองค์กรปกครองส่อนท้องทนเชิงพุทธบูรณาการ”, **วารสารราชภัฏเชียงใหม่**, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (ตุลากม ๒๕๕๖-มีนาคม ๒๕๕๗): ๑๒๔-๑๓๖.

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประชาชนในชุมชนต่างๆ ตลอดจนนักเรียน นิสิต นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ ปลูกฝังสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประพฤติปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับแนวคิดและการดำรงชีวิตประจำวัน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. เทศบาลในจังหวัดนนทบุรีทุกระดับ ทั้งเทศบาลนคร เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมและการฝึกอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ ทุกปีงบประมาณ เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ดีให้แก่ ประชาชนในชุมชนต่างๆ ตลอดจนนักเรียน นิสิต นักศึกษา เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ดี มีประโยชน์มาประยุกต์ใช้ เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับแนวคิดและวิถีการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี

๒. เทศบาลควรดำเนินการแก้ปัญหาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ตามแนวนโยบายประชารัฐ โดยใช้หลักการ **บ ว ร** และดำเนินการด้านการจัดการสิ่ง แวดล้อมและมลพิษ กำจัดขยะในชุมชน โดยร่วมโครงการจังหวัดสะอาดด้วยหลักการ 3Rs-ประชารัฐ

๓. เทศบาลควรทำหน้าที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน และประสานความร่วมมือกับหน่วยราชการต่างๆ วัด โรงเรียน โบสถ์ มัสยิด และ ศาสน์สถานอื่นๆ ที่มีที่สาธารณะประโยชน์อยู่ในเขตเทศบาล จัดตั้งเป็นเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาประสิทธิผลด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล ในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ ว่ามีความแตกต่างกันกันอย่างไร นำไปสู่การประยุกต์ใช้ หรือการกำหนดนโยบายใหม่ที่เป็นรูปธรรม

๒. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อนโยบายด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านต่างๆทั้งทางบวกและทางลบ เพื่อหาทางป้องกันการเกิดปัญหาต่างๆ ในการบริหารงานของเทศบาล

๓. ควรมีการศึกษาวิจัยหลักพุทธธรรมอื่นๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลให้ดียิ่งขึ้น เป็นการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับศาสตร์สมัยใหม่ให้ทันสมัยตลอดเวลา

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย:

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, **พระไตรปิฎกบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎกํ ๒๕๐๐,** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

__________, **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

เกษม จันทร์แก้ว. **วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม.** กรุงเทพมหานคร: อักษรสยามการพิมพ์, ๒๕๒๕.

โกวิทย์ พวงงาม. **การปกครองท้องถิ่นไทย.** พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, ๒๕๕๒.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. รศ.ดร.**ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิภาษา, ๒๕๔๕.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพีฆเณศ พริ๊นท์ติ้ง เซนเตอร์. จำกัด, ๒๕๓๙.

ติน ปรัชญพฤทธิ์. **ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร: วีพริ้นท์, ๒๕๕๒.

ทิพาวดี เมฆสวรรค์. **การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์.** พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: กราฟิค ฟอร์แมท, ๒๕๔๔.

ทวี ทองสว่าง และทัศนีย์ ทองสว่าง. **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.** กรุงเทพมหานคร: ทิพย์อักษร, ๒๕๒๓.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภาการพิมพ์, ๒๕๒๗.

นันทวัฒน์ บรมานันท์. **การปกครองส่วนท้องถิ่น.** พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, ๒๕๕๒.

ประหยัด หงส์ทองคำ. **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓.

พรชัย รัศมีแพทย์. **หลักการปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุต.โต). **ธรรมนูญชีวิตพุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม**. กรุงเทพมหานคร: ระฆังทอง, ๒๕๑๗.

__________. **พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๔๓.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, ๒๕๔๖.

พุทธทาสภิกขุ. **พุทธศาสนิกกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ.** กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๓๓.

พิทยา บวรวัฒนา. **ทฤษฎีองค์การสาธารณะ.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภา, ๒๕๕๒.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. **หลักการพัฒนาชุมชนและหลักการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยอนุเคราะห์, ๒๕๒๖.

รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์. **การบริหารภาครัฐ.** พิมพ์ครั้งที่ ๘. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.

ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับประกาศทั่วไป. เล่ม ๑๑๘ ตอนพิเศษ ๔ ง, ๑๘ มกราคม ๒๕๔๔.

__________. **พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖.ง** เล่มที่ ๗๐ ตอนที่ ๑๔ ก, ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๖.

__________. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐**. เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๕๕ ก, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐.

__________. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐.** เล่มที่ ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก, ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐.

__________. **พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒.** เล่มที่ ๑๑๖ ตอนที่ ๑๑๔ ก, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๒.

__________. **ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓,** เล่ม ๑๒๗ ตอนพิเศษ ๙๕ ง. ๖ สิงหาคม ๒๕๕๓.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๕๒.

ศิริพรต ผลสินธุ์. **ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร: ดี.ดี.บุ๊คสโตร์, ๒๕๓๑.

ศุภชัย ยาวะประภาษ. **นโยบายสาธารณะ.** พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สุภางค์ จันทวานิช. **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. **การวิจัยเกี่ยวกับผู้บริหาร**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.

หควณ ชูเพ็ญ. **โครงสร้าง ภาระหน้าที่ และความสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น**. ใน พิทยา ว่องกุล (บรรณาธิการ). ท้องถิ่นอภิวัฒน์. กรุงเทพมหานคร: วิถีทรรศน์, ๒๕๕๑.

อุดม ทุมโฆสิต. **การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศที่พัฒนาแล้ว.** กรุงเทพมหานคร: แซท โฟร์ พริ้นติ้ง, ๒๕๕๑.

อุทัย หิรัญโต. **การปกครองท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

(๒) บทความ:

พระมหาคมเพชร วชิรปญฺโญ, “การนำหลักสัปปุริสธรรม๗ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี”**, บทความทางวิชาการ**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระธนันต์ ชยานนฺโท (ประเสริฐศิลป์), “การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามหลักสัปปุริสธรรม ๗”, **บทความทางวิชาการ**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

ปุณยนุช รุธิรโก. “ความยั่งยืนในการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง”, **วารสารสุทธิปริทัศน์**. ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๘๔ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๖): ๕๕-๗๖.

(๓) วิทยานิพนธ์:

พระครูใบฎีกาสุรพล อาสโภ (แย้มชุ่ม). “การพัฒนารูปแบบงานสาธารณสงเคราะห์ตามกระบวนทัศน์วิถีพุทธ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. การจัดการเชิงพุทธ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

พระครูวิสุทธา นันทคุณ (สุรศักดิ์ วิสุทฺธาจาโร). “การบริหารจัดการวัดเพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** การจัดการเชิงพุทธ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระปลัดเทียน พลวุฑฺโฒ (คำพงษ์). “การส่งเสริมจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

พระปลัดวรัญญู อคฺควชิโร (ยอดเพ็ชร). “การพัฒนาการบริหารจัดการวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชนในยุคโลกาภิวัตน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. การจัดการเชิงพุทธ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

ภาส ภาสสัทธา. “การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา. “การพัฒนาเชิงพุทธเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

สงบ สิทธิเดช. “กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการสารเคมีที่มีผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมตามข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศของกรมศุลกากร”.**ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต** . บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๙.

สมบัติ พันธวิศิษฏ์. “ต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการผลิตสินค้าและบริการตามแนวคิดการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืนเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. พัฒนาสังคมและการจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๕.

สิริพงษ์ ปานจันทร์. “ประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.** รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๔.

สุทธญาณ์ โอบอ้อม, ว่าที่ร้อยตรีหญิง. “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

เสน่ห์ ใจสิทธิ์. “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต,** รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อธิคม เรียมศรีสกุล, ดาบตำรวจ. “รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

อภิชาติ พานสุวรรณ. “การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

ปกรณ์ มหากันธา. “รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. พระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

(๔) รายงายวิจัย:

สมโพชน์ กวักหิรัญ. “บูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปุริสธรรม ๗”. **รายงานวิจัย**. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. “การวิจัยเกี่ยวกับผู้บริหาร”. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.

(๕) สัมภาษณ์:

สัมภาษณ์ ดร.วรพจน์ พวงแย้ม. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางเลน, ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ ดร.อาวุธ เจริญนนทสิทธิ์. นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองบางบัวทอง, ๑๐ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางรุจิรา เมฆลาย. ประชาชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด, ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางสาวสุกัญญา บินอุมา. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองพิมลราช, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางสุนันทา ปฐมนุพงษ์. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสาธงหิน, ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายกรีฑา ฤทธาภัย. ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี๒๖ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายประสิทธิพงศ์ ดีวาจิน. รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี, ๖ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายพงศ์ชัย เกาะหมาก. สมาชิกสภาเทศบาลนครนนทบุรี, ๘ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายพงษ์ศักดิ์ อัจฉริยะประสิทธิ์. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลปลายบาง, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายเพิ่มพงษ์ พุ่มวิเศษ, ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครนนทบุรี. ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สัมภาษณ์ นายมงคล ฉวีจันทร์. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย , ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายมนัส นพรัตน์, ปลัดเทศบาลตำบลศาลายา อำเภอศาลายา จังหวัดนครปฐม, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายวิทยา สิริอนุวัฒน์. ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี, ๘ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายสัมฤทธิ์ ด้วงโสน. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลไทรน้อย, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายสุพจน์ ธูปแพ. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านบางม่วง, ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙.

สมภาษณ์ นายอดุลย์ บุญสม. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางพลับ, ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายอิทธินันท์ อินทรชาติ. ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ ผศ.ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์. อาจารย์หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมสาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.. ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐปศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระอุดมสิทธินายก, ดร.. อาจารย์ประจำคณะสังคมสาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ รศ.ดร.รวิภา ธรรมโชติ. อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ รศ.ดร.วรัชยา ศิริวัฒน์. อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ รศ.ดร.สมาน งามสนิท. อาจารย์ประจำคณะสังคมสาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร. อาจารย์ประจำคณะสังคมสาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ รศ.พิพัฒน์ ไทยอารี. ผู้อำนวยการหลักสูตร รปม. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, ๑๑ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต. เสน่ห์ สุพุทธี. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลศาลายา อำเภอศาลายา จังหวัดนครปฐม, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ อาจารย์ ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี. อาจารย์ประจำคณะสังคมสาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สัมภาษณ์ อาจารย์ปรมต วรรณบวร. อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ ชนิตร์วัฒน์. ประธานชุมชนประชานิเวศน์ ๓ ส่วนกลาง, ๑ กันยายน ๒๕๕๙.

(๗) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2016/7/2180_5802.pdf, [๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๙].

การนำหลักธรรมมาใช้ในการดำรงชีวิต. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:https://wiki.stjohn.ac.thgroups/poly_basiscourse/wiki/87978/, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลไทรน้อย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.sainoi.go.th [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลไทรม้า. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.saima.go.th [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลบางเลน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.bglane.go.th [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลบางสีทอง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://bangsithong.go.th [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลบางใหญ่. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.bym.go.th [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลบ้านบางม่วง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.bangmoung.go.th, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลปลายบาง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:http://www.plaibang.go.th, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลศาลากลาง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.salaklan.go.th [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลเสาธงหิน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.sth.go.th [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

บรรณานุกรม (ต่อ)

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลนครนนทบุรี. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://nakornnont.go.th [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :www.pakkretcity.go.th [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.bangkruaicity.go.th, [๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลเมืองบางบัวทอง. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.buathongcity.go.th [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลเมืองบางศรีเมือง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.bangsrimuang.go.th, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลเมืองพิมลราช. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.pimolrach.go.th [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘].

มูลนิธิชัยพัฒนา. **แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.chaipat.or.th/concept-and-theory-development/ development-and-conservation- [๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๙].

เรณุมาศ รักษาแก้ว. **"บทความการมีส่วนร่วมของประชาชน".** [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.kpi.ac.th, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙].

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. เล่มที่ ๑๙ เรื่องที่ ๑ **การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยกลไกของการบริหารและการจัดการโดยทั่วไป.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=19&chap=1&page=t 19-1-infodetail05 [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙].

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **มาตรฐานของพื้นที่สีเขียว**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.onep.go.th/eurban/plant/green_area_standart.php [๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙].

สุวิทย์ เมษินทรีย์, ดร. **บทความประเทศไทย 4.0 Thailand 4.0**. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.admissionpremium.com/news/1377, [๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๙].

บรรณานุกรม (ต่อ)

๒. หนังสือภาษาอังกฤษ

(I) Books

Alan Norton. **International Handbook of Local and Regional Government: A Comparative Analysis of Advance Democracies.** Vermont: Edward Elgar, 1994.

Brian C. Smith. **Decentralization.** London: George Allen & Unwin, 1985.

Etzioni, Amitai. **Modern Organization.** New Jersey: Prentice – Hall, 1964.

Graham W. Bush. **Governing Big Cities: The Management of Decentralization** Wellington. University of Wellington, 1991.

John P. Campbell. **On the Natural of Organizational Effectiveness, In Paul S.Goodman, Johannes M. Penning and Assosiates, New Perspective on Organizational Effectiveness.** San Fransisco: Jossey–Bass, 1977.

Likert Rensis. **The Method of Constructing and Attitude Scale**. Fishbeic Matin Ed.New York: Wily e& Son, 1967.

Richard L. Daft. **Essentials of Organization: Theory and Design.** Ohio: South - Western College, 2001.

Richard M.Steers. **Organization Effectiveness: A Behavioral View.** California: Goodyear, 1977.

Schein, E. H. **Organizational psychology.** 2nd ed. Englewood Cliffs. NJ: Prentice-Hall, 1970.

Steers, R. M. **When is an organization effective?. A process approach to understanding effectiveness**. Organizations Dynamics, 1980.

Yamane Taro. **Statistics An Introductory Analysis**. 2nd Ed. New York: Harper and Row, 1970.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยรายนามผู้ให้ข้อมูลวิจัย
(สัมภาษณ์) หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

๑. ผศ. ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์	-อาจารย์หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	- อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี
๓. อาจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมา	- อาจารย์ประจำ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. อาจารย์ ดร.อนุวัต กระสงข์	- อาจารย์ประจำ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. อาจารย์ ดร.สุริยา รักษาเมือง	- อาจารย์ประจำ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

๑.	พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.	ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (รัฐปศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย
๒.	พระอุดมสิทธินายก, ดร.	อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย
๓.	รศ.พิพัฒน์ ไทยอารี	ผู้อำนวยการหลักสูตร รปม. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
๔.	รศ.ดร.รวิภา ธรรมโชติ	อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๕.	รศ.ดร. วรัชยา ศิริวัฒน์	อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๖.	ดร.อาวุธ เจริญนนทสิทธิ์	นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองบางบัวทอง
๗.	นายพงษ์ศักดิ์ อัจฉริยะประสิทธิ์	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลปลายบาง
๘.	นายอดุลย์ บุญสม	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางพลับ
๙.	นายสัมฤทธิ์ ด้วงโสน	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลไทรน้อย
๑๐.	ดร.วรพจน์ พวงแย้ม	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางเลน
๑๑.	นายสุพจน์ ธูปแพ	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านบางม่วง
๑๒.	นายประสิทธิพงศ์ ดีวาจิน	รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี
๑๓.	นายพงศ์ชัย เกาะหมาก	สมาชิกสภาเทศบาลนครนนทบุรี
๑๔	นายเพิ่มพงษ์ พุ่มวิเศษ	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครนนทบุรี
๑๕.	นายกรีทา ฤทธาภัย	ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี
๑๖.	นายวิทยา สิริอนุวัฒน์	ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี
๑๗.	นายไพโรจน์ ชนิตร์วัฒน์	ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี ประธานชุมชนประชานิเวศน์ ๓ ส่วนกลาง
๑๘.	นายอิทธินันท์ อินทรชาติ	ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี

รายนามผู้ให้ข้อมูลวิจัย (สัมภาษณ์)

๑๙.	นางรุจิรา เมฆลาย	ประชาชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด
๒๐.	นายมงคล ฉวีจันทร์	ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย
๒๑.	นางสาวสุกัญญา บินอุมา	ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองพิมลราช
๒๒.	นางสุนันทา ปฐมนุพงษ์ . .	ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสาธงหิน

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๗๖ **วันที่** ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช**

ด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ,ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

ตรวจสอบแก้ไขเรียบร้อยแล้ว

(ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช)
ภาควิชารัฐศาสตร์ มจร
31 / 8 / 59

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๗๖ **วันที่** ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์**

ด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ,ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ตรวจแล้ว
เติมศักดิ์ ทองอินทร์
๒๙ ส.ค. ๒๕๕๙

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๗๖ **วันที่** ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร **อาจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมา**

ด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ,ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ได้อนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์แล้ว
(อ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา)

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๗๖ **วันที่** ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร **อาจารย์ ดร.สุริยา รักษาเมือง**

ด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ,ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ดร. สุริยา รักษาเมือง
๗ / ๙ / ๕๙

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๗๖ **วันที่** ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร **อาจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์**

ด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ,ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ตรวจเรียบร้อย
ดร.อนุวัต กระสังข์
๒๙ ส.ค. ๒๕๕๙

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC (Index of item Objective Congruence)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

งานวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ๑ = เห็นด้วย, ๐ = ไม่แน่ใจ, (- ๑) = ไม่เห็นด้วย

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕๐-๑.๐๐ มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า ๐.๕๐ ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่๑	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่๒	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่๓	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่๔	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่๕		
ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป							
๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ตอนที่ ๒ ด้านการบริหารงานของเทศบาล							
๑	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๙	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่๕		
การประยุกต์หลักธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการบริหารงานของเทศบาล							
๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑๐๐	ใช้ได้
๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า							
๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๘	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๙	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่๑	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่๒	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่๓	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่๔	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่๕		
การประยุกต์หลักธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า							
๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒. การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ							
๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่๕		
การประยุกต์หลักธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ							
๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. การดูแลรักษาที่สาธารณะ							
๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	
๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	
๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
การประยุกต์หลักธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) การดูแลรักษาที่สาธารณะ							
๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรง

สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
รับที่ 1338
วันที่ 8 ก.ย. 2559
เวลา 11.30 น.

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๐๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๕ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

เจริญพร **นายกเทศบาลนครนนทบุรี**

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรภายในหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

เรียน ผู้อำนวยการสำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
- เพื่อโปรดทราบและพิจารณา
- เห็นควรให้ความอนุเคราะห์ และมอบส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ให้ข้อมูล

(นางสาวอินทิรา อินทรัตน์)
หัวหน้าฝ่ายวิชาการและแผนงานสาธารณสุข

เรียน ปลัดเทศบาล
- เพื่อโปรดทราบและพิจารณา
- เห็นควรให้ความอนุเคราะห์ และมอบส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ให้ข้อมูล

(นางมรกต บัวแตง)
ผู้อำนวยการสำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

ปลัดเทศบาลนครนนทบุรี

(นายสุรวัช มะลิ)
รองนายกเทศมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี

ภาคผนวก ง

ค่าสัมประสิทธิ์ Alpha

```
RELIABILITY
  /VARIABLES=การวางแผน1 การวางแผน2 อำนวยการ3 อำนวยการ4 ควบคุม5 ควบคุม6 ปฏิบัติงาน7 ปฏิบัติ
    ประยุกต์ธรรม1 ประยุกต์ธรรม2 ประยุกต์ธรรม3 ประยุกต์ธรรม4 ประยุกต์ธรรม5 ประยุกต์ธรรม6 ประยุกต
    การบริหาร1 การบริหาร2 การบริหาร3 การบริหาร4 การบริหาร5 ประยุกต์สัปปุริ1 ประยุกต์สัปปุริ2
    ประยุกต์สัปปุริ3 ประยุกต์สัปปุริ4 ประยุกต์สัปปุริ5 ประยุกต์สัปปุริ6 ประยุกต์สัปปุริ7 ด้านอนุรักษ์1
    ด้านอนุรักษ์2 ด้านอนุรักษ์3 ด้านอนุรักษ์4 ด้านอนุรักษ์5 ด้านอนุรักษ์6 ด้านอนุรักษ์7 ด้านอนุรักษ์8
    ด้านอนุรักษ์9 ด้านอนุรักษ์10 สัปปุริกับอนุรักษ์1 สัปปุริกับอนุรักษ์2 สัปปุริกับอนุรักษ์3
    สัปปุริกับอนุรักษ์4 สัปปุริกับอนุรักษ์5 สัปปุริกับอนุรักษ์6 สัปปุริกับอนุรักษ์7 การจัดการ1
    การจัดการ2 การจัดการ3 การจัดการ4 การจัดการ5 ธรรมการจัดการ1 ธรรมการจัดการ2 ธรรมการจัดก
    ธรรมการจัดการ4 ธรรมการจัดการ5 ธรรมการจัดการ6 ธรรมการจัดการ7 การดูแลที่สาธารณะ1 การดูแล
    การดูแลที่สาธารณะ3 การดูแลที่สาธารณะ4 การดูแลที่สาธารณะ5 ธรรมการดูแล1 ธรรมการดูแล2 ธรรมก
    ธรรมการดูแล4 ธรรมการดูแล5 ธรรมการดูแล6 ธรรมการดูแล7
  /SCALE('ALL VARIABLES') ALL
  /MODEL=ALPHA
  /STATISTICS=DESCRIPTIVE SCALE
  /SUMMARY=TOTAL.
```

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

ตรวจแล้วสามารถนำไปลงพื้นที่ได้

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.989	68

ธิติวุฒิ หมั่นมี

(อาจารย์ ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี)

๑๒ ก.ย. ๕๙

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
การวางแผน1	201.0333	2414.033	.750	.989
การวางแผน2	200.7000	2410.286	.775	.988
อำนวยการ3	200.8000	2443.614	.576	.989
อำนวยการ4	200.8333	2432.282	.643	.989
ควบคุม5	200.4333	2427.495	.795	.988
ควบคุม6	200.4667	2410.878	.866	.988
ปฏิบัติงาน7	201.1000	2430.576	.629	.989
ปฏิบัติงาน8	200.8667	2418.533	.789	.988
ประยุกต์ธรรม1	200.3000	2418.424	.867	.988
ประยุกต์ธรรม2	200.3667	2422.654	.791	.988
ประยุกต์ธรรม3	200.3000	2422.148	.777	.988
ประยุกต์ธรรม4	200.3667	2422.930	.789	.988
ประยุกต์ธรรม5	200.4000	2426.455	.821	.988
ประยุกต์ธรรม6	200.2333	2432.185	.794	.988
ประยุกต์ธรรม7	200.3333	2428.713	.746	.989
การบริหาร1	200.4333	2421.151	.805	.988
การบริหาร2	200.4667	2436.464	.813	.988
การบริหาร3	200.3667	2419.895	.877	.988
การบริหาร4	200.6333	2438.999	.786	.988
การบริหาร5	200.5667	2422.323	.858	.988
ประยุกต์สัปปุริ1	200.5333	2437.982	.763	.988
ประยุกต์สัปปุริ2	200.4667	2426.189	.824	.988
ประยุกต์สัปปุริ3	200.4667	2439.982	.811	.988
ประยุกต์สัปปุริ4	200.4667	2434.533	.765	.988
ประยุกต์สัปปุริ5	200.4333	2429.978	.870	.988
ประยุกต์สัปปุริ6	200.3333	2433.609	.779	.988
ประยุกต์สัปปุริ7	200.4667	2427.775	.807	.988
ด้านอนุรักษ์1	200.7000	2432.010	.749	.989
ด้านอนุรักษ์2	200.7333	2431.789	.843	.988
ด้านอนุรักษ์3	200.8667	2415.637	.793	.988
ด้านอนุรักษ์4	200.8667	2420.464	.820	.988
ด้านอนุรักษ์5	200.7667	2429.909	.760	.988
ด้านอนุรักษ์6	200.1667	2460.144	.653	.989

ด้านอนุรักษ์7	201.0667	2438.961	.688	.989
ด้านอนุรักษ์8	200.9000	2432.300	.752	.988
ด้านอนุรักษ์9	200.8333	2429.799	.782	.988
ด้านอนุรักษ์10	201.0000	2433.931	.710	.989
สัปปุริกับอนุรักษ์1	200.7000	2430.838	.825	.988
สัปปุริกับอนุรักษ์2	200.5667	2436.875	.704	.989
สัปปุริกับอนุรักษ์3	200.6667	2430.920	.798	.988
สัปปุริกับอนุรักษ์4	200.7333	2433.995	.817	.988
สัปปุริกับอนุรักษ์5	200.5000	2440.190	.752	.989
สัปปุริกับอนุรักษ์6	200.2667	2433.582	.681	.989
สัปปุริกับอนุรักษ์7	200.2333	2446.254	.520	.989
การจัดการ1	200.2333	2430.461	.704	.989
การจัดการ2	200.3000	2418.700	.864	.988
การจัดการ3	200.4000	2433.628	.809	.988
การจัดการ4	200.1333	2444.051	.618	.989
การจัดการ5	199.9333	2447.168	.574	.989
ธรรมการจัดการ1	200.2667	2417.720	.895	.988
ธรรมการจัดการ2	200.2333	2436.047	.821	.988
ธรรมการจัดการ3	200.2667	2433.030	.831	.988
ธรรมการจัดการ4	200.3333	2435.678	.828	.988
ธรรมการจัดการ5	200.2333	2443.426	.698	.989
ธรรมการจัดการ6	200.1667	2433.523	.830	.988
ธรรมการจัดการ7	200.2000	2429.200	.817	.988
การดูแลที่สาธารณะ1	200.1333	2422.878	.760	.988
การดูแลที่สาธารณะ2	199.6333	2442.930	.648	.989
การดูแลที่สาธารณะ3	199.5333	2454.326	.460	.989
การดูแลที่สาธารณะ4	200.1000	2433.541	.637	.989
การดูแลที่สาธารณะ5	199.8333	2455.799	.472	.989
ธรรมการดูแล1	200.4667	2436.533	.812	.988
ธรรมการดูแล2	200.4000	2434.386	.766	.988
ธรรมการดูแล3	200.3000	2446.148	.630	.989
ธรรมการดูแล4	200.2000	2453.890	.628	.989
ธรรมการดูแล5	200.3000	2447.803	.790	.988
ธรรมการดูแล6	200.3667	2436.240	.798	.988
ธรรมการดูแล7	200.3333	2448.161	.713	.989

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
203.4333	2505.426	50.05423	68

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

สำนักสาธารณสุข

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๕๒

19 ต.ค. 2559

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
รับที่ 1516
วันที่ 20 ต.ค. 2559
เวลา 13.40 น.

๒๐ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **นายสุวัฎ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

เรียน นายกเทศมนตรี

เรียน ปลัดเทศบาล

เรียน ผู้อำนวยการสำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
- เพื่อโปรดทราบและพิจารณา
- นิสิตผู้จัดทำวิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙ และได้มอบส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ประสาน/ให้ข้อมูล
- เห็นควรให้ความอนุเคราะห์นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และมอบส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม พิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นางสาวอินทิรา อินทรัตน์)
หัวหน้าฝ่ายวิชาการและแผนงานสาธารณสุข

(นางมรกฏ บัวแดง)
ผู้อำนวยการสำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ทำเนินการตามเสนอ

(นายวุฒิชัย มหาศรี)
รองนายกเทศมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี

รองปลัดเทศบาล ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดเทศบาลนครนนทบุรี

ผู้ประสานงาน : นายสุวัฎ สอนจันทร์
โทรติดต่อ ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

งานธุรการ สำนักปลัดเทศบาล
รับที่ 1484/59
วันที่ 28 ก.ย. 2559
เวลา 14.45 น.

สำนักงานเทศบาลนครปากเกร็ด
รับที่ 10446/59
วันที่ 28 ก.ย. 2559
เวลา 15.45 น.

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๐ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายกเทศมนตรีเทศบาลนครปากเกร็ด**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียน นายกเทศมนตรี จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์
เรียน **ปลัดเทศบาล**
เรียน หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล
- เพื่อโปรดทราบ

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

(นางศศิธร ปาณะลักษณ์)
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๒ ๘ ก.ย. ๒๕๕๙

(นางนลินา หวังพราย)
หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล
2 8 ก.ย. 2559

อนุเคราะห์ - มอบสำนักการช่าง
ตอบแบบสอบถาม

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

(นางสาวพนารี กิมฮู้)
รองปลัดเทศบาล ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดเทศบาลนครปากเกร็ด

(นายวิชัย บรรดาศักดิ์)
นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด

รับเรื่องไว้แล้ว
(ลงชื่อ)..................................
วันที่..... 2 6 ต.ค. 2559 .....

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๐ กันยายน ๒๕๕๙

สำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย
เลขรับ 4203
วันที่ 20-ก.ย.-59
เวลา 13.00 น.

งานธุรการ สำนักปลัดเทศบาล
เลขรับ 1001
วันที่ 20 ก.ย. 59
เวลา 14.15 น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองบางกรวย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

(นายฐิติพงศ์ โสภัณฑิกา)
นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ

(นางสาวมณีกานต์ พัดโบก)
หัวหน้างานธุรการ

๒๐ ต.ค. ๒๕๕๙

(นายไพศาล บัวแตง)
ปลัดเทศบาล
๒๑ ต.ค. ๒๕๕๙

(นายพรเทพ เหมะพุกกะ)
หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ
๒๐ ต.ค. ๒๕๕๙

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

(นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัล)
นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย
๒๕ ต.ค. ๒๕๕๙

(นายสุวรรณ สุวรรณโอบนิธิ)

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๕๒

๒๐ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองบางศรีเมือง**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

เทศบาลเมืองบางศรีเมือง
ได้รับหนังสือแล้ว
ลงชื่อ......อรรถพล......
20 ต.ค 59

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๖-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๕๒

๒๐ กันยายน ๒๕๕๙

เทศบาลตำบลบางพลับ
เลขรับที่ 2712
รับวันที่ 13 ต.ค. 2559
เวลา

ลงรับที่ 569
วันที่ 13 ต.ค. 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางพลับ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

เรียน นายกเทศมนตรี/ผ่านปลัดเทศบาล
- เพื่อโปรดทราบ

(อุ่นจิตต์ บุญสม)
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

☑ ทราบ ☐ ถือปฏิบัติ
☑ ดำเนินการ ☐ แจ้ง..........

(นางสาวอุสณีย์ ตรีคงคา)
รองปลัดเทศบาลตำบลบางพลับ

(นายอำนาจ บุตรรักษ์)
ปลัดเทศบาลตำบลบางพลับ

(นายอดุลย์ บุญสม)
นายกเทศมนตรีตำบลบางพลับ

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๕๒

๒๐ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองบางศรีเมือง**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

เมืองบางศรีเมือง
หนังสือแล้ว
ลงชื่อ........อรรถพล........
20 ต.ค 59

ภาคผนวก ฉ
เครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง : ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

****

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และผู้วิจัยใคร่ขอความรู้และข้อมูลจากท่าน ในการสำรวจเพื่อพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม ข้อมูลทุกข้อมูล ในแบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยถือเป็นความลับ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

๒. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๓. ผลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะช่วยให้การดำเนินการวิจัยนี้บรรลุผลและเกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลในโอกาสต่อไป

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายสุวัฏ สอนจันทร์

นิสิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรม

ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

****

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่อง ☐ ตรงตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

๑. เพศ

☐ ๑. ชาย ☐ ๒. หญิง

๒. อายุ

☐ ๑. ต่ำกว่า ๓๐ ปี ☐ ๒. ๓๐ – ๓๙ ปี

☐ ๓. ๔๐ – ๔๙ ปี ☐ ๔. ๕๐ ปี ขึ้นไป

๓. การศึกษา

☐ ๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ๒. ปริญญาตรี

☐ ๓. ปริญญาโท ☐ ๔. ปริญญาเอก

๔. อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลา

☐ ๑. ต่ำกว่า ๓ ปี ☐ ๒. ๓ – ๖ ปี

☐ ๓. ๗ – ๑๐ ปี ☐ ๔. มากกว่า ๑๐ ปี

๕. อาชีพ

☐ ๑. เกษตรกรรม ☐ ๒. รับจ้าง

☐ ๓. ธุรกิจส่วนตัว/ผู้ประกอบการ ☐ ๔. พนักงานเอกชน

☐ ๕. รับราชการ ☐ ๖. ข้าราชการการเมือง/สมาชิกเทศบาล

☐ ๗. พนักงานราชการ ☐ ๘. อื่น ๆ โปรดระบุ ....

ตอนที่ ๒ แบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในการช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังต่อไปนี้

๕ หมายถึง ประสิทธิผลการบริหารงานในระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง ประสิทธิผลการบริหารงานในระดับ มาก

๓ หมายถึง ประสิทธิผลการบริหารงานในระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง ประสิทธิผลการบริหารงานในระดับ น้อย

๑ หมายถึง ประสิทธิผลการบริหารงานในระดับ น้อยที่สุด

ลำดับที่	**ด้านการบริหารงานของเทศบาล**	ระดับประสิทธิผล				
		๕	๔	๓	๒	๑
	ด้านการวางแผนงาน					
๑	เทศบาลมีการวางแผนงาน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนา ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
๒	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล					
๓	ท่านรับรู้นโยบายและแผนงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล					
	ด้านการอำนวยการ					
๔	เทศบาลมีการจัดองค์กร กำหนด โครงสร้าง หน่วยงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
๕	ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบาย ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
๖	เทศบาลมีหลักสูตรการอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย					
	ด้านการปฏิบัติงาน					
๗	เทศบาลจัดการอบรมให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
๘	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนเสมอ					
๙	ชุมชนของท่านได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมหรือไม่					
	ด้านการควบคุมคุณภาพ					
๑๐	เทศบาลของท่านทำงานบรรลุเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่					
๑๑	เทศบาลของท่านมีผลงานที่เป็นต้นแบบต่อสังคมได้					

๑๒	เทศบาลมีการกำกับดูแล ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร					

ลำดับที่	**การประยุกต์หลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการบริหารงานของเทศบาล**	ระดับประสิทธิผล				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑	**อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย** ผู้รับผิดชอบมีกว้างไกล มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง วิธีดำเนินงานอย่างชาญฉลาด มีความสามารถในการตัดสินใจดำเนินการอย่างเหมาะสม					
๒	**ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ** เทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบและมีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ มีความสามารถในการวางแผนสิ่งแวดล้อม ผู้รับผิดชอบมองประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน					
๓	**อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน** พนักงานเทศบาลมีอุดมการณ์เชื่อมั่นในตัวเอง มีวินัยในตนเอง เป็นตัวอย่าง/แบบอย่างที่ดี ผู้รับผิดชอบมีการพัฒนา/ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอยอมรับในความผิดพลาด					
๔	**มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ** ผู้รับผิดชอบบริหารเงิน/งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม					
๕	**กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา** บริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด					
๖	**ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน** รู้ความต้องการของคนในชุมชน เป็นที่ยอมรับและนิยมของชุมชน					
๗	**ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล** เทศบาลรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน สนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเสมอ					

ลำดับที่	ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	ระดับประสิทธิผล				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า						
ด้านการวางแผนงาน						
๑	มีการให้ความรู้และฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชน					
๒	มีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ					
ด้านการอำนวยการ						
๓	มีการประกาศเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ					
๔	มีการจัดตั้งหน่วยงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้โดยเฉพาะ					
ด้านการควบคุมคุณภาพ						
๕	มีการคุ้มครองดูแลที่ดิน บำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน					
๖	มีการควบคุมอัคคีภัยในเขตเทศบาล					
ด้านการปฏิบัติงาน						
๗	มีหน่วยงานพัฒนาป่าไม้ชุมชน					
๘	ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด					
๙	มีการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชในท้องถิ่น					
๑๐	ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้					
การประยุกต์หลักธรรม(หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า						
๑	**อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย** ผู้รับผิดชอบมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
๒	**ธัมมัญญุตาหรือรู้หลักการ** ผู้รับผิดชอบมีความรู้ในงานที่ปฏิบัติ					
๓	**อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน** ผู้รับผิดชอบสำรวจข้อบกพร่องของงานอยู่เสมอ					
๔	**มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ** ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการสร้างมาตรฐานในการทำงาน					

๕	**กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา** เป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ					
๖	**ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน** มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เป็นผู้นำในการสร้างอาชีพ					
๗	**ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล** ผู้รับผิดชอบเข้าใจเพื่อนร่วมงาน สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ					

ลำดับที่	ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	ระดับประสิทธิผล				
		๕	๔	๓	๒	๑
	๒. การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ					
	ด้านการวางแผนงาน					
๑	เทศบาลมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ					
	ด้านการอำนวยการ					
๒	เทศบาลมีการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษ์สิ่งแวดล้อม					
	ด้านการควบคุมคุณภาพ					
๓	เทศบาลมีการติดตาม ตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ เช่น ตรวจสอบคุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำและมลภาวะเสียง					
	ด้านการปฏิบัติงาน					
๔	เทศบาลมีการบำบัดน้ำเสีย ก่อนระบายสู่ลำรางสาธารณะ					
๕	เทศบาลมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชนอย่างทั่วถึง					

ลำดับที่	ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี	ระดับประสิทธิผล				
		๕	๔	๓	๒	๑
	การประยุกต์หลักธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ					
๑	**อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย** ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการป้องกันปัญหาที่จะเกิด					
๒	**ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ** ผู้รับผิดชอบมีความรู้ในกฎระเบียบ					
๓	**อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน** ผู้รับผิดชอบมีความเป็นผู้นำ/มีคุณธรรมสูง มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด					
๔	**มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ** ผู้รับผิดชอบมีความยืดหยุ่นในการทำงาน					

๕	**กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา** ตรงต่อเวลาทุกครั้งเมื่อทำกิจกรรม					
๖	**ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน** เป็นผู้นำในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน					
๗	**ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล** ผู้รับผิดชอบงานสร้างขวัญกำลังใจ และเป็น กัลยาณมิตรต่อให้เพื่อนร่วมงาน					

ลำดับที่	**ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี**	ระดับประสิทธิผล				
		๕	๔	๓	๒	๑
	๓. การดูแลรักษาที่สาธารณะ					
	ด้านการวางแผนงาน					
๑	มีการวางแผนดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน ที่ดินสาธารณะประโยชน์ไม่ให้ถูกบุกรุก					
	ด้านการอำนวยการ					
๒	มีป้ายบอกชื่อสถานที่สำคัญ ถนน ซอย และ ป้ายจราจร					
๓	ถนนมีไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ					
	ด้านการควบคุมคุณภาพ					
๔	มีการขุดลอก คูคลองสาธารณะ ให้สะอาดอยู่เสมอ					
	ด้านการปฏิบัติงาน					
๕	มีการจัดสร้างสวนสาธารณะให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง					
	การประยุกต์หลักธรรม (หลักสัปปุริสธรรม ๗) ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ					
๑	**อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย** ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการป้องกันปัญหาที่จะเกิด					
๒	**ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ** ผู้รับผิดชอบเป็นผู้มีเหตุผลเมื่อต้องตัดสินใจ					
๓	**อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน** ผู้รับผิดชอบมีความกระตือรือร้น/ขยันอดทน อุทิศเวลาให้แก่งาน					
๔	**มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ** ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการติดตามและประเมินผลในการทำงาน					
๕	**กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา** เสมอต้นเสมอปลาย รู้จักกาลเทศะ					

๖	**ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน** เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชน					
๗	**ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล** ผู้รับผิดชอบมีความสามารถในการจูงใจคน					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ปัญหา อุปสรรค

....

....

....

....

....

ข้อเสนอแนะ

....

....

....

....

....

ขอขอบกราบพระคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม

นายสุวัฏ สอนจันทร์
นิสิตพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ช

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๕๗ **วันที่** ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **พระอุดมสิทธินายก, ดร.**

เนื่องด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ได้ให้สัมภาษณ์แล้ว

(พระอุดมสิทธินายก)
๗ พ.ย. ๕๙

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๕๓

๒๑ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **รองศาสตราจารย์พิพัฒน์ ไทยอารี**
ผู้อำนวยการหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผมได้ให้สัมภาษณ์
นาย สุวัฏ สอนจันทร์
เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2559
เวลา 12. [illegible]

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๕๓

๒๑ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครนนทบุรี**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ยินดีให้ความอนุเคราะห์

(นายเพิ่มพงษ์ พุ่มวิเศษ)
ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๕๓

๒๑ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **นายมงคล ฉวีจันทร์**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ได้ให้สัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว
มงคล ฉวีจันทร์
(นายมงคล ฉวีจันทร์)
22 ต.ค. 59

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

กองสาธารณสุข

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๕๓

เทศบาลตำบลบางพลับ
เลขรับที่ 2411
รับวันที่ 13 ต.ค. 2559
เวลา..........

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เลขรับที่ 644
วันที่ 13 ต.ค. 2559
เวลา

๒๑ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **นายกเทศมนตรีตำบลบางพลับ**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **นายสุวัฏ** นามสกุล **สอนจันทร์** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๗๔** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน นายกเทศมนตรี/ผ่านปลัดเทศบาล
- เพื่อโปรดทราบ

ม. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประสานขอความอนุเคราะห์
อนุญาตให้นิสิต นายสุวัฏ นักศึกษาปริญญาเอก
เข้าสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
จากบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิของ ทต. บางพลับ
ตามแบบสัมภาษณ์ที่ส่งมาด้วย
เห็นควรให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อมูล

ขอเจริญพร

(**พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.**)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

นางสาวอุนจิตต์ บุญสม
(อุนจิตต์ บุญสม)
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ผู้ประสานงาน: นายสุวัฏ สอนจันทร์
โทรติดต่อ. ๐๘๑-๓๑๑-๗๒๙๓

☑ ทราบ ☐ มอบปฏิบัติ
☑ ดำเนินการ ☐ แจ้ง.........

(นางสาวอุสณีย์ ตรีคงคา)
รองปลัดเทศบาลตำบลบางพลับ

(นายอำนาจ บุญ...)
ปลัดเทศบาลตำบลบางพลับ

(นายอดุลย์ บุญสม)
นายกเทศมนตรีตำบลบางพลับ

ภาคผนวก ณ
เครื่องมือการวิจัย (แบบสัมภาษณ์)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง : ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

****

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผู้เชี่ยวชาญด้านเมธีหลักธรรม

๑. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยชุดนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษา “เรื่องประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี” ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ถูกสัมภาษณ์

๒. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อขอสัมภาษณ์ปราชญ์เมธี มีทั้งหมด ๔ ส่วน ได้แก่

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่ใช้ในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ ๔ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายสุวัฏ สอนจันทร์

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๕๙

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง : ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

****

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผู้เชี่ยวชาญด้านเมธีหลักธรรม

งานวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผู้เชี่ยวชาญด้านเมธีหลักธรรม ในประเด็นดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่ใช้ในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ ๔ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธธรรมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี หรือมีหลักธรรมอื่นที่จะเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ : ....

ตำแหน่ง : ....

ที่อยู่ : ....

โทรศัพท์/มือถือ : ....

อีเมล์ : ....

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์ : ....

ตอนที่ ๒ สภาพปัญหาการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดังกล่าว

ประเด็น ปัญหาด้านประสิทธิผล การบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล

....

....

....

....

....

ประเด็น ปัญหาการบริหารงาน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล

....

....

....

....

....

....

ปัญหาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล

ประเด็น ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบำรุงรักษาป่า..

....

....

....

....

ประเด็น ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ..

....

....

....

....

ประเด็น ด้านการดูแลรักษาที่สาธารณะ...

....

....

....

ตอนที่ ๓ หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

ประเด็น ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการใช้ หลักสัปปุริสธรรม ๗ เป็นหลักพุทธธรรมที่ใช้เพื่อการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

๑. อัตถัญญุตา หรือ รู้จักผล รู้จุดหมาย..

....

....

๒. ธัมมัญญุตา หรือ รู้หลักการ ....

....

....

๓. อัตตัญญุตา หรือ รู้จักตน..

....

....

....

๔. มัตตัญญุตา หรือ รู้จักประมาณ..

....

....

....

๕. กาลัญญุตา หรือ รู้จักเวลา ....

....

....

....

๖. ปริสัญญุตา หรือ รู้ชุมชน ....

....

....

....

๗. ปุคคลัญญุตา หรือ รู้จักบุคคล ....

....

....

....

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี หรือควรใช้หลักธรรมอื่น ในการบูรณาการ

....

....

....

....

....

....

....

....

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ ให้สัมภาษณ์ ในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายสุวัฏ สอนจันทร์

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๕๙

ภาคผนวก ญ

ภาพถ่าย

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายประสิทธิพงศ์ ดีวาจิน
ตำแหน่ง รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี
สถานที่สัมภาษณ์ สำนักงานเทศบาลนครนนทบุรี
วันที่สัมภาษณ์ ๖ กันยายน ๒๕๕๙

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายพงศ์ชัย เกาะหมาก
ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาลนครนนทบุรี
สถานที่สัมภาษณ์ สำนักงานเทศบาลนครนนทบุรี
วันที่สัมภาษณ์ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ผู้ให้สัมภาษณ์ รศ.พิพัฒน์ ไทยอารี

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการหลักสูตร รปม.

สถานที่สัมภาษณ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

วันที่สัมภาษณ์ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๙.

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายนรสิงห์ อรุณบรรเจิดกุล

ตำแหน่ง ปลัดเทศบาล (ปฏิบัติราชการแทนนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลไทรน้อย)

สถานที่สัมภาษณ์ สำนักงานเทศบาลตำบลไทรน้อย

วันที่สัมภาษณ์ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายวิทยา สิริอนุวัฒน์
ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ, ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี
สถานที่สัมภาษณ์ บ้านเลขที่ ๖๙/๖๕ ซอยติวานนท์ ๒๗ อ.เมือง จ.นนทบุรี
วันที่สัมภาษณ์ ๘ กันยายน ๒๕๕๙.

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายกรีฑา ฤทธาภัย
ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ, ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี
สถานที่สัมภาษณ์ โรงแรมนนทบุรีพาเลซ
วันที่สัมภาษณ์ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๙.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นายสุวัฏ สอนจันทร์
วัน เดือน ปีเกิด	๒๕ กรกฎาคม ๒๔๙๕
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	๑๑๓/๗ หมู่บ้าน เอ ซี เฮาส์ ซอยสายไหม ๕๘ ถนนสายไหม แขวงสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๒๐
Email Address	suwatsonchan@hotmaill.com
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) วิทยาลัยครูจันทรเกษม ปีการศึกษา ๒๕๒๕ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ครุศาสตร์เกษตร) คณะครุศาสตร์อุสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา ๒๕๔๒ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๕๖
ประวัติการทำงาน	ครูตรี โรงเรียนพระโขนง พ.ศ. ๒๕๑๗ อาจารย์ ๑ ระดับ ๓ โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๗ อาจารย์ ๒ ระดับ ๗ โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ อาจารย์ ๓ ระดับ ๘ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๗ ครูเชี่ยวชาญ (ค.ศ. ๔) โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ ปัจจุบันข้าราชการบำนาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ นนทบุรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ผลงานวิชาการ	- เรียบเรียงหนังสือเรียน รายวิชางานเกษตร (พืช) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ - บทความจิตสาธารณะเชิงพุทธ : แนวคิดการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างยั่งยืน - บทความประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรักษาสิ่งแวดล้อมตามแนวพุทธธรรม